

VĚSTNÍK

NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU
2026

OBSAH**Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI**

3.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2025 (VI)	411
	(25/14, 25/19, 25/23, 25/25)	
4.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2026 (II).....	413
	(26/03, 26/04, 26/05, 26/06, 26/07, 26/12)	

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

24/24	Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem průmyslu a obchodu na podporu zvyšování energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie	417
25/03	Správa majetkových účastí státu	437
25/05	Peněžní prostředky vynakládané na implementaci evropského vlakového zabezpečovacího zařízení.....	463
25/07	Peněžní prostředky určené na posílení odolnosti pátevní sítě poskytovatelů zdravotní péče	485
25/08	Peněžní prostředky určené na podporu opatření k přizpůsobení se změně klimatu při hospodaření se srážkovými vodami	503
25/09	Peněžní prostředky určené na přípravu výstavby rychlých železničních spojení	529
25/11	Peněžní prostředky určené na rozvoj čisté mobility	553
25/12	Peněžní prostředky vynaložené Ministerstvem vnitra na Leteckou službu Policie České republiky.....	575
25/15	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Úřad pro ochranu osobních údajů</i> za rok 2025, účetní závěrka Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2025 a údaje předkládané Úřadem pro ochranu osobních údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025	593

Část C: INFORMACE A DOKUMENTY

Informace o ukončení kontrolní akce 25/10	611
---	-----

ČÁST A

PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

3. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2025 (VI)

Číslo kontrolní akce: 25/14

Předmět kontroly:

Majetek a peněžní prostředky, se kterými je příslušný hospodařit Institut klinické a experimentální medicíny

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 07/2026
(původní údaj: 05/2026).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/X/2026 na svém X. jednání 22. 6. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/19

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané na transformaci systému péče o osoby se zdravotním postižením

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 09/2026
(původní údaj: 06/2026).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/X/2026 na svém X. jednání 22. 6. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/23

Předmět kontroly:

Správa daňových příjmů z činností provozovaných prostřednictvím digitálních platforem

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 09/2026
(původní údaj: 07/2026).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/XI/2026 na svém XI. jednání 20. 7. 2026.

Číslo kontrolní akce: 25/25

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem obrany na operačně taktické systémy velení a řízení Armády České republiky

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 11/2026
(původní údaj: 08/2026).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/XI/2026 na svém XI. jednání 20. 7. 2026.

4. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2026 (II)

Číslo kontrolní akce: 26/04

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané Digitální a informační agenturou na digitální infrastrukturu a digitalizaci veřejných služeb zajišťovaných veřejnou správou

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

Ministerstvo vnitra.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/V/2026 na svém V. jednání 30. 3. 2026.

Číslo kontrolní akce: 26/03

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na podporu přechodu na oběhové hospodářství a udržitelné hospodaření s vodou

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

GMF AQUAPARK PRAGUE, a.s., Praha;

Chládek a Tintěra Havlíčkův Brod, a.s., Havlíčkův Brod;

Mattoni 1873 a.s., Karlovy Vary;

METAL TRADE COMAX, a.s., Velvary;

RETEX a.s., Moravský Krumlov;

COLORplastic, spol. s r.o., Boskovice;

KASKO spol. s r.o., Slavkov;

Lisovna plastů, spol. s r.o., Velké Meziříčí;

MATEO PACKING s.r.o., Luštěnice;

MILTRA Europe s.r.o., Brno;

RECYKLAČNÍ CENTRUM s.r.o., Teplice;

VN machinery s.r.o., Židlochovice;

Globus Invest v.o.s., Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/VI/2026 na svém VI. jednání 20. 4. 2026.

Číslo kontrolní akce: 26/07

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na sanace kontaminovaných lokalit

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:

město Hluboká nad Vltavou;

město Šlapanice;

obec Olšany u Prostějova;

Slovácké strojírný, akciová společnost, Uherský Brod;

Praga Centrum a.s., Praha;

KOVOPORT spol. s r.o., Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/VIII/2026 na svém VIII. jednání 18. 5. 2026.

Číslo kontrolní akce: 26/04

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané Digitální a informační agenturou na digitální infrastrukturu a digitalizaci veřejných služeb zajišťovaných veřejnou správou

Změna v položce:

Předmět kontroly

Peněžní prostředky vynakládané Digitální a informační agenturou a Ministerstvem vnitra na infrastrukturu a digitalizaci veřejných služeb zajišťovaných veřejnou správou

(původní znění: Peněžní prostředky vynakládané Digitální a informační agenturou na digitální infrastrukturu a digitalizaci veřejných služeb zajišťovaných veřejnou správou).

Cíle kontroly:

Prověřit, zda Digitální a informační agentura a Ministerstvo vnitra hospodařily s peněžními prostředky ve vybraných oblastech digitalizace účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy

(původní znění: Prověřit, zda Digitální a informační agentura hospodařila s peněžními prostředky ve vybraných oblastech digitalizace účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/IX/2026 na svém IX. jednání 8. 6. 2026.

Číslo kontrolní akce: 26/05

Předmět kontroly:

Majetek a peněžní prostředky, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané krajské hygienické stanice

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– doplňuje se:

Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/IX/2026 na svém IX. jednání 8. 6. 2026.

Číslo kontrolní akce: 26/06

Předmět kontroly:

Majetek a vybrané peněžní prostředky, s nimiž má právo hospodařit Státní tiskárna cenin, s. p.

Změna v položce:

Předmět kontroly

Hospodaření Státní tiskárny cenin, s. p., Ministerstva vnitra a Tiskárny Ministerstva vnitra s vybraným majetkem a peněžními prostředky státu a činnosti Ministerstva financí v oblasti výkonu funkce zakladatele Státní tiskárny cenin, s. p.

(původní znění: Majetek a vybrané peněžní prostředky, s nimiž má právo hospodařit Státní tiskárna cenin, s. p.).

Cíle kontroly:

Prověřit hospodaření Státní tiskárny cenin, s. p., Ministerstva vnitra a Tiskárny Ministerstva vnitra s vybraným majetkem a peněžními prostředky státu a činnosti Ministerstva financí v oblasti výkonu funkce zakladatele Státní tiskárny cenin, s. p.

(původní znění: Prověřit, zda Státní tiskárna cenin, s. p., hospodaří s majetkem a vybranými peněžními prostředky účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy).

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

Ministerstvo vnitra;

Tiskárna Ministerstva vnitra, Praha.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/X/2026 na svém X. jednání 22. 6. 2026.

Číslo kontrolní akce: 26/12

Předmět kontroly:

Hospodaření vybraných ministerstev a vybraných organizací v jejich působnosti s osobními automobily včetně zaměření na ekologizaci vozového parku

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

Generální finanční ředitelství, Praha;

Český hydrometeorologický ústav, státní příspěvková organizace, Praha;

Národní lesnický institut, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav;

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, státní příspěvková organizace;

Národní památkový ústav, státní příspěvková organizace, Praha;

Národní knihovna České republiky, státní příspěvková organizace, Praha.

Časový plán:

– předložení KZ ke schválení: 03/2027
(původní údaj: 02/2027).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/XI/2026 na svém XI. jednání 20. 7. 2026.

ČÁST B

KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/24

Peněžní prostředky vynakládané Ministerstvem průmyslu a obchodu na podporu zvyšování energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/24. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Petr Neuvirt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované Ministerstvem průmyslu a obchodu na zvyšování energetické účinnosti a obnovitelné zdroje energie byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“);

Agentura pro podnikání a inovace, Praha (dále také „API“);

vybraní příjemci podpory: BBG group, s.r.o., Praha, Dopravní podnik města Brna, a.s., Dopravní podnik Ostrava a.s., DTS Vrbenský, a.s., Most, ELE SERVIS CZ s.r.o., Praha, CHRÍŠTOF, spol. s r.o., Brno, IZOPOL DVOŘÁK, s.r.o., Plzeň, MEDIA EFEKT, s.r.o., Brno, MJ Play a.s., Praha, NEXTA s.r.o., Teplice, Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o., TENDON Reality s.r.o., Frýdek-Místek, ZERAS a.s., Radostín nad Oslavou, ZKL Brno, a.s., ZUUM Group s.r.o., Nový Jičín, TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s.

Kontrolováno bylo období od roku 2018 do doby ukončení kontroly, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v době od září 2024 do května 2025.

Kolegium NKÚ na svém XIV. jednání, které se konalo dne 22. září 2025,

schválilo usnesením č. 6/XIV/2025

kontrolní závěr v tomto znění:

Zvyšování energetické účinnosti a obnovitelné zdroje energie

13,9 mld. Kč

Podpora poskytnutá formou
dotací v programu podpory
Úspory energie OP PIK

1 %

Vliv podpory OP PIK na
celkovou čistou konečnou
spotřebu energie
v průmyslu a službách v ČR

4

Příjemci podpory OP PIK
z 16 kontrolovaných
příjemců, u kterých byly
zjištěny skutečnosti
nasvědčující porušení
rozpočtové kázně

5,1 mld. Kč

Alokované peněžní prostředky
na dotace do obnovitelných
zdrojů energie v OP TAK

23 MW

Cílový instalovaný výkon
obnovitelných zdrojů
energie do 2024
podpořených z OP TAK

0 MW

Dosažený instalovaný výkon
obnovitelných zdrojů energie
k 31. prosinci 2024
s podporou OP TAK

2,9 mld. Kč

Alokované peněžní prostředky
na dotace na snížení
energetické náročnosti budov
organizačních složek státu
z NPO

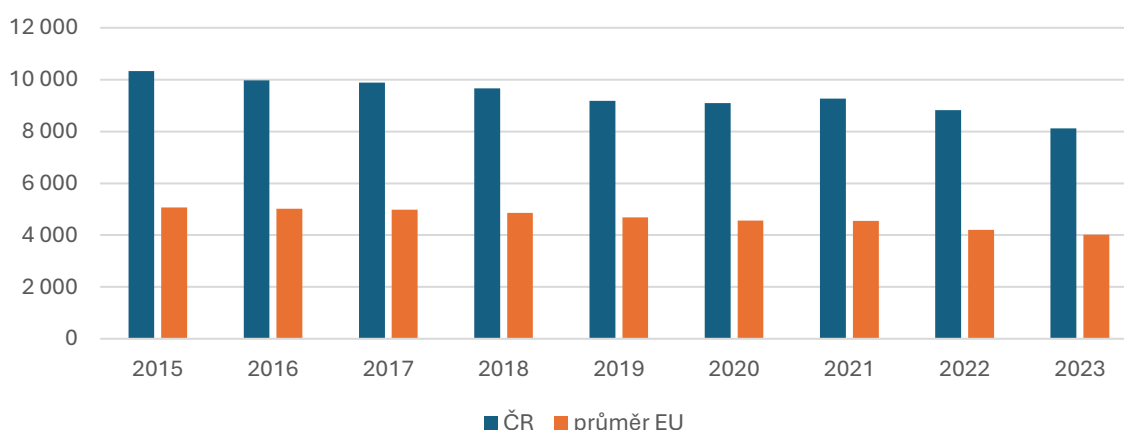
140 TJ/rok

Cílová hodnota snížení
spotřeby energie
u podpořených projektů
v březnu 2026

19,7 TJ/rok

Snížení spotřeby energie
u podpořených projektů
k březnu 2025

Energetická náročnost hospodářství ČR
v porovnání s průměrem zemí EU v GJ/mil. EUR HDP

Zdroj: Eurostat, dataset Energy intensity, dostupný online na
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/all_themes.

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu poskytování a čerpání peněžních prostředků určených na podporu zvyšování energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Kontrola byla zaměřena na podporu, kterou poskytovalo MPO z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020* (dále také „OP PIK“), operačního programu *Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost 2021–2027* (dále také „OP TAK“) a *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“). Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované MPO na zvyšování energetické účinnosti a obnovitelné zdroje energie byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

1.2 Celková proplacená podpora z OP PIK, OP TAK a NPO činila ke dni 1. května 2025 celkem 26,4 mld. Kč. Ministerstvem průmyslu a obchodu poskytnutá podpora úspor energie z OP PIK měla zanedbatelný dopad na celkovou spotřebu energie v průmyslu a ve službách. Dosažená úspora vlivem podpory činila 1 %. O podporu nebyl velký zájem a opatření Ministerstva průmyslu a obchodu ke zvýšení zájmu o podporu vedla ve svém důsledku k podpoře dražších projektů s nižšími úsporami. Podporou nebylo cílových úspor dosaženo. Podpora poskytovaná Ministerstvem průmyslu a obchodu z OP TAK cílové zvýšení instalovaného výkonu z obnovitelných zdrojů energie k 31. prosinci 2024 nepřinesla. Podpora z NPO nepřinese očekávané snížení spotřeby energie u budov ve vlastnictví státu kvůli nízkému zájmu žadatelů. Jedním z důvodů je nevhodné nastavení podmínek podpory ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu. NKÚ tak upozorňuje na riziko, že MPO nesplní stanovený cíl snížení energetické náročnosti budov pro organizační složky státu. U čtyř z 16 kontrolovaných příjemců podpory NKÚ zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve výši 2,7 mil. Kč.

1.3 Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

- a) Česká republika nesplnila do roku 2020 závazný cíl ročních úspor spotřeby energie vyplývající z evropské směrnice ve výši 51,5 PJ¹, který byl schválen vládou v *Národním akčním plánu energetické účinnosti ČR*. Jedním z důvodů byl nízký přínos podpory poskytnuté z OP PIK. Podpora z OP PIK měla zajistit původně 39,5 % plánovaných úspor, po jejich revizi v roce 2017 jen 18,7 %. Vlivem podpory byla v roce 2020 dosažena skutečná úspora jen ve výši 3,1 PJ, tj. 6 % plánovaných úspor.
- b) O podporu z programu *Úspory energie* z OP PIK byl nízký zájem. V průběhu poskytování podpory MPO zmírnilo kritéria pro přijatelnost projektů, čímž zajistilo vyšší počet podpořených projektů, které ale přinesly nižší úspory. Celková podpora ve výši 13,9 mld. Kč tak přinesla do 20. května 2025 (po započítání úspor vykázaných v době udržitelnosti projektů) úsporu spotřeby energie ve výši 4,6 PJ. Dosažená úspora činí 1 % z celkové čisté konečné spotřeby energie v průmyslu a službách v ČR².

¹ Usnesení vlády ČR ze dne 22. prosince 2014 č. 1085, o *Národním akčním plánu energetické účinnosti České republiky podle čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti*.

² Čistá konečná spotřeba energie v průmyslu a ve službách v ČR byl výsledkový ukazatel, kterým se měřil přínos podpory v programu podpory *Úspory energie* v OP PIK (blíže viz odst. 4.5, 4.7 a 4.12). Tento údaj ukazuje skutečnou spotřebu energie bez započítání ztrát při výrobě a distribuci energie.

- c) U programu podpory *Obnovitelné zdroje energie* z OP PIK měl být vlivem podpory (ve výši 613,7 mil. Kč) dosažen výkon výroby energie ve výši 60 MW do konce roku 2023. Tento cíl byl dosažen a v době ukončení kontroly činil instalovaný výkon 65 MW. Z celkového výkonu obnovitelných zdrojů energie ve výši 5 903 MW instalovaného v České republice ke konci roku 2023 tak nově instalovaný výkon obnovitelných zdrojů energie vlivem podpory činil pouze 1,1 %.
- d) ČR má do roku 2030 dosáhnout kumulované úspory energie 669 PJ. Podle aktualizace Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu z roku 2024³ by podpora z OP TAK měla zajistit úsporu 2,7 PJ, což činí jen 0,4 % z celkových potřebných úspor v rámci celé ČR. Na příslušná opatření je v OP TAK alokováno 12,4 mld. Kč.
- e) Dotacemi v rámci specifického cíle 4.2 z OP TAK ve výši 5,1 mld. Kč má být dosaženo zvýšení instalovaného výkonu z obnovitelných zdrojů energie o 231 MW do konce roku 2029, přičemž již v roce 2024 mělo být podle programového dokumentu realizováno 10 % instalovaného výkonu (23 MW). Do doby ukončení kontroly byly z deseti podpořených projektů proplaceny výdaje ve výši 83,6 mil. Kč na tři projekty s plánovaným výkonem 19,4 MW⁴. Cílové zvýšení instalovaného výkonu do roku 2024 nebylo splněno a ani do doby ukončení kontroly NKÚ zatím podpořené projekty nepřinesly novou kapacitu výroby energie z obnovitelných zdrojů. Důvodem bylo mj. zpoždění ve vyhlášení výzev k předkládání projektů v souvislosti se změnou evropské legislativy.
- f) O dotace na snížení energetické náročnosti budov z NPO měly organizační složky státu nízký zájem. Z celkové alokace 2,9 mld. Kč. bylo po třech letech vyčerpáno jen 268 mil. Kč (9 %) a projekty přinesly úsporu jen 19,7 TJ/rok. Důvodem je skutečnost, že při nastavení cílů a podmínek podpory MPO dostatečně nezohlednilo krátký čas na realizaci projektů a nedostatek zdrojů v rozpočtech OSS na investice. Nízký zájem přetrvával i přesto, že MPO v průběhu poskytování podpory nastavilo mírnější podmínky pro poskytnutí dotace a rozšířilo okruh způsobilých výdajů. S ohledem na nejzazší možný termín realizace projektů do konce roku 2025 a termín pro naplnění cílů do března 2026 existuje riziko, že cíl podpory (snížení spotřeby energie budov ve výši 140 TJ/rok) nebude naplněn.
- g) NKÚ při kontrole 16 vybraných příjemců podpory z OP PIK u čtyř z nich zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně v celkové výši 2,7 mil. Kč. Např. jeden z příjemců podpory nerealizoval projekt v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace, nadto doložil žádost o platbu fakturami a zjišťovacími protokoly, které neodpovídaly skutečnosti.

³ Usnesením vlády ČR ze dne 18. prosince 2024 č. 960 byla schválena aktualizace *Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030*.

⁴ Informace je dostupná na zastřešujícím portálu evropských fondů v ČR www.dotaceeu.cz, který spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj.

II. Informace o kontrolované oblasti

- 2.1 **Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020** schválila vláda ČR usnesením ze dne 14. července 2014 č. 581⁵. Programový dokument OP PIK byl schválen Evropskou komisí rozhodnutím C(2015) 3039 ze dne 29. dubna 2015. Podpora v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie byla poskytována v rámci prioritní osy 3 *Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin*, konkrétně prostřednictvím programů podpory: Obnovitelné zdroje energie, Úspory energie, Nízkouhlíkové technologie a Úspory energie v soustavách zásobování teplem (dále jen „SZT“). Podpora v OP PIK byla poskytována malým, středním a velkým podnikům formou dotací i finančních nástrojů.

Tabulka č. 1: Programy podpory a specifické cíle OP PIK zahrnuté do kontrolní akce NKÚ (stav k 19. květnu 2025)

Program podpory (dotace)	Specifický cíl (dále také „SC“)		Počet podpořených projektů s rozhodnutím o poskytnutí dotace (dále také „RoPD“)	Skutečně proplacené prostředky (v mil. Kč)
Obnovitelné zdroje energie	3.1	Zvýšit podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě ČR	60	613,7
Úspory energie	3.2	Zvýšit energetickou účinnost podnikatelského sektoru	3 506	13 873
Nízkouhlíkové technologie	3.4	Uplatnit inovativní nízkouhlíkové technologie v oblasti nakládání energií a při využívání druhotných surovin	234	567
Úspory energie v SZT	3.5	Zvýšit účinnost soustav zásobování teplem	168	2 762
Celkem dotace			3 968	17 815,7
Program podpory (finanční nástroj)	SC		Počet projektů podpořených finančním nástrojem	Výše proplacených peněžních prostředků (čerpání úvěrů)
Úspory energie – úvěry	3.2	Zvýšit energetickou účinnost podnikatelského sektoru	191	689
Celkem			4 159	18 504,7

Zdroj: texty jednotlivých výzev programů podpory, programový dokument OP PIK, MS 2014+.

* NKÚ u finančního nástroje podrobil kontrole pouze související činnost MPO, kterou je schvalování výzev a smluvní ujednání mezi MPO a NPO.

- 2.2 **Program podpory Obnovitelné zdroje energie** realizoval specifický cíl 3.1. Cílem programu byla podpora výroby a distribuce energie pocházející z obnovitelných zdrojů. Alokaci programu podpory, která původně činila 53 519 176 € (1 468 298 593,56 Kč)⁶, MPO dne 3. září 2020 snížilo na 34 289 176 € (904 205 571,12 Kč)⁷ z důvodu přesunu nevyužitých peněžních prostředků na opatření spojená s reakcí na pandemii covidu-19.

⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 14. července 2014 č. 581, k *Operačnímu programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020*.

⁶ Přepočteno z měny EUR k datu schválení OP PIK Evropskou komisí. Kurz 29. dubna 2015 byl 27,435 CZK/EUR.

⁷ Přepočteno z měny EUR k datu 3. září 2020, kurz měn byl 26,37 CZK/EUR.

2.3 **Program podpory Úspory energie** realizoval specifický cíl 3.2. Cílem programu byla podpora snížení energetické náročnosti podnikatelského sektoru. Podpora v oblasti úspor energií byla realizována formou dotace i formou úvěru, přičemž obě formy podpory byly zaměřené na shodné typy opatření. Od roku 2018 docházelo ke snižování alokace:

- Dne 29. listopadu 2018 MPO snížilo původní alokaci programu podpory z 746 247 226 € (20 473 292 645,31 Kč⁸) na 668 832 866 € (17 366 245 365,69 Kč)⁹ z důvodu nedostatečné absorpční kapacity.
- Dne 3. září 2020 MPO dále provedlo snížení alokace na 649 602 866 € (17 130 027 576,42 Kč)¹⁰ z důvodu malého zájmu o využití finančního nástroje a z důvodu přesunu nevyužitých peněžních prostředků na opatření spojených s reakcí na pandemii covidu-19.
- Ke dni 14. ledna 2021 MPO snížilo alokaci programu podpory na 608 102 866 € (15 926 214 060,54 Kč)¹¹ z důvodu přesunu nevyužitých peněžních prostředků na opatření spojená s reakcí na pandemii covidu-19.

2.4 **Program podpory Nízkouhlíkové technologie** realizoval specifický cíl 3.4. Cílem programu byla podpora konkurenceschopnosti podniků a udržitelnosti české ekonomiky prostřednictvím zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin. Předmětem kontroly NKÚ byly aktivity spojené s úsporami energie, aktivity zaměřené na elektromobilitu a druhotné suroviny NKÚ nekontroloval. Alokace programu podpory Nízkouhlíkové technologie činila 37 549 754 € (1 030 177 500,99 Kč)¹². Od roku 2018 docházelo k následujícím změnám alokace:

- Dne 20. července 2018 MPO zvýšilo alokaci programu podpory Nízkouhlíkové technologie na 78 849 745 € (2 040 237 151,88 Kč)¹³ z důvodu realokace prostředků ze specifického cíle 3.6 do specifického cíle 3.4 v reakci na vysokou poptávku po podpoře.
- Dne 17. dubna 2020 MPO snížilo alokaci na 73 849 745 € (2 006 128 322,93 Kč)¹⁴ z důvodu realokace výkonnostní rezervy do specifického cíle 2.1.
- Ke dni 3. září 2020 MPO snížilo alokaci na 54 619 745 € (1 440 322 675,65 Kč)¹⁵ z důvodu přesunu nevyužitých peněžních prostředků na opatření spojená s reakcí na pandemii covidu-19.

2.5 **Program podpory Úspory energie v SZT** realizoval specifický cíl 3.5. Cílem programu byla podpora konkurenceschopnosti a udržitelnosti české ekonomiky prostřednictvím maximálního využití kombinované výroby elektřiny a tepla. Alokace programu podpory

⁸ Přepočteno z měny EUR k datu schválení OP PIK Evropskou komisí. Kurz 29. dubna 2015 byl 27,435 CZK/EUR.

⁹ Přepočteno z měny EUR k datu podání návrhu změny OP PIK dne 29. listopadu 2018. Kurz 29. listopadu 2018 byl 25,965 CZK/EUR.

¹⁰ Přepočteno z měny EUR k datu 3. září 2020, kurz měn byl 26,37 CZK/EUR.

¹¹ Přepočteno z měny EUR k datu 14. ledna 2021, kurz měn byl 26,19 CZK/EUR.

¹² Přepočteno z měny EUR k datu schválení OP PIK Evropskou komisí. Kurz 29. dubna 2015 byl 27,435 CZK/EUR.

¹³ Přepočteno z měny EUR k datu 20. července 2018, kurz měn byl 25,875 CZK/EUR.

¹⁴ Přepočteno z měny EUR k datu 17. dubna 2020, kurz měn byl 27,165 CZK/EUR.

¹⁵ Přepočteno z měny EUR k datu 3. září 2020, kurz měn byl 26,37 CZK/EUR.

Úspory energie v SZT činila původně 142 861 673 € (3 919 409 998,76 Kč)¹⁶. Od roku 2020 docházelo ke snižování alokace:

- Dne 17. března 2020 MPO snížilo alokaci programu podpory na 100 861 673 € (2 721 247 937,54 Kč)¹⁷ z důvodu přesunu výkonnostní rezervy do specifického cíle 2.1.
- Dne 3. září 2020 MPO znovu snížilo alokaci programu podpory na 99 880 673 € (2 633 853 347,01 Kč)¹⁸ a další snížení alokace MPO provedlo ke dni 14. ledna 2021 na 99 823 673 € (2 614 381 995,87 Kč)¹⁹. Obě tato snížení proběhla v důsledku přesunu nevyužitých peněžních prostředků na opatření spojená s reakcí na pandemii.

2.6 **Operační program *Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost 2021–2027*** byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 4. října 2021 č. 859, Evropská komise schválila programový dokument OP TAK rozhodnutím C (2022) 4597 dne 28. června 2022. Podpora v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie je poskytována v prioritní ose 4 – *Posun k nízkouhlíkovému hospodářství*. Tato priorita je realizována prostřednictvím specifických cílů 4.1 *Podpora energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů* a 4.2 *Podpora energie z obnovitelných zdrojů*. Podpora je poskytována podnikům bez ohledu na velikost jak formou dotací, tak i prostřednictvím finančních nástrojů.

Tabulka č. 2: Specifické cíle OP TAK* zahrnuté do kontrolní akce NKÚ (stav k 19. květnu 2025)

Specifický cíl		Typ podpory	Alokace SC (v mil. Kč)	Počet podpořených projektů s RoPD	Skutečně proplacené prostředky (v mil. Kč)*
4.1	Podpora energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů	Dotace	10 590	761	1 513
4.2	Podpora energie z obnovitelných zdrojů	Dotace	5 147	10	84
Celkem dotace			15 737	771	1 597
				Počet projektů podpořených finančním nástrojem	Výše proplacených peněžních prostředků (čerpání úvěrů)
4.1	Podpora energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů	Finanční nástroj E 2023**	1 771	115	328
4.2	Podpora energie z obnovitelných zdrojů	Finanční nástroj FV 2024**	2 043	131	61
Celkem finanční nástroj			3 814	246	389

* U OP TAK stále probíhá příjem žádostí o podporu i realizace projektů.

** NKÚ u finančního nástroje podrobil kontrole pouze související činnost MPO, kterou je schvalování výzev a smluvní ujednání mezi MPO a NPO.

Zdroj: texty jednotlivých výzev SC 4.1 a SC 4.2, programový dokument OP TAK, MS 2021+ ke dni 19. května 2025.

¹⁶ Přepočteno z měny EUR k datu schválení OP PIK Evropskou komisí. Kurz 29. dubna 2015 byl 27,435 CZK/EUR.

¹⁷ Přepočteno z měny EUR k datu 17. března 2020, kurz měn byl 26,98 CZK/EUR.

¹⁸ Přepočteno z měny EUR k datu 3. září 2020, kurz měn byl 26,37 CZK/EUR.

¹⁹ Přepočteno z měny EUR k datu 14. ledna 2021, kurz měn byl 26,19 CZK/EUR.

- 2.7 **Specifický cíl 4.1** je zaměřen na snížení energetické náročnosti českého hospodářství a snížení emisí skleníkových plynů. Podpora má přispět k plnění energeticko-klimatických cílů a zajištění nových úspor energie²⁰.
- 2.8 **Specifický cíl 4.2** je zaměřen na efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti obnovitelných zdrojů energie. Podpora má směřovat k plnění cílů dle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001²¹.
- 2.9 Vláda ČR schválila **Národní plán obnovy** svým usnesením ze dne 17. května 2021 č. 467²², Rada EU následně schválila posouzení plánu²³ provedené Evropskou komisí na základě kritérií stanovených v čl. 19 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje *Nástroj pro oživení a odolnost*. Podpora v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie je poskytována v NPO v pilíři 2 – *Fyzická infrastruktura a zelená tranzice*, a to v jeho komponentách 2.2 *Snížování spotřeby energie ve veřejném sektoru* a 2.3. *Přechod na čistší zdroje energie*. Podpora byla poskytována formou dotace, která byla proplácena v pilíři 2.2 ex-ante a v pilíři 2.3 ex-post.

Tabulka č. 3: Komponenty NPO podrobené kontrole NKÚ zahrnuté do kontrolní akce NKÚ (stav k 31. březnu 2025)

Aktivita		Alokace aktivit komponenty (v mil. Kč)	Počet podpořených projektů s RoPD*	Výše podpory dle RoPD (v mil. Kč)	Počet realizovaných projektů	Proplacené peněžní prostředky (v mil. Kč)
2.2.1	Snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví OSS	2 893	17	268	17	268,3
2.2.2	Zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení	2 087	926	1 862	926	1 862
2.3.1	Výstavba nových fotovoltaických zdrojů	5 000	4 653	6 228	3 093	3 209
2.3.2	Modernizace distribuce tepla v rámci soustav zásobování teplem	1 660	63	2 046	19	179
Celkem		11 640	5 659	10 404	4 055	5 818,3

* Hodnoty ve sloupcích „Počet podpořených projektů s RoPD“ a „Počet realizovaných projektů“ u komponenty 2.2 jsou stejné, protože je financována ex-ante, tedy příjemce podpory obdrží celou podporu hned po vydání RoPD, kdežto v případě financování ex-post u komponenty 2.3 je podpora proplácena až po ukončení realizace projektu.

Zdroj: dokumentace výzev MPO, odpovědi MPO.

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES byla nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (přepřacované znění).

²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (přepřacované znění).

²² Usnesení vlády ČR ze dne 17. května 2021 č. 467, k materiálu *Národní plán obnovy*.

²³ Formální potvrzení, že národní plán daného členského státu pro čerpání finančních prostředků z *Nástroje pro oživení a odolnost* (RRF) splňuje všechny stanovené požadavky a je v souladu s cíli EU.

- 2.10 **Cílem komponenty 2.2**²⁴ NPO je snížení spotřeby energie ve veřejném sektoru, realizuje aktivitu související se snížením energetické náročnosti budov ve vlastnictví organizačních složek státu (dále také „OSS“) a aktivitu související se zvýšením energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení.
- 2.11 **Cílem komponenty 2.3** NPO je modernizace rozvodů tepelné energie a rozvoj fotovoltaických zdrojů se záměrem přejít na čistší zdroje energie. Realizuje aktivitu související s výstavbou nových fotovoltaických zdrojů na přístřešcích, střeších budov a aktivitu související s modernizací rozvodů a předávacích stanic distribuce tepla v rámci SZT.

III. Rozsah kontroly

- 3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované Ministerstvem průmyslu a obchodu na zvyšování energetické účinnosti a obnovitelné zdroje energie byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.
- 3.2 **U MPO** byl kontrole podroben postup MPO jako řídicího orgánu OP PIK, OP TAK a jako vlastníka komponent NPO při přípravě a poskytování podpory na zvýšení energetické účinnosti a obnovitelné zdroje energie prostřednictvím prioritní osy 3 OP PIK, priority 4 OP TAK a podpory, která je součástí druhého pilíře NPO. U MPO prověřil NKÚ poskytování podpory z OP PIK v rámci jeho specifických cílů 3.1, 3.2, 3.4²⁵ a 3.5. NKÚ prověřil poskytování podpory z OP TAK v rámci jeho specifických cílů 4.1 a 4.2, a poskytování podpory z komponent 2.2 a 2.3 NPO prostřednictvím aktivit 2.2.1, 2.2.2., 2.3.1 a 2.3.2.
- 3.3 Celkový kontrolovaný objem na úrovni systému činil u MPO 26 399 mil. Kč. Zahrnoval výši proplacených peněžních prostředků v OP PIK v SC 3.1, 3.2, 3.4 a 3.5, výši proplacených peněžních prostředků v OP TAK v SC 4.1 a 4.2 a výši proplacených peněžních prostředků v komponentách 2.2 a 2.3 NPO.
- 3.4 **U API** byl kontrole podroben postup API jako zprostředkujícího subjektu OP PIK a OP TAK, který zejména zajišťoval první stupeň hodnocení projektů, kontrolu žádostí o platbu, monitoring projektů v rámci realizace a doby udržitelnosti a dodržování stanovených podmínek příjemci podpory. Kontrole byl podroben postup API při administraci 61 projektů v celkovém objemu peněžních prostředků 493,6 mil. Kč.
- 3.5 **U 16 vybraných příjemců podpory** v rámci programu podpory *Úspory energie* OP PIK prověřil NKÚ, zda příjemci realizovali projekty v souladu s rozhodnutím o poskytnutí podpory a jeho případnými změnami, zda příjemci po ukončení realizace projektu

²⁴ Vlastníky komponenty 2.2 jsou MPO a Ministerstvo životního prostředí. Kontrole NKÚ byly podrobeny pouze aktivity vlastněné MPO.

²⁵ Kontrole NKÚ byla podrobena pouze část specifického cíle 3.4, konkrétně výzvy I. a II. nízkouhlíkové technologie, výzvy na akumulace energie a výzvy úpravy bioplynu na biometan a jeho vtláčení do sítě. Předmětem kontroly nebyly výzvy zaměřené na elektromobilitu a druhotné suroviny.

dosáhli očekávaných přínosů projektu a zda plní podmínky udržitelnosti stanovené RoPD. NKÚ při výběru projektů zohlednil stav realizace projektu, výši podpory, případné kontroly provedené jiným orgánem. Mezi kontrolované projekty nebyly zařazeny projekty realizované v oblastech zasažených povodněmi v září roku 2024. Celková výše proplacených peněžních prostředků činila 194,3 mil. Kč.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

ČR nesplnila cíle úspor energie mj. v důsledku nízkého příspěvku OP PIK

- 4.1 ČR měla do roku 2020 dosáhnout závazného cíle ročních úspor spotřeby energie podle článku 7 směrnice o energetické účinnosti²⁶ ve výši 50,67 PJ. Plánovaný příspěvek OP PIK k tomuto cíli podle *Národního akčního plánu energetické účinnosti III. (2014–2020)* z roku 2014, který schválila vláda ČR²⁷, měl činit za období let 2014–2020 celkem 20 PJ (39,5 %).
- 4.2 V roce 2017 vláda ČR svým usnesením²⁸ schválila aktualizaci národního akčního plánu energetické účinnosti ČR. Aktualizace navýšila cílovou hodnotu podle článku 7 směrnice o energetické účinnosti na 51,5 PJ a zároveň snížila příspěvek OP PIK k této cílové hodnotě na 9,62 PJ (18,7 %). Důvodem pro snížení příspěvku OP PIK k navýšené cílové hodnotě byl stav realizace OP PIK, kdy byly v programu podpory *Úspory energie* realizovány teprve projekty z prvních výzev, které ještě nevykazovaly úspory energie.
- 4.3 V roce 2020 dosáhly roční úspory energie 48,5 PJ a závazný cíl tak nebyl splněn. Jedním z důvodů byl nízký příspěvek OP PIK k tomuto cíli, který koncem roku 2020 dosáhl 3,09 PJ (6 % z plánovaných úspor), což činilo cca 1/3 již sníženého plánovaného příspěvku²⁹.

Nízký zájem o podporu opatření na úspory energie z OP PIK

- 4.4 Program podpory *Úspory energie* OP PIK podporoval snížení energetické náročnosti podnikatelského sektoru. Původní výše peněžních prostředků vyčleněných na program

²⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (dále také „směrnice o energetické účinnosti“).

²⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 22. prosince 2014 č. 1085, o *Národním akčním plánu energetické účinnosti České republiky podle čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti*.

²⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 15. května 2017 č. 373, k *aktualizaci Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR*.

²⁹ Cíl podle aktualizace *Národního akčního plánu energetické účinnosti III. (2014–2020)* dle článku 7 směrnice o energetické účinnosti pro kumulované úspory energie byl 204,4 PJ za období 2014–2020. Celkem dosáhla ČR kumulované úspory 144,8 PJ, tedy 71 %, a závazný cíl nesplnila. OP PIK k tomuto cíli přispěl celkem 11,9 PJ kumulovaných úspor energie, tedy 8,2 %.

činila 20,5 mld. Kč. Do poloviny roku 2018 bylo vyhlášeno celkem pět výzev³⁰, které ale provázely nízký zájem o podporu, v jehož důsledku snížilo MPO alokaci programu o cca 3 mld. Kč. Dalším důvodem nízkého čerpání alokovaných prostředků byla skutečnost, že více než 50 % projektů nesplnilo věcná kritéria hodnocení žádostí. Pro zvýšení zájmu o podporu přistoupilo MPO pro další tři výzvy³¹ ke snížení bodové hranice přijatelnosti projektů k podpoře ze 60 bodů na 50. Mezi hlavní kritéria pro výběr projektů patřilo: „... *prokázání trvalé úspory spotřeby energie, klimaticko – energetické přínosy a měrný způsobilý výdaj na roční úsporu 1 GJ*“³². Tato hodnotící kritéria MPO nijak neupravovalo. Snížením bodové hranice přijatelnosti bylo podpořeno celkem 1 031 projektů, což je více než 50 % všech projektů v těchto třech výzvách (2 017 projektů). Snížením bodové hranice MPO zajistilo vyšší realizovaný počet projektů, které však přinášely nižší úspory než projekty s vyšším bodovým hodnocením.

- 4.5 V roce 2021 dosáhla úspora spotřeby energie u podpořených projektů celkem 2,1 PJ, což činí 0,5 % z celkové čisté konečné spotřeby energie v průmyslu a ve službách ve výši 417,7 PJ. Ke dni 20. května 2025 tato hodnota vzrostla na 4,6 PJ, a to z důvodu postupného nabíhání přínosů projektů v době udržitelnosti. Celkově tak podpora poskytnutá v objemu 13,9 mld. Kč měla zanedbatelný vliv na spotřebu energie v průmyslu a ve službách, protože přinesla úsporu ve výši 1,1 % z konečné spotřeby ČR v průmyslu a službách v roce 2021.

Podpora OP PIK vedla k dosažení plánovaného instalovaného výkonu výroby energie z obnovitelných zdrojů energie

- 4.6 Program podpory *Obnovitelné zdroje energie* měl přinést svojí realizací nový instalovaný výkon výroby energie 60 MW do konce roku 2023. Přestože ex post evaluace³³ uvádí, že výsledků podle ukazatele výsledku bylo dosaženo již v roce 2021, podpořené projekty měly v roce 2021 instalovaný výkon jen 32,54 MW. Výsledku bylo dosaženo až v roce 2023 s nově instalovaným výkonem 60,5 MW. V době ukončení kontroly NKÚ byly všechny projekty dokončené s celkovým instalovaným výkonem 64,96 MW. Splnění cíle bylo podpořeno částkou 613,7 mil. Kč. Podpořený instalovaný výkon činí 1,1 % z celkového instalovaného výkonu obnovitelných zdrojů energie v ČR ve výši 5 903 MW ke dni 31. prosince 2023³⁴.

³⁰ Výzvy *Úspory energie* I., II., III., výzvy I. a II. Fotovoltaické systémy s/bez akumulace pro vlastní spotřebu.

³¹ Výzvy *Úspory energie* IV., V., VI.

³² *Prokázání trvalé úspory spotřeby energie* – menší úspora spotřeby než 10 % byla hodnocena 0 body, úspora energie 40 % a větší byla hodnocena 32 body, v intervalu mezi těmito hraničními hodnotami platil lineární vztah, *klimaticko – energetické přínosy* – měrný náklad na snížení 1 kg emisí CO₂ vyšší než 140 Kč/kg byl hodnocen 0 body, měrný náklad 60 Kč/kg byl hodnocen 32 body, v intervalu mezi těmito hraničními hodnotami platil lineární vztah, *měrný způsobilý výdaj na roční úsporu 1 GJ* – měrný náklad vyšší než 25 tis. Kč/GJ byl hodnocen 0 body, měrný náklad 10 tis. Kč/GJ byl hodnocen 17 body, v intervalu mezi těmito hraničními hodnotami platil lineární vztah.

³³ *Ex-post evaluace OP PIK a replikace kontrafaktuální dopadové evaluace OP PI. Závěrečná zpráva*, Naviga Advisory and Evaluation a Vysoká škola ekonomická v Praze, 5. prosince 2023.

³⁴ *Roční zpráva o provozu elektrizační soustavy České republiky 2023*, Energetický regulační úřad, srpen 2024.

Ukazatele, kterými MPO hodnotilo přínosy podpory na úrovni programů OP PIK, neměly dostatečnou vypovídací schopnost

- 4.7 MPO stanovilo pro hodnocení přínosů podpory z OP PIK výsledkové ukazatele. Výsledky programu podpory *Obnovitelné zdroje energie* sledovalo pomocí ukazatele *Celkového instalovaného výkonu z OZE*³⁵, výsledky programu podpory *Úspory energie* prostřednictvím *Čisté konečné spotřeby energie v průmyslu* a *Čisté konečné spotřeby energie ve službách* a výsledky programu podpory *Úspory energie* v SZT prostřednictvím ukazatele *Vsázky paliva do tepláren a vytopen SZT*. Hodnoty těchto ukazatelů nemohou prokazovat pouze přínos podpory z OP PIK, protože jsou vykazovány Českým statistickým úřadem za celou Českou republiku, a jsou tudíž ovlivněny i jinými faktory. MPO k tomuto nastavení uvedlo, že takto nastavené ukazatele požadovala Evropská komise v rámci vyjednávání OP PIK a bez toho by nebyl OP PIK Evropskou komisí schválen.
- 4.8 Nedostatečnou vypovídací schopnost ukazatelů na úrovni specifických cílů dokládá i skutečnost, že podle výsledkového ukazatele programu podpory *Obnovitelné zdroje energie* vzrostl instalovaný výkon z obnovitelných zdrojů energie (dále také „OZE“) v období let 2013 až 2021 o 66,4 MW, přitom podpořené projekty do konce roku 2021 přinesly pouze 32,54 MW.
- 4.9 Výsledkové ukazatele programu podpory *Úspory energie* byly nastaveny tak, že v cílovém roce 2023 měla být celková čistá spotřeba energie v průmyslu a ve službách celkem 436 889 TJ, přičemž cílová hodnota reflektuje predikci hospodářského růstu a s tím spojený růst spotřeby energie. Z údajů uvedených v odstavci 4.5 vyplývá, že vliv podpory na celkovou spotřebu energie je marginální.
- 4.10 U vsázky paliva do tepláren (KVET) a vytopen SZT, kterou MPO měřilo výsledky podpory v programu *Úspory energie* v SZT mělo dojít v letech 2013 až 2023 ke snížení spotřeby energie o 55 607 TJ. Do konce roku 2021 došlo ke snížení o 37 758 TJ, přičemž podpořené projekty přinesly úsporu pouze 799,74 TJ ročně. Podpořené projekty, jejichž přínosy budou nabíhat až do konce roku 2028, přinesou další úsporu ve výši 2 667,5 TJ ročně. NKÚ nemohl ověřit, zda bylo cíle dosaženo v roce 2023, protože závěrečná zpráva OP PIK bude zpracována kvůli nařízení STEP³⁶ až v roce 2026. Pouze podpořenými projekty však cíle nebylo možné dosáhnout, protože nemohly vygenerovat dostatečné úspory k jeho splnění. Toto konstatuje i ex post evaluace, kterou si MPO v rámci evaluace OP PIK nechalo zpracovat.

³⁵ Instalovaný výkon z obnovitelných zdrojů energie v megawattech, který zahrnuje instalovaný elektrický výkon MVE do 10 MW, instalovaný tepelný výkon v bioplynových stanicích a instalovaný elektrický výkon KVET Biomasa do 10 MW el. výkonu včetně.

³⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ze dne 29. února 2024, kterým se zřizuje Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES a nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241.

- 4.11 V programu podpory *Nízkouhlíkové technologie* MPO nestanovilo výsledkové ukazatele³⁷, pouze sledovalo počet nainstalovaných technologií. Nemohlo tedy jeho prostřednictvím hodnotit přínosy jednotlivých podpořených projektů ve vztahu k úsporám energie, resp. zvyšování energetické účinnosti.

Přínos OP TAK k úsporám energie do roku 2030 bude zanedbatelný

- 4.12 V roce 2023 vstoupila v platnosti nová směrnice o energetické účinnosti³⁸, která stanovuje další požadavky v oblasti úspory energie. Podle této směrnice má ČR od roku 2024 do roku 2030 dosáhnout kumulované úspory energie 669 PJ. Podle aktualizace *Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu* z roku 2024 by k této úspoře měl OP TAK přispět 2,7 PJ, což činí 0,4 % potřebných úspor. Na úspory energie je v OP TAK alokováno 12,4 mld. Kč.

OP TAK zatím nepřispívá ke zvyšování instalovaného výkonu OZE

- 4.13 Specifický cíl 4. 2 OP TAK je zaměřen na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie a na zvyšování energetické účinnosti obnovitelných zdrojů energie. Podporou má být dosaženo zvýšení instalovaného výkonu o 231 MW do konce roku 2029. Pro podporu byl stanoven průběžný milník pro rok 2024, kdy mělo být zrealizováno 10 % instalovaného výkonu (23 MW).
- 4.14 První výzva na podporu OZE (větrné elektrárny) byla vypsána 8. září 2022, příjem žádostí však byl ukončen předčasně 31. srpna 2023. Důvodem pro předčasné ukončení bylo přijetí nařízení Komise (EU) 2023/1315 ze dne 23. června 2023³⁹, které změnilo podmínky veřejné podpory v oblasti obnovitelných zdrojů a úspor energie stanovené nařízením Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014 (dále také „novelizace GBER“). Rozhodnutí o poskytnutí dotace přijatá od 1. ledna 2024 musela být v souladu s tímto nařízením.
- 4.15 Kvůli správnému nastavení podmínek podpory MPO čekalo s dalším vyhlášením výzev až na novelizaci GBER. Nová pravidla veřejné podpory v oblasti úspor energie a OZE začala platit po publikaci novely nařízení GBER ode dne 1. července 2023. Poté MPO vypsal nové výzvy na podporu větrných elektráren, malých vodních elektráren, vtláčení

³⁷ Článek 30 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 Evropského parlamentu a Rady ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002. Od 18. července 2018 bylo nařízení č. 966/2012 nahrazeno nařízením evropského parlamentu a rady (EU, Euratom) 2018/1046, ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012, kde je stejná povinnost zakotvena v čl. 33.

³⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 o energetické účinnosti ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955.

³⁹ Nařízení Komise (EU) 2023/1315 ze dne 23. června 2023, o změně nařízení (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, a nařízení (EU) 2022/2473, kterým se určité kategorie podpory pro podniky působící v oblasti produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh prohlašují za slučitelné s vnitřním trhem podle článků 107 a 108 Smlouvy.

biometanu a výrobu energie z biomasy, a to postupně v období od září 2023 do ledna 2025.

- 4.16 Celkem je na tuto oblast podpory alokováno 5,1 mld. Kč, v první výzvě OZE byla alokace 0,5 mld. Kč. Do konce roku 2024 nebyl dokončen ani jeden projekt, a nebyl tak splněn požadovaný milník. Tři roky od vyhlášení první výzvy tak byly v době ukončení kontroly NKÚ proplaceny výdaje ve výši 83,6 mil. Kč na tři projekty, jejichž instalovaný výkon bude dosahovat 19,4 MW.
- 4.17 Kvůli zpoždění v realizaci podpory OZE existovalo riziko nesplnění deklarovaných cílů podpory v této oblasti do roku 2029. Toto riziko se však od konce roku 2024 do doby ukončení kontroly NKÚ v květnu 2025 snížilo, neboť ve čtyřech vyhlášených výzvách podle nového GBER byly podány žádosti o podporu 128 projektů v celkové výši 21,4 mld. Kč, což trojnásobně překračuje alokaci tohoto specifického cíle.

Organizační složky státu neměly zájem o podporu z *Národního plánu obnovy* na snížení energetické náročnosti budov

- 4.18 *Národní plán obnovy* je v oblasti úspor energie, které jsou realizovány MPO, zaměřen na dvě oblasti podpory, každá se dvěma aktivitami. První oblast je zaměřena na veřejný sektor, a to podpora zaměřená na *snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví OSS* a *zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení*⁴⁰. Druhá oblast byla zaměřena na podnikatelské subjekty, konkrétně na *výstavbu nových fotovoltaických zdrojů* a *modernizaci distribuce tepla v rámci soustav zásobování teplem*.

Tabulka č. 4: Plnění cílů v komponentách 2.2 a 2.3 NPO

Aktivita	Definice cíle	Měrná jednotka	Cílová hodnota (31. 3. 2026)	Dosažená hodnota dle RoPD k 31. 3. 2025
Snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví OSS	Snížení spotřeby energie	TJ/rok	140*	19,70
Zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení	Snížení spotřeby energie	TJ/rok	286	278,40
Výstavba nových fotovoltaických zdrojů	Zvýšení instalovaného výkonu zdrojů FVE	MW	270	479,87
Modernizace distribuce tepla v rámci soustav zásobování teplem	Úspora primární energie vyplývající z modernizace rozvodů tepla	GJ	245 327	461 902,00

* Původní hodnota byla 216 TJ/rok, byla snížena v roce 2023 v rámci první změny NPO, kterou schválila Evropská komise dne 26. září 2023.

Zdroj: *Národní plán obnovy*, odpovědi MPO.

- 4.19 Cílů podpory v NPO má být dosaženo do 31. března 2026. Mimo aktivity *Snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví OSS* jsou všechny výzvy již uzavřeny a probíhá realizace projektů. Podle dosažených hodnot dle RoPD (tabulka č. 4)

⁴⁰ Příjemci podpory jsou města a obce, které leží mimo území národních parků, a jimi vlastněné právnické osoby.

jednotlivých projektů lze předpokládat, že podpora pro podnikatelské subjekty splní a překoná své plánované cíle.

- 4.20 NKÚ upozorňuje na riziko, že stanovený cíl snížení energetické náročnosti budov pro organizační složky státu ve výši 140 TJ/rok MPO nesplní z důvodu nezájmu o podporu. Z celkových alokovaných peněžních prostředků ve výši 2,89 mld. Kč bylo po třech letech na projekty poskytnuto 9 % a projekty přinesly úsporu spotřeby energie jen 19,7 TJ/rok. Žádosti o podporu ve II. výzvě lze sice podávat až do října 2025, všechny projekty však musí být dokončeny do 31. prosince 2025. NKÚ zjistil, že důvodem nezájmu OSS o podporu byl mimo jiné krátký čas na realizaci projektu, zejména pak nepřekročitelný termín dokončení realizace projektů k 31. prosinci 2025. Dalšími důvody nezájmu byla vysoká míra inflace, růst stavebních nákladů a nedostatek zdrojů OSS na investice. Nezáměr trval i přesto, že ve II. výzvě MPO zmírnilo podmínky pro získání podpory zejména zvýšením maximální hranice způsobilých výdajů z 16 500 Kč/GJ na 20 500 Kč/GJ úspory energie a zahrnutím projektové přípravy do způsobilých nákladů. NKÚ zjistil, že se MPO dostatečně nezabývalo vhodností zařazení aktivity adresované přímo OSS do striktně časově vymezeného programu a při nastavování cílů podpory nedostatečně zohlednilo rizika spojená s realizací projektů u příjemců z řad OSS, u kterých jsou investice financovány prostřednictvím státního rozpočtu.

U čtyř z 16 vybraných příjemců podpory, které NKÚ zkontroloval, zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně

- 4.21 NKÚ prověřil realizaci a přínosy 16 vybraných projektů, které příjemci podpory realizovali v rámci programu podpory *Úspory energie* OP PIK (viz přílohu č. 1). Všechny vybrané projekty byly v době udržitelnosti a byly podpořeny dotací. Podle nastavených pravidel mají příjemci podpory v době udržitelnosti předložit energetický posudek, kterým prokážou, zda realizací projektu dosáhli deklarovaných úspor.
- 4.22 Z 16 kontrolovaných projektů u devíti příjemci předložili energetický posudek, kterým doložili splnění cílů a účel podpory (viz přílohu č. 1). NKÚ u dvou z těchto projektů při kontrole zjistil, že byly realizovány v některých aspektech odlišně od schváleného projektu:
- a) Příjemce podpory realizoval projekt na snížení energetické náročnosti budovy. Při kontrole u příjemce NKÚ zjistil, že příjemce realizoval v rámci projektu také výměnu vnitřních ocelových dveří za nové protipožární, které ovšem neměly žádný přínos na energetické úspory, neboť se nachází uvnitř budovy. Potřeba výměny byla vyvolána požadavkem na požárně bezpečnostní řešení v části budovy, ve které se neprováděla úsporná opatření. Z toho důvodu neměly být výdaje na tuto výměnu zařazeny mezi způsobilé. Jedná se tak o skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně⁴¹ až do výše 18 990,72 Kč. Zároveň se jedná o nesrovnalost podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁴².

⁴¹ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. j) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁴² Článek 2 odst. 36 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu,

b) Příjemce podpory realizoval projekt, který měl za cíl snížit energetickou náročnost provozu objektu, konkrétně se jednalo o realizaci zateplení obvodového pláště budovy, zateplení střešních konstrukcí a částečnou výměnu oken a dveří. Příjemce realizoval nad rámec schváleného projektu zasklení balkonů rekonstruovaného objektu, které nebyly zahrnuty do výpočtu úspor energie. Přesto příjemce výdaje za ně zahrnul do způsobilých výdajů. Při kontrole u příjemce pak NKÚ zjistil, že příjemce některé položky nerealizoval, ačkoliv byly součástí schváleného projektu a příjemce je uplatnil jako způsobilé výdaje. NKÚ tak vyhodnotil, že se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně až do výše 365 271,77 Kč. Zároveň se jedná o nesrovnalost podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013.

4.23 Cílem poskytnuté podpory u těchto dvou projektů bylo dosažení úspor energie, které i přes výše uvedená zjištění příjemce prokázal prostřednictvím energetického posudku.

4.24 Zbývajících sedm kontrolovaných projektů již bylo v době kontroly NKÚ dokončeno, ale do doby ukončení kontroly NKÚ neměly zpracován energetický posudek, který by prokazoval přínosy podpořených projektů. U dvou z nich NKÚ zjistil, že byly realizovány v některých aspektech odlišně od schváleného projektu:

a) Příjemce podpory realizoval projekt na snížení energetické náročnosti administrativního objektu zateplením obálky budovy, výměnou oken a modernizací osvětlení. NKÚ zjistil, že příjemce realizoval mimo jiné zastiňující techniku, která nebyla součástí schváleného projektu a náklady na ni uplatnil jako způsobilé výdaje. Dále příjemce uplatnil jako způsobilé výdaje položky, které měly charakter běžné údržby a oprav. NKÚ tak vyhodnotil, že se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně až do výše 701 623,56 Kč. Zároveň se jedná o nesrovnalost podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013.

b) Příjemce podpory realizoval projekt snížení energetické náročnosti provozu vybraných objektů společnosti. V rámci projektu měl příjemce realizovat zateplení obálky budovy, výměnu oken a instalovat dvě fotovoltaické elektrárny s celkem 218 (2×109) panely o výkonu 275 Wp/panel včetně souvisejícího vybavení. NKÚ při kontrole u příjemce zjistil, že místo schválených dvou elektráren zrealizoval příjemce pouze jednu elektrárnu o 130 panelech o výkonu 460 Wp/panel. Příjemce podpory neinformoval poskytovatele o změně projektu a místo toho mu předložil v rámci žádosti o platbu, resp. zpráv o realizaci projektu, doklady k fakturaci a další účetní záznamy, podle kterých realizoval dvě elektrárny o 130 panelech. Tyto doklady předložil příjemce podpory také NKÚ. Předložené doklady tak neodpovídají realizovanému dílu, jsou upravené tak, aby odpovídaly schválenému projektu, a nikoliv skutečnému provedení. NKÚ tak vyhodnotil, že příjemce podpory realizoval projekt v rozporu se schváleným projektem a vedl o projektu neprůkazné účetnictví⁴³. NKÚ tak vyhodnotil, že se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení

o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

⁴³ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v § 8 odst. 1 a odst. 4 stanoví: „(1) Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů ... (4) Účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné (§ 33a).“ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, dále v § 33a odst. 1 písmeno a) stanoví: „(1) Podle

rozpočtové kázně až do výše 1 614 219,6 Kč. Zároveň se jedná o nesrovnalost podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013.

- 4.25 Při kontrole API zjistil NKÚ, že v jednotkách případů byly v MS 2014+ uvedeny nesprávné údaje v indikátorech v důsledku nepovolené kumulace hodnot. Dále NKÚ zjistil individuální nedostatky v oblasti kontrol úplnosti dokladů u tří projektů, které se přikládají k závěrečné žádosti o platbu, a v jednom případě byly nesprávně přiděleny body v rámci ekonomického hodnocení projektů. Všechna tato pochybení byla individuálního charakteru, neměla vliv na vynaložené peněžní prostředky, a pokud to bylo možné, API tyto nedostatky na základě upozornění NKÚ v průběhu kontroly opravila.

Seznam zkratek:

API	Agentura pro podnikání a inovace
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČR	Česká republika
Ex post evaluace	<i>Ex post evaluace OP PIK a replikace kontrafaktuální dopadové evaluace OP PI, závěrečná zpráva ze dne 5. prosince 2023</i>
EU	Evropská unie
FVE	fotovoltaická elektrárna
GBER	nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014
GJ	gigajoule, jednotka energie
HDP	hrubý domácí produkt
KVET	kombinovaná výroba elektřiny a tepla
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MS2014+	jednotný monitorovací systém pro programové období 2014–2020
MS2021+	jednotný monitorovací systém pro programové období 2021–2027
MVE	malé vodní elektrárny
MW	megawatt, jednotka výkonu
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
NRB	Národní rozvojová banka, a.s.

tohoto zákona se za průkazný účetní záznam považuje pouze a) účetní záznam, jehož obsah je prokázán přímo porovnáním se skutečností, kterou tento záznam prokazuje.“

OP PIK	operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020</i>
OP TAK	operační program <i>Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost 2021–2027</i>
OSS	organizační složky státu
OZE	obnovitelné zdroje energie
PJ	petajoule, jednotka energie; 1 PJ = 1 000 TJ
RoPD	rozhodnutí o poskytnutí dotace
SC	specifický cíl
směrnice o energetické účinnosti	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES
TJ	terajoule, jednotka energie; 1 TJ = 1 000 GJ
SZT	soustavy zásobování teplem

Seznam kontrolovaných příjemců podpory

Registrační číslo operace CZ.01.3.10/0.0/0.0/	Název subjektu	IČ	Způsobilé výdaje dle RoPD (v Kč)	Přidělená podpora dle RoPD (v Kč)	Skutečně vyplacená podpora (v Kč)
18_183/0016061	Dopravní podnik města Brna, a.s.	25508881	47 709 931,00	14 345 079,30	11 998 375,79
18_183/0017525	ZKL Brno, a.s.	25507851	31 498 000,00	9 512 722,63	9 392 159,99
20_370/0026417	MEDIA EFEKT, s.r.o.	25518640	20 800 000,00	10 400 000,00	10 385 000,00
20_370/0025283	CHRIŠTOF, spol. s r.o.	42660351	36 354 100,00	10 906 230,00	10 906 230,00
18_183/0017236	Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o.	47900211	27 303 422,78	8 373 357,83	8 146 845,80
20_370/0025410	MJ Play a.s.	24242217	29 664 600,00	14 832 300,00	14 832 300,00
19_251/0022847	ZERAS a.s.	25546040	25 855 093,00	10 203 520,80	10 203 520,80
18_183/0017441	BBG group, s.r.o.	26049384	23 059 000,00	11 691 200,00	11 467 200,00
19_251/0021452	TENDON Reality s.r.o.	06297757	31 000 000,00	9 300 000,00	9 299 999,99
19_251/0020585	Dopravní podnik Ostrava a.s.	61974757	42 282 642,44	12 684 792,73	9 730 707,83
20_370/0024416	ZUUM Group s.r.o.	05140790	19 240 000,00	9 620 000,00	9 615 190,00
19_251/0022672	TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a. s.	18050646	108 000 000,00	32 400 000,00	32 400 000,00
18_183/0016549	IZOPOL DVOŘÁK, s.r.o.	26342391	24 500 411,00	9 920 164,40	9 700 590,70
18_183/0017810	NEXTA s.r.o.	27282597	30 950 000,00	15 595 705,00	15 554 999,99
18_183/0017251	DTS Vrbenský, a.s.	63145251	27 200 000,00	11 000 000,00	10 423 822,38
20_370/0023960	ELE SERVIS CZ s.r.o.	24156744	20 588 977,62	10 294 488,81	10 273 933,07
Celkem			546 006 177,84	201 079 561,50	194 330 876,34

Pozn.: Projekty podbarvené zelenou barvu mají energetický posudek. Energetickým posudkem se pro tyto účely rozumí energetický posudek podle § 9a odst. 1 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, v platném znění, zpracovaný podle vyhlášky č. 480/2012 Sb., o energetickém auditu a energetickém posudku, ve znění vyhlášky č. 309/2016 Sb.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/03

Správa majetkových účastí státu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/03. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Vladimír Koníček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda vybraná ministerstva vykonávají správu majetkových účastí státu v souladu s cíli *Strategie vlastnické politiky státu* a zda při správě subjektů s majetkovou účastí státu postupují v souladu s právními předpisy.

Kontrolováno bylo období let 2020 až 2025 a v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v období od února do září 2025.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo financí (dále také „MF“);
Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“);
Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“).

Kolegium NKÚ na svém I. jednání, které se konalo dne 26. ledna 2026,
schválilo usnesením č. 14/I/2026
kontrolní závěr v tomto znění:

Správa majetkových účastí státu

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Majetkové účasti státu v gesci MF, MPO a MZe

235,6 mld. Kč

Peněžní prostředky
poskytnuté ze státního
rozpočtu obchodním
společnostem
v letech 2020–2024

145,2 mld. Kč

Dividendy státu od
obchodních společností
v letech 2020–2024

165,5 mil. Kč

Výdaje na správu
majetkových účastí
v obchodních společnostech
v letech 2020–2024

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

37

Počet obchodních společností
k 31. 12. 2024

127 mld. Kč

Hodnota majetkových podílů
v těchto obchodních
společnostech k 31. 12. 2024

2

Počet obchodních společností,
které stát nepotřeboval, ale MF je
zařadilo mezi strategické

3,1 mld. Kč

Hodnota majetkových podílů
v těchto obchodních
společnostech k 31. 12. 2024

STRATEGIE VLASTNICKÉ POLITIKY STÁTU

21

Počet opatření k plnění
jejích cílů

7

Počet **nesplněných** opatření

MZe nepřezkoumalo, zda je právní forma společnosti Podpůrný a garanční rolnický
a lesnický fond, a.s., vzhledem k její činnosti vhodná.

NKÚ doporučuje provést revizi *Strategie vlastnické politiky státu*, protože stát nemá jasná
pravidla, co má vlastnit a jakým způsobem má vlastněná aktiva spravovat.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Majetkové účasti státu v obchodních společnostech tvoří významnou část majetku státu. Jedná se především o podíly státu na základním kapitálu obchodních společností ve formě emitovaných akcií.

V reakci na kontrolní závěr NKÚ z kontrolní akce (dále také „KA“) č. 15/05 – *Majetkové účasti státu v obchodních společnostech* vláda v roce 2020 schválila¹ *Strategii vlastnické politiky státu* (dále také „Strategie“). Ta měla zajistit transparentní a efektivní výkon vlastnických práv státu. Strategie obsahuje 21 opatření, která měla vést k plnění těchto cílů.

NKÚ zjistil, že MF, MPO a MZe nevykonávaly vlastnická práva státu v obchodních společnostech v souladu se Strategií. Důvodem bylo jak samotné nastavení Strategie, kdy opatření nebyla propojena s jejími cíli, tak i neplnění některých opatření ze strany ministerstev. Kontrolovaná ministerstva nesplnila celkem sedm z 21 opatření Strategie.

MF drželo podíly ve dvou obchodních společnostech, které zařadilo mezi strategické, přestože je stát nepotřeboval pro plnění svých funkcí a stanovených činností. MF v průběhu kontroly převedlo svůj podíl v jedné z nich na druhého akcionáře z důvodu nepotřebnosti.

MZe přes opatření uložené na základě kontroly NKÚ² nepřezkoumalo, zda je právní forma společnosti Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., vzhledem k její činnosti vhodná.

MF, MPO a MZe nepostupovaly při správě obchodních společností s majetkovou účastí státu v souladu s kompetenčním zákonem³, protože se neřídily usneseními vlády⁴, když MF zpracovalo Strategii v rozporu s *Metodikou přípravy veřejných strategií*, ministerstva neplnila cíle Strategie a MF a MPO nepromítly do stanov obchodních společností vládou schválené *Zásady odměňování vedoucích zaměstnanců a členů orgánů ovládaných obchodních společností s majetkovou účastí státu včetně státních podniků a jiných státních organizací zřízených zákonem nebo ministerstvem* (dále také „Zásady odměňování“)⁵.

Toto celkové vyhodnocení se opírá o následující zjištění:

¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 17. února 2020 č. 115, o *Strategii vlastnické politiky státu* (dále také „usnesení vlády č. 115“).

² Kontrolní akce č. 19/18 – *Podpory poskytované Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s.*

³ Ustanovení § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále také „kompetenční zákon“).

⁴ Usnesení vlády č. 115; usnesení vlády České republiky ze dne 28. ledna 2019 č. 71, o *Aktualizaci Metodiky přípravy veřejných strategií* (dále také „usnesení vlády č. 71“); usnesení vlády České republiky ze dne 12. prosince 2018 č. 835, o *Zásadách odměňování vedoucích zaměstnanců a členů orgánů ovládaných obchodních společností s majetkovou účastí státu a vedoucích zaměstnanců státních podniků a jiných státních organizací zřízených zákonem nebo ministerstvem* (dále také „usnesení vlády č. 835“).

⁵ Schválené usnesením vlády ze dne 29. července 2015 č. 606, o *aktualizaci Zásad odměňování vedoucích zaměstnanců a členů orgánů ovládaných obchodních společností s majetkovou účastí státu včetně státních podniků a jiných státních organizací zřízených zákonem nebo ministerstvem*.

1. MF nastavilo některá opatření Strategie obecně bez vazby na její cíle

NKÚ zjistil, že MF formulovalo opatření v některých případech příliš obecně a nejednoznačně, takže nebylo zřejmé, co musí příslušná ministerstva vykonat pro jejich splnění nebo co má být výsledkem aplikace daného opatření. Z opatření nebylo zřejmé, v jaké kvalitě a v jaké frekvenci je mají ministerstva plnit. Některá opatření byla nadbytečná, protože ukládala ministerstvům zajistit plnění povinností uložených obchodním společností zákonem. MF nezpracovalo Strategii v souladu s *Metodikou přípravy veřejných strategií* (dále také „Metodika“) schválenou usnesením vlády č. 71.

Stát držel majetkové účasti v obchodních společnostech, které nepotřeboval pro plnění svých funkcí a stanovených činností

Za účelem jednotného přístupu ministerstev MF upravilo kritéria pro zařazení obchodních společností do jednotlivých kategorií⁶. NKÚ zjistil, že MF změnilo kritéria v rozporu se Strategií tak, že mezi strategické mohla ministerstva zařadit i obchodní společnosti, které kritériím schváleným vládou neodpovídaly. MF tak drželo majetkové účasti v obchodních společnostech THERMAL-F, a.s., a Kongresové centrum Praha, a.s., které stát pro plnění svých funkcí a stanovených činností nepotřeboval. MF v roce 2025 převedlo svůj podíl v jedné z nich na druhého akcionáře z důvodu dlouhodobé nepotřebnosti. NKÚ dále zjistil, že MZe zařadilo do strategických společností obchodní společnost⁷, ve které má marginální podíl, a proto u ní nemohlo aplikovat opatření Strategie.

2. MF, MPO a MZe neplnily některá opatření Strategie a nepostupovaly v souladu s právními předpisy

NKÚ zjistil, že MF, MPO a MZe neplnily celkem sedm z 21 opatření uvedených ve Strategií. Kontrolovaná ministerstva např. nenastavila kvalifikační požadavky na pozice členů dozorčích rad obchodních společností. MF a MPO nezajistily, aby strategické obchodní společnosti v jejich gesci zveřejňovaly informace v souladu s právními předpisy. Pět obchodních společností v některých letech kontrolovaného období nezveřejňovalo účetní závěrky ve lhůtě stanovené zákonem o účetnictví⁸. MF, MPO a MZe se neřídily usnesením vlády č. 115, protože nepostupovaly v souladu se Strategií.

Ministerstva každoročně informovala MF, že opatření plní. MF v jednotlivých zprávách o plnění opatření vyplývajících ze *Strategie vlastnické politiky státu* (dále také „zpráva o plnění Strategie“) jejich aplikování vládě České republiky potvrdilo, přestože MF, MPO a MZe některá opatření ve skutečnosti neplnily.

NKÚ také zjistil, že MF a MPO svěřily některé významné kompetence do působnosti dozorčí rady obchodních společností. Stát v důsledku toho neměl přímý vliv na stanovení a schvalování jejich strategických cílů, na výběr členů představenstev nebo na výši jejich odměn.

⁶ MF ve Strategií nastavilo tři kategorie obchodních společností: strategické, podpůrné a zbytné.

⁷ Českomoravská společnost chovatelů, a.s. (dále také „ČMSCH, a.s.“).

⁸ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

MF u tří výběrových řízení a dvou nominací do funkce členů představenstev nepostupovalo v souladu s nominačním zákonem⁹. NKÚ dále zjistil, že MF a MPO nepromítly do stanov obchodních společností Zásady odměňování schválené usnesením vlády č. 835.

3. MZe nepřezkoumalo, zda je právní forma společnosti Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., vzhledem k její činnosti vhodná

NKÚ zjistil, že MZe neprovedlo revizi obchodních společností ve své gesci, jak mu bylo uloženo vládou na základě opatření z KA č. 19/18. Právní forma Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., (dále také „PGRLF, a.s.“) neodpovídala požadavkům Strategie, protože tato společnost byla významně finančně závislá na státu jakožto jediném akcionáři. NKÚ již v předchozích kontrolách¹⁰ opakovaně upozorňoval na problematiku související s právní formou obchodní společnosti PGRLF, a.s.

4. MPO nevyhodnotilo všechny možnosti právní formy nově zakládané společnosti

NKÚ zjistil, že MPO založilo v roce 2024 akciovou společnost¹¹ pro přípravu podnikatelských parků bez vyhodnocení jiných variant, např. založit státní podnik nebo pověřit existující obchodní společnosti ve vlastnictví státu. MPO nechalo zpracovat externí analýzu, jejíž zadání ze strany MPO vylučovalo možnost objektivně zhodnotit stávající stav a navrhnout variantní řešení. Výstupem analýzy byly závěry a informace, kterými MPO již disponovalo. V této souvislosti NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky ve výši 1,5 mil. Kč na zpracování externí analýzy za nehospodárně vynaložené a uvedené skutečnosti dle NKÚ nasvědčují porušení rozpočtové kázně.

NKÚ doporučuje MF provést revizi opatření *Strategie vlastnické politiky státu* a aktualizaci kategorií obchodních společností a kritérií pro jejich rozřazení. Dále NKÚ doporučuje MF a MPO provést revizi kompetencí dozorčích rad obchodních společností v jejich gesci.

⁹ Zákon č. 353/2019 Sb., o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu (nominační zákon).

¹⁰ Kontrolní akce č. 05/10 – Podpora zemědělství a lesního hospodářství poskytovaná prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s., kontrolní akce č. 99/05 – Hospodaření s prostředky státního rozpočtu poskytnutými prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s.

¹¹ Státní investiční a rozvojová společnost, a.s. (dále také „SIRS, a.s.“).

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo financí je ústředním orgánem státní správy, který má ve své působnosti mimo jiné hospodaření s majetkem státu, privatizaci majetku státu a vykonává správu státních finančních aktiv, jejichž součástí jsou majetkové účasti státu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy a má ve své působnosti mimo jiné státní průmyslovou politiku, obchodní politiku, zahraničně ekonomickou politiku, energetiku, zahraniční obchod a podporu exportu.

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy a má ve své působnosti mimo jiné zemědělství, veterinární péči, rostlinolékařskou péči, péči o potraviny a péči o ochranu zvířat proti týrání.

Stát prostřednictvím jednotlivých ministerstev vykonává práva v obchodních společnostech plynoucí z jeho majetkové účasti v těchto společnostech¹². Stěžejním právním předpisem upravujícím hospodaření s majetkem státu je zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, který kromě jiného upravuje způsoby nabývání majetkových účastí státem, jejich převody na jiné osoby či jiné způsoby nakládání s tímto majetkem a výkon práv státu jako akcionáře. Tuzemské obchodní společnosti s majetkovou účastí státu se řídí stejně jako ostatní obchodní společnosti zákonem o obchodních korporacích¹³.

Dne 17. 2. 2020 schválila vláda *Strategii vlastnické politiky státu*. Ta měla zajistit, aby stát vykonával svá vlastnická práva transparentně a efektivně. Zpracovatelem a koordinátorem plnění Strategie bylo MF. Strategie je závazným koncepčním dokumentem, který měl nastavit základní principy výkonu vlastnických práv státu v návaznosti na kategorizaci obchodních společností s majetkovou účastí státu dle jejich významu pro stát. Strategické jsou obchodní společnosti operující mimo standardní konkurenční prostředí, nutné pro zajištění bezpečnosti státu, vč. těch provozujících prvky kritické infrastruktury či obchodní společnosti potřebné pro naplňování cílů hospodářské politiky státu. Podpůrné jsou obchodní společnosti nezbytné pro vlastní fungování státu a zajišťující nezbytné služby pro veřejnost a zbytné jsou všechny ostatní obchodní společnosti.

Strategie je rozdělena na tři pilíře (pilíř I: *Role státu jako vlastníka*, pilíř II: *Corporate governance*¹⁴, pilíř III: *Institucionální rámec*) a obsahuje 21 opatření (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru) k plnění jejích cílů. Ministerstva, která vykonávala správu majetkových účastí státu, jsou povinna postupovat v souladu se Strategií a aplikovat opatření, která v ní jsou uvedena.

MF, MPO a MZe zajišťovaly správu tuzemských akciových společností s majetkovou účastí státu v jejich gesci prostřednictvím valné hromady, není-li stát sám jediným akcionářem, a dozorčí rady, která je kontrolním orgánem obchodní společnosti. Za vedení akciové

¹² Stát dále vykonává zakladatelská práva ve státních podnicích a národním podniku, ty však nebyly předmětem kontrolní akce.

¹³ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁴ Soubor mechanismů, procesů a vztahů, podle kterých jsou obchodní společnosti řízeny a kontrolovány.

společnosti je zodpovědné představenstvo. MF vykonávalo k 31. 12. 2024 vlastnická práva státu ve 29 obchodních společnostech, MPO v pěti obchodních společnostech a MZe také v pěti obchodních společnostech v jejich gesci.

Tabulka č. 1: Počet obchodních společností v gesci MF, MPO a MZe k 31. 12. 2024

Kategorie / právní forma	MF		MPO		MZe	
	a.s.	jiná	a.s.	jiná	a.s.	jiná
Strategická	11*	0	5*	0	2	0
Podpůrná	0	0	0	0	1	0
Zbytná	15**	3	0	0	2**	0
Celkem	29		5		5	

Zdroj: zprávy o plnění Strategie 2020–2024, údaje poskytnuté MF, MPO a MZe.

* Včetně obchodní společnosti Národní rozvojová banka, a.s. (dále také „NRB, a.s.“), u které správu majetkových účastí státu provádělo MF 32,94 %, MPO 33,53 % a Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“) 33,53 %¹⁵.

** Včetně obchodní společnosti SETUZA a.s.

Seznam obchodních společností, ve kterých vykonávaly vlastnická práva státu MF, MPO a MZe (dále také „obchodní společnosti“) k 31. 12. 2024, je přílohou č. 1 tohoto kontrolního závěru. MF, MPO a MZe vynaložily v letech 2020–2024 na správu majetkových účastí státu peněžní prostředky ve výši 165 463 766 Kč. Jednalo se především o výdaje na platy zaměstnanců¹⁶ a na vedení cenných papírů v Centrálním depozitáři cenných papírů.

Tabulka č. 2: Peněžní prostředky vynaložené na správu majetkových účastí v obchodních společnostech v gesci MF, MPO a MZe v letech 2020–2024 (v Kč)

Rok	Vynaložené peněžní prostředky MF	Počet obchodních společností MF	Vynaložené peněžní prostředky MPO	Počet obchodních společností MPO	Vynaložené peněžní prostředky MZe	Počet obchodních společností MZe
2020	22 516 330	33	2 481 582	4	1 743 971	5
2021	24 825 890	33	2 577 763	4	1 738 569	5
2022	30 397 432	32	3 036 136	4	2 011 460	5
2023	31 740 973	30	4 401 326	4	1 834 388	5
2024	31 565 165	29	2 734 725	5	1 858 057	5
Celkem	141 045 789	-	15 231 532	-	9 186 445	-

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat poskytnutých MF, MPO a MZe, zprávy o plnění Strategie 2020–2024.

Obchodním společnostem v gesci MF, MPO a MZe byly v letech 2020–2024 ze státního rozpočtu poskytnuty peněžní prostředky v souvislosti s jejich činností ve výši 235,6 mld. Kč. Jednalo se především o peněžní prostředky na zvýšení základního kapitálu obchodní společnosti, vklad do fondu na krytí ztrát z poskytovaných záruk, krytí nákladů na ztráty v přenosové soustavě a v případě obchodních společností OTE, a.s., a PGRLF, a.s., o peněžní

¹⁵ Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 23. července 2025 č. 555, o změně příslušnosti hospodařit s majetkovou účastí státu ve společnosti NRB, a.s., z Ministerstva průmyslu a obchodu a z Ministerstva pro místní rozvoj na Ministerstvo financí, přešla příslušnost hospodařit s akciemi NRB, a.s., na MF.

¹⁶ Bez odměn zaměstnanců ministerstev za výkon funkce členů dozorčích rad; tyto odměny jsou vypláceny obchodními společnostmi.

prostředky, které přerozdělují na podporu zdrojů energie a financování podpůrných programů.

Tabulka č. 3: Peněžní prostředky, které obdržely obchodní společnosti v gesci MF, MPO a MZe ze státního rozpočtu (v mil. Kč)

Název obchodní společnosti	Gesční ministerstvo	Podíl státu (v %)	Prostředky poskytnuté ze SR					
			2020	2021	2022	2023	2024	Celkem
Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.	MF	100	5 500,0	0,0	500,0	239,0	300,0	6 539,0
ČEPRO, a.s.		100	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
PRISKO a.s.		100	1 273,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 273,0
THERMAL-F, a.s.		100	0,0	300,0	0,0	0,0	0,0	300,0
Celkem MF			6 773,0	300,0	500,0	239,0	301,0	8 113,0
ČEPS, a.s.	MPO	100	0,0	0,0	0,0	18 655,0	1 315,0	19 970,0
OTE, a.s.		100	26 565,0	27 101,0	45 002,0	72 400,0	27 523,0	198 591,0
Explosia a.s.		100	0,0	0,0	0,0	16,0	0,0	16,0
SIRS, a.s.		100	0,0	0,0	0,0	0,0	150,0	150,0
Celkem MPO			26 565,0	27 101,0	45 002,0	91 071,0	28 988,0	218 727,0
PGRLF, a.s.	MZe	100	2 100,0	1 500,0	1 668,4	2 081,6	1 450,0	8 800,0
Celkem MZe			2 100,0	1 500,0	1 668,4	2 081,6	1 450,0	8 800,0
Celkem			35 438,0	28 901,0	47 170,4	93 391,6	30 739,0	235 640,0

Zdroj: státní závěrečné účty České republiky za roky 2020–2024, zprávy o činnosti a výsledcích strategických společností s majetkovou účastí státu, státních podniků a národního podniku (dále také „zpráva o činnosti“) 2020–2023, výroční zprávy obchodních společností, údaje poskytnuté MF, MPO a MZe.

Pozn.: V tabulce může dojít k drobným odchylkám z důvodu zaokrouhlování.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda MF, MPO a MZe vykonávaly správu majetkových účastí státu v souladu s cíli *Strategie vlastnické politiky státu* a zda při správě subjektů s majetkovou účastí státu postupují v souladu s právními předpisy. NKÚ rovněž ověřoval plnění opatření přijatých k nápravě nedostatků zjištěných v KA č. 15/05 a v KA č. 19/18.

Za účelem naplnění cíle a předmětu kontroly NKÚ ověřoval:

- nastavení Strategie,
- plnění opatření Strategie,
- naplňování a vyhodnocování plnění cílů Strategie,
- soulad právní formy obchodních společností s majetkovou účastí státu s charakterem vykonávaných činností,
- úplnost a správnost údajů předkládaných o majetkových účastech státu vládě a veřejnosti,
- postup při výběrových řízeních a nominacích do orgánů obchodních společností s majetkovou účastí státu,
- peněžní prostředky vynaložené v souvislosti se správou majetkových účastí státu.

Kontrolu postupu MF, MPO a MZe při realizaci výběrových řízení a nominací do orgánů obchodních společností provedl NKÚ na vybraných vzorcích, jejichž rozsah a způsob výběru je uveden u příslušné kontrolované oblasti v části IV. tohoto kontrolního závěru.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků v celkové výši 127 195 987 530 Kč byl pro účely kontroly stanoven jako součet účetní hodnoty majetkových účastí státu v obchodních společnostech v gesci MF, MPO a MZe k 31. 12. 2024 a výše peněžních prostředků vynaložených na jejich správu v období let 2020–2024.

Kontrolováno bylo období let 2020–2025 (do doby ukončení kontroly), v případě věcných souvislostí období předcházející.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. MF nastavilo některá opatření Strategie obecně bez vazby na její cíle

Cílem Strategie bylo zajistit efektivní fungování státu jako vlastníka podnikatelských subjektů, zajistit transparentní výkon vlastnických práv státu k majetkovým účastem v obchodních společnostech a z dlouhodobého hlediska přinést východiska k řešení zásadních oblastí této problematiky. MF ve Strategii stanovilo celkem 21 opatření, jejichž prostřednictvím mělo být dosaženo cílů Strategie.

NKÚ zjistil, že MF u opatření neuvedlo indikátory, kterými by specifikovalo výstupy pro hodnocení jejich splnění. Opatření byla formulována příliš obecně, takže nebylo zřejmé, jaké konkrétní kroky mají ministerstva pro jejich splnění provést. Opatření č. 4 např. stanovilo povinnost aplikovat jednotné principy corporate governance ve strategických společnostech bez upřesnění, co má být výsledkem tohoto opatření. Opatřením č. 7 stanovilo MF povinnost ministerstvům nastavit jednotný reporting strategických společností za účelem vyhodnocování jejich výkonnosti. Opatřením č. 17 pak MF stanovilo povinnost zavést informační povinnost formou pravidelných informačních přehledů a výkazů vůči vlastníkovi. NKÚ zjistil, že k plnění těchto opatření ministerstva uváděla shodné výstupy.

NKÚ dále zjistil, že MF nastavilo opatření č. 4 a opatření č. 8 – č. 10 a č. 12 – č. 17, která se věnovala stejné problematice, pro odlišné kategorie obchodních společností, což z důvodu nejednoznačnosti zadání ztěžovalo aplikaci těchto opatření i následné vyhodnocení jejich plnění.

Z formulace některých opatření nebylo zřejmé, v jaké kvalitě a v jaké frekvenci mají ministerstva opatření plnit. MF např. opatřením č. 10 stanovilo povinnost zvyšovat odbornost členů orgánů obchodních společností bez dalších upřesnění.

Vláda uložila ministerstvům vycházet při tvorbě a implementaci strategických dokumentů z Metodiky. NKÚ zjistil, že obsah Strategie neodpovídá požadavkům kladeným Metodikou,

důsledkem čehož bylo obtížné vyhodnocování plnění cílů Strategie. MF tak nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 kompetenčního zákona, když se neřídilo usnesením vlády č. 71 a při zpracování Strategie nevycházelo z Metodiky.

2. Stát držel majetkové účasti v obchodních společnostech, které nepotřeboval pro plnění svých funkcí a stanovených činností

Opatření č. 1: Definovat strategické, podpůrné a zbytné společnosti s majetkovou účastí státu a státní podniky a průběžně vyhodnocovat strategický význam a potřebnost jednotlivých majetkových účastí a státních podniků.

Určení obchodních společností, které má stát vlastnit a které naopak prodat nebo zlikvidovat, bylo klíčovým východiskem pro plnění celé Strategie.

Mezi **strategické** měly být zařazeny obchodní společnosti operující mimo standardní konkurenční prostředí (případ tržního selhání), nutné pro zajištění bezpečnosti státu, vč. obchodních společností provozujících prvky kritické infrastruktury v konkurenčním prostředí či obchodní společnosti potřebné pro naplňování cílů hospodářské politiky státu.

Mezi **podpůrné** měly být zařazeny obchodní společnosti nezbytné pro vlastní fungování státu a zajišťující nezbytné služby pro veřejnost (obchodní společnosti poskytující servisní či účelové podpůrné služby organizačním složkám státu či zajišťující základní nezbytné služby pro veřejnost, které stát není schopen efektivně zajistit na soukromém trhu ani vlastními silami).

Mezi **zbytné** měly být zařazeny všechny ostatní obchodní společnosti (určené k prodeji nebo k likvidaci).

Za účelem jednotného přístupu ministerstev zpracovalo MF nad rámec výše uvedených kritérií další kritéria a předložilo je na jednání mezíresortní pracovní skupiny¹⁷. Doplnující kritéria neschválila vláda. Na základě těchto kritérií mohla dotčená ministerstva do kategorie strategických zařadit také obchodní společnosti, které by nemohly být do této kategorie zařazeny dle kritérií uvedených ve Strategii. Jednalo se např. o obchodní společnosti, které mají velký objem aktiv, jejichž činnost je zajišťována částečně nebo zcela ze státního rozpočtu nebo takové, u nichž postačovalo, že fungují ve strategickém odvětví.

Naopak kategorii zbytných obchodních společností MF na základě doplňujících kritérií zúžilo pouze na ty obchodní společnosti, které jsou v likvidaci, insolvenčním řízení, připravující se na likvidaci a u kterých má stát minoritní podíly.

NKÚ zjistil, že MF na základě upravených kritérií zařadilo mezi strategické obchodní společnosti Kongresové centrum Praha, a.s., a THERMAL-F, a.s. Účetní hodnota majetkové účasti státu k 31. 12. 2024 byla 2 mld. Kč v obchodní společnosti Kongresové centrum Praha, a.s., a 1,099 mld. Kč v obchodní společnosti THERMAL-F, a.s. Dle kritérií stanovených ve Strategii však byla obchodní společnost Kongresové centrum Praha, a.s., pro stát nepotřebná a MF mělo podíl v této obchodní společnosti zcizit. V roce 2025 MF podíl v Kongresovém

¹⁷ Mezíresortní pracovní skupina byla vytvořena na základě opatření č. 21 Strategie a členy byli zástupci ministerstev, která vykonávala správu majetkových účastí státu v obchodních.

centru Praha, a.s., z důvodu dlouhodobé nepotřebnosti převedlo na druhého akcionáře Hlavní město Prahu¹⁸. MF zařadilo obchodní společnost THERMAL-F, a.s., mezi strategické z důvodu konání mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Toto odůvodnění však nekoresponduje s kritérii pro strategické společnosti uvedené ve Strategii.

NKÚ zjistil, že MF nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 kompetenčního zákona, protože se neřídilo při plnění opatření č. 1 usnesením vlády č. 115.

NKÚ dále zjistil, že MF od roku 2020 zařadilo obchodní společnosti E.ON SE¹⁹ a UNIPER SE²⁰ v souladu se Strategií do kategorie zbytných společností. Prodej majetkových účastí v nich však nepředpokládalo, protože mají pro stát ekonomický přínos v podobě dividend. Zařazení obou obchodních společností do kategorie zbytných tak byl pouze formální úkon bez skutečného dopadu.

Tabulka č. 4: Obchodní společnosti E.ON SE a UNIPER SE k 31. 12. 2024

Obchodní společnost	Kategorie	Podíl státu (v %)	Základní kapitál (v mil. €)	Účetní hodnota majetkových účastí státu v obchodních společnostech (v mil. Kč)	Dividendy celkem za období 2020–2024 (v mil. Kč)
E.ON SE	zbytná	0,1400	2 641,32	1 048,38	207,3*
UNIPER SE	zbytná	0,0044	416,48	18,12	

Zdroj: státní závěrečné účty ČR 2020–2024 (sešit D), webové stránky MF²¹.

* V roce 2024 odvedla dividendy do státního rozpočtu pouze obchodní společnost E.ON SE.

Pozn.: V tabulce může dojít k drobným odchylkám z důvodu zaokrouhlování.

NKÚ dále zjistil, že MZe zařadilo obchodní společnost ČMSCH, a.s., mezi strategické. V této obchodní společnosti spravuje majetkovou účast pouze ve výši 0,01 %, na její řízení tak má zanedbatelný vliv, a proto u ní MZe ani nemohlo aplikovat žádné z opatření nastavených ve Strategii. Povinnost státu vlastnit majetkový podíl v ČMSCH, a.s., však vyplývá z plemenářského zákona²².

NKÚ zjistil, že Strategie nepokrývala všechny relevantní potřeby vlastnictví majetkových účastí v obchodních společnostech. Neobsahovala totiž žádnou kategorii ani navazující opatření pro majetkové podíly státu, které vyplývají ze zákona nebo generují ekonomický přínos a stát jejich prodej neplánuje, přičemž nespádají do kategorie strategických ani podpůrných obchodních společností.

NKÚ doporučuje aktualizovat kategorie a kritéria pro rozřazení obchodních společností.

¹⁸ Souhlas vlády ČR byl vydán usnesením vlády České republiky ze dne 28. května 2025 č. 374, k žádosti o předchozí souhlas vlády podle § 28 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ Evropská společnost E.ON SE je zapsána ve Spolkové republice Německo v obchodním rejstříku Obvodního soudu ve městě Essen pod registračním číslem HRB 28196 (dále také „E.ON SE“).

²⁰ Evropská společnost UNIPER SE je zapsána ve Spolkové republice Německo v obchodním rejstříku Obvodního soudu ve městě Düsseldorf pod registračním číslem HRB 77425 (dále také „UNIPER SE“).

²¹ Ministerstvo financí. Majetkové účasti Ministerstva financí ke dni 31.12.2024 [online]. MF [Cit. 1. 9. 2025]. Dostupné z: <https://mf.gov.cz/cs/kontrola-a-regulace/majetek-statu/majetkove-ucasti/2024/majetkove-ucasti-ministerstva-financi-ke-dni-31-12-58350>.

²² Ustanovení § 23c odst. 1 písm. b) zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon).

3. MF, MPO a MZe neplnily některá opatření Strategie a nepostupovaly v souladu s právními předpisy

3.1 MF a MPO nehodnotily přínosy majetkových účastí v obchodních společnostech

Opatření č. 2: Určit, jaké přínosy lze od jednotlivých typů společností s majetkovou účastí státu a státních podniků očekávat a související výdaje ze státního rozpočtu.

Strategie určuje povinnost ministerstvům stanovit přínosy jednotlivých typů obchodních společností a související výdaje ze státního rozpočtu. Strategie uvádí, že stát nevlastní podnikatelská aktiva primárně za účelem dividendových výnosů, jelikož své výdaje financuje prostřednictvím daní.

Tabulka č. 5: Obchodní společnosti v gesci MF a MPO, které v letech 2020–2024 odvedly dividendy do státního rozpočtu (v mil. Kč)*

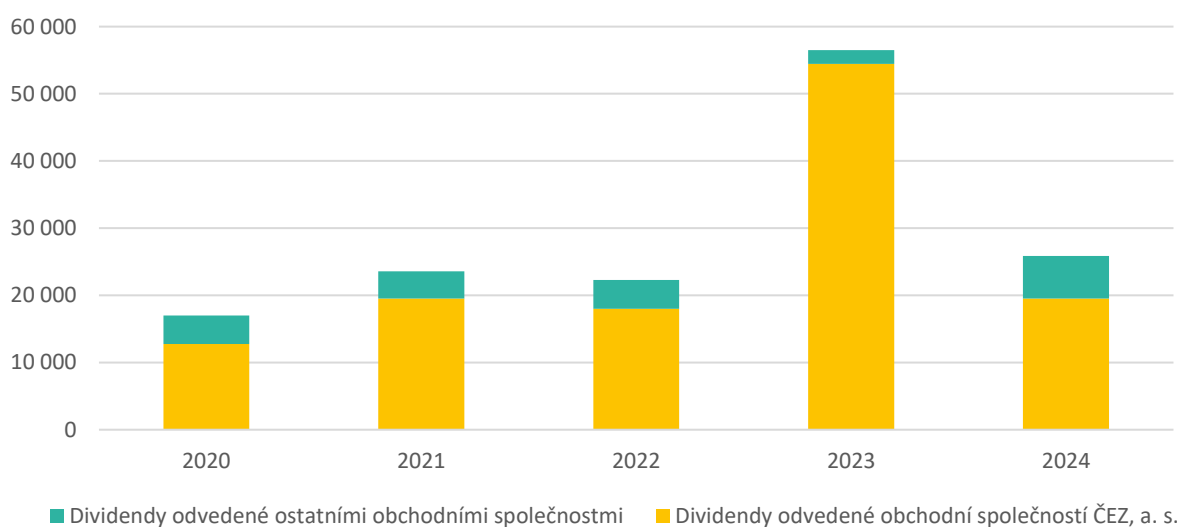
	Obchodní společnost	2020	2021	2022	2023	2024	Součet
MF	ČEZ, a. s.	12 764	19 521	18 020	54 435	19 521	124 261
	PRISKO a.s.	0	0	0	0	1 826	1 826
	MERO ČR, a.s.	1 000	535	673	0	1 330	3 538
	ČEPRO, a.s.	1 206	1 483	1 579	0	832	5 100
	Letiště Praha, a. s.	0	0	0	0	305	305
	E.ON SE a UNIPER SE	46	42	33	51	36	207
MPO	OTE, a.s.	0	0	0	0	3	3
	ČEPS, a.s.	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	10 000
Součet		17 016	23 581	22 305	56 485	25 853	145 240

Zdroj: zpráva o činnosti 2024, státní závěrečné účty ČR 2020–2024 (sešit D).

* MZe nemá v gesci obchodní společnosti, které by odvedly dividendy do státního rozpočtu.

Pozn.: V tabulce může dojít k drobným odchylkám z důvodu zaokrouhlování.

Graf č. 1: Celkový objem dividend odvedených obchodními společnostmi v gesci MF a MPO do státního rozpočtu (v mil. Kč)

Zdroj: zpráva o činnosti 2024, státní závěrečné účty ČR 2020–2024 (sešit D).

MF pro hodnocení tohoto opatření v rámci dotazníkového šetření nastavilo otázku, zda je nastavena a naplňována dividendová politika obchodních společností a zda byla nastavena dotační politika společností, jejichž činnost je dotována specifickými formami podpor. Tyto skutečnosti měly být sledovány a průběžně vyhodnocovány. NKÚ zjistil, že MF plnění tohoto opatření vymezilo pouze z finančního hlediska, přestože dividendy by pro stát neměly být dle Strategie hlavním, tedy jediným přínosem.

3.2 MF a MPO nezajistily stanovení strategických cílů u některých obchodních společností ve své gesci

Opatření č. 6: Zajistit, že každá strategická společnost s majetkovou účastí státu má stanovené jasné transparentní cíle, a to především dlouhodobé strategické cíle směřující k dlouhodobé udržitelnosti podnikání, zhodnocování majetku společnosti, resp. státu a při respektování jednotlivých schválených politik, včetně kritického posouzení těchto strategií ze strany dotčeného ministerstva (vč. strategických státních podniků).

Podle Strategie spočívá základní působnost vlastníka (státu) ve stanovení strategických cílů obchodních společností a formulaci jasných strategických zadání. K tomu se vztahuje opatření č. 6. NKÚ zjistil, že MF od doby schválení Strategie stanovení strategických cílů u obchodní společnosti THERMAL-F, a.s., nezajistilo. MPO tuto povinnost nesplnilo u obchodní společnosti Explosia a.s., u které nestanovilo strategické cíle pro období 2024 a následující. Dle MPO byly strategické cíle komunikovány mezi představenstvem a dozorčí radou, avšak tyto cíle nebyly předloženy ke schválení jedinému akcionáři v působnosti valné hromady. MF a MPO tak nezajistily podmínky pro účinné prosazování zájmů státu v těchto obchodních společnostech.

NKÚ dále zjistil, že ačkoliv Strategie poukazuje na důležitost zveřejňování strategických plánů a cílů, MF a MZe nezajistily, aby je obchodní společnosti v jejich gesci zveřejnily. V případě MF se jednalo o osm strategických obchodních společností, v případě MZe o dvě strategické obchodní společnosti. MF a MZe tak snížily transparentnost výkonu vlastnických práv státu.

3.3 MPO nenastavilo jednotný reporting a informační povinnost vůči vlastníkově obchodních společností

Opatření č. 7: Nastavit jednotný reporting všech strategických společností s majetkovou účastí státu a strategických státních podniků za účelem vyhodnocování jejich výkonnosti.

Opatření č. 17: Zavést informační povinnost (např. formou pravidelných informačních přehledů a výkazů) vůči vlastníkově.

NKÚ zjistil, že MPO nenastavilo jednotný reporting ani informační povinnost obchodním společnostem ve své gesci. NKÚ dále zjistil, že u tří z pěti obchodních společností ve své gesci, a to u obchodní společnosti ČEPS, a.s., OTE, a.s., a Explosia a.s., MPO nezahrnulo informační povinnost orgánů obchodních společností vůči akcionáři (státu) do stanov obchodních společností. MPO informace o hospodaření a činnosti obchodních společností ve své gesci čerpalo především z výročních zpráv obchodních společností a spoléhalo se na kontrolu a informace zástupců MPO v dozorčích radách.

NKÚ dále zjistil, že MPO zajišťovalo plnění informační povinnosti uzavíráním *dohod o plnění úkolů a informační povinnosti člena kontrolního orgánu*. Dohodu mělo MPO na základě opatření ministra povinnost uzavřít se zástupci státu, kteří vykonávali funkci člena dozorčí rady. Na jejím základě mohlo MPO zadávat tomuto zástupci úkoly a požadovat informace zjištěné v rámci jejich plnění. NKÚ zjistil, že MPO tuto dohodu neuzavřelo s osmi zástupci státu z celkových 14, kteří od roku 2020 vykonávali funkci v dozorčích radách obchodních společností.

MPO tak v důsledku výše uvedených skutečností nezajistilo pravidelné předkládání informací potřebných pro efektivní výkon vlastnických práv státu.

3.4 MF, MPO a MZe nenastavily kvalifikační požadavky na pozice členů dozorčích rad obchodních společností

Opatření č. 8: Vytvořit profily na pozice jednotlivých členů orgánů, včetně jejich kvalifikačních požadavků (ve spolupráci se společnostmi, resp. dozorčími radami a příslušnými výbory spol.).

NKÚ zjistil, že na pozice členů dozorčích rad obchodních společností MF, MPO a MZe profily s kvalifikačními požadavky nevytvořily.

K vyhodnocení tohoto opatření MF nastavilo požadavky na prevenci střetu zájmů při obsazování představenstev a dozorčích rad obchodních společností, které tuto skutečnost měly pravidelně vyhodnocovat. Nemělo docházet ke kumulaci funkcí.

NKÚ zjistil, že MF a MPO nominovaly a následně schválily v letech 2022 a 2023 do funkce člena dozorčí rady obchodních společností ČEZ, a. s., VZLU AEROSPACE, a.s.²³, a NRB, a.s., náměstky členů vlády, ačkoliv byli veřejnými funkcionáři ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1) písm. d) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů. Veřejný funkcionář nesmí být členem dozorčího nebo kontrolního orgánu právnické osoby, která podniká²⁴. Náměstci členů vlády se tak dostali do střetu zájmů ve smyslu uvedeného zákona. Dále NKÚ zjistil, že se členové dozorčí rady obchodních společností ČEPS, a.s., a SIRS, a.s., v letech 2024 a 2025 stali náměstky členů vlády a veřejnými funkcionáři a poté, co začali vykonávat svou funkci, výkon funkce v dozorčí radě neukončili. MF a MPO zjištěný protiprávní stav neodstranily a náměstky členů vlády ponechaly ve funkcích členů dozorčích rad obchodních společností.

3.5 MPO nezajistilo v obchodní společnosti SIRS, a.s., zavedení compliance programů

Opatření č. 16: Zajistit aplikování a pravidelnou aktualizaci compliance programů.

NKÚ zjistil, že na základě opatření č. 16 měla ministerstva povinnost zajistit, aby obchodní společnosti aplikovaly a aktualizovaly compliance programy. Jedná se o soubory interních pravidel a postupů obchodní společnosti určených k zajištění dodržování zákonů, předpisů a etických norem. Jejich účelem je snížení rizika vzniku trestní odpovědnosti za trestné činy, které by obchodním společnostem podle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti

²³ Do 31. 12. 2024 Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.

²⁴ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b zákona o střetu zájmů.

právnických osob a řízení proti nim, mohly být přičitatelné. NKÚ zjistil, že MPO nezajistilo v obchodní společnosti SIRS, a.s., ani po více než jednom roce od jejího vzniku úplné zavedení compliance programů.

3.6 MF a MPO nezajistily, aby obchodní společnosti zveřejňovaly povinné informace

Opatření č. 18: Zajistit, aby strategické společnosti s majetkovou účastí státu a strategické státní podniky zveřejňovaly vybrané informace v souladu s platnou legislativou.

Na základě opatření č. 18 byla ministerstvům stanovena povinnost zajistit, aby strategické obchodní společnosti zveřejňovaly vybrané informace dle zákonných požadavků.

NKÚ ověřoval, zda MF, MPO a MZe zajistily, že obchodní společnosti zveřejňovaly informace v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím²⁵, se zákonem o účetnictví²⁶ a se zákonem o evidenci skutečných majitelů²⁷. NKÚ zjistil následující skutečnosti:

- Šest ze sedmi²⁸ obchodních společností v gesci MF a dvě obchodní společnosti z pěti²⁹ v gesci MPO neměly ke dni 21. 7. 2025 na svých internetových stránkách za celé kontrolované období zveřejněny informace, které poskytly na základě žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím³⁰. Tři obchodní společnosti ze sedmi v gesci MF a dvě obchodní společnosti z pěti v gesci MPO nezveřejnily v letech 2020–2024 výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací³¹.
- Tři z deseti³² strategických obchodních společností v gesci MF, jedna ze čtyř³³ v gesci MPO a jedna v gesci MZe v některých letech nezveřejňovaly účetní závěrky v zákonem stanovené lhůtě³⁴.
- Jedna obchodní společnost v gesci MPO měla v evidenci skutečných majitelů chybně³⁵ uvedeny jako majitele členy představenstva.

K hodnocení plnění opatření a stanovených cílů mělo MF každoročně zpracovat zprávu o plnění Strategie. NKÚ zjistil, že MF posuzovalo efektivnost výkonu vlastnických práv státu na základě plnění jednotlivých opatření všemi ministerstvy, ale nevyhodnocovalo účelnost opatření ani jejich přínos, jak stanovila Strategie. MF tak nemohlo vyhodnotit, zda aplikace nastavených opatření vedla k plnění cílů Strategie.

Vyhodnocení naplňování jednotlivých opatření MF provedlo jednou ročně dotazníkovou metodou. Vyplněné dotazníky zpracované jednotlivými ministerstvy tvořily přílohu zpráv

²⁵ Ustanovení § 5 odst. 3 a ustanovení § 18 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

²⁶ Ustanovení § 21a odst. 2 zákona o účetnictví.

²⁷ Ustanovení § 7 odst. 1 a odst. 2 písm. f zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.

²⁸ Počet strategických obchodních společností v gesci MF, které byly dle MF povinnými subjekty ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.

²⁹ Včetně NRB, a.s.

³⁰ Ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb.

³¹ Ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb.

³² Bez NRB, a.s.

³³ Obchodní společnost SIRS, a. s., neměla povinnost k 31. 12. 2024 sestavit řádnou účetní závěrku.

³⁴ Ustanovení § 21a odst. 2 zákona o účetnictví

³⁵ Ustanovení § 7 odst. 1 a odst. 2 písm. f) zákona č. 37/2021 Sb.

o plnění Strategie. Za správnost informací uvedených v dotaznících odpovídalo příslušné ministerstvo.

NKÚ zjistil, že MF, MPO a MZe ve zprávách o plnění Strategie uváděly, že opatření plní, přestože tato ministerstva některá opatření neplnila. Jednalo se např. o opatření č. 8 ukládající povinnost vytvořit profily na pozice jednotlivých členů orgánů obchodních společností včetně jejich kvalifikačních předpokladů nebo opatření č. 18 týkající se zveřejňování vybraných informací v souladu s právními předpisy strategickými obchodními společnostmi. NKÚ zjistil, že zvolený způsob vyhodnocení plnění Strategie byl pouze formální.

NKÚ zjistil, že MF, MPO a MZe nepostupovaly v souladu s ustanovením § 21 kompetenčního zákona, protože se neřídily při plnění některých opatření usnesením vlády č. 115.

NKÚ doporučuje v návaznosti na skutečnosti uvedené v bodech 3.1 až 3.6 aktualizovat opatření k plnění Strategie.

3.7 MF a MPO nezajistily zapracování Zásad odměňování do stanov obchodních společností

K odměňování členů představenstev a dozorčích rad obchodních společností schválila vláda³⁶ Zásady odměňování, které měly sloužit k transparentnímu a objektivnímu nastavení pravidel pro vyplacení odměn vedoucím zaměstnancům a členům orgánů obchodních společností s majetkovou účastí státu. MF je povinno jednou ročně předkládat vládě informaci o stavu jejich plnění.

NKÚ zjistil, že MF porušilo Zásady odměňování, jelikož nezajistilo u obchodních společností Kongresové centrum Praha, a.s., VZLU AEROSPACE, a.s., a THERMAL-F, a.s., zakotvení povinnosti ročního projednávání odměňování členů řídicích orgánů a vedoucích zaměstnanců do stanov. Stanovy obchodní společnosti Letiště Praha, a. s., MF sice povinnost informovat dozorčí radu o odměňování zaměstnanců zakotvilo, ale dozorčí rada již neměla povinnost odměňování projednat nebo k němu vydat stanovisko.

Dále NKÚ zjistil, že MPO nezajistilo ve stanovách obchodních společností ČEPS, a.s., OTE, a.s., a Explosia a.s. zakotvení informační povinnosti vůči ministerstvu týkající se struktury příjmů členů představenstev, členů dozorčích rad a finančních podmínek spojených s opouštěním těchto funkcí a podmínek určujících výši mezd a odměn.

NKÚ zjistil, že MF a MPO nepostupovaly v souladu s ustanovením § 21 kompetenčního zákona tím, že se neřídily usnesením vlády č. 835.

³⁶ Usnesení vlády č. 835. Výjimku ze Zásad odměňování mají obchodní společnosti Česká exportní banka, a. s. (dále také „ČEB, a.s.“), a Národní rozvojová banka, a.s., a to na základě usnesení vlády České republiky ze dne 11. prosince 2013 č. 950, o výjimce ze Zásad odměňování vedoucích zaměstnanců a členů orgánů obchodních společností s majetkovou účastí státu nad 33 %, včetně státních podniků a jiných státních organizací zřízených zákonem nebo ministerstvem.

3.8 MF a MPO svěřily některé kompetence do působnosti dozorčích rad obchodních společností a omezily tím přímý vliv státu na výkon jeho vlastnických práv

Dozorčí rada je dle Strategie orgán, na jehož základě stát kontroluje fungování obchodní společnosti. V případě, že je stát 100% akcionářem obchodní společnosti, je personální obsazení všech členů tohoto orgánu v kompetenci státu, resp. příslušného ministerstva. Dozorčí rada je však zároveň kontrolním orgánem akciové společnosti, který je ze své podstaty nezávislý na ministerstvu. Její činnost se řídí zákonem o obchodních korporacích³⁷, stanovami obchodní společnosti a zásadami schválenými valnou hromadou, nejsou-li v rozporu se zákonem o obchodních korporacích nebo stanovami. Dozorčí rada není povinna řídit se usneseními vlády. MF a MPO přenesly ve stanovách některých obchodních společností významné kompetence valné hromady, tedy státu, do působnosti dozorčí rady. NKÚ zjistil, že tím:

- MF nemělo přímý vliv na stanovování a schvalování strategických cílů a koncepcí obchodní společnosti Kongresové centrum Praha, a.s.;
- MF a MPO neměly přímý vliv na personální obsazení představenstev některých obchodních společností. MPO u všech pěti strategických obchodních společností ve své gesci svěřilo kompetenci volby členů představenstva dozorčí radě. Na volbu členů představenstev obchodních společností se tak nevztahoval nominační zákon, členové představenstev nemuseli projít výběrovým řízením (dále také „VŘ“) a k jejich nominaci se nevyjadřoval ani výbor pro personální nominace, který je poradním orgánem vlády. Tímto nastavením se MPO vzdalo také kompetence schvalování smluv o výkonu funkce členů představenstev obchodních společností³⁸. Stejnou situaci NKÚ zjistil i u NRB, a.s., u které vykonávaly vlastnická práva jak MF, tak MPO³⁹;
- MF a MPO neměly přímý vliv na výši odměn členů představenstev některých obchodních společností ani na stanovování a vyhodnocování úkolů, za jejichž splnění byly vypláceny. Na základě opatření č. 14 měla ministerstva povinnost prostřednictvím tzv. klíčových ukazatelů výkonnosti hodnotit činnost členů orgánů, tj. i představenstva. Část odměny členů představenstev byla tedy vázána na míru splnění zadaných úkolů. NKÚ zjistil, že MF nemohlo nastavit a hodnotit činnost členů představenstev obchodních společností NRB, a.s., Letiště Praha, a. s., a Kongresové centrum Praha, a.s., a MPO u všech obchodních společností, jelikož tyto kompetence svěřila uvedená ministerstva dozorčím radám. Již v rámci KA č. 15/05 NKÚ konstatoval, že MF a MPO činnost členů představenstva nevyhodnocuje. U výše uvedených obchodních společností NKÚ zjistil, že se situace nezměnila. Dále NKÚ zjistil, že MF nestanovilo klíčové ukazatele výkonnosti členům představenstva obchodní společnosti THERMAL-F, a.s., v letech 2020–2023.

NKÚ zjistil, že v důsledku realizace uvedeného postupu ze strany MF a MPO nemohla uvedená ministerstva plnit opatření č. 6, 13, 14 a 15 Strategie, zaměřená na stanovení strategických cílů a odměňování, a tím snížila míru transparentnosti výkonu vlastnických práv státu.

³⁷ Zákon o obchodních korporacích.

³⁸ Ustanovení § 438 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.

³⁹ Vlastnická práva u NRB, a.s., vykonávalo též MMR, které nebylo kontrolovanou osobou.

NKÚ podrobil kontrole vybraná VŘ⁴⁰ – realizovaná MF, MPO a MZe – na funkce členů představenstev obchodních společností a vybrané nominace⁴¹ na funkce členů představenstev a dozorčích rad obchodních společností. NKÚ zjistil:

- MF, MPO a MZe sice stanovily kritéria na uchazeče ve zveřejňovaných inzerátech, z průběhu VŘ však již nebylo zřejmé, do jaké míry jednotliví uchazeči zadaná kritéria splnili a proč se ve VŘ umístili na daném pořadí. VŘ tak z hlediska hodnocení jednotlivých uchazečů nebyla přezkoumatelná;
- u tří výběrových řízení MF nepostupovalo podle nominačního zákona⁴², když výběrovou komisi nejmenoval ministr financí ale jeho náměstek;
- MF u dvou nominací nepostupovalo podle nominačního zákona⁴³, když nezveřejnilo na svých internetových stránkách informaci o jmenování nominované osoby nebo navržení do funkce a nezaslalo tuto informaci vládnímu výboru pro personální nominace.

NKÚ doporučuje MF a MPO provést revizi kompetencí dozorčích rad obchodních společností.

3.9 MF, MPO a MZe předkládaly vládě ve zprávách o plnění Strategie nesprávné údaje

MF jednou ročně předkládá vládě zprávu o plnění Strategie a zprávu o činnosti. Tyto dokumenty mají přispět k transparentnosti výkonu vlastnických práv státu. Oba obsahují mj. vybrané ekonomické údaje o obchodních společnostech. Zprávy o plnění Strategie za roky 2020 až 2023 obsahovaly také informace k plnění opatření jednotlivými ministerstvy.

NKÚ zjistil, že:

- MF vykazalo některé ekonomické údaje nesprávně u devíti strategických obchodních společností z 10⁴⁴ a MZe u dvou ze čtyř obchodních společností. Nejčastěji se jednalo o údaje ohledně vlastního kapitálu a hodnotě aktiv obchodních společností. Nesrovnalosti se vyskytovaly i ve vykazovaných počtech zaměstnanců obchodních společností;
- MPO vykazalo ekonomické údaje neprávě u tří strategických obchodních společností ve své gesci. MPO např. uvedlo u jedné strategické obchodní společnosti v roce 2023 o 18,7 mld. Kč nižší částku dotací ze státního rozpočtu, než kterou skutečně obdržela, u druhé obchodní společnosti ve stejném roce zase částku o 27 mld. Kč vyšší. U některých obchodních společností MPO zahrnuje do výše obdržených dotací ze státního rozpočtu také programové dotace, které jiné obchodní společnosti neuváděly.

⁴⁰ NKÚ provedl u MF kontrolu na vzorku 23 VŘ, který byl vybrán tak, aby obsahoval VŘ do představenstev všech strategických obchodních společností v gesci MF napříč kontrolovaným obdobím. U MZe provedl NKÚ kontrolu na vzorku 11 VŘ, který byl vybrán tak, aby obsahoval VŘ všech obchodních společností v gesci MZe se 100% podílem státu napříč kontrolovaným obdobím. U MPO provedl NKÚ kontrolu VŘ u obchodní společnosti SIRS, a.s., která vznikla v roce 2024 a při jejím zakládání nebyla ještě vytvořena dozorčí rada. Z toho důvodu MPO provedlo výběr členů představenstva obchodní společnosti v souladu s nominačním zákonem. Jiná VŘ u obchodních společností v gesci MPO neproběhla.

⁴¹ NKÚ provedl u MF kontrolu na vzorku 27 nominací, který byl vybrán tak, aby obsahoval nominace do dozorčích rad všech strategických obchodních společností v gesci MF napříč kontrolovaným obdobím. U MZe provedl NKÚ kontrolu na vzorku 11 nominací, který byl vybrán tak, aby obsahoval nominace všech obchodních společností v gesci MZe se 100% podílem státu napříč kontrolovaným obdobím. U MPO provedl NKÚ kontrolu 34 nominací, způsob výběru vzorku byl stejný jako u MF.

⁴² Ustanovení § 12 odst. 1 nominačního zákona.

⁴³ Ustanovení § 16 nominačního zákona.

⁴⁴ Bez NRB, a.s.

NKÚ zjistil, že MF, MPO a MZe informace do zpráv o plnění Strategie získaly od obchodních společností a nekontrolovaly jejich správnost. Dalším důvodem chyb bylo použití údajů, které nebyly ověřeny auditorem⁴⁵ a chybnější metodika, ze které by bylo ministerstvům zřejmé, jaký konkrétní údaj MF pro vypracování zprávy o plnění Strategie požaduje.

NKÚ dále zjistil, že MF ve zprávách o plnění Strategie za roky 2020–2023 neuvádělo všechny údaje o majetkových účastech státu ve své gesci, ačkoliv jimi disponovalo. Jednalo se především o údaje obchodních společností v likvidaci. MF také ve zprávách o plnění Strategie neuvedlo majetkové účasti v jedné zahraniční obchodní společnosti a v několika zahraničních bankovních institucích a asociacích.

V důsledku výše uvedených skutečností MF, MPO a MZe neposkytovaly vládě a veřejnosti úplné a správné informace a snižovaly transparentnost výkonu vlastnických práv.

4. MZe nepřezkoumalo, zda je právní forma společnosti Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., vzhledem k její činnosti vhodná

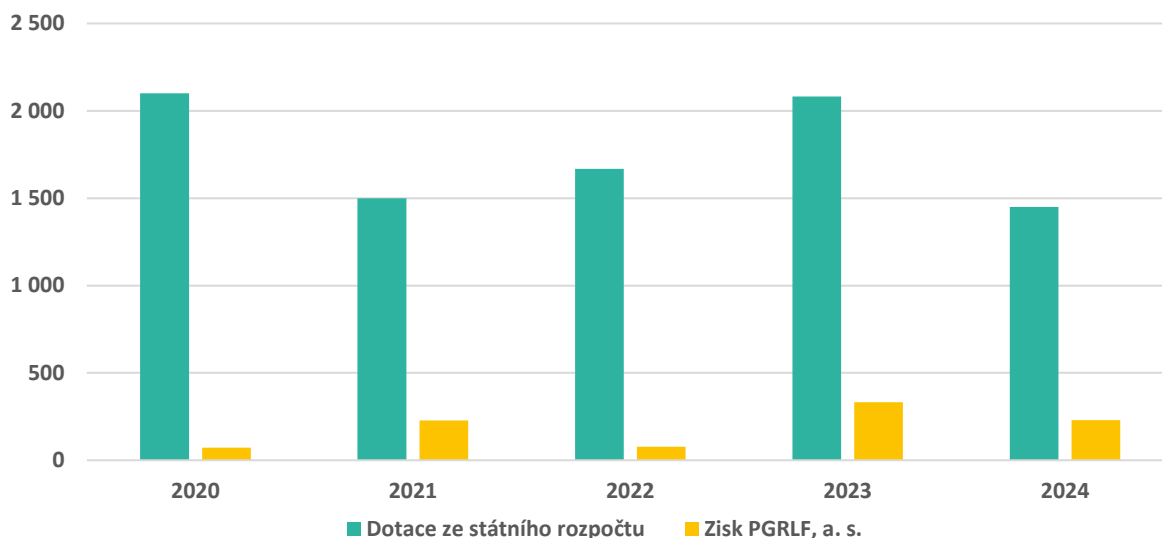
Obchodní společnosti jsou zpravidla zakládány za účelem podnikání, přičemž jejich hlavním cílem je generování zisku. Akciové společnosti by měly fungovat na tržním principu a měly by být finančně v maximální možné míře nezávislé na vlastníkově. Stát je vlastník orientovaný na veřejný zájem a podíl na zisku je pro něj vedlejším cílem. Dle Strategie má být u obchodních společností, které nejsou založeny za účelem zisku, posouzeno, zda zvolená právní forma odpovídá charakteru a účelu dané obchodní společnosti. Je v ní zdůrazněna i nutnost průběžně analyzovat, zda stávající právní forma obchodní společnosti odpovídá jejímu poslání.

PGRLF, a.s., je příjemcem dotací ze státního rozpočtu⁴⁶, které používá k financování podpůrných programů⁴⁷. Podpůrné programy jsou financovány také ze zisku z podnikatelské činnosti PGRLF, a.s., který je tvořen převážně výnosy ze spravovaného finančního majetku a úroky z poskytnutých úvěrů.

⁴⁵ V některých případech údaje ověřené auditorem nemělo MPO k dispozici v době, kdy MF požadovalo jejich zaslání. Informace o tom, že se jedná o neověřené údaje, však zpráva o plnění Strategie neobsahovala a MPO tyto neověřené údaje následně použilo do zprávy o činnosti, ačkoliv údaje ověřené auditorem k dispozici mělo.

⁴⁶ Ustanovení § 7 odst. 1 písm. w) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁴⁷ Ustanovení § 2da odst. 4 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Graf č. 2: Porovnání dotací ze státního rozpočtu a zisku obchodní společnosti PGRLF, a.s., v období let 2020–2024 (v mil. Kč)

Zdroj: výroční zprávy PGRLF, a.s., za roky 2020–2024.

Z grafu vyplývá, že fungování PGRLF, a.s., je finančně významně závislé na financování ze strany státu (MZe) jakožto jediném akcionáři. MZe má přitom v případě takto fungující akciové společnosti k dispozici pouze standardní možnosti kontroly. Přímá finanční závislost PGRLF, a.s., na státu vyžaduje vyšší míru státního dohledu a variabilitu kontrolních mechanismů stejně jako rozsáhlejší zásahové pravomoci, než umožňuje zákon o obchodních korporacích.

NKÚ v KA č. 19/18 zjistil, že právní forma PGRLF, a.s., neodpovídá požadavkům vyplývajícím ze Strategie a vláda uložila⁴⁸ MZe provést revizi všech obchodních společností v jeho gesci. NKÚ zjistil, že MZe nesplnilo nápravné opatření z KA č. 19/18 a tuto revizi neprovedlo. MZe neprovedlo ani žádnou analýzu nebo zhodnocení, zda je z hlediska činnosti, finanční závislosti na státu, možnosti kontroly apod. stávající právní forma PGRLF, a.s., vhodná.

5. MPO nevyhodnotilo všechny možnosti právní formy nově zakládané společnosti

Obchodní společnost SIRS, a.s., byla založena dne 22. 2. 2024 za účelem přípravy strategických podnikatelských ploch a revitalizace brownfieldů pro strategické investiční akce. Tyto činnosti vykonávala před založením obchodní společnosti SIRS, a.s., státní příspěvková organizace Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest. Jediným akcionářem této společnosti je stát, resp. MPO. Jako důvod založení akciové společnosti uvedlo MPO mj. vyhnutí se mzdové regulaci a kontrole státu při nakládání s nemovitým majetkem, což mělo usnadnit a zrychlit vykonávané činnosti.

Návrh na vznik nové akciové společnosti se zaměřením na přípravné práce strategického parku Plzeň-Líně učinilo MPO v předkládací zprávě⁴⁹ vládě již v lednu roku 2023. V červenci stejného

⁴⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 8. března 2021 č. 253, *ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 19/18 Podpory poskytované Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s.*

⁴⁹ Předkládací zpráva k usnesení vlády České republiky ze dne 1. února 2023 č. 95, *o Pokroku v revitalizaci brownfieldu a přípravě a výstavbě strategického podnikatelského parku Plzeň – Líně.*

roku přijala vláda usnesení⁵⁰, ve kterém mj. souhlasila se záměrem založení akciové společnosti. V lednu roku 2024 vzala vláda na vědomí⁵¹ informaci MPO ohledně záměru založení obchodní společnosti SIRS, a.s., a se založením souhlasila.

Měsíc poté, co vláda vydala souhlas se záměrem založení akciové společnosti, zadalo MPO poradenské společnosti Ernst & Young, s.r.o., zpracovat analýzu korporátní struktury SIRS, a.s. Smluvní cena činila 1 512 000 Kč vč. daně z přidané hodnoty. Předmětem díla bylo mj. zdůvodnění a potvrzení, že převod činností původně prováděných státní příspěvkovou organizací Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest na akciovou společnost je nejefektivnější způsob zajištění těchto činností. Účelem analýzy bylo tedy mj. potvrzení již odsouhlaseného řešení. Smlouva o dílo obsahovala výčet údajů, dat a informací, které MPO společnosti Ernst & Young, s.r.o., pro zpracování analýzy poskytlo.

NKÚ zjistil, že ani zadání MPO ani na jeho základě zhotovená analýza nezohledňovaly jiné varianty právní formy obchodní společnosti, než je akciová společnost, neobsahují posouzení možnosti pověřit činnostmi např. již existující akciovou společnost, v níž je stát jediným akcionářem nebo státní podnik. Zadání smlouvy o dílo ze strany MPO obsahovalo limitace a předpoklady, které předem vylučovaly možnost zhodnotit objektivně stávající stav a navrhnout do budoucna řešení na základě posouzení všech možných variant, které připouští právní úprava.

NKÚ provedl analýzu údajů, dat a informací, které MPO předložilo vládě v předkládací zprávě v červenci roku 2023, tj. v době před zadáním veřejné zakázky, a výstupů analýzy. NKÚ zjistil, že analýza vycházela téměř zcela z údajů a dat, kterými MPO disponovalo a které pro zpracování analýzy poskytlo. Výstupem analýzy byly obdobné nebo totožné informace, které uvedlo MPO v předkládací zprávě.

Vzhledem k tomu, že MPO si potřebné podklady zpracovalo již předem vlastními zaměstnanci a výstup analýzy poradenské společnosti se vztahoval pouze k již vládou schválenému záměru, NKÚ vyhodnotil, že peněžní prostředky ve výši 1 512 00 Kč na zpracování externí analýzy byly vynaloženy nehospodárně. Jedná se o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně⁵².

⁵⁰ Usnesení vlády České republiky ze dne 12. července 2023 č. 527, k aktuálnímu stavu přípravy projektu *revitalizace brownfieldu na SPP Plzeň – Líně*.

⁵¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 24. ledna 2024 č. 64, o souhlasu vlády se založením akciové společnosti *Státní investiční a rozvojová společnost a.s. a pověření výkonem práv jediného akcionáře*.

⁵² Ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 písm. f) ve spojení s ustanovením § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb.

Seznam zkratek

ČEB, a.s.	obchodní společnost Česká exportní banka, a.s.
ČMSCH, a.s.	obchodní společnost Českomoravská společnost chovatelů, a.s.
KA	kontrolní akce NKÚ
kompetenční zákon	zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
Metodika	<i>Metodika přípravy veřejných strategií</i>
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NRB, a.s.	obchodní společnost Národní rozvojová banka, a.s.
obchodní společnosti	obchodní společnosti, ve kterých vykonávaly vlastnická práva státu MF, MPO a MZe
PGRLF, a.s.	obchodní společnost Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
SIRS, a.s.	obchodní společnost Státní investiční a rozvojová společnost, a.s.
Strategie	<i>Strategie vlastnické politiky státu</i>
usnesení vlády č. 71	usnesení vlády České republiky ze dne 28. ledna 2019 č. 71, o aktualizaci Metodiky přípravy veřejných strategií
usnesení vlády č. 115	usnesení vlády České republiky ze dne 17. února 2020 č. 115, o Strategii vlastnické politiky státu
usnesení vlády č. 835	usnesení vlády České republiky ze dne 12. prosince. 2018 č. 835, o Zásadách odměňování vedoucích zaměstnanců a členů orgánů ovládaných obchodních společností s majetkovou účastí státu a vedoucích zaměstnanců státních podniků a jiných státních organizací zřízených zákonem nebo ministerstvem
VŘ	výběrové řízení
Zásady odměňování	<i>Zásady odměňování vedoucích zaměstnanců a členů orgánů ovládaných obchodních společností s majetkovou účastí státu včetně státních podniků a jiných státních organizací zřízených zákonem nebo ministerstvem</i> schválené usnesením vlády České republiky ze dne 29. července 2015 č. 606
zpráva o plnění Strategie	zpráva o plnění opatření vyplývajících ze <i>Strategie vlastnické politiky státu</i>
zpráva o činnosti	zpráva o činnosti a výsledcích strategických společností s majetkovou účastí státu, státních podniků a národního podniku

**Přehled obchodních společností s majetkovou účastí státu v gesci MF, MPO a MZe
k 31. 12. 2024 (v tis. Kč)**

		Obchodní společnost	Kategorie	Podíl státu (v %)	Základní kapitál	Účetní hodnota majetkových účastí státu v obchodních společnostech	Dividendy
MF	1	ČEZ, a. s.	Strategická	69,78	53 798 976	38 441 307	2020–2024
	2	Letiště Praha, a. s.	Strategická	100,00	27 031 564	27 049 198	2024
	3	MERO ČR, a.s.	Strategická	100,00	8 430 921	8 430 921	2020–2022; 2024
	4	Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.	Strategická	100,00	6 114 000	5 814 000	-
	5	ČEPRO, a.s.	Strategická	100,00	5 661 000	5 660 000	2020–2024
	6	NRB, a.s.	Strategická	32,95	2 631 626	1 170 992	-
	7	ČEB, a.s.	Strategická	84,00	5 000 000	4 200 000	-
	8	Kongresové centrum Praha, a.s.	Strategická	54,35	3 680 000	2 000 000	-
	9	PRISKO a.s.	Strategická	100,00	2 067 760	1 273 000	2024
	10	VZLU AEROSPACE, a.s.	Strategická	100,00	750 968	620 491	-
	11	THERMAL-F, a.s.	Strategická	100,00	1 099 550	1 099 550	-
	12	MUFIS a.s.	Zbytná	49,00	2 000	490	-
	13	KORADO, a.s.	Zbytná	34,22	840 700	86 183	-
	14	E.ON SE	Zbytná	0,14	65 304 000	1 048 384	2020–2024
	15	UNIPER SE	Zbytná	Méně než 0,1	10 299 000	18 116	2020–2022; 2024
	16	SETUZA a.s.	Zbytná	Méně než 0,1	1 152 709	-	-
	17	Prefa Pardubice a.s.	Zbytná	Méně než 0,1	332 971	0	-
	18	Slovácké vodárny a kanalizace, a.s.	Zbytná	Méně než 0,1	886 732	1	-
	19	VÍTKOVICE, a.s.	Zbytná	Méně než 0,1	263 931	0	-
	20	Vodovody a kanalizace Zlín, a.s.	Zbytná	Méně než 0,1	1 030 294	4	-
	21	LINETA Severočeská dřevařská společnost a.s.	Zbytná	0,23	106 545	23	-
	22	ORLIČAN, a.s., v likvidaci	Zbytná	Méně než 0,1	48 858	0	-
	23	HEXA PLUS, a.s. v likvidaci	Zbytná	3,00	70 333	0	-
	24	MCI HOLDING a.s. – v likvidaci	Zbytná	7,05	993 562	-	-
	25	HOLDING KLADNO a.s. "v likvidaci"	Zbytná	96,85	7 500 000	0	-

VĚSTNÍK NKÚ, KONTROLNÍ ZÁVĚRY

		Obchodní společnost	Kategorie	Podíl státu (v %)	Základní kapitál	Účetní hodnota majetkových účastí státu v obchodních společnostech	Dividendy
	26	GALILEO REAL, k.s., v likvidaci	Zbytná	100,00	2 466 010	76 794	-
MF	27	IMOB a.s. v likvidaci	Zbytná	100,00	2 200	22 897	-
	28	ZPS, a.s., v likvidaci	Zbytná	5,63	441 558	-	-
	29	Harvardský průmyslový holding, a.s.	-	Méně než 0,1	45 339	-	-
Součet MF					208 053 107	97 012 351*	-
MPO	1	ČEPS, a.s.	Strategická	100,00	10 534 883	13 097 594	2020–2024
	2	OTE, a.s.	Strategická	100,00	1 000 000	80 000	2024
	3	NRB, a.s.	Strategická	33,53	2 631 626	875 070	-
	4	Explosia a.s.	Strategická	100,00	1 434 000	737 343	-
	5	SIRS, a.s.	Strategická	100,00	150 000	150 000	-
Součet MPO					15 750 509	14 940 007	-
MZe	1	PGRLF, a.s.	Strategická	100,00	500 000	1 000	-
	2	Státní zkušebna strojů a.s.	Podpůrná	100,00	197 500	197 500	-
	3	Českomoravská společnost chovatelů, a.s.	Strategická	Méně než 0,1	58 464	4	-
	4	Jihomoravské pivovary, a.s., v likvidaci	Zbytná	100,00	50 040	16 680	-
	5	SETUZA a.s.	Zbytná	Méně než 0,1	1 152 709	0	-
Součet MZe				-	1 958 713	215 184	-
Součet celkem				-	225 762 329	112 167 543*	-

Zdroj: výroční zprávy obchodních společností za rok 2024, zpráva o činnosti 2024, zpráva o plnění Strategie 2024, údaje poskytnuté MF, MPO a MZe.

* Součet neobsahuje účetní hodnotu majetkových účastí státu v sedmi subjektech, které MF nevykazuje ve zprávách o plnění Strategie, v celkové hodnotě 14 862 981 tis. Kč. Jedná se o Evropskou banku pro obnovu a rozvoj, Evropskou investiční banku, Rozvojovou banku Rady Evropy, Mezinárodní banku pro obnovu a rozvoj, Mnohostrannou agenturu pro investiční záruky, Mezinárodní finanční korporace, United States Steel Corporation. Jejich hodnota je zahrnuta do kontrolovaného objemu.

Pozn.: V tabulce může dojít k drobným odchylkám z důvodu zaokrouhlování.

Opatření nastavená *Strategií vlastnické politiky státu***Pilíř I: Role státu jako vlastníka**

- Opatření č. 1: „Definovat strategické, podpůrné a zbytné společnosti s majetkovou účastí státu a státní podniky a průběžně vyhodnocovat strategický význam a potřebnost jednotlivých majetkových účastí a státních podniků.“
- Opatření č. 2: „Určit, jaké přínosy lze od jednotlivých typů společností s majetkovou účastí státu a státních podniků očekávat a související výdaje ze státního rozpočtu.“
- Opatření č. 3: „Prověřit u všech podpůrných společností, podniků a organizací jejich nezbytnost, včetně prověření efektivity hospodaření.“
- Opatření č. 4: „Aplikovat jednotné principy corporate governance ve strategických společnostech s majetkovou účastí státu a strategických státních podnicích.“

Pilíř II: Corporate governance

- Opatření č. 5: „Zajistit jednoznačné, racionální a efektivní vymezení pravomocí a odpovědnosti jednotlivých orgánů strategických společností s majetkovou účastí státu a jednotlivých orgánů v zakladatelských dokumentech a statutu strategických státních podniků.“
- Opatření č. 6: „Zajistit, že každá strategická společnost s majetkovou účastí státu má stanovené jasné transparentní cíle, a to především dlouhodobé strategické cíle směřující k dlouhodobé udržitelnosti podnikání, zhodnocování majetku společnosti, resp. státu a při respektování jednotlivých schválených politik, včetně kritického posouzení těchto strategií ze strany dotčeného ministerstva (vč. strategických státních podniků).“
- Opatření č. 7: „Nastavit jednotný reporting všech strategických společností s majetkovou účastí státu a strategických státních podniků za účelem vyhodnocování jejich výkonnosti.“
- Opatření č. 8: „Vytvořit profily na pozice jednotlivých členů orgánů, včetně jejich kvalifikačních požadavků (ve spolupráci se společnostmi, resp. dozorčí radou a příslušnými výbory spol.).“
- Opatření č. 9: „Optimalizovat počet členů orgánů a omezit počet jednočlenných orgánů.“
- Opatření č. 10: „Zvyšovat odbornost členů orgánů.“
- Opatření č. 11: „Zvyšovat odbornost státních zaměstnanců, kteří se věnují vlastnické politice státu.“
- Opatření č. 12: „Podporovat přijetí a realizaci politiky diverzity (ve vztahu k pohlaví, věku apod.).“
- Opatření č. 13: „Pravidelně přezkoumávat soulad smluv o výkonu funkce s platnými Zásadami odměňování.“
- Opatření č. 14: „Pravidelně hodnotit činnost členů orgánů (povinně nastavení motivačních KPI's u řídicích orgánů strategických společností, obdobně nastavení měřitelných kritérií i u strategických státních podniků).“

- Opatření č. 15: „Zajistit spravedlivé odměňování pro všechny členy orgánů, důsledně uplatňovat zákaz diskriminace.“
- Opatření č. 16: „Zajistit aplikování a pravidelnou aktualizaci compliance programů.“
- Opatření č. 17: „Zavést informační povinnost (např. formou pravidelných informačních přehledů a výkazů) vůči vlastníkov.“
- Opatření č. 18: „Zajistit, aby strategické společnosti s majetkovou účastí státu a strategické státní podniky zveřejňovaly vybrané informace v souladu s platnou legislativou.“
- Opatření č. 19: „Každoročně zpracovat souhrnnou zprávu o činnosti a výsledcích strategických společností s majetkovou účastí státu, strategických státních podniků a následně po schválení vládou zveřejnit.“

Pilíř III: Institucionální rámec

- Opatření č. 20: „Vyhodnocovat a navrhopvat racionalizaci portfolia společností s majetkovou účastí státu a státních podniků v držení jednotlivých ministerstev.“
- Opatření č. 21: „Vytvoření meziresortní pracovní skupiny k navázání věcné debaty, sdílení zkušeností a k řešení problematiky na pracovní úrovni mezi ministerstvy.“

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/05

Peněžní prostředky vynakládané na implementaci evropského vlakového zabezpečovacího zařízení

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/05. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Radek Rychnovský.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo dopravy a Správa železnic vynakládaly peněžní prostředky na přípravu a implementaci evropského vlakového zabezpečovacího zařízení hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolováno bylo období od roku 2019 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly. Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od března 2025 do listopadu 2025.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“);

Správa železnic, státní organizace (dále také „SŽ“).

Kolegium NKÚ na svém VI. jednání, které se konalo dne 20. dubna 2026,

schválilo usnesením č. 6/VI/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky vynakládané na implementaci evropského vlakového zabezpečovacího zařízení (ETCS)

ZÁKLADNÍ FAKTA

1,95 mld. Kč

Celková výše výdajů vynaložených SŽ na vybavení systémem ETCS u **622 km** tratí ve výhradním provozu, tzn. v režimu, kdy se na daném úseku tratě nesmí pohybovat vlaky nevybavené ETCS

48,8 mld. Kč

Celková výše výdajů vycházející z Plánu moderního zabezpečení české železnice (z toho část již byla vynaložena) na vybavení cca **5 000 km** železničních tratí systémem ETCS do roku 2033

? mld. Kč

Odhad celkové výše výdajů na implementaci ETCS v plánovaném rozsahu **9 349 km** není znám

1 524 km

Rozsah hlavní transevropské železniční sítě na území ČR, kterou se ČR zavázalo pokrýt do roku 2030 (tedy zbývá pokrýt cca **900 km** tratí)

5 000 km

Rozsah implementace ETCS do roku 2033 stanovený v Plánu moderního zabezpečení české železnice

9 349 km

Vládou schválený rozsah vybavení železničních tratí ve vlastnictví státu systémem ETCS na území ČR do konce roku 2050

PŘEDPOKLÁDANÉ PŘÍNOSY ETCS NA TRATÍCH SE ZAVEDENÝM VÝHRADNÍM PROVOZEM

Vyšší bezpečnost a spolehlivost

Přínos naplněn

Přeshraniční interoperabilita

Přínos nehodnotitelný

Vyšší kapacita tratí

Přínos nenaplněn

Zrychlení provozu a kratší dojezdové časy

Přínos nenaplněn

Pozn.: Podrobné informace o zavádění ETCS na tratích ve vlastnictví státu jsou uvedeny v interaktivní příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ prověřil implementaci ETCS se zaměřením na traťovou část, která je součástí evropského systému řízení železniční dopravy s označením ERTMS¹. Cílem implementace evropského vlakového zabezpečovacího zařízení je z hlediska evropského kontextu sjednocení zabezpečovacích standardů napříč EU. Na rozdíl od řady ostatních států EU byly v České republice zabezpečovací systémy zastaralé a nezajišťovaly kontrolu pohybu vlaku s možností zásahu do jeho řízení.

SŽ na zavedení výhradního provozu na 622 km transevropské železniční sítě v ČR vynaložila přibližně 1,95 mld. Kč na traťovou část ETCS.

Systém ETCS zvýšil bezpečnost a spolehlivost železničního provozu na tratích transevropské železniční sítě se zavedeným výhradním provozem. Další deklarované přínosy spočívající ve zrychlení provozu a zvýšení kapacity tratí nebyly dosaženy, což snížilo efektivnost vynaložených peněžních prostředků.

U projektových záměrů implementace ETCS na tratích mimo transevropskou železniční síť SŽ systematicky nezpracovává možné varianty řešení úrovně zabezpečení ETCS, které by vycházely ze stavu a potřeb rozvoje dalších zabezpečovacích a sdělovacích zařízení v daném úseku tratě. Tento postup představuje riziko pro hospodárnost vynakládání peněžních prostředků.

Do roku 2033 má být systém rozšířen na přibližně 5 000 km tratí, které jsou většinově mimo transevropskou železniční síť a představují zejména regionální tratě. SŽ kalkulovala s celkovými náklady tohoto rozšíření ve výši 48,8 mld. Kč.

Toto celkové vyhodnocení se opírá o následující skutečnosti zjištěné v kontrole:

- 1.1 Od února 2025 je ETCS v režimu výhradního provozu nasazeno na 622 km tratí, které jsou součástí transevropské železniční sítě. SŽ vynaložila 1,95 mld. Kč, aby dosáhla výhradního provozu na 40 % z cca 1 500 km těchto tratí² na území ČR (viz interaktivní příloha č. 1). Průměrné náklady na 1 km tratě tak dosáhly 3 mil. Kč. Nicméně SŽ pracuje s průměrnými budoucími náklady podstatně vyššími (10 mil. Kč na 1 km), což při implementaci ETCS na zbývajících tratích hlavní transevropské železniční sítě v ČR představuje přibližně 9 mld. Kč, které bude zapotřebí vynaložit na dokončení pokrytí těchto tratí (viz odst. 4.1).
- 1.2 Zavedení výhradního provozu má kromě vyšší bezpečnosti přinést další očekávané přínosy. Jsou to: sjednocení evropského železničního prostoru (všichni dopravci budou moci využívat infrastrukturu napříč státy EU podle stejných základních pravidel), zrychlení provozu vlaků a zvýšení kapacity tratí. Nicméně SŽ spolu s MD v rámci

¹ European Rail Traffic Management System (ERTMS) zahrnuje kromě traťové a vlakové složky ETCS i komunikační infrastrukturu (sítě GSM-R) a infrastrukturní zabezpečovací zařízení (staniční, traťové a přejezdové).

² Jedná se o tratě hlavní sítě dle definice transevropské dopravní sítě.

strategických dokumentů nestanovily termín dosažení očekávaných přínosů (viz odst. 4.4).

- 1.3 SŽ vynaložila peněžní prostředky ve výši 1,95 mld. Kč se sníženou efektivností, protože po zavedení výhradního provozu systém ETCS naplnil pouze funkci bezpečnostního prvku. Deklarované přínosy spočívající ve zrychlení provozu a zvýšení kapacity tratí nebyly v době kontroly NKÚ naplněny (viz odst. 4.5, 4.6 a 4.8). Dosažení dalšího přínosu v podobě přeshraniční interoperability je mimo vliv SŽ, která je zcela závislá na plnění harmonogramu zavedení ETCS u ostatních států Evropské unie (dále také „EU“).
- 1.4 Z celkové délky 9 349 km železniční sítě ve vlastnictví státu bylo ETCS v prosinci 2025 nasazeno v různých režimech na cca 2 000 km. Plány SŽ, které schválily MD a následně i vláda ČR, předpokládají, že do roku 2033 bude systémem ETCS zabezpečeno ještě 3 000 km tratí. Celkově tedy má dojít do roku 2033 k nasazení ETCS na cca 5 000 km tratí s náklady dosahujícími téměř 48,8 mld. Kč. Zbývajících necelou polovinu železniční sítě plánuje SŽ spolu s MD vybavit systémem ETCS do konce roku 2050. Ve stávajících cenách a při použití stávající technologie by tato investice vedla k vynaložení dalších desítek miliard korun (viz odst. 4.12).
- 1.5 NKÚ upozorňuje, že ačkoliv ETCS zvyšuje bezpečnost železniční dopravy, investice do jeho traťové a vlakové části dlouhodobě vytváří vysoké finanční nároky jak na SŽ, tak na dopravce. Ty jsou zatím spolufinancovány z národních i evropských zdrojů. Celkově vysoké náklady se také mohou promítnout do snížení konkurenceschopnosti železniční dopravy ve srovnání s dopravou silniční (viz odst. 4.9).
- 1.6 Implementace ETCS se oproti internímu harmonogramu SŽ zpožďuje. Celkem 44 z 99 probíhajících investičních akcí bude dokončeno po stanovených termínech pro zavedení výhradního provozu. Tratě transevropské železniční sítě v ČR představují z těchto 44 akcí více než polovinu (viz odst. 4.11).
- 1.7 SŽ poskytovala MD podklady, které neobsahovaly informaci o stavu pokroku v implementaci ETCS, MD tak nemělo úplné a spolehlivé informace pro informované rozhodování o rozvoji ETCS na železniční infrastrukturu. Zároveň MD nevyžadovalo zpracování variantních řešení úrovně zabezpečení ETCS u tratí mimo transevropskou železniční síť, přestože náklady jednotlivých variant se mohou výrazně lišit, a to zejména s ohledem na výchozí stav stávající technologie zabezpečovacího a sdělovacího zařízení. Zastaralé sdělovací a zabezpečovací zařízení představuje omezení pro implementaci a funkčnost systému ETCS. Bez zpracování variantního řešení respektujícího místní podmínky nelze určit hospodárnou variantu zabezpečení (viz odst. 4.16). Riziko pro hospodárnost implementace ETCS představuje rovněž zpoždování některých modernizačních projektů na železnici (např. přeložení stopy železniční trati); (viz odst. 4.17).
- 1.8 NKÚ zjistil, že MD nepostupovalo v souladu s právními předpisy ve věci jeho dohledových povinností nad SŽ a při informování vlády o stavu pokroku přípravy a realizace implementace traťové části ETCS (viz odst. 4.13 a 4.14).

NKÚ na základě zjištěných skutečností doporučuje:

Při naplňování Plánu moderního zabezpečení české železnice důsledně posoudit celkové náklady a možnosti dosažení přínosů vlakového zabezpečovacího zařízení na tratích mimo transevropskou železniční síť s důrazem na stav a vývoj zabezpečovací a sdělovací techniky a dopravních výkonů na jednotlivých tratích.

Při implementaci ETCS provádět prioritizaci úseků tratí a systematicky posuzovat varianty ETCS, a to se zohledněním analýzy stavu a potřeb rozvoje dalších železničních zabezpečovacích zařízení, např. staničních, traťových a přejezdových.

II. Informace o kontrolované oblasti

- 2.1 ETCS představuje evropský bezpečnostní standard na železnici, který umožňuje předávat strojvedoucímu podrobné informace potřebné pro řízení vlaku a neustále kontrolovat, že strojvedoucí vlak bezpečně řídí ve vymezeném úseku tratě. ETCS je klíčovou komponentou přeshraniční interoperability³. EU stanovila svým členským státům povinnosti ohledně zajištění interoperability na železničních tratích a související povinnost vybavení tratí ETCS prostřednictvím směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/797 ze dne 11. května 2016 o interoperabilitě železničního systému v Evropské unii.
- 2.2 Povinnosti členských států EU ohledně zavedení ETCS na železniční síti jsou upraveny zejm. v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. června 2024 o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě, o změně nařízení (EU) 2021/1153 a (EU) č. 913/2010 a o zrušení nařízení (EU) č. 1315/2013. Nařízení stanovuje povinnost splnit hraniční termín implementace ETCS. Termíny jsou stanoveny podle typu⁴ transevropské železniční tratě na roky 2030, 2040 a 2050. Členské státy si tedy mohou při respektování výše uvedených termínů stanovit pořadí implementace ETCS na jednotlivých tratích transevropské sítě. Termíny implementace ETCS na ostatních tratích v majetku státu nejsou nařízením upraveny a vycházejí pouze z národních termínů definovaných v *Plánu moderního zabezpečení české železnice – implementace evropského vlakového zabezpečovacího zařízení ETCS* (dále také „Plán moderního zabezpečení české železnice“).
- 2.3 MD je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy a odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování. MD určilo termíny zavedení ETCS na železniční síti. MD vyhlásilo na vybavení železničních vozidel palubními jednotkami několik dotačních výzev v rámci operačních programů *Doprava na období 2014–2020* a *Doprava 2021–2027* se souhrnnou alokací ve výši jednotek miliard Kč.
- 2.4 SŽ⁵ zajišťuje provozování, provozuschopnost, modernizaci a rozvoj tratí v majetku státu. Práva a povinnosti zakladatele vůči SŽ vykonává MD. Postupné zavádění ETCS na železniční síť v ČR realizuje SŽ prostřednictvím veřejných zakázek. V letech 2019–2025 bylo pro oblast implementace ETCS identifikováno 117 veřejných zakázek zadáných ze strany SŽ v celkové hodnotě cca 13 mld. Kč.
- 2.5 Termíny zavedení ETCS na železniční síti v ČR prvotně upravilo MD prostřednictvím *Národního implementačního plánu ERTMS* (dále také „NIP“) z roku 2017. Ten stanovoval implementaci ETCS na necelé třetině železniční sítě a neurčoval, jaká úroveň ETCS (viz

³ Pojem „interoperabilita“ – schopnost železničního systému umožnit bezpečný a nepřerušovaný provoz vlaků dosahujících stanovených úrovní výkonnosti dle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/797 ze dne 11. května 2016 o interoperabilitě železničního systému v Evropské unii.

⁴ Nařízení pracuje s pojmy *core network* (hlavní síť), *extended core network* (rozšířená hlavní síť) a *comprehensive network* (globální síť). Pro zjednodušení v rámci tohoto KZ jsou tyto sítě souhrnně nazývány jako transevropské železniční tratě/sítě.

⁵ Do 31. 12. 2019 zněl název státní organizace: „Správa železniční dopravní cesty, státní organizace“; viz zákon č. 367/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

tabulka č. 1) bude na jednotlivých tratích zavedena. Primárně šlo o tratě, kde povinnost implementovat ETCS byla stanovena EU. Vláda České republiky usnesením ze dne 13. září 2021 č. 795⁶ schválila Plán moderního zabezpečení české železnice. Ten stanovil, že ETCS bude implementováno na celou železniční síť ve vlastnictví státu a určil termíny implementace ETCS na jednotlivých tratích spolu s úrovní implementovaného ETCS a termínem zavedení výhradního provozu vlaků. Vláda usnesením ze dne 5. června 2024 č. 362⁷ schválila aktualizaci Plánu moderního zabezpečení české železnice. Aktualizovaný dokument opět uvádí, že hlavním cílem implementace ETCS je jeho implementace na celou železniční síť v majetku státu. Na základě úpravy Plánu moderního zabezpečení české železnice aktualizovalo MD v roce 2024 i NIP, aby odpovídal cílovému stavu a rozsahu plánované implementace ETCS.

Tabulka č. 1: Prvky a úrovně ETCS

Legenda: ✓ = Povinné. (✓) = Používá se, ale ne ve všech funkcích. — = Nevyužívá se.					
Prvek/úroveň	L2 benefity	L2	L1	L1 LS	STOP
Kontrola neprojetí „STŮJ“	✓	✓	✓	✓	✓ (nouzová)*
Kontrola rychlosti	✓ plná	✓ plná	(✓) omezena	(✓) velmi omezena	—
Použití při rychlosti >160	✓	✓	—	—	—
Možnost provozu bez návěstidel	✓	(✓)	—	—	—
Kontinuální dohled (pomocí rádiového systému)	✓	✓	—	—	—

Pozn.: Od roku 2024 je na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 na transevropských tratích požadováno ETCS na úrovni L2, a to s ohledem na požadavek zavedení rádiového systému ERTMS do roku 2030, resp. 2040. Před tímto rokem sice nebylo zavedení ETCS na úrovni L2 ze strany EU explicitně vyžadováno, avšak z hlediska směřování EU a nastavení podmínek financování ERTMS se jednalo o variantu preferovanou v rámci transevropské železniční sítě.

* Brždění aktivováno až po projetí návěsti.

2.6 Železniční zabezpečovací zařízení jsou technické systémy zajišťující bezpečnost, plynulost a organizaci železniční dopravy. Základní typy zabezpečovacích zařízení jsou staniční (řídí jízdy a posun ve stanicích), traťové (přispívá k bezpečným jízdám vlaků mezi stanicemi), přejezdové (zabezpečuje bezpečnost na křížení železnice s pozemní komunikací) a vlakové (kontroluje chování strojvedoucího a jízdu samotného vlaku). Železniční zabezpečovací zařízení se dělí dle technologie na mechanická, elektromechanická, reléová a elektronická.

2.7 U úrovně ETCS L2 a vyšší je komunikace zprostředkována skrze síť GSM-R. Tato je založena na technologii 2G, která je zastaralá a postupně se vyřazuje z provozu. S rostoucími požadavky na datovou kapacitu související s digitalizací železnice, internetem věcí (dále také „IoT“), prediktivní údržbou a s blížícím se koncem životního

⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 13. září 2021 č. 795, o Plánu moderního zabezpečení české železnice – implementace evropského vlakového zabezpečovacího zařízení ETCS.

⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 5. června 2024 č. 362, o aktualizaci Plánu moderního zabezpečení české železnice – Implementace ETCS.

cyklu hardwaru i softwaru se GSM-R stává neudržitelným. Dodavatelé a průmyslové organizace uvádějí, že podpora GSM-R bude obecně zajištěna do roku 2030 a individuálně na základě smluv maximálně do roku 2035, poté se zvyšuje riziko nedostupnosti náhradních dílů, bezpečnostních aktualizací a nekompatibility s moderními systémy. Náhradou za GSM-R bude Future Railway Mobile Communication System (dále také „FRMCS“), vyvíjený pod záštitou výše uvedených průmyslových organizací. FRMCS je založen na technologii 5G, nabízí vyšší datovou propustnost, nízkou latenci a podporu pro nové aplikace (autonomní provoz, masivní IoT, video monitoring). Předpokládaný termín schválení datového komunikačního standardu nové verze do technických specifikací pro interoperabilitu je rok 2027.

- 2.8 Transevropská dopravní síť (dále také „TEN-T“) je síť silničních a železničních koridorů, mezinárodních letišť a vodních cest v Evropské unii. Dle údajů uvedených v *Dopravní politice České republiky pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050* představují celostátní tratě sítě TEN-T 27 % délky sítě a přitom zajišťují 77 % přepravních výkonů osobní železniční dopravy a 90 % přepravních výkonů nákladní železniční dopravy. Ostatní celostátní tratě představují 32 % délky sítě a zajišťují 18 % přepravních výkonů osobní železniční dopravy a 8 % přepravních výkonů nákladní železniční dopravy. Regionální tratě představují 41 % délky sítě, a přitom zajišťují jen 6 % přepravních výkonů osobní železniční dopravy a pouze 3 % přepravních výkonů nákladní železniční dopravy.
- 2.9 Z hlediska povinnosti zajištění interoperability je na TEN-T nasazováno ETCS zejména na hlavní síti. V rámci posledního dostupného evropského porovnání stavu implementace⁸ byla ke konci roku 2024 ČR na čtvrtém místě z dvaceti sedmi členských států EU s osazenou téměř polovinou hlavní sítě. Rakousko je šesté s osazenou třetinou hlavní sítě TEN-T. Slovensko má dle tohoto srovnání osazenou téměř pětinu hlavní sítě, následuje Polsko s osazenou sedminou sítě. Německo má dle tohoto srovnání ke konci roku 2024 osazenou dvacetinu celkové délky hlavní sítě TEN-T na svém území. Z tohoto důvodu NKÚ neověřoval interoperabilitu plynoucí z nasazení ETCS. Tento přínos bude mít reálný dopad až s nasazením technologie u okolních států.
- 2.10 Multimodální doprava je přeprava zboží přinejmenším dvěma různými způsoby dopravy. Využití multimodální dopravy by mělo vést ke snížení uhlíkové stopy díky omezení silniční dopravy na dlouhých trasách. Multimodální přístup by měl být výhodný nejen z pohledu životního prostředí, udržitelného vývoje a veřejného zdraví, ale rovněž jako ekonomicky výhodná alternativa.

⁸ Dostupné zde: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b29c1435-0d3f-11f1-8870-01aa75ed71a1>.

III. Rozsah kontroly

- 3.1 NKÚ prověřil, zda MD a SŽ vynakládaly peněžní prostředky na přípravu a implementaci evropského vlakového zabezpečovacího zařízení hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy. Kontrolováno bylo období od roku 2019 do roku 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly. Kontrola NKÚ prověřila implementaci traťové části⁹ ETCS. Výdaje vynaložené na implementaci mobilní (vlakové)¹⁰ části ETCS prověřovány nebyly.
- 3.2 Kontrolní akce byla provedena jako kontrola typu audit výkonnosti. V souvislosti s implementací ETCS byly v kontrole prověřeny činnosti MD jakožto ústředního orgánu státní správy ve věcech dopravy. Konkrétně byla prověřena příprava a plánování implementace ETCS, monitorování a hodnocení implementace ETCS. V oblasti monitorování a hodnocení implementace ETCS se kontrola zaměřila také na plnění usnesení ukládajících MD povinnost podávat zprávy o pokroku přípravy a realizace implementace traťové části ETCS a na to, zda MD plní povinnosti vyplývající z výkonu funkce zakladatele SŽ. Dále byly prověřeny činnosti SŽ jako organizace zajišťující provozování, provozuschopnost, modernizaci a rozvoj železniční dopravní cesty, se zaměřením zejména na přípravu a plánování implementace ETCS, monitorování a hodnocení implementace ETCS a realizaci jednotlivých projektů. Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni vzorku projektů činil cca 5 mld. Kč (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).
- 3.3 NKÚ při posuzování hospodárnosti prověřoval, zda k zajištění stanovených úkolů došlo s co nejnižším vynaložením peněžních prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Hospodárnost byla v kontrolní akci posuzována u vybraných projektů, které řešily implementaci ETCS na tratích, kde nebyla evropskou legislativou stanovena předepsaná úroveň ETCS, tj. tratí mimo transevropskou železniční síť. Bylo prověřováno, zda rozhodování MD o úrovni ETCS k nasazení na daném úseku tratě je ze strany SŽ podloženo analýzou identifikující mj. nákladovost jednotlivých variant.
- 3.4 Primární potřeba implementace ETCS vychází mj. z podmínky přeshraniční interoperability stanovené směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/797 (a rovněž nařízením Komise (EU) 2016/919¹¹ a prováděcím nařízením Komise (EU) 2023/1695¹²). Cílem je tak postupně zavádět výhradní provoz na železničních tratích k dosažení mezinárodně interoperabilní sítě. NKÚ při posouzení efektivnosti prověřoval, zda SŽ při plnění tohoto cíle postupovala tak, aby dosáhlo nejvýše možného přínosu plněných úkolů nadefinovaných MD v *Národním implementačním plánu ERTMS* ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění. Za efektivní vynaložení

⁹ Traťová část ETCS je instalována podél trati a předává potřebné informace vlakové části tohoto zabezpečovacího systému.

¹⁰ Vlaková část ETCS je umístěna na hnacím vozidle (lokomotivě či jednotce) a zajišťuje dohled nad jízdou vlaku. V rámci *Plánu moderního zabezpečení české železnice* z roku 2021 bylo na vlakovou část předběžně plánováno s výdaji ve výši 15 mld. Kč.

¹¹ Nařízení Komise (EU) 2016/919 ze dne 27. května 2016 o technické specifikaci pro interoperabilitu týkající se subsystémů „Řízení a zabezpečení“ železničního systému v Evropské unii.

¹² Prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/1695 ze dne 10. srpna 2023 o technické specifikaci pro interoperabilitu týkající se subsystémů „Řízení a zabezpečení“ železničního systému v Evropské unii a o zrušení nařízení (EU) 2016/919.

peněžních prostředků je považován stav, kdy SŽ implementací ETCS a zavedením výhradního provozu dosáhne veškerých definovaných přínosů ETCS (vyšší bezpečnost a spolehlivost, přeshraniční interoperabilita, vyšší kapacita tratí, zrychlení provozu a kratší dojezdové časy). Posouzení naplnění jednotlivých přínosů bylo hodnoceno na základě měřitelných výstupů (např. počet a charakter mimořádných událostí, zkrácení doby průjezdu vlaků atd.).

- 3.5 Kontrola souladu s právními předpisy spočívala zejména v ověření, zda MD a SŽ při přípravě a realizaci implementace ETCS postupovaly v souladu s platnými zákony, především se jednalo o zákon č. 320/2001 Sb.¹³, zákon č. 218/2000 Sb.¹⁴, zákon č. 77/2002 Sb.¹⁵, zákon č. 77/1997 Sb.¹⁶ a zákon České národní rady č. 2/1969 Sb.¹⁷.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Současný stav implementace ETCS je z hlediska dosažení všech plánovaných přínosů nedostatečný

- 4.1 SŽ vynaložila do června 2025 na implementaci systému ETCS na tratě ve výhradním provozu cca 1,95 mld. Kč, což představuje v průměru 3 mil. Kč na 1 km tratě. Jedná se o 622 km z cca 1 500 km¹⁸ tratí transevropské železniční sítě na území ČR¹⁹. Zbývající část těchto tratí má být dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 systémem ETCS vybavena do konce roku 2030. Ve finančním vyjádření představuje implementace ETCS na zbývajících tratích hlavní transevropské železniční sítě v ČR náklady ve výši 9 mld. Kč, které vychází z odhadu nákladů MD ve výši 10 mil. Kč²⁰ na 1 km tratě.

¹³ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁴ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁵ Zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železnic a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

¹⁷ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

¹⁸ Jedná se o tratě TEN-T kategorie hlavní síť.

¹⁹ Vyjma tratě Olomouc–Uničov o délce 29 km.

²⁰ Náklady rostou v souvislosti s instalací optických vláken a nasazováním LEU jednotek. Nejprve byly osazeny tratě vyžadující nejmenší technické úpravy a SŽ předpokládá, že nákladovost se bude zvyšovat.

Tabulka č. 2: Očekávané přínosy zavedení ETCS dle Národního implementačního plánu ERTMS

Přínos	Systémové dopady	Sociální dopady
Vyšší bezpečnost	Snížení počtu mimořádných událostí v důsledku nerespektování návěsti „STÚJ“ nebo překročení maximální dovolené rychlosti	Snížení počtu usmrčených nebo zraněných osob na železnici; zlepšení vnímání železniční dopravy ze strany společnosti
Vyšší spolehlivost	Snížení počtu mimořádných událostí ovlivňujících dobu zastavení nebo omezení provozu	Zlepšení vnímání a zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy ze strany společnosti
Přeshraniční Interoperabilita*	Uspadnění pohybu vlaků přes hranice za předpokladu stabilizace specifikací a zlepšení managementu projektu napříč EU; harmonizace rozhraní a zvýšení konkurence na trhu zabezpečovací techniky	Nabídka vyššího počtu vlaků v mezinárodním provozu; snížení cen infrastrukturních staveb
Vyšší kapacita tratí	Zvýšení kapacity na tratích s ETCS L2 s benefity	Nabídka vyššího počtu vlaků na tratích ETCS L2 s benefity
Zrychlení provozu a kratší dojezdové časy (výkonnost)	Zvýšení rychlosti nad 160 km/h nebo zvýšení rychlostí zavedením nových rychlostních profilů v rámci ETCS	Zlepšení vnímání a zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy ze strany společnosti

Zdroj: vypracoval NKÚ podle NIP 2024 – tabulka 1 (str. 12).

Pozn.: * NKÚ v rámci hodnocení efektivnosti zavedení ETCS nehodnotil přínos „Přeshraniční interoperabilita“, neboť tento může být dosažen až po naplnění požadavků na ETCS ze strany sousedních států. Vzhledem k obdobnému nadefinování přínosů „Vyšší spolehlivost“ a „Vyšší bezpečnost“ hodnotil NKÚ naplnění těchto přínosů společně.

4.2 V rámci hodnocení deklarovaných přínosů (viz tabulka č. 2) nejprve NKÚ identifikoval z předložených statistik mimořádných událostí v kontrolovaném období dvě projetí návěsti „STÚJ“ bez zásahu systému ETCS na tratích s výhradním provozem.

- První případ se odehrál dne 19. 2. 2025 v Otrokovicích, kde došlo k projetí návěsti zakazující jízdu. Hnací vozidlo nebylo vybaveno ETCS, neboť toho času byl systém ETCS ve výluce.
- Druhý případ projetí návěsti se odehrál dne 5. 6. 2025 v Letovicích. K projetí návěsti došlo v módu SR (staff responsible)²¹. Tento mód fungování ETCS pouze omezuje maximální rychlost na 40 km/h a maximální vzdálenost, kterou lze v tomto režimu ujet.

Ve dvou výše uvedených případech nebyl systém ETCS plně aktivní, a nemohl tak zasáhnout do vedení vlaku.

4.3 NKÚ vyhodnotil, že při plně aktivním systému ETCS nedošlo na tratích s výhradním provozem v období od jeho zavedení do 31. 8. 2025 k projetí návěsti „STÚJ“. Přínos „Vyšší bezpečnost“ a „Vyšší spolehlivost“ tak hodnotí NKÚ jako naplněný v rámci posuzovaného období.

²¹ Odpovědnost za bezpečnou jízdu přebírá výhradně strojvedoucí; ETCS v módu SR nemá k dispozici dostatek informací, aby mohl vlak plně dozorovat.

- 4.4 Přínosy „Vyšší kapacita tratí“ a „Zrychlení provozu a kratší dojezdové časy“ (výkonnost) se SŽ do doby ukončení kontroly nepodařilo naplnit. K dosažení toho, aby po tratích mohlo jezdit více vlaků najednou a také rychleji, je nutno změnit stávající systém řízení vlaků a zavést v tuto chvíli technicky nejvyspělejší úroveň systému ETCS L2. SŽ ke změně řízení vlaků doposud nepřistoupila a ani termín naplnění přínosů pevně nestanovila, byť úroveň L2 již technicky umožňuje například „virtuálně“ počítat, jakou vzdálenost musí konkrétní vlak brzdit, tj. optimalizovat jejich rychlost a lépe řídit pohyb jednotlivých souprav na úseku tratě. Při zachování současného systému řízení musí vlaky pod dohledem ETCS, zejm. nákladní, ve specifických úsecích zpomalovat, aby byl systém schopný zabránit projetí návěsti „STŮJ“, a musí jet danou vzdálenost jen omezenou rychlostí. Proto jim projetí těchto úseků trvá déle a kapacita železnice se tím naopak snižuje.
- 4.5 NKÚ se nejprve zaměřil na změnu rychlostních profilů na jednotlivých tratích s ETCS. NKÚ zjistil, že průjezdová rychlost se pro většinu vlaků nezměnila. NKÚ dále provedl analýzu změn provozní charakteristiky vlaků na vybraném železničním úseku (zejména Praha – Česká Třebová) ve dvou časových obdobích: před zavedením systému ETCS (rok 2019) a po jeho implementaci (rok 2025) z hlediska změn jízdních řádů. Kontrolní vzorek obsahoval cca 300 vlaků. U vybraných osobních vlaků z hlediska jízdních řádů došlo v roce 2025 oproti roku 2019 k nárůstu plánované jízdní doby v úseku Praha – Česká Třebová v průměru o téměř 2,2 minuty. Prodloužení plánované doby jízdy bylo dle tvrzení SŽ způsobeno mimo jiné nárůstem počtu vlaků, stavebními pracemi a s nimi souvisejícími výlukami atp.
- 4.6 NKÚ dále ověřil reálný provoz osobních vlaků v období leden a únor 2019 a leden a únor 2025 na vzorku 25 vlaků pohybujících se alespoň částečně po trati s již zavedeným výhradním provozem. Na základě tohoto srovnání zjistil NKÚ, že v roce 2025 došlo oproti roku 2019 k průměrnému nárůstu zpoždění v úseku Praha – Česká Třebová o zhruba 2,5 minuty. I zde byl nárůst zpoždění dle tvrzení SŽ způsoben mimo jiné nárůstem počtu vlaků, stavebními pracemi a s nimi souvisejícími výlukami atp.
- 4.7 Dalším faktorem omezujícím výkonnost tratí z hlediska výše uvedených přínosů je implementace technologie ETCS na tratích se zastaralými staničními zabezpečovacími zařízeními reléového typu. Například u stanice Ostrava byla kvůli tomuto zastaralému staničnímu zabezpečovacímu zařízení funkcionality ETCS omezena. V těchto úsecích docházelo k projíždění stanice v módu SR (staff responsible), případně byla navázána komunikace jednotlivých technologií v omezeném rozsahu, což mělo vliv na rizika bezpečnosti provozu. Plného využití přínosů ETCS na těchto tratích bude dosaženo až při plné integraci staničních zabezpečovacích zařízení a ostatních traťových zabezpečovacích prvků²².
- 4.8 NKÚ vyhodnotil, že SŽ vynaložila peněžní prostředky na implementaci ETCS se sníženou efektivností, neboť SŽ na daných úsecích s výhradním provozem doposud nenaplnila v NIP definované přínosy, a to „Vyšší kapacitu tratí“ a „Zrychlení provozu“.

²² Tento problém souvisí mimo jiné se zvýšením rizika pro strojvedoucí, kteří musí v souladu s předpisem D1 přizpůsobovat vedení technologickým změnám i na tratích s již zavedeným výhradním provozem. Zejména křižování jsou z tohoto hlediska nejkritičtějšími místy drážní dopravy.

Dopad implementace ETCS na konkurenceschopnost železnice

- 4.9 Česká republika se v roce 2025 řadila mezi státy s nižšími až středními hodnotami poplatků za použití železniční dopravní cesty v evropském kontextu. Naopak ve srovnání se silniční dopravou je v ČR platba dopravce za využití železniční infrastruktury vysoká, na což upozornil NKÚ v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 23/13²³. V posledních pěti letech také výrazně klesá podíl nákladní železniční dopravy vůči silniční nákladní dopravě a její využití v rámci multimodální dopravy. Vzhledem ke snaze zajistit konkurenceschopnost železniční nákladní dopravy nelze v následujících letech spoléhat na poplatky dopravců jakožto významný zdroj financování modernizace a rozvoje železniční infrastruktury.
- 4.10 Traťový rádiový systém GSM-R je nezbytný pro funkčnost nasazené úrovně ETCS L2. Je však založen na zastaralém standardu 2G, který bude nahrazen FRMCS s technologií 5G. Nová komunikační technologie představuje další náklady ze strany SŽ a dopravců pro zachování a rozvoj funkcionality systému ETCS v období po roce 2030, resp. 2035.

Implementace ETCS se vůči internímu harmonogramu SŽ zpožďuje

- 4.11 NKÚ zjistil, že ke dni 29. 5. 2025 neplnila SŽ u 44 akcí průběžné termíny realizace projektů. Zpoždění u těchto projektů dosahuje takové délky, že se při zachování současného tempa jejich realizace nepodaří splnit termíny obsažené v *Plánu moderního zabezpečení české železnice* stanovené pro zavedení výhradního provozu s ETCS na daném traťovém úseku. Jedná se převážně o projekty na celostátních tratích. Jedná se například o úseky Kralupy nad Vltavou – Děčín, Karlovy Vary – Cheb a Nymburk – Ústí nad Labem.

Příklad č. 1
Úsek: Kralupy nad Vltavou – Děčín.
Předpokládané náklady: 30 mil. €* (jednalo se původně o projekt Kolín – Praha – Dolní Žleb).
Nebyl splněn původní termín dokončení dle záměru projektu: 31. 12. 2013.
Jedná se o klíčový úsek spojující Prahu s německou hranicí. Původní rozsah projektu byl rozdělen a v roce 2015 byla schválena kratší první část projektu Kolín – Praha – Kralupy nad Vltavou. Úsek Praha – Kralupy nad Vltavou byl v prosinci 2025 zařazen mezi úseky ve výhradním provozu. Zbytek trasy Kralupy nad Vltavou – Děčín byl ke dni 29. 5. 2025 ve fázi otevírání obálek s předběžnými nabídkami. Nesplnění termínu zavedení ETCS do konce roku 2030 je tak velmi pravděpodobné.

Pozn.: * Částka je uvedena v EUR z důvodu, že dotace byla pouze přislíbena. K jejímu poskytnutí však nedošlo.

- 4.12 V *Plánu moderního zabezpečení české železnice* z roku 2021 vyčíslilo MD, že na implementaci traťové části ETCS na cca 5 000 km tratí bude nutné do roku 2030 vynaložit cca 46,85 mld. Kč. K této částce je nutné připočítat peněžní prostředky ve výši

²³ Kontrolní akce č. 23/13 – *Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na rozvoj nákladní kombinované dopravy* (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2024 *Věstníku NKÚ*).

1,95 mld. Kč, v době zpracování plánu již vynaložené, na implementaci ETCS na tratě ve výhradním provozu. Celková částka, kterou MD a SŽ plánovaly vynaložit do roku 2033 na ETCS, tak byla kalkulována na cca 48,8 mld. Kč²⁴. V aktualizovaném *Plánu moderního zabezpečení české železnice* z roku 2024 odhad MD dílčím způsobem přehodnotilo, když uvedlo, že na implementaci ETCS na zbývajících cca 3 000 km (z původně plánovaných 5 000 km) tratí bude nutné vynaložit ještě 32 mld. Kč²⁵. Náklady na implementaci ETCS na zbylé necelé polovině železniční sítě nejsou v *Plánu moderního zabezpečení české železnice* z roku 2024 uvedeny.

Ministerstvo nedostatečně plní funkci zakladatele Správy železnic

- 4.13 MD při výkonu funkce zakladatele SŽ nesledovalo vynakládání poskytnutých peněžních prostředků na implementaci ETCS ze strany SŽ a nestanovilo měřitelné cíle týkající se přínosů ETCS. NKÚ na základě výše uvedeného vyhodnotil, že MD nepostupuje v souladu s § 15 zákona č. 77/1997 Sb., protože nekontrolovalo, zda potřeby státu, které podnik svou podnikatelskou činností zabezpečuje, jsou zajišťovány účelně a hospodárně.
- 4.14 Vláda ČR svým usnesením ze dne 13. září 2021 č. 795 uložila MD mj. předkládat informaci o stavu pokroku přípravy a realizace implementace traťové části ETCS na české železniční síti. SŽ měla na plnění tohoto úkolu s MD spolupracovat. MD (spolu se SŽ) však nedostatečně monitorovalo stav a vynaložené peněžní prostředky na implementaci ETCS. Zprávy předložené MD na jednání vlády ČR neobsahovaly informaci o stavu pokroku implementace ETCS, stavu dosažení přínosů ani informace o peněžních prostředcích vynaložených na jeho implementaci. MD tak nepostupovalo v souladu s ustanovením § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., protože neplnilo povinnost uloženou mu usnesením vlády.
- 4.15 *Plán moderního zabezpečení české železnice* obsahuje seznam kritérií, na jejichž základě měl být vypracován harmonogram implementace ETCS jednotlivých tratí. MD však nedoložilo a neuvedlo, jak konkrétně probíhalo sestavení pořadí této implementace a volba příslušné úrovně ETCS. Odkázalo se při tom na dokument, který vypracovala SŽ. Ani ten však neukazuje, jak probíhalo sestavení pořadí implementace a volba úrovně ETCS. V rámci kontroly SŽ bylo zjištěno, že neexistují dokumenty vytvářející auditní stopu pro ověření, jakým způsobem SŽ určila v rámci nastavení harmonogramu termíny výstavby traťové části ETCS na jednotlivých úsecích.

Proces implementace ETCS na tratích mimo transevropskou dopravní síť nezahrnuje posouzení hospodárnosti jednotlivých variant řešení

- 4.16 Centrální komise MD schvaluje záměry projektů ohledně implementace ETCS na jednotlivých tratích bez porovnání vhodnosti rozdílných úrovní ETCS, přestože mají odlišnou technickou vyspělost a technickou náročnost. Ekonomické hodnocení projektů probíhá pomocí multikriteriální analýzy. Ta nevyžaduje od předkladatele záměru projektu zpracování variantního řešení projektu, ale hodnocení zjednodušuje na

²⁴ Pokud nebyla projektová příprava vůbec zahájena a nebyly známy žádné podrobnější podklady, bylo možné vycházet pouze z průměrné částky za realizaci ETCS na km tratě (10, 4 mil. Kč) vynásobené délkou příslušného úseku.

²⁵ Odhad vychází z kalkulací SŽ. Může dojít k technologické změně ETCS zejména přechodem na satelitní technologie, která by pravděpodobně změnila odhad nákladů.

dosažení stanoveného počtu bodů v předem definovaných kategoriích. Absence porovnání mezi jednotlivými úrovněmi ETCS představuje riziko pro hospodárnost u tratí, kde příslušná úroveň ETCS není stanovena evropskou legislativou, tj. tratě mimo transevropskou dopravní síť, a to za situace, kdy se liší výchozí stav stávající technologie zabezpečovacího a sdělovacího zařízení, které může ovlivnit implementaci systému ETCS z pohledu nutných souvisejících úprav. Může tak dojít ke stavu, že technicky vyspělejší úroveň ETCS je z nákladového hlediska vhodnější variantou pro danou trať. NKÚ proto vyhodnotil, že MD absencí požadavku na variantní řešení ETCS v záměrech projektů ztrácí schopnost soustavně sledovat a vyhodnocovat hospodárnost vynakládání prostředků ve své kapitole ve smyslu § 39 zákona č. 218/2000 Sb. Uvedené hodnocení NKÚ zakládá i na tom, že MD neplní svojí roli v oblasti monitoringu naplňování *Plánu moderního zabezpečení české železnice* a zakladatele SŽ.

Příklad č. 2
Úsek: ETCS + DOZ Votice – České Budějovice.
Předpokládané náklady: 2 158 403,77 tis. Kč (bez DPH).
Předmětný traťový úsek je součástí celostátní dráhy České Budějovice – Benešov u Prahy a současně transevropské dopravní sítě TEN-T. V rámci investiční akce „ETCS + DOZ Votice – České Budějovice“ bylo ETCS implementováno i v úseku Nemanice–Ševětín. SŽ předložila MD návrh variantního způsobu zabezpečení Nemanice–Ševětín. V něm uvedlo, že nasazení technicky méně vyspělé úrovně ETCS L1 by vyžadovalo náklady ve výši 131 mil. Kč, zatímco náklady na technicky vyspělejší úroveň ETCS L2 byly vyčísleny na 110 mil. Kč. Úroveň L2 je tak v tomto případě finančně méně náročným řešením než technicky méně vyspělá úroveň L1. Příklad dokládá potřebnost posouzení řešení na základě variant z důvodu hospodárnosti řešení výstavby ETCS.

Způsob koordinace železničních projektů ohrožuje hospodárnost a efektivnost investic do ETCS

- 4.17 Na implementaci ETCS a náklady s ní spojené má přímý vliv postup celkové modernizace české železniční sítě. Stále není dokončena instalace ETCS na klíčových koridorových tratích, např. úsek z Prahy k hranici s Německem. Oproti tomu je ETCS již zavedeno na některých méně významných regionálních tratích, jako jsou tratě Nepomuk–Blatná a Březnice–Strakonice. Investice do ETCS jsou významně ovlivněny průběhem ostatních investičních akcí na železnici. V důsledku zpoždění investičních akcí na železnici vzniká mj. riziko nevhodného vynaložení peněžních prostředků, případně nevyužití přidělených dotačních prostředků na implementaci ETCS.

Příklad č. 3
Úsek: Votice – České Budějovice.
Předpokládané náklady: 2 158 403,77 tis. Kč (bez DPH).
V rámci úseku Votice – České Budějovice (část spojení Praha – České Budějovice) vláda ČR již dne 10. 12. 2001 schválila modernizaci tratě z Prahy do Rakouska. V úseku Nemanice I – Ševětín, kde mělo dojít k přeložení tratě do nové stopy, však došlo k posunu termínu ukončení na rok 2033. V důsledku zpoždění přeložky bylo nutné

vybavit systémem ETCS i stávající trať v původní stopě. Implementace ETCS v tomto úseku vyšla na cca 425 mil. Kč. Jedná se o tyto položky:

- 110 mil. Kč tvoří prvky ETCS L2 (RBC a nepřepínatelné balízy),
- 275 mil. Kč nová stavědla (v ŽST Hluboká nad Vltavou – Zámostí, odbočka Dobřejovice, ŽST Chotýčany, ŽST Ševětín),
- 40 mil. Kč související prvky (přípojky, stavební úpravy, digitální reléové technologie apod.).

Na původní stopě bude dle plánu SŽ ukončen provoz za sedm let od uvedení ETCS do provozu. Poté by se měla doprava přesunout na modernizovanou dvoukolejnou trať v nové stopě. Z hlediska nákladů životního cyklu technologie může cca 306 mil. Kč²⁶ vynaložených v souvislosti s implementací ETCS představovat potenciálně zmařené investiční náklady u peněžních prostředků vynaložených na ETCS.

Příklad č. 4

Úsek: ETCS Beroun – Plzeň.

Předpokládané náklady: 505 869,00 tis. Kč (bez DPH).

SŽ vyhlásila veřejnou zakázku na projekt „ETCS Beroun–Plzeň“. V rámci zadávacího řízení se jeden z uchazečů dotázal, zda má zahrnout do celkové nabídky této stavby úpravy či výměnu návěstidel za návěstidla vyhovující traťové rychlosti 200 km/h. SŽ odpověděla, že tyto úpravy nejsou součástí této veřejné zakázky.

NKÚ však zjistil, že SŽ v rámci další připravované VZ v úseku Ejpovice (mimo) – Plzeň (mimo) na rekonstrukci či náhradu zabezpečovacího zařízení v uvedeném úseku připravuje investici za účelem zvýšení traťové rychlosti. Součástí této úpravy by měla být i úprava zařízení ETCS. NKÚ shledal výše uvedený postup SŽ jako nekoncepční, neboť již v původním záměru projektu „ETCS Beroun–Plzeň“ byly přiděleny body za zvýšení rychlosti až na 200 km/h a při správné konfiguraci mohlo již ve fázi implementace ETCS dojít k využití technologických synergií. Uvedené může představovat riziko pro hospodárnost peněžních prostředků, a to až do výše 68 mil. Kč, což jsou předpokládané náklady na úpravu zabezpečovacího zařízení v úseku Ejpovice (mimo) – Plzeň (mimo), který je součástí trati Beroun–Plzeň.

- 4.18 Součástí koordinace implementace ETCS je i to, aby po instalaci ETCS na jednotlivých tratích byly vlakové spoje zajišťovány vozy vybavenými ETCS. Dopravci totiž do doby zavedení výhradního provozu nemají povinnost mít vlaky vybavené ETCS. Hrozí tak riziko, že přínosy implementace ETCS, spočívající mimo jiné ve zvýšení bezpečnosti, nebudou do doby zavedení výhradního provozu naplněny.

Příklad č. 5

Úsek: ETCS Ústí nad Orlicí – Lichkov.

Předpokládané náklady: 279 973,00 tis. Kč (bez DPH).

V rámci projektu ETCS Ústí nad Orlicí – Lichkov byl tento traťový úsek vybaven ETCS L2, které je v provozu od poloviny roku 2023. Tento systém však do doby ukončení kontroly využívaly jen některé vlaky dálkové osobní a nákladní dopravy.

²⁶ Částka snížena o cca ⅓ z důvodu využití dané technologie po dobu sedmi let.

Přitom již dne 17. 4. 2019 objednavatel většiny dopravy (Pardubický kraj) v této lokalitě deklaroval ve smlouvě s dopravcem, že mu bude finančně kompenzovat náklady na vybavení vozů ETCS, a stanovil povinnost pro dopravce přihlásit se k dotačnímu řízení na implementaci ETCS, když na daném úseku bude zaveden výhradní provoz pod dohledem ETCS. Tato smluvní povinnost dopravce byla následně zrušena dodatkem ke smlouvě kvůli tomu, že v *Plánu moderního zabezpečení české železnice*, který MD předložilo vládě až po podpisu výše uvedené smlouvy mezi krajem a dopravcem, byl výhradní provoz pod ETCS stanoven až od roku 2029. MD při tom deklarovalo, že při přípravě tohoto plánu vycházelo z uzavřených smluv mezi kraji a dopravci. NKÚ proto vyhodnotil, že MD jako ústřední orgán státní správy ve věcech dopravy nezajistilo, aby přínos projektu spočívající ve zvýšení bezpečnosti byl od spuštění ETCS do doby ukončení kontroly plně naplněn.

Glosář

Pojem	Vysvětlení
Balíza	Zařízení umístěné v kolejišti, které slouží k přenosu informací na vozidlo, aby byla přesně identifikována poloha vozidla na trati
Benefity (ETCS L2)	Provozní a kapacitní přínosy po úpravách infrastruktury (vyšší kapacita, plynulejší provoz, virtuální oddíly)
Celostátní dráha	Železniční infrastruktura sloužící celostátnímu provozu osobní i nákladní dopravy
Centrální komise MD	Schvalovací orgán Ministerstva dopravy pro projektové záměry dopravní infrastruktury
Deklarované přínosy ETCS	Očekávané efekty: bezpečnost, spolehlivost, interoperabilita, kapacita a zkrácení jízdních dob
DOZ – dálkové ovládání zabezpečovacího zařízení	Umožňuje řízení více stanic z jednoho dispečerského pracoviště
Dopravce	Provozovatel železniční dopravy; nese náklady na palubní část ETCS
ERTMS	Evropský systém řízení železniční dopravy zahrnující ETCS a GSM-R/FRMCS
ETCS	Evropský vlakový zabezpečovací systém dohlížejší na jízdu vlaku
Finanční náročnost / náklady životního cyklu	Náklady na pořízení, provoz, údržbu a obnovu zařízení
FRMCS	Budoucí 5G komunikační systém železnic nahrazující GSM-R
Interoperabilita	Schopnost vlaků jezdit mezi státy bez technických omezení
IoT	V kontextu současné železniční dopravy se jedná o systémy senzorů a zařízení pro monitoring infrastruktury.

Kapacita tratě	Počet vlaků, které lze na daném úseku tratě bezpečně provozovat
LEU jednotka	(=Lineside electronic unit) Mění obsah telegramu v balíže podle aktuální situace v kolejišti.
Mimořádná událost	Událost ohrožující bezpečnost provozu (např. projetí návěsti)
Mód SR – Staff Responsible	Režim s omezeným dohledem ETCS; odpovědnost nese strojvedoucí.
Multikriteriální analýza (MKA)	Hodnocení projektů pomocí předem stanovených kritérií
Multimodální doprava	Kombinace více druhů dopravy
Národní implementační plán ERTMS (NIP)	Dokument stanovující rozsah a termíny implementace ETCS
Přejezdové zabezpečovací zařízení	Zajišťuje bezpečnost na přejezdech.
Projektový záměr	Dokument definující parametry a varianty projektu
RBC	Bezpečnostní řídicí jednotka ETCS L2
Reléové zabezpečovací zařízení	Starší technologie staničního zabezpečení, limituje ETCS.
Sdělovací zařízení	Technologie umožňující přenos informací (GSM-R, optika, FRMCS)
Staniční zabezpečovací zařízení	Řídí pohyb vlaků a posun ve stanicích.
Technické specifikace pro interoperabilitu (TSI)	Evropské normy pro kompatibilitu železničních systémů
TEN-T železniční dopravy	Hlavní evropské dopravní síť: Core network (hlavní síť), Extended core network (rozšířená hlavní síť) a Comprehensive network (globální síť).
Traťové zabezpečovací zařízení	Zabezpečuje oddíly mezi stanicemi.
Variantní řešení ETCS	Porovnání úrovně ETCS podle ceny, náročnosti a přínosů
Virtualizovaný úsek	Část tratě existující pouze v logice ETCS, nikoli jako fyzicky detekovaný kolejový úsek
Vlaková část ETCS	Palubní zařízení dohlížející na jízdu vlaku
Výhradní provoz	Režim, kdy smí jezdit jen vlaky vybavené ETCS.
Výluky	Dočasná omezení na trati ovlivňující provoz
Zpoždění	Rozdíl mezi plánovaným a skutečným časem jízdy

Seznam zkratk

ERTMS	evropský systém řízení železniční dopravy (European Rail Traffic Management System)
ETCS	evropský vlakový zabezpečovací systém (European Train Control System)
EU	Evropská unie
FRMCS	budoucí železniční mobilní komunikační systém (Future Railway Mobile Communication System)
GSM-R	globální systém pro mobilní komunikaci – železnice (Global System for Mobile Communications – Railway)
IoT	internet věcí (Internet of Things)
KZ	kontrolní závěr
MD	Ministerstvo dopravy
NIP	<i>Národní implementační plán ERTMS</i>
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Plán moderního zabezpečení české železnice	<i>Plán moderního zabezpečení české železnice – implementace evropského vlakového zabezpečovacího zařízení ETCS</i>
SŽ	Správa železnic, státní organizace
TEN-T	transevropská dopravní síť

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Informace o plánu a stavu implementace ETCS – příloha je dostupná pouze online: <https://nku.gov.cz/scripts/detail.php?id=15582>

Příloha č. 2 – Vzorek tratí vybraných ke kontrole

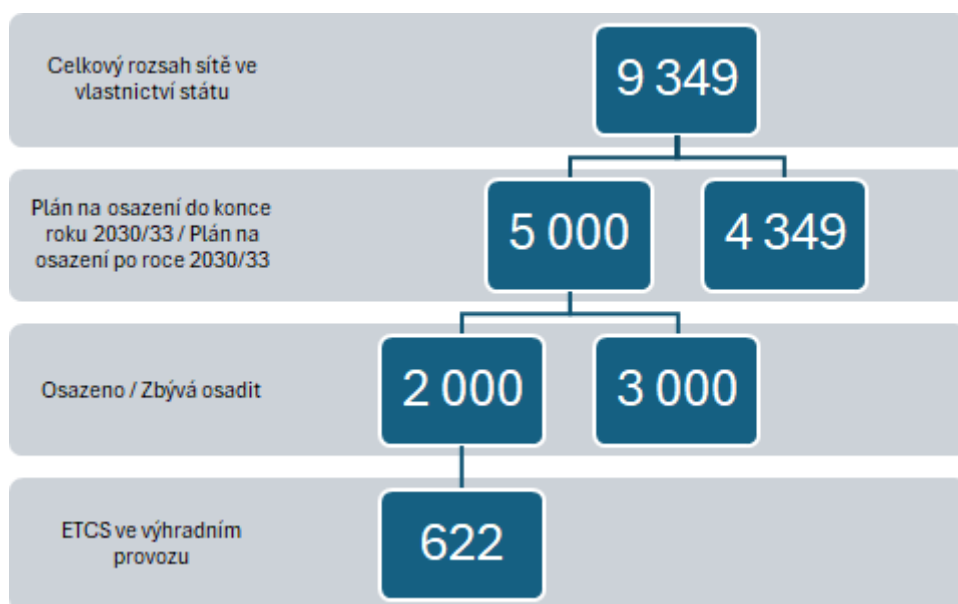
Příloha č. 3 – Délka tratí ve vlastnictví státu (v km)

Vzorek tratí vybraných ke kontrole**Kompletní vzorek tratí vybraných ke kontrole**

Výhradní provoz	Úsek trati	Předpokládaná hodnota (v tis. Kč bez DPH)	Zaúčtovaná cena k 30. 6. 2025 (v tis. Kč bez DPH)
Ne	Votice – České Budějovice	2 158 403,77	2 072 165,16
Ne	Beroun–Plzeň	505 869,00	502 536,36
Ano	Petrovice – Ostrava – Přerov – Břeclav	707 201,00	645 082,06
Ano	Kralupy nad Vltavou – Praha – Kolín	299 834,00	334 653,43
Ne	Plzeň–Cheb	872 646,00	-
Ne	Praha Uhřetěves – Votice	183 067,00	181 952,73
Ano	Přerov – Česká Třebová	466 961,00	418 272,68
Ne	Chrudim–Borohrádek	48 000,00	43 389,10
Ne	Choceň–Litomyšl	590 595,00	14 307,10
Ne	Ústí nad Orlicí – Lichkov	279 973,00	272 548,00
Ne	České Velenice – České Budějovice – Horní Dvořiště	1 127 997,00	-
Ne	Nýřany – Heřmanova Huť	1 104 562,00	-
Ne	Kostelec u Jihlavy – Telč – Slavonice	1 999 921,00	-
Ne	Strakonice–Volary	502 749,00	-
Ne	Liberec – Česká Lípa	1 793 013,00	-
Ano	Poříčany–Kolín		568 512,66
Ano	Kolín–Břeclav		321 000,00
Celkem			5 374 419,27

Vzorek tratí k ověření dosažení přínosů výhradního provozu pod dohledem ETCS

Úsek trati	Zaúčtovaná cena k 30. 6. 2025 (v Kč bez DPH)	Průměrná cena (v Kč/km)
Přerov – Česká Třebová	418 272 677,00	3 883 683,17
Petrovice u Karviné – Ostrava – Přerov – Břeclav	645 082 064,00	3 028 554,29
Kolín–Břeclav	568 512 658,00	2 214 852,07
Poříčany–Kolín	321 000 000,00	14 590 909,09
Celkem	1 952 867 399,00	3 258 134,88

Délka tratí ve vlastnictví státu (v km)

Pozn.: Údaje byly pro účely KZ zaokrouhleny.

Pozn.: Délka (v km) unikátních tratí dle prohlášení o dráze účinného od 12. 12. 2025.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/07

Peněžní prostředky určené na posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/07. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Mgr. Roman Sklenák.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče z investičního nástroje REACT-EU byly vynakládány účelně, efektivně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2021 až 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od dubna do prosince 2025.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“);

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“);

Krajská zdravotní, a.s., Ústí nad Labem (dále také „Krajská zdravotní“);

Nemocnice Písek, a.s. (dále také „Nemocnice Písek“);

Nemocnice Prachatice, a.s. (dále také „Nemocnice Prachatice“);

Nemocnice Strakonice, a.s. (dále také „Nemocnice Strakonice“).

Kolegium NKÚ na svém IV. jednání, které se konalo dne 16. března 2026,
schválilo usnesením č. 7/IV/2026
kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky z REACT-EU určené na posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

18,6 mld. Kč

PROSTŘEDKY URČENÉ
NA POSÍLENÍ ODOLNOSTI
PÁTEŘNÍ SÍTĚ
POSKYTOVATELŮ
ZDRAVOTNÍ PÉČE

82

PODPOŘENÍ PÁTEŘNÍ
POSKYTOVATELÉ
ZDRAVOTNÍ PÉČE

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

➤ ČÁST VYNALOŽENÝCH PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ NEVEDLA K POSÍLENÍ ODOLNOSTI A PŘIPRAVENOSTI NEMOCNIC

➤ MINISTERSTVA U VĚTŠINY DOTOVANÝCH PŘÍSTROJŮ NEOVĚŘOVALA POTŘEBNOST JEJICH POŘÍZENÍ

➤ NEMOCNICE POŘIZOVALY I PŘÍSTROJE, KTERÉ NEZBYTNĚ NEPOTŘEBOVALY

Optický spektrometr
ICP OES,
Krajská zdravotní –
Nemocnice Most

RTG přístroj
s C-ramenem,
Krajská zdravotní –
Nemocnice Rumburk

RTG přístroj
s C-ramenem,
Krajská zdravotní –
Nemocnice Litoměřice

RTG přístroj
s C-ramenem,
Krajská zdravotní –
Nemocnice Teplice

0
výkonů / rok 2024

2
výkony / rok 2024

5
výkonů / rok 2024

8
výkonů / rok 2024

Průměrný počet výkonů na RTG přístrojích s C-ramenem
byl v roce 2024 v ČR více než 400

I. Shrnutí a vyhodnocení

Česká republika v letech 2020 až 2023 obdržela prostředky z investičního nástroje REACT-EU na podporu zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19. Dotace měly zmírnit ekonomické a sociální dopady krize a pomoci členským státům při obnově ekonomiky. Vláda ČR rozhodla využít většinu prostředků na projekty v oblasti zdravotnictví.

MZd a MMR poskytly na projekty z REACT-EU celkem 18,6 mld. Kč s cílem posílit odolnost a připravenost klíčových nemocnic v ČR na potenciální hrozby. Realizované projekty však měly pro naplnění tohoto cíle jen omezený přínos a poskytnuté peněžní prostředky byly zčásti vynaloženy neúčelně a neefektivně.

S ohledem na to, že prostředky z REACT-EU musely být vyčerpány za necelé tři roky, ministerstva upřednostnila nákupy přístrojů či vybavení před investicemi, které by zabezpečily kvalitativní posun ve zvládání mimořádných situací ve zdravotnictví. Dotace byly poskytovány ve výši 100 % a nemocnice je tak v některých případech využily i na nákup přístrojů a vybavení, které nezbytně nepotřebovaly a následně využívaly významně méně, než je obvyklé.

Kontrolovaná ministerstva při stanovení rozsahu podpory namísto důsledného ověření potřebnosti pořizování přístrojů a vybavení vycházela pouze ze seznamu požadavků, které jim jednotlivé nemocnice předložily. U přístrojů s předpokládanou hodnotou do 5 mil. Kč nebyla potřeba ověřována ani při poskytnutí dotace příjemcům. Některé dotované přístroje pořizovaly kontrolované nemocnice jako záložní nebo na jejich obsluhu neměly dostatek kvalifikovaného personálu.

MMR a MZd rozhodly, že prostřednictvím dotací z REACT-EU podpoří nemocniční pracoviště navázaná na tzv. urgentní příjmy. Síť urgentních příjmů však nebyla v době kontroly dobudována a podporu čerpala i pracoviště, která ještě nebyla na funkční urgentní příjem reálně navázána. Dokončení sítě urgentních příjmů je naplánováno nejdříve na rok 2029. V té době ale bude už většina přístrojů pořízených z prostředků REACT-EU morálně a technicky zastaralá nebo na hraně životnosti. Samotný vznik či modernizaci pracovišť urgentních příjmů nebylo z REACT-EU možné financovat.

NKÚ prověřil nákup 27 přístrojů. Dvanáct z nich v celkové pořizovací hodnotě 41,1 mil. Kč nemocnice používaly významně méně, než bylo běžné u obdobných přístrojů v ČR. Z toho v jednom případě nebyl přístroj využíván ani po téměř dvou letech od zakoupení a ve třech případech nemocnice na přístrojích provedly méně než deset výkonů za rok.

NKÚ dále konstatuje netransparentnost postupu MZd při přeřazování nemocnic v rámci sítě urgentních příjmů. MMR a MZd také nenastavily objektivní ukazatele, podle kterých by vyhodnotily dopady a cíle podpory.

Kontrolní akce rovněž porovnávala plánované využití prostředků REACT-EU v zemích EU. Výsledky porovnání jsou dostupné na adrese: <https://nku.gov.cz/cz/-id15408>.

NKÚ na základě uvedených zjištění doporučuje:

- poskytovatelům dotací stanovit výši spoluúčasti příjemců na projektech tak, aby byli motivováni k pořizování jen skutečně potřebného majetku;
- MZd a MMR při poskytování podpory důsledně zohledňovat data o využívání přístrojů, a to při zachování regionální dostupnosti zdravotní péče.

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Globální šíření onemocnění COVID-19 vedlo členské státy EU k zavedení bezprecedentních opatření k omezení pandemie. Opatření však přinesla také strmý pokles výkonu mnoha ekonomik a závažné sociální důsledky. Aby se rozdíly mezi členskými státy EU dále neprohlubovaly, navrhla Evropská komise postup, který měl vést k posílení schopnosti členských států reagovat na krizi a položit základy pro rychlé oživení hospodářství.

2.2 Tematický cíl REACT-EU *Podpora zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19 a jejími sociálními dopady a příprava zeleného, digitálního a odolného oživení hospodářství* byl schválen v nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2020/2221¹.

2.3 V letech 2020 až 2023 obdržela Česká republika z investičního nástroje REACT-EU mimořádné peněžní prostředky ve výši téměř 30 mld. Kč. Hlavními cíli bylo zmírnění ekonomických a sociálních dopadů krize spojené s onemocněním COVID-19 a pomoc při obnově ekonomiky. Poskytnuté prostředky byly určeny mj. na podporu zaměstnanosti, vzdělávání, podnikům postiženým krizí, na podporu zdravotnických systémů, testovacích a laboratorních kapacit, ochranné prostředky a podporu zelené ekonomiky.

2.4 Peněžní prostředky byly rozděleny prostřednictvím nového investičního nástroje REACT-EU, který byl součástí IROP v programovém období 2014–2020, resp. byl jeho prioritní osou 6 REACT-EU.

Aktualizovaný programový dokument IROP mj. uváděl:

SPECIFICKÝ CÍL 6.1: REACT-EU

Cílem aktivit je posílit schopnosti ČR reagovat na krizi související s COVID-19, která plošně zasáhla celé území ČR. Všechny aktivity mají přímou či nepřímou vazbu na COVID krizi. Cílem opatření je posílení odolnosti zdravotnického systému a zachování jeho funkčnosti, zlepšení systému připravenosti subjektů zapojených do řešení hrozeb, zejména nemocnic, krajských hygienických stanic a zdravotních ústavů, podpora rozvoje a vybavenosti infekčních oddělení nemocnic s ohledem na pandemickou situaci a potenciální hrozby. Za účelem zajištění dostatečných kapacit nemocnic a snížení smrtelnosti pandemie je nutné posílit odolnost páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče, zejména oddělení JIP, ARO, diagnostická a intervenční pracoviště, navýšit a modernizovat laboratorní kapacity. (...)

2.5 Naplněním specifického cíle 6.1 REACT-EU (dále také „SC 6.1“) mělo mj. dojít ke zvýšení odolnosti, dovybavení a vylepšení vybrané oblasti péče pro případ dalších vln pandemie či obdobných mimořádných událostí a krizových situací. V návaznosti na realizaci aktivit SC 6.1 byla MMR vyhlášena výzva č. 98 *Rozvoj, modernizace a posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby* (dále také „Výzva č. 98“), která byla zacílena na rozvoj a modernizaci zdravotnické infrastruktury, zvýšení odolnosti páteřní

¹ Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2020/2221 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o dodatečné zdroje a prováděcí opatření na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19 a jejími sociálními dopady a při přípravě zeleného, digitálního a odolného oživení hospodářství (REACT-EU).

sítě poskytovatelů zdravotní péče, pořízení zdravotnického vybavení a technologií a stavební úpravy pracovišť navazujících na urgentní příjmy.

2.6 Aktivita v oblasti zdravotnictví představilo MZd v roce 2020 na prvním jednání nově zřízené koncepční skupiny pro REACT-EU². Členy této skupiny byli např. zástupce Úřadu vlády ČR, zástupce řídicího orgánu IROP (tj. MMR), zástupce Asociace krajů České republiky, zástupce VZP ČR, zástupce Svazu zdravotních pojišťoven ČR a vedoucí představitelé MZd. Oblasti podpory byly dále projednávány na zasedáních této koncepční skupiny.

2.7 Návrh využití prostředků REACT-EU byl schválen vládou ČR³. Ve schválených oblastech měla být dostatečná absorpční kapacita, připravenost projektů i administrativní kapacita na straně MMR.

2.8 Základním prvkem pro směřování podpory do oblasti posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby a čerpání peněžních prostředků z Výzvy č. 98 se stala standardizovaná síť urgentních příjmů, kterou definovalo v prosinci 2019 MZd společně se zdravotními pojišťovnami v rámci uzavřeného *Memoranda o spolupráci při budování sítě zdravotnických zařízení s funkčními urgentními příjmy v ČR* (dále také „Memorandum“). MZd se problematice nastavení sítě urgentních příjmů a jejich fungování věnovalo od roku 2017. Stanoveným cílem nového modelu urgentní péče bylo systematicky zajistit péči o akutní pacienty ve všech regionech ČR a v režimu trvalé dostupnosti 24/7. K dílčí modifikaci této sítě došlo v souvislosti s bližším nastavením parametrů podpory z REACT-EU.

2.9 Původně byly na Výzvu č. 98 alokovány prostředky z EU v celkové výši 7,98 mld. Kč, následně došlo k opakovanému navýšení alokace na konečnou výši 18,61 mld. Kč. Výzva č. 98 určila konkrétní oprávněné žadatele, kterými byli poskytovatelé lůžkové péče zapojení ve standardizované síti urgentních příjmů. Žadatelé byli rozděleni dle typu urgentního příjmu⁴, a to na 19 urgentních příjmů I. typu a 78 urgentních příjmů II. typu.

2.10 Pro urgentní příjmy I. typu byla stanovena minimální výše celkových způsobilých výdajů na 50 mil. Kč, maximální výše celkových způsobilých výdajů byla stanovena na 500 mil. Kč s tím, že stejný žadatel mohl předložit maximálně tři projekty. Pro urgentní příjmy II. typu byla stanovena minimální výše celkových způsobilých výdajů na 20 mil. Kč, maximální výše celkových způsobilých výdajů byla stanovena na 150 mil. Kč s tím, že stejný žadatel mohl předložit maximálně jeden projekt.

² Koncepční pracovní skupina pro rozvoj a posílení odolnosti systému českého zdravotnictví s ohledem na využití prostředků REACT-EU.

³ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. července 2020 č. 811, k návrhu využití prostředků ReactEU a přesunu prostředků mezi operačními programy v rámci programového období 2014–2020 a návrhu implementace Fondu pro spravedlivou transformaci v programovém období 2021–2027. Usnesení vlády České republiky ze dne 14. října 2020 č. 1042, k návrhu využití prostředků REACT-EU v Integrovaném regionálním operačním programu 2014–2020. Usnesení vlády České republiky ze dne 13. září 2021 č. 788, o návrhu využití druhé tranše prostředků REACT-EU. Usnesení vlády České republiky ze dne 5. listopadu 2021 č. 983, o návrhu využití druhé tranše prostředků REACT-EU v ČR.

⁴ V době vyhlášení Výzvy č. 98 byly urgentní příjmy rozděleny podle rozsahu poskytovaných služeb na urgentní příjmy I. typu, které zřizovali poskytovatelé akutní lůžkové péče se statutem centra vysoce specializované péče, a na urgentní příjmy II. typu, které zřizovali poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří neměli statut centra vysoce specializované péče, ale poskytovali zdravotní péči alespoň v oborech vnitřní lékařství, chirurgie, gynekologie a porodnictví, anesteziologie a intenzivní medicína.

2.11 Výzva č. 98 byla zaměřena na vybraná pracoviště (lékařské obory) navazující na činnost urgentních příjmů a rozsah podpory vycházel z typu urgentního příjmu. Samotný vznik či modernizace urgentních příjmů nebyly v rámci REACT-EU podporovány.

Tabulka č. 1: Vybraná pracoviště (lékařské obory) navazující na činnost urgentních příjmů

Podporovaná pracoviště (lékařské obory)	
Urgentní příjmy I. typu	Urgentní příjmy II. typu
Anesteziologie a resuscitace (včetně operačních sálů a centrální sterilizace)	Anesteziologie a resuscitace (včetně operačních sálů a centrální sterilizace)
Gynekologie a porodnictví	Gynekologie a porodnictví
Chirurgie, cévní chirurgie, kardiochirurgie a neurochirurgie, urologie, otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku, oftalmologie	Chirurgie
JIP, ARO, semiintenzivní péče	JIP, ARO, semiintenzivní péče
Kardiologie	–
Laboratoře	Laboratoře
Ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí	Ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí
Pneumologie a ftizeologie	Pneumologie a ftizeologie
Radiologie a zobrazovací metody, nukleární medicína	Radiologie a zobrazovací metody, nukleární medicína
Úrazová chirurgie	Úrazová chirurgie
Vnitřní lékařství (interna)	Vnitřní lékařství (interna)
Neurologie	–
Popáleninová medicína	–
Dětské lékařství a další dětské obory analogické k oborům definovaným pro dospělé pacienty	–

Zdroj: Výzva č. 98.

2.12 Mezi hlavní podporované aktivity patřilo pořízení přístrojového vybavení a technologií (zdravotnické techniky a zdravotnických prostředků) v podporovaných lékařských oborech dle typu urgentního příjmu uvedených v seznamu vybavení a stavby, rekonstrukce a modernizace pracovišť v podporovaných lékařských oborech dle typu urgentního příjmu.

2.13 Ke všem přístrojům, jejichž předpokládaná pořizovací hodnota měla být vyšší než 5 mil. Kč bez DPH, byli žadatelé povinni předkládat stanovisko Komise pro posuzování rozmístění přístrojových zdravotnických prostředků a kapacit hrazených ze zdravotního pojištění (dále také „Přístrojová komise“). Přístrojová komise se zabývá posouzením přístrojové techniky z hlediska jejího pořízení ve vztahu k dostupnosti a využitelnosti přístrojů v rámci ČR. Kladné stanovisko Přístrojové komise bylo podmínkou pro pořízení přístroje s předpokládanou hodnotou nad 5 mil. Kč bez DPH.

2.14 Datum zahájení realizace projektů podpořených v rámci Výzvy č. 98 bylo stanoveno na nejdříve 1. 2. 2020 a datum ukončení realizace bylo stanoveno na nejpozději 31. 12. 2023. Projekty mohly být realizovány oprávněnými žadateli na území celé ČR. Udržitelnost projektu byla stanovena na pět let.

2.15 Spolupráce MMR a MZd při přípravě jednotlivých výzev IROP probíhala na základě uzavřené *Dohody o spolupráci mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Ministerstvem zdravotnictví ČR o náplni činnosti věcného garanta při realizaci Integrovaného regionálního*

operačního programu pro období 2014–2020 ze dne 26. 2. 2016.⁵ Při plnění funkce věcného garanta se MZd podílelo na nastavení harmonogramu výzev, na jejich obsahu a technických parametrech.

2.16 Komplexní rámec pro zřízení a vedení urgentního příjmu byl upraven v roce 2020 v *Metodickém pokynu pro zřízení a vedení urgentních příjmů poskytovateli akutní lůžkové péče v ČR*⁶, ten obsahoval definici a vymezení činnosti a popisoval typy, strukturu a požadované vybavení urgentního příjmu. Legislativně byl urgentní příjem ukotven v zákoně o zdravotních službách⁷ s účinností od 1. 1. 2022, ovšem běžná praxe ukázala, že vymezení urgentního příjmu bylo nepřesné a působilo řadu výkladových nejasností. Požadavky na personální zabezpečení urgentního příjmu a jeho technické a věcné vybavení upravují vyhlášky⁸ ve znění účinném od 1. 1. 2023.

2.17 Rozlišení urgentních příjmů na I. typ a II. typ je důležité mj. z hlediska požadavků na jejich technické a věcné vybavení, kdy pracoviště urgentního příjmu I. typu musí disponovat vyšším počtem vyšetřovacích lehátek nebo lůžek, resuscitačních lůžek i expektačních lůžek vzhledem k jeho využití na pokrytí území s přibližně jedním milionem obyvatel. Pracoviště urgentního příjmu I. typu musí mít k dispozici heliport, v případě pracoviště urgentního příjmu II. typu postačí provozní místo pro přistání vrtulníku letecké záchranné služby.

2.18 Od 1. 1. 2026 vstoupila v účinnost novela zákona o zdravotních službách⁹, která v ustanovení § 44g zpřesňuje definici urgentního příjmu a také zavádí povinnost získat oprávnění k poskytování zdravotních služeb pro provoz urgentního příjmu.

⁵ Tato dohoda byla uzavřena výhradně pro specifický cíl IROP 2.3 *Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví*. Nicméně vzhledem k působení MZd a spolupráci s MMR při přípravě výzev v rámci specifického cíle 6.1 je patrné, že výše uvedená dohoda byla naplňována i pro tento specifický cíl.

⁶ Uveřejněn ve *Věstníku Ministerstva zdravotnictví České republiky* č. 9/2020.

⁷ Zákon č. 371/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁸ Vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče. Vyhláška č. 99/2012 Sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb.

⁹ Zákon č. 290/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony. Poskytovatel zdravotních služeb, který ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona provozuje urgentní příjem, je povinen požádat o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb v tomto zdravotnickém zařízení nejpozději do 31. 12. 2029.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky z investičního nástroje REACT-EU určené na posílení odolnosti pátevní sítě poskytovatelů zdravotní péče byly vynakládány účelně, efektivně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

3.2 NKÚ se mj. zaměřil na kontrolu stanovení cílů a oblastí podporovaných z REACT-EU, tedy zda byly nastaveny tak, aby docházelo k účelnému použití peněžních prostředků, a zda skutečně došlo k jejich naplnění. Dále NKÚ ověřoval, zda MMR nastavilo podmínky Výzvy č. 98 a jednotlivých projektů tak, aby peněžní prostředky z REACT-EU byly využity účelně a efektivně. U příjemců podpory se NKÚ zaměřil na to, zda postupovali při realizaci projektů hospodárně, v souladu s právními předpisy a závaznými podmínkami a také zda využívají pořízený majetek efektivně a účelně. NKÚ se zejména zaměřil na pořízené zdravotnické přístroje a techniku.

3.3 Za účelné je považováno použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.¹⁰ Kontrolou u MZd bylo ověřováno, zda vynaložené peněžní prostředky přispěly optimální mírou ke splnění hlavního cíle, tj. posílení odolnosti pátevní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby. U příjemců dotací pak bylo ověřováno, zda byl pořízený majetek využíván v souladu s cílem podpory (tj. zda přispívá k posílení odolnosti pátevní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby) a v podporovaném lékařském oboru.

3.4 Za efektivní je považováno použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění.¹¹ Kontrolou u MMR bylo ověřováno, zda objem vynaložených peněžních prostředků odpovídal plánovaným a dosaženým výstupům. U příjemců dotací bylo ověřováno, zda se počet výkonů na přístrojích, který uvedl příjemce v žádosti o schválení přístroje zaslané Přístrojové komisi, významně neodchýlil od počtu skutečně provedených výkonů na pořízeném přístroji. Zároveň bylo ověřováno, zda se počet skutečně provedených výkonů významně neodchýlil od průměrného počtu výkonů na obdobných přístrojích v jiných nemocnicích v ČR. Při hodnocení efektivnosti NKÚ také zohlednil, zda nemocnice disponovala více obdobnými přístroji.

3.5 Za hospodárné je považováno použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.¹² Kontrolou u příjemců dotací bylo ověřováno, zda náklady na zakoupený zdravotnický přístroj (kupní cena) byly obdobné jako u přístrojů pořízených jinými nemocnicemi v ČR ve srovnatelném období.

3.6 Kontrolovaný objem:

- peněžních prostředků činil 1 278 419 157 Kč;
- peněžních prostředků na systémové úrovni činil 18 596 054 834 Kč.

¹⁰ Ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹¹ Ustanovení § 2 písm. n) zákona č. 320/2001 Sb.

¹² Ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

Tabulka č. 2: Kontrolní vzorek projektů

Registrační číslo a název projektu	Žadatel/příjemce	Schválená výše podpory (v Kč)	Skutečně proplaceno k 30. 9. 2025 (v Kč)
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016263 Přístrojové vybavení Nemocnice Litoměřice	Krajská zdravotní	146 440 180	132 358 894
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016322 Přístrojové vybavení nemocnice Most	Krajská zdravotní	136 767 000	109 524 552
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016323* Nový pavilon s operačními sály, odděleními JIP a kardiokirurgie včetně vybavení v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem	Krajská zdravotní	500 000 000	499 990 000
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016337 Rekonstrukce Porodnice a přístrojové vybavení nemocnice Teplice	Krajská zdravotní	139 988 789	138 640 670
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016376 Pořízení přístrojového vybavení pro urgentní pracoviště 2. typu Rumburk	Krajská zdravotní	150 000 000	105 827 004
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016308 Modernizace Nemocnice Strakonice, a.s.	Nemocnice Strakonice	150 000 000	146 552 676
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016382 React-EU - Modernizace Nemocnice Prachatice, a.s.	Nemocnice Prachatice	73 464 007	73 451 643
CZ.06.6.127/0.0/0.0/21_121/0016389 Modernizace přístrojového vybavení Nemocnice Písek, a.s.	Nemocnice Písek	80 660 859	72 073 718
Celkem		1 377 320 835	1 278 419 157

Zdroj: dokumentace jednotlivých projektů vedená v MS2014+.

* Projekt nebyl kontrolován u příjemce dotace, ale pouze na systémové úrovni u MMR.

Mezinárodní srovnání

3.7 Součástí kontrolní akce bylo mezinárodní srovnání, které se zaměřilo na distribuci peněžních prostředků z investičního nástroje REACT-EU v zemích EU a zacílení podpory. Konkrétně bylo sledováno, jak jednotlivé země alokovaly prostředky dle intervenčních oblastí. Sledované intervenční oblasti byly definovány přímo Evropskou komisí. Vzhledem k odlišnostem mezi jednotlivými zeměmi bylo primárním cílem srovnat rozdělení peněžních prostředků do jednotlivých oblastí podpory v zemích EU. Mezinárodní srovnání primárně vycházelo z veřejně dostupných informací (open dat) prezentovaných Evropskou komisí. Grafické vyjádření podpory v ČR vychází z dat MMR.

Mezinárodní srovnání včetně rozložení podpory v rámci ČR je dostupné na adrese:

<https://nku.gov.cz/cz/-id15408>.

3.8 Česká republika zvolila přístup rychlého a úplného vyčerpání peněžních prostředků v rámci několika málo oblastí. Podpora u nás směřovala zejména do zdravotní a sociální péče. Výdaje do této oblasti byly obvyklé i u jiných členských států, nicméně v nižší míře. Podpora v jiných zemích byla zároveň vyčleněna do více oblastí.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období. Peněžní částky jsou uváděny včetně DPH, není-li uvedeno jinak.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Cíl posílit odolnost páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče byl naplněn jen částečně.

4.1 Podpora z investičního nástroje REACT-EU představovala bezprecedentní příležitost k posunu českého zdravotnictví na vyšší úroveň. Hlavní část podpory – konkrétně 18,6 mld. Kč – byla vyčleněna na rozvoj, modernizaci a posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby. NKÚ vyhodnotil, že vynaložené peněžní prostředky z REACT-EU nepřispěly k naplnění cíle v optimální míře.

4.2 Podpora v oblasti rozvoje, modernizace a posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby byla určena pro lékařské obory navazující na urgentní příjmy v nemocnicích zapojených do vznikající sítě urgentních příjmů. Podpořeny z REACT-EU tak byly i nemocnice, které plně funkčním urgentním příjmem v daném čase nedisponovaly. Na neplnění stanovených podmínek pro zřízení a vedení některých urgentních příjmů upozorňovali před poskytnutím podpory i po něm jak zástupci MZd, tak zástupci pojišťoven či jiní odborníci zapojení do poradních orgánů MZd.

4.3 Standardizovaná síť funkčních urgentních příjmů není dobudována a chybí tak klíčové prvky zajišťující provázanost systému urgentní péče s navazujícími lékařskými obory, které byly z REACT-EU podpořeny. Realizované aktivity zaměřené na rozvoj a modernizaci podporovaných pracovišť vykazují spíše dílčí efekty a nelze je považovat za opatření se strategickým dopadem vedoucí k systémové změně v oblasti posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče. Pořízená zdravotnická technika bude navíc v době dobudování sítě morálně a technicky zastaralá. Její životnost obvykle nepřesahuje 10 let.

MZd mělo nedostatečné informace o stavu budované sítě urgentních příjmů.

4.4 MZd se podílí na střednědobé koncepci v oblasti urgentní péče včetně budování sítě urgentních příjmů, předkládá nové návrhy nebo novelizace právních předpisů a opakovaně stanovilo standardizovanou síť urgentních příjmů jako základ pro směřování podpory z EU (REACT-EU, IROP21+¹³). I přes tyto aktivity v oblasti urgentní péče nemá MZd k dispozici data o rozvoji, změnách a funkčnosti jednotlivých urgentních příjmů ani aktuální informace o stavu budované sítě urgentních příjmů a plnění podmínek pro jejich provoz. MZd soustavně nesledovalo a nevyhodnocovalo data o garantované síti urgentních příjmů v ČR a nemělo aktuální informace o rozvoji, změnách a funkčnosti, resp. nefunkčnosti jednotlivých urgentních příjmů, postupovalo tak v rozporu s kompetenčním zákonem¹⁴.

4.5 Samotné MZd v roce 2025 uvedlo, že síť urgentních příjmů fungovala heterogenně, a to s ohledem na demografické faktory, možnosti a vybavení jednotlivých nemocnic. Podkladem pro toto zhodnocení byla dílčí data o výkonech na urgentních příjmech za období prvního až třetího čtvrtletí roku 2023, tedy za dobu, kdy stále pokračovala podpora z REACT-EU. Souhrnná data o urgentních příjmech za rok 2023 včetně počtu triází, vykazání výkonů péče spojené s převzetím pacienta od zdravotnické záchranné služby a počtu bodů vykázaných na urgentních příjmech byla zveřejněna Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR.

¹³ Integrovaný regionální operační program 2021–2027.

¹⁴ Ustanovení § 22 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

Z těchto dat je mj. zřejmé, že v roce 2023 existovaly nemocnice zapojené do sítě, které neměly funkční urgentní příjem.

Urgentním příjmem se rozumí zdravotnické zařízení, v němž je zajišťován nepřetržitý příjem a poskytování neodkladné a akutní péče pacientům s náhle vzniklým závažným postižením zdraví, v přímém ohrožení života nebo s náhlým zhoršením průběhu onemocnění. Urgentní příjem je místo prvního ošetření a vyšetření pacientů na vstupu do zdravotnického zařízení.

4.6 NKÚ u kontrolovaných osob ověřil, že Nemocnice Písek, Nemocnice Strakonice a Krajská zdravotní – Nemocnice Rumburk neměly v době kontroly zřízen urgentní příjem dle stanovených podmínek.

Ministerstva stanovila mimořádně široké zacílení podpory.

4.7 Z Výzvy č. 98 byla podpořena vybraná pracoviště (lékařské obory) navazující na urgentní příjmy. Proces přípravy a vymezení vhodných pracovišť probíhal v období od listopadu 2020 do dubna 2021 ve spolupráci MZd, MMR a externích odborníků. Výčet podpořených pracovišť (lékařských oborů) navazujících na jednotlivé typy urgentních příjmů je uveden v tabulce č. 1 v části II. Samotný vznik či modernizace urgentních příjmů nebyly v rámci REACT-EU podpořeny.

4.8 MZd ve spolupráci s MMR stanovilo seznam přístrojového vybavení a technologií (zdravotnické techniky a zdravotnických prostředků), které využívají podporovaná pracoviště. Seznam vybavení obsahoval pro urgentní příjem I. typu 225 položek¹⁵ a pro urgentní příjem II. typu 175 položek¹⁵.

V seznamu vybavení byly zahrnuty:

- nízkonákladové položky (např. mycí pomůcky, váhy a výškoměry, hygienické vany – sprchovací vozíky, sprchovací boxy),
- přístroje s vysokou investiční hodnotou (např. PET/CT, PET/MRI, robotický operační systém),
- specifické položky (např. mobilní heliport).

4.9 Rozsah nadefinované podpory pro pořízení přístrojového vybavení a technologií byl mimořádně široký a pokrýval spektrum od základních provozních a transportních prostředků přes standardní diagnostické a monitorovací přístroje až po vysoce specializované technologie. Nákup dílčích položek zahrnutých do běžného vybavení podporovaného pracoviště nemocnice nemá dle NKÚ potenciál přispět k rozvoji, modernizaci a posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče. Členové koncepční skupiny pro REACT-EU při jednáních opakovaně upozorňovali, že cílem REACT-EU má být posílení systému a že nejde o to utratit peníze za každou cenu, ale dosáhnout zlepšení zdravotnického systému.

¹⁵ Jednotlivé položky seznamu vybavení zahrnují konkrétní druhy přístrojů, technologií, ale i širší soubory vybavení.

MZd nedostatečně zmapovalo absorpční kapacitu v oblasti zdravotnictví.

4.10 MZd nemělo dostatečné informace o skutečné absorpční kapacitě nemocnic a pro plánování a nastavení podpory z REACT-EU předkládalo data s omezenou vypovídací hodnotou. MZd vycházelo z pouhého soupisu požadavků jednotlivých nemocnic bez jejich dalšího ověřování a posuzování. MMR následně s těmito informacemi pracovalo.

4.11 Při přípravě nastavení parametrů REACT-EU požádalo MMR dne 9. 7. 2020 o rámcové zmapování skutečných potřeb v resortu zdravotnictví. MZd oslovilo jednotlivé kraje i své příspěvkové organizace s žádostí o zjištění reálné absorpční kapacity. Samotný sběr dat probíhal v období 9. 7. až 13. 7. 2020. Dne 17. 7. 2020 MZd informovalo MMR, že celková předpokládaná absorpční kapacita resortu zdravotnictví v oblastech „kybernetická bezpečnost“, „boj s COVID-19“ a „rozvoj specializovaného přístrojového vybavení“ činí 34,9 mld. Kč (z toho 15,2 mld. Kč na modernizaci a rozvoj přístrojového vybavení).

4.12 V návaznosti na jednání na Úřadu vlády ČR přepracovalo MZd v srpnu 2020 absorpční kapacitu resortu zdravotnictví a navýšilo ji na celkovou částku 43,3 mld. Kč (z toho 22,4 mld. Kč bylo určeno na modernizaci a rozvoj přístrojového vybavení). V případě modernizace a rozvoje přístrojového vybavení došlo k výraznému nárůstu z důvodu doplnění požadavků fakultních nemocnic a dalších nemocnic ve vlastnictví státu.

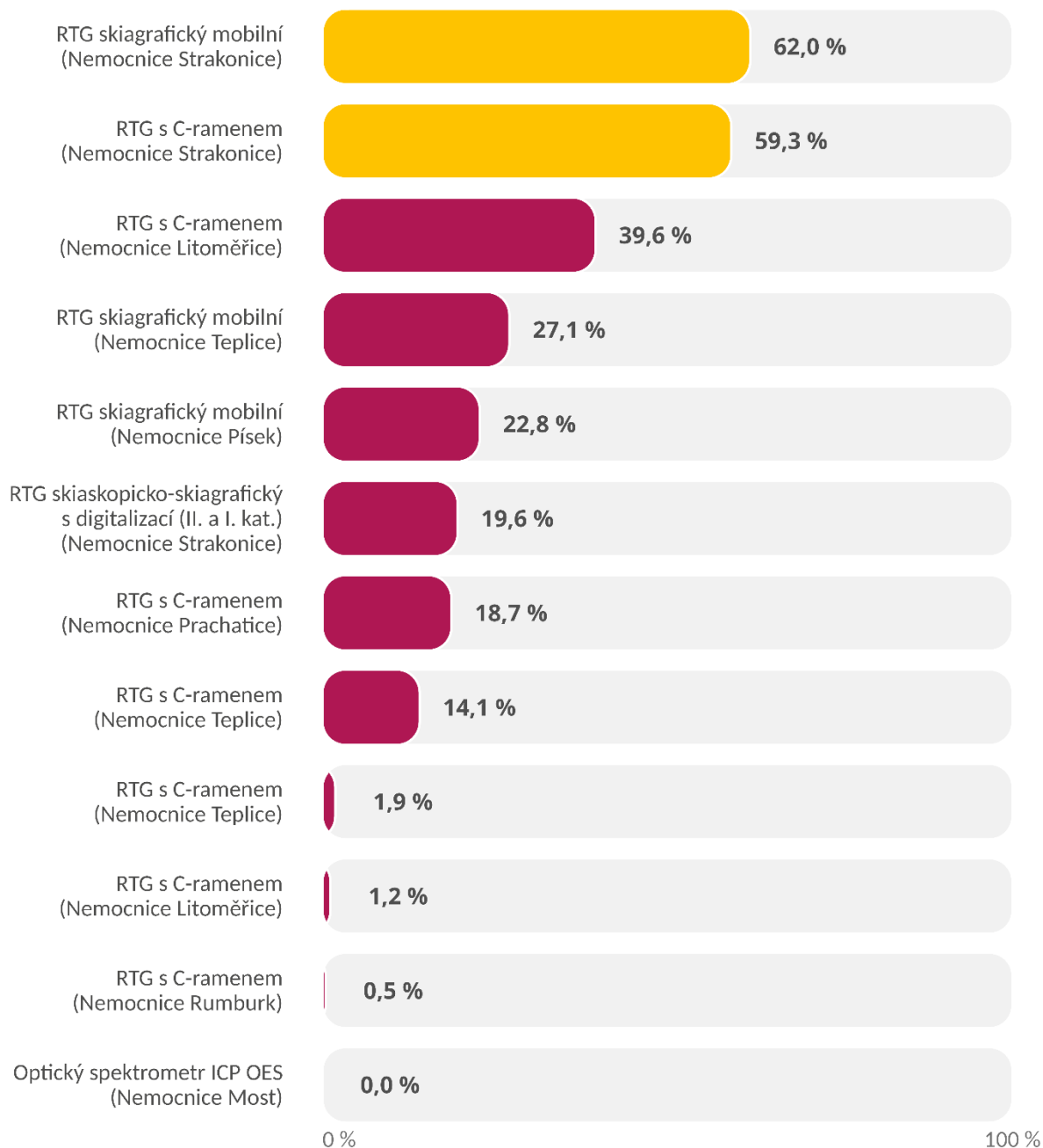
4.13 Materiály vypracované Ministerstvem zdravotnictví obsahovaly pouhý výčet požadavků na přístrojové vybavení, stavby a rekonstrukce jednotlivých nemocnic. MZd při zjišťování absorpční kapacity nezohlednilo dostupnou infrastrukturu a současné přístrojové vybavení nemocnic, včetně jeho využití, ani personální zajištění.

Peněžní prostředky na pořízení některých přístrojů nevyužili jejich příjemci efektivně a účelně.

4.14 NKÚ v rámci hodnocení efektivnosti využití přístrojů pořízených z prostředků REACT-EU zjistil, že ze vzorku 27 kontrolovaných přístrojů bylo 12 přístrojů využíváno významně méně, než je obvyklé u obdobných přístrojů v jiných nemocnicích v ČR, z toho jeden nebyl využit vůbec (viz graf č. 1). Méně efektivní či neefektivní využívání pořízených přístrojů zjistil NKÚ u všech kontrolovaných nemocnic. V Nemocnici Strakonice se jednalo o tři pořízené RTG přístroje, v Nemocnici Prachatice o jeden RTG přístroj, v Nemocnici Písek o jeden RTG přístroj a v Krajské zdravotní o celkem šest pořízených RTG přístrojů a jeden laboratorní přístroj.¹⁶ Pořizovací hodnota uvedených přístrojů činila celkem 41 099 517 Kč.

4.15 U osmi z uvedených 12 přístrojů byla v roce 2024 míra využití 14–62 % průměrného počtu výkonů na obdobných přístrojích v ČR a došlo tak ke snížení efektivnosti vynaložených peněžních prostředků ve výši 32 373 550 Kč. Na třech RTG přístrojích v pořizovací hodnotě 7 263 630 Kč, které pořídila Krajská zdravotní, bylo provedeno méně než 10 výkonů za rok. Přitom počet výkonů na stejných přístrojích se v ČR pohybuje v průměru přes 400 výkonů za rok. Tyto peněžní prostředky vyhodnotil NKÚ jako neefektivně vynaložené. Krajská zdravotní dále pořídila laboratorní přístroj optický spektrometr ICP OES, který v ostrém provozu nevyužívala vůbec. Peněžní prostředky ve výši 1 462 337 Kč tak NKÚ v tomto případě vyhodnotil jako neúčelně vynaložené (viz odst. 4.19 a 4.20).

¹⁶ Stanovisko Přístrojové komise nebylo při nákupech těchto přístrojů povinné dokládat, neboť se jednalo o přístroje s předpokládanou hodnotou pod 5 mil. Kč bez DPH.

Graf č. 1: Nejméně využívané přístroje z kontrolovaného vzorku 27 přístrojů v poměru k průměrnému počtu výkonů na obdobných přístrojích v ČR (rok 2024)

Zdroj: Zpracoval NKÚ na základě porovnání dat poskytnutých kontrolovanými nemocnicemi a dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

Pozn.: Průměrná využitelnost sledovaných typů přístrojů byla stanovena jako referenční hodnota 100 %. Pro vyloučení extrémních hodnot nezahrnul NKÚ do výpočtu vždy 10 % nemocnic s nejnižším a nejvyšším počtem provedených výkonů s uvedenou přístrojovou technikou.

Optický spektrometr ICP OES zakoupený a převzatý v prosinci 2023 nebyl uveden do ostrého provozu ani po 21 měsících od jeho pořízení. Během uvedené doby docházelo pouze k validacím přístroje a zaškolení personálu.

4.16 Kontrolované nemocnice zakoupily přístroje i v případech, kdy již měly několik obdobných přístrojů k dispozici (Krajská zdravotní – Nemocnice Teplice čtyři přístroje a Nemocnice Litoměřice pět přístrojů), neměly dostatek kvalifikovaného personálu, který by přístroj obsluhoval (Krajská zdravotní – Nemocnice Rumburk), nebo předpokládaly navýšení počtu výkonů v následujících letech bez relevantního zdůvodnění (Krajská zdravotní).

4.17 V Nemocnici Strakonice, Nemocnici Písek a Nemocnici Prachatice zjistilo MMR v rámci své kontrolní činnosti i porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek. V Nemocnici Strakonice a Nemocnici Písek došlo dle MMR současně k porušení zákonných povinností při uveřejňování dokumentů v registru smluv¹⁷.

4.18 NKÚ u kontrolovaných nemocnic nezjistil, že by se pořizovací ceny zakoupených zdravotnických přístrojů významně odchylovaly od cen přístrojů pořízených jinými nemocnicemi v ČR ve srovnatelném období.

Krajská zdravotní – Nemocnice Most pořídila přístroj v rozporu s rozhodnutím o poskytnutí dotace a následně jej ani nevyužívala.

4.19 NKÚ zjistil, že Krajská zdravotní – Nemocnice Most pořídila přístroj, který nebyl uveden v závazném seznamu vybavení. Konkrétně se jednalo o výše zmíněný optický spektrometr ICP OES, který nemocnice podřadila pod hmotnostní spektrometr¹⁸.

4.20 Příjemce postupoval v rozporu s rozhodnutím o poskytnutí dotace, když vynaložil peněžní prostředky ve výši 1 462 337 Kč na pořízení přístroje, který nebyl uveden v závazném seznamu vybavení. Jednalo se současně o skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně¹⁹.

MZd netransparentně přeřazovalo nemocnice ve standardizované síti urgentních příjmů.

4.21 Po nastavení alokací a bližším vymezení aktivit podporovaných z REACT-EU, včetně stanovení minimální a maximální výše celkových způsobilých výdajů, přistoupilo MZd k dílčí modifikaci seznamu nemocnic zapojených do sítě urgentních příjmů vycházejícího z Memoranda. V rámci Výzvy č. 98 byla oprávněným žadatelem o podporu pouze nemocnice uvedená v tomto seznamu a začleněná pod urgentní příjem I. typu nebo II. typu.

4.22 NKÚ zjistil, že při rozhodování o změnách v seznamu nemocnic zapojených do sítě urgentních příjmů postupovalo MZd nekonzistentně a netransparentně.

MZd rozhodlo o přeřazení Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně z kategorie urgentních příjmů II. typu do kategorie I. typu, přestože neplnily stanovené podmínky.

¹⁷ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

¹⁸ Optický spektrometr je přístroj, který využívá interakci světla s materiálem k analýze jeho vlastností, například chemického složení nebo struktury, a měří charakteristiky jako absorpance nebo emise světla. Hmotnostní spektrometr je zcela odlišný přístroj, který pracuje na principu měření hmotnosti ionizovaných částic a slouží k určení molekulární hmotnosti nebo identifikaci látek.

¹⁹ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. j) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

4.23 Samotný proces posouzení a přeřazení byl u každé nemocnice odlišný, neodpovídal stanovenému kritériu, nebyl řádně zaznamenán a podložen dokumentací, která by umožnila zpětné ověření.

4.24 Rozhodnutí o přeřazení významných poskytovatelů zdravotní péče, kteří jsou zároveň příspěvkovými organizacemi MZd, mělo přímý dopad na možnost čerpání peněžních prostředků z Výzvy č. 98. Rozdíl v možné poskytnuté dotaci mezi I. a II. typem urgentního příjmu činil 350 mil. Kč pro každou nemocnici.

4.25 Přeřazení nemocnic mělo vliv i na další výzvy z REACT-EU, u nichž byli oprávnění žadatelé také navázáni na síť urgentních příjmů. To umožnilo Všeobecné fakultní nemocnici v Praze a Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně čerpat podporu i z výzvy č. 100 *Zvýšení připravenosti subjektů zapojených do řešení hrozeb* na aktivitu rozvoje laboratorních kapacit nemocnic.

MMR nenastavilo vhodné indikátory pro monitorování dopadů podpory z REACT-EU a Výzvy č. 98. MMR ani MZd nesledovaly dosažované výsledky v podporovaných oblastech.

4.26 MMR stanovilo cíle podpory pro celý SC 6.1 i Výzvu č. 98. Nestanovilo ale indikátory, na základě kterých by bylo možné objektivně a komplexně vyhodnotit výsledky a dopady, resp. účelnost a účinnost poskytnuté podpory. Nepostupovalo tak zcela v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech²⁰. Pro jednotlivé projekty nastavilo MMR v řídicí dokumentaci ukazatele a indikátory tak, že bylo možné pouze částečně vyhodnotit jejich splnění a v důsledku i přispění k naplňování stanovených cílů REACT-EU.

Přehled stanovených a dosažených hodnot všech sledovaných indikátorů v rámci Výzvy č. 98 je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 3: Přehled dosažených hodnot indikátorů

Indikátor projektu	Měrná jednotka	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Dosažená hodnota (v %)
Hodnota pořízeného zdravotnického vybavení	Euro	559 124 553	580 197 753	103,77
Nově vytvořená lůžka pro pacienty s COVID-19	Lůžka	1 832	1 834	100,11
Počet hospitalizací s využitím podpořených kapacit či prostředků z IROP (REACT EU)	Hospitalizace za rok	923 033	879 119	95,24
Podpořená pracoviště zdravotní péče a ochrany veřejného zdraví	Pracoviště	843	842	99,88

Zdroj: MMR k datu 20. 8. 2025.

4.27 Výše uvedené dosažené hodnoty nelze zejména u indikátorů „*hodnota pořízeného zdravotnického vybavení*“ a „*počet hospitalizací s využitím podpořených kapacit či prostředků z IROP (REACT EU)*“ považovat za spolehlivé. U prvního jmenovaného indikátoru byly v rámci kontrolního vzorku projektů detekovány chybně uvedené hodnoty. K vykazování druhého z indikátorů přistupovali příjemci podpory rozdílně, přičemž MMR uvedené hodnoty neověřovalo a nebyly ani doloženy žádným dokumentem (hodnota byla pouze uvedena ve zprávě o udržitelnosti). Příjemce navíc neměl povinnost cílovou hodnotu indikátoru „*počet*

²⁰ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

hospitalizací s využitím podpořených kapacit či prostředků z IROP (REACT EU)“ naplnit, respektive její nenaplnění nebylo důvodem pro uplatnění sankce.

4.28 MMR ani MZd dále neprovedly analýzu výsledků a dopadů poskytnuté podpory. K datu ukončení kontroly NKÚ tak MMR ani MZd neměly informace, zda a jakým způsobem došlo k posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče díky REACT-EU a jaký měly vynaložené peněžní prostředky dopad na tuto oblast. MMR nepostupovalo v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech²⁰, když nevyhodnotilo efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole. Absence ucelené datové základny, nastavení vhodných indikátorů a neexistence samostatné evaluace REACT-EU včetně SC 6.1 svědčí o tom, že činnost MMR a MZd byla při hodnocení dopadů a efektivity investic do zdravotnictví limitována.

4.29 Tím, že MMR neprovedlo důkladnou a dostatečnou analýzu založenou na důkazech o skutečně dosažených výsledcích podpory poskytnuté v rámci Výzvy č. 98 a MZd soustavně neshromažďovalo, neanalyzovalo a nevyhodnocovalo data o rozvoji a odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče (včetně návaznosti těchto dat na rozvoj urgentních příjmů), postupovaly v rozporu s kompetenčním zákonem²¹.

MMR chybovalo při administraci projektů i při kontrolní činnosti.

4.30 MMR nastavilo jasná pravidla pro proces administrace podpory. V několika případech však podle těchto pravidel samo nepostupovalo, případně po příjemcích podpory nevyžadovalo důsledně jejich plnění.

4.31 MMR například nevydávalo změnová rozhodnutí o poskytnutí dotace bez zbytečného odkladu, ale i více než 50 dnů od žádosti příjemce dotace o změnu nebo dokonce i po skončení realizace projektu. Změnová rozhodnutí o poskytnutí dotace také v pěti případech obsahovala informace o financování projektu v jednotlivých letech, které neodpovídaly skutečnosti. V rozporu s vlastními podmínkami nezajistilo MMR kontrolu náležitostí a obsahu zpráv o realizaci, žádostí o platbu i zpráv o udržitelnosti ve stanovených termínech a v několika případech v důsledku toho neschválilo zmíněné dokumenty v souladu s nastavenými termíny nebo nedodrželo stanovenou maximální lhůtu pro administraci žádosti o platbu či lhůtu pro vyplacení dotace.

4.32 MMR nastavilo a uplatňovalo u projektů z kontrolního vzorku NKÚ kontrolní mechanismy umožňující zamezení chyb při poskytování i administraci podpory. V několika případech však MMR chyby nezjistilo a akceptovalo.

4.33 MMR postupovalo nesprávně, když schválilo projekt k financování na základě „žádosti o podporu“, která obsahovala i optický spektrometr spadající pod nezpůsobilé výdaje. Tyto výdaje ve výši 1 462 337 Kč uznalo za způsobilé a příjemci je na základě dokladů proplatilo (viz odst. 4.19 a 4.20). MMR také v jednom případě nezjistilo, že příjemce nedodržel zákonné povinnosti týkající se způsobu uveřejnění smlouvy v registru smluv. Dále MMR ve třech případech akceptovalo evidentně nesprávnou dosaženou hodnotu indikátorů, resp. nevyzvalo příjemce k nápravě a k uvedení správné hodnoty; ve dvou případech akceptovalo nedodržení nejzazšího termínu pro předložení doplněné žádosti o platbu a ve dvou případech nevrátilo

²¹ Ustanovení § 22 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb.

příjemci zprávu o realizaci k dopracování, přestože neobsahovala informaci o pokroku v realizaci projektu za sledované období.

4.34 Během realizace projektů upravilo MMR také termín jejich ukončení. Nově byly zavedeny režimy „nedokončený projekt“ a „nefungující projekt“. Tato změna se týkala i Výzvy č. 98, pro kterou byl závazný termín konce realizace projektů stanoven na období do 31. 12. 2023. V návaznosti na provedenou změnu mohla realizace projektů pokračovat i po stanoveném datu. Způsobilými výdaji však byly pouze výdaje uskutečněné do 31. 12. 2023. Poté bylo umožněno příjemcům podpory financovat realizaci projektu z jiných zdrojů. Například se jednalo o kontrolované projekty u příjemce podpory Krajská zdravotní, konkrétně v Nemocnici Teplice byl projekt ukončen až 31. 12. 2024 a v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem byl projekt ukončen až 31. 3. 2025.

Nemocnice Prachatice vybavila porodnici, která byla v roce 2025 zrušena.

4.35 Nemocnice Prachatice v rámci projektu React-EU – Modernizace Nemocnice Prachatice, a.s. nakoupila v roce 2022 vybavení na gynekologicko-porodnické oddělení. Konkrétně se jednalo o ultrazvukový přístroj Canon Aplio v pořizovací hodnotě 2 528 900 Kč a novorozenecké vyhřívané lůžko s audiovizuálním systémem v pořizovací hodnotě 1 015 471 Kč. Vzhledem k dlouhodobě nízkému počtu porodů rozhodlo představenstvo nemocnice v červnu 2025 o uzavření porodnice a novorozeneckého oddělení k 31. 8. 2025. Ultrazvukový přístroj byl v době udržitelnosti projektu přemístěn na lůžkovou část gynekologického oddělení a novorozenecké lůžko bylo přesunuto na ARO. Využití tohoto majetku se tak v současné době liší od původně plánovaného. Tato změna byla v době udržitelnosti projektu schválena MMR.

Podpora z REACT-EU přispěla k modernizaci techniky v podpořených nemocnicích.

4.36 NKÚ provedl dílčí analýzu vybrané zdravotnické techniky u nemocnic zařazených do budované sítě s funkčními urgentními příjmy. Z porovnání mezi lety 2019 a 2024 vyplynulo, že se např. významně zvýšil počet magnetických rezonancí nad 1,5 T (o 100 %) nebo skiagrafických RTG přístrojů s přímou digitalizací (o více než 36 %). Počet přístrojů, které již byly morálně zastaralé, se naopak snížil (přístroje bez digitalizace, s nepřímou digitalizací či jiné méně výkonné). Modernizace zdravotnické techniky však nevedla vždy k jejímu efektivnímu využívání.

Seznam zkratek

ARO	anesteziologicko-resuscitační oddělení
COVID-19	koronavirové onemocnění (z angl. coronavirus disease 2019)
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program 2014–2020</i>
IROP21+	<i>Integrovaný regionální operační program 2021–2027</i>
JIP	jednotka intenzivní péče
Krajská zdravotní	Krajská zdravotní, a.s., Ústí nad Labem
Memorandum	<i>Memorandum o spolupráci při budování sítě zdravotnických zařízení s funkčními urgentními příjmy v ČR</i>
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MS2014+	monitorovací systém evropských strukturálních a investičních fondů pro programové období 2014–2020
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
Nemocnice Písek	Nemocnice Písek, a.s.
Nemocnice Prachatice	Nemocnice Prachatice, a.s.
Nemocnice Strakonice	Nemocnice Strakonice, a.s.
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Přístrojová komise	Komise pro posuzování rozmístění přístrojových zdravotnických prostředků a kapacit hrazených ze zdravotního pojištění
REACT-EU	<i>Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe</i>
RTG	rentgen (rentgenový)
SC 6.1	specifický cíl 6.1 REACT-EU (jeden z cílů IROP)
Výzva č. 98	<i>výzva č. 98 Rozvoj, modernizace a posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby</i>
VZP ČR	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/08

Peněžní prostředky určené na podporu opatření k přizpůsobení se změně klimatu při hospodaření se srážkovými vodami

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/08. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Petr Neuvirt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na podporu opatření k přizpůsobení se změně klimatu při hospodaření se srážkovými vodami byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od dubna 2025 do prosince 2025.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2022 až 2024, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“);

Státní fond životního prostředí České republiky, Praha (dále také „SFŽP“);

město Hranice;

město Uherské Hradiště;

město Řevnice;

obec Přísnovice;

obec Velká Hleďsebe;

obec Unkovice;

statutární město Chomutov.

Kolegium NKÚ na svém V. jednání, které se konalo dne 30. března 2026,

schválilo usnesením č. 6/V/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky určené na podporu opatření k přizpůsobení se změně klimatu při hospodaření se srážkovými vodami

ZÁKLADNÍ INFORMACE

1 360,29 km²	Rozloha zastavěné plochy v ČR v roce 2024 (cca 2 % rozlohy ČR)
4 %	Nárůst zastavěné plochy mezi roky 2000 a 2024
6 258	Celkový počet obcí v ČR
182	Dotované obce z NPO či OPŽP21+
3 %	Podíl obcí, kterým MŽP poskytlo dotaci
1,59 mld. Kč	Výše MŽP poskytnutých dotací obcím
293	Počet projektů obcí

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

Nejednotný systém měření dopadů a efektů

MŽP ve třech kontrolovaných dotačních programech nastavilo tři různé soustavy ukazatelů pro sledování a vyhodnocování efektů poskytnuté podpory, což neumožňuje porovnat výsledky mezi dotačními programy ani hodnotit přínosy k vytyčeným cílům.

Nedostatky v koncepčním řízení

MŽP nesplnilo úkol vypracovat strategický dokument pro oblast hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích.

Většina opatření vzniká jednotlivě, bez vazby na potřeby celého území.

Zaostávání v budování zelených střech

Z dostupných dat vyplývá, že ČR významně zaostává v budování zelených střech za Rakouskem a Německem.

Nedostatky v zadávání veřejných zakázek

NKÚ zjistil u pěti z devíti kontrolovaných projektů, že příjemci dotace porušili zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, čímž omezili hospodářskou soutěž.

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 V letech 2015 až 2018 Českou republiku postihlo víceleté sucho, které zdůraznilo problém špatného hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích.¹ Zastavěná plocha obcí se přitom stále rozrůstá. Zlepšení hospodaření se srážkovými vodami napomáhá výměna nepropustných povrchů za propustné, regulace odtoku, akumulace a retence srážkových vod či budování zelených střech. NKÚ prověřil, do jaké míry přispěly dotace poskytnuté MŽP na tato opatření k lepšímu hospodaření se srážkovými vodami a zda byly vynaloženy účelně a v souladu s právním předpisem.

1.2 Od roku 2021 do 2025 poskytlo MŽP na zlepšení hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích prostřednictvím operačního programu *Životní prostředí 2021–2027* (dále také „OPŽP21+“) a z *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“) peněžní prostředky v celkové výši 1,84 mld. Kč. MŽP podpořilo mimo jiné 182 obcí a jejich 293 projektů s poskytnutou dotací ve výši 1,59 mld. Kč. Podíl obcí, kterým MŽP poskytlo dotaci, činil 3 % z celkového počtu obcí v ČR.

NKÚ konstatuje, že výsledky podpory z kontrolovaných na sebe navazujících dotačních programů jsou nesrovnatelné. V důsledku toho nelze porovnat množství zadržených srážkových vod a spolehlivě posoudit, v jaké míře poskytnuté peněžní prostředky přispěly ke zlepšení hospodaření se srážkovými vodami.

MŽP připravilo v roce 2019 studii hospodaření se srážkovými vodami, ve které doporučilo opatření k adaptaci na změnu klimatu v urbanizovaných územích. MŽP ale nestanovilo žádné konkrétní měřitelné cíle, časové milníky, ani kdo za plnění úkolů odpovídá.

NKÚ prověřil dále devět konkrétních projektů s proplacenou výší peněžních prostředků celkem 129,63 mil. Kč. NKÚ zjistil, že kontrolované obce často realizovaly projekty bez analýzy potřeb hospodaření se srážkovými vodami na celém jejich území. To snižuje dopad poskytnutých peněžních prostředků určených k přizpůsobení se změně klimatu.

NKÚ vyhodnotil, že čtyři příjemci dotace vynaložili peněžní prostředky účelně. U zbylých pěti kontrolovaných projektů NKÚ vyhodnotil, že příjemci dotace sice vynaložili peněžní prostředky účelně, avšak porušili zákon č. 134/2016 Sb.² Nejčastěji neoprávněně zvýhodnili konkrétní výrobky ve stavebnictví, a omezili tak hospodářskou soutěž.

Na akumulaci srážkových vod, tzv. „dešťovku“, či na zelené střechy šlo z NPO prostřednictvím programu *Nová zelená úsporám* (dále také „NZÚ“) pouze 167,73 mil. Kč z 15,71 mld. Kč. Většina příjemců dotací totiž upřednostnila podporu na instalaci tepelných čerpadel či fotovoltaických zařízení. Česká republika podle dostupných dat výrazně zaostává v rozvoji zelených střech za Rakouskem či Německem.

1.3 Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

1.4 MŽP nemohlo vyhodnocovat dosahované výsledky podpory hospodaření se srážkovými vodami, protože používalo různé ukazatele, které neumožňovaly porovnat přínosy projektů z jednotlivých dotačních programů:

¹ Dále jen „hospodaření se srážkovými vodami“.

² Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

- MŽP v operačním programu *Životní prostředí 2014–2020* (dále také „OPŽP14+“) poskytlo celkem 559,13 mil. Kč na celkem 190 projektů zaměřených na hospodaření se srážkovými vodami v obcích. MŽP sledovalo ve vztahu ke kontrolované problematice pouze nezávazný ukazatel *objem retardované vody*, přičemž dosažená hodnota v ukončeném programu činila 22 932,34 m³.
 - MŽP poskytlo prostřednictvím SFŽP z *Národního programu Životní prostředí* (dále také „NPŽP“), financovaného z NPO, celkem 776,06 mil. Kč na realizaci 190 projektů. MŽP u podpořených projektů sledovalo jeden závazný ukazatel *objem zadržovaných srážkových vod*, přičemž závazek příjemců činil k 1. 9. 2025 celkem 25 580 m³.
 - MŽP v OPŽP21+ poskytlo k 1. 1. 2025 na realizaci 120 projektů celkem 900,13 mil. Kč. U výzev zaměřených na hospodaření se srážkovými vodami sleduje tzv. specifické datové položky (dále také „SDP“), které však systematicky nevyužívá při vyhodnocování programu, což snižuje schopnost sledovat reálné dopady podpory. Hodnota SDP *objem zadržované vody za rok* činila 641 153,88 m³/průměrný rok.
 - MŽP poskytlo prostřednictvím SFŽP z programu NZÚ financovaného z NPO celkem 167,73 mil. Kč na akumulční nádrže či zelené střechy u rodinných a bytových domů (3 374 projektů). MŽP nestanovilo pro oblast podpory hospodaření se srážkovými vodami žádné měřitelné cíle, ačkoliv cílem programu NZÚ bylo mj. zlepšení hospodaření se srážkovými vodami. SFŽP sbírá u NZÚ data o objemu vybudovaných akumulčních nádrží na dešťovou vodu a o ploše vybudovaných zelených střech, dosažené hodnoty činily 25 414,17 m³ a 33 232,58 m².
- 1.5 MŽP nesplnilo úkol stanovený v *Národním akčním plánu adaptace na změnu klimatu* (dále také „NAP“) připravit koncepci pro hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích. K plnění tohoto úkolu byl ministr životního prostředí zavázán usnesením vlády ČR ze dne 16. ledna 2017 č. 34. MŽP nechalo zpracovat pouze studii, ve které nestanovilo žádné odpovědnosti, termíny ani způsob vyhodnocování dosahování vytyčených strategických cílů. Studie není závazná pro žádné aktéry.
- 1.6 Dále NKÚ konstatuje, že MŽP a SFŽP nedostatečně motivovaly obce k možnosti využití podpory z OPŽP21+ na vypracování dokumentů nezbytných pro koncepční řešení hospodaření se srážkovými vodami na území obce. NKÚ kontrolou vzorku projektů zjistil, že s výjimkou jedné obce byly projekty realizovány bez předchozí analýzy potřeb celého území obce.
- 1.7 Na opatření v rodinných a bytových domech MŽP a SFŽP poskytly ke dni 1. 7. 2025 dotace z NPO prostřednictvím programu NZÚ v celkové výši 15 706,19 mil. Kč. Zájem o podporu na zlepšení hospodaření se srážkovými vodami byl výrazně nižší oproti zájmu o podporu na instalaci tepelných čerpadel či fotovoltaických zařízení. Dotace na opatření zaměřená na hospodaření se srážkovými vodami se podílela na celkovém objemu poskytnutých dotací 1 % (167,73 mil. Kč).
- 1.8 Program NZÚ byl v letech 2021 až 2023 financován z NPO. Příjemci dotace realizovali většinu projektů zaměřených na hospodaření se srážkovými vodami (akumulční nádrže, zelené střechy) samostatně. Menší část projektů realizovali v kombinaci s dalším energeticky úsporným opatřením, např. se zateplením či výměnou zdroje vytápění. Z důvodu velkého zájmu žadatelů o podporu došlo k rozšíření zdrojů financování programu NZÚ o prostředky z Modernizačního fondu (dále také „MdF“). NKÚ zjistil, že

samostatná realizace adaptačních opatření z prostředků MdF již nebyla možná, což dále snížilo podíl poskytnuté podpory na hospodaření se srážkovými vodami.

- 1.9 Česká republika podle dostupných dat výrazně zaostává v rozvoji zelených střech ve srovnání s Rakouskem či Německem, a to jak v ročních přírůstcích ploch zelených střech, tak v přepočtu realizované plochy na obyvatele. Z celkové plochy zelených střech vybudovaných v ČR v období let 2021 až 2024 bylo pouze 8 % této plochy vybudováno s podporou z programu NZÚ, což odpovídá nízkému zájmu žadatelů.
- 1.10 NKÚ u čtyř kontrolovaných projektů konstatoval, že použití přímých či nepřímých odkazů na konkrétní výrobky ve stavebnictví nebylo odůvodněno a bylo v rozporu se zásadami stanovenými v zákoně č. 134/2016 Sb. Tímto postupem zadavatelé neoprávněně zvýhodnili určité produkty a tím narušili hospodářskou soutěž. NKÚ dále vyhodnotil, že uvedená pochybení nasvědčují porušení rozpočtové kázně.

II. Informace o kontrolované oblasti

- 2.1 Hospodaření se srážkovými vodami představuje soubor technických a přírodě blízkých opatření, jejichž cílem je zpomalit odtok deště z území, zvýšit jeho retenci a v maximální míře jej vrátit do vodního cyklu. V urbanizovaném prostředí jde o klíčový nástroj adaptace na změnu klimatu, protože snižuje povrchový odtok při intenzivních srážkách, odlehčuje kanalizaci a zlepšuje lokální vodní bilanci.
- 2.2 Klíčovým problémem urbanizovaných území je vysoký podíl nepropustných povrchů, které znemožňují infiltraci a urychlují odtok dešťové vody. Jejich náhrada propustnými povrchy – například vegetačními dlaždicemi, zatravnovacími panely, štěrkovými či drenážními vrstvami nebo dlažbou se spárami – umožňuje vsakování přímo v místě dopadu a výrazně omezuje zatížení kanalizační sítě.
- 2.3 Dalšími opatřeními jsou akumulční nádrže pro technické využití srážkové vody v budovách, infiltrační objekty (vsakovací bloky, jámy a průlehy) a přírodě blízké prvky, jako jsou dešťové zahrady, retenční prohlubně nebo zelené střechy. V souhrnu tvoří základ modro-zelené infrastruktury, která zvyšuje odolnost sídel vůči hydrologickým extrémům a podporuje obnovu malého vodního cyklu.

Ministerstvo životního prostředí

- 2.4 MŽP je ústředním orgánem státní správy a orgánem vrchního dozoru ve věcech životního prostředí. Je řídicím orgánem pro OPŽP21+ a poskytuje peněžní prostředky na financování opatření pro zlepšení hospodaření se srážkovými vodami. Rozhoduje o poskytování peněžních prostředků SFŽP, které jsou rozdělovány z NPO na aktivity realizované prostřednictvím NPŽP a programu NZÚ. Dále rozhoduje o poskytování peněžních prostředků SFŽP přijatých z MdF.

Státní fond životního prostředí

- 2.5 SFŽP plní roli zprostředkujícího subjektu u OPŽP21+, a to na základě dohody o delegování některých činností a pravomocí MŽP jako řídicího orgánu OPŽP21+ na SFŽP. Dále plní roli

tzv. subjektu implementace³ u NPO. SFŽP získává peněžní prostředky na realizaci aktivit NPO od MŽP formou poskytnutí dotace, a je tedy příjemcem dotace. SFŽP dále administruje programy NPŽP a NZÚ. SFŽP plní zásadní roli jako administrátor a správce finančních prostředků z Mdf.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021–2030

- 2.6 Adaptace na změnu klimatu je v ČR zastřešena *Strategií přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR* (dále také „adaptační strategie“).⁴ Adaptační strategie shrnuje dopady klimatu na život v ČR a předkládá adaptační opatření. Adaptační strategie je zaměřena na řešení všech významných projevů změny klimatu v Česku. Jejím cílem je prostřednictvím navrhovaných opatření a úkolů „*zvýšit připravenost České republiky na změnu klimatu – snížit zranitelnost a zvýšit odolnost společnosti a ekosystémů vůči změně klimatu a omezit tak její negativní dopady*“. První aktualizaci adaptační strategie schválila vláda usnesením vlády ČR dne 13. září 2021 č. 785.
- 2.7 Adaptační strategie zdůrazňuje udržitelné hospodaření se srážkovou vodou a je z ní patrné, že pomocí propojení srážkové vody a zeleně v sídlech lze snížit dopady ve většině projevů změn klimatu v urbanizované krajině.

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu

- 2.8 *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu* (dále také NAP“) je implementačním dokumentem adaptační strategie, který byl aktualizován a schválen usnesením vlády ČR ze dne 13. září 2021 č. 785 na období 2021–2025.⁵ Hlavním cílem NAP je prostřednictvím navrhovaných opatření a úkolů zvýšit připravenost ČR na změnu klimatu. NAP rozpracovává opatření uvedená v adaptační strategii do konkrétních úkolů, kterým přiřazuje gesci, termíny plnění, relevanci opatření k jednotlivým projevům změny klimatu a zdroje financování. Vyhodnocení plnění NAP zveřejnilo MŽP v roce 2025 v rámci veřejně dostupné *Zprávy o adaptaci České republiky na změnu klimatu 2025*.

Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky na období 2023–2027

- 2.9 *Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky na období 2023–2027* (dále také „KOS“) byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 17. května 2023 a doplňuje a rozvádí opatření navržená v adaptační strategii a NAP, a to v oblasti projevů dlouhodobého sucha.⁶ Opatření navržená v KOS mají přispět k naplnění cílů v oblasti zpomalování odtoku vody z krajiny, udržení biologické rozmanitosti, zlepšování stavu půd, zvyšování spolehlivosti vodohospodářské infrastruktury v měnících se podmínkách, ochrany vodních zdrojů před kontaminací, zvyšování úrovně čištění odpadních vod a podpory produkce potravin.
- 2.10 Cílem hospodaření se srážkovými vodami je především zachování přirozených odtokových podmínek, snižování spotřeby pitné vody, ochrana jakosti povrchových vod

³ Subjektem implementace (nebo také zprostředkujícím subjektem) se rozumí veřejný nebo soukromý subjekt, jenž byl vlastníkem komponenty pověřen výkonem některých funkcí.

⁴ Schválena usnesením vlády ČR ze dne 26. října 2015 č. 861.

⁵ První NAP byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 16. ledna 2017 č. 34.

⁶ První KOS byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 24. července 2017 č. 528.

zatížených přepadem z odlehčovacích komor jednotných kanalizačních systémů a snížení nároků na odběry vody z vodních zdrojů.

Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích

- 2.11 Zpracování *Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích* vycházelo z požadavků NAP. Hlavním cílem této studie bylo vytvořit rámec, který umožní zlepšení vodního režimu urbanizovaných území za účelem jejich adaptace na změnu klimatu a zvýšení kvality života v nich.
- 2.12 Studie popisuje současný stav hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích ČR, identifikuje deficity současného stavu a navrhuje změny pro jejich odstranění a dosažení strategických cílů v oblasti hospodaření se srážkovými vodami.

Národní plán obnovy

- 2.13 NPO⁷ je strategickým dokumentem, na jehož základě požádala ČR o finanční příspěvek z evropského *Nástroje pro oživení a odolnost* na realizaci opatření a reforem, které mají za cíl pomoci zotavit se z následků pandemie covidu-19 a podpořit investice do ekologické a digitální transformace české ekonomiky. Je realizován podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/241⁸ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435⁹.
- 2.14 NPO je rozčleněn do sedmi pilířů, které se dále dělí na komponenty (tematické oblasti) zahrnující konkrétní reformy a investice. Každá komponenta má svého vlastníka, tj. subjekt odpovědný za nastavení a implementaci komponent, dosahování cílů a milníků. S kontrolovanou oblastí souvisí komponenty 2.5 *Renovace budov a ochrana ovzduší* a 2.9 *Podpora biodiverzity a boj se suchem*, jejichž vlastníkem je MŽP. Opatření v oblasti hospodaření se srážkovými vodami jsou realizována v rámci investic 2.5.1 *Renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu* a 2.9.2 *Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu*.

Národní program Životní prostředí

- 2.15 NPŽP je dotační nástroj spravovaný SFŽP, který financuje projekty na ochranu přírody, zlepšení kvality ovzduší, vody, nakládání s odpady a energetické úspory. Slouží jako doplňkový zdroj k EU fondům (např. OPŽP). Oblast podpory NPŽP se člení celkem do devíti prioritních oblastí. Peněžní prostředky na hospodaření se srážkovými vodami jsou poskytovány v prioritní oblasti 1: *Voda*, v podoblasti 5: *Udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích*. Financování programu zajišťuje SFŽP ze zákonných poplatků, odvodů a pokut za poškozování životního prostředí a z NPO.

Operační program Životní prostředí

- 2.16 Opatření pro zlepšení hospodaření se srážkovými vodami v zastavěném území MŽP v minulosti podporovalo z evropských prostředků v OPŽP14+ v aktivitě 1.3.2. *Zajistit*

⁷ Prováděcí rozhodnutí Rady o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Česka, ST_11047_2021_INIT, 31. srpna. 2021.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES.

povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami – „tzv. Dešťovka pro obce“. V první polovině roku 2022 byl primárním zdrojem podpory pro projekty obcí v oblasti hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu NPO. Prostředky primárně sloužily k pokrytí nákladů u projektů předložených do OPŽP14+, na které již nezbyly volné finanční prostředky EU. Podpora hospodaření se srážkovými vodami na území obcí a měst pro veřejné subjekty pokračuje i v novém programovém období OPŽP21+ v rámci opatření 1.3.4 *Realizace opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití; realizace zelených střech; opatření na využití šedé vody; opatření pro řízenou dotaci podzemních vod.* Programový dokument OPŽP21+ byl na národní úrovni schválen usnesením vlády ČR ze dne 4. října 2021 č. 855.

Program Nová zelená úsporám

- 2.17 Prostředky z NPO určené na investici 2.5.1 byly poskytovány v dotačním programu NZÚ, který byl vyhlášen MŽP a administrován SFŽP. Cílem programu NZÚ je zejména snížení energetické náročnosti stávajících obytných budov či zvýšení podílu využití obnovitelných zdrojů energie, ale také adaptace obytných budov a lidských sídel na probíhající změnu klimatu. Poskytování peněžních prostředků z NPO prostřednictvím programu NZÚ se řídilo směrnicí MŽP č. 8/2021, která stanovuje základní pravidla, postupy a podmínky poskytování peněžních prostředků.

III. Rozsah kontroly

- 3.1 Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na podporu opatření k přizpůsobení se změně klimatu při hospodaření se srážkovými vodami byly vynakládány účelně a v souladu s právními předpisy.
- 3.2 Za účelné bylo považováno, pokud u prověřovaných programů zaměřených na podporu hospodaření se srážkovými vodami existují měřitelné a ověřitelné indikátory a MŽP na základě těchto indikátorů sleduje a vyhodnocuje výstupy a výsledky projektů, tj. zajištění optimální míry dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.
- 3.3 V případě kontrolovaných projektů bylo za účelné považováno takové použití peněžních prostředků, které vedlo k naplnění účelu projektu, k dosažení stanovených cílů a očekávaných výsledků.
- 3.4 NKÚ provedl kontrolu u MŽP, SFŽP a u dalších sedmi vybraných příjemců dotací.
- 3.5 NKÚ prověřoval činnosti MŽP a SFŽP související s poskytováním peněžních prostředků na podporu opatření k přizpůsobení se změně klimatu při hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích z NPO prostřednictvím programu NZÚ a NPŽP a z OPŽP21+. NKÚ se zaměřil na nastavení systému podpory, na administraci žádostí o podporu a na poskytování peněžních prostředků. Vzhledem k věcným souvislostem NKÚ prověřoval také ukazatele pro oblast hospodaření se srážkovými vodami u OPŽP14+.
- 3.6 NKÚ také kontrolou prověřil realizaci změn navržených MŽP pro zlepšení vodního režimu urbanizovaných území za účelem jejich adaptace na změnu klimatu a vývoj stanovených

indikátorů pro zlepšování hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích.

- 3.7 Kontrolována byla výzva č. 19 OPŽP21+ s alokací 2 166,77 mil. Kč odpovídající SC 1.3 a opatření 1.3.4 a výzva č. 144 OPŽP14+ s proplacenými peněžními prostředky ve výši 368,31 mil. Kč. Kontrolována byla dále investice 2.5.1 NPO s alokací ve výši 3 350 mil. Kč a investice 2.9.2 NPO s alokací ve výši 814 mil. Kč.
- 3.8 NKÚ dále prověřil u sedmi příjemců dotací dodržování podmínek poskytnutí dotace, prokazatelnost a opodstatněnost způsobilých výdajů, užití prostředků dotace na stanovený účel a plnění cílů a udržitelnost projektů. Ke kontrole bylo vybráno celkem devět projektů, které byly podpořeny buď z OPŽP21+ nebo z NPO prostřednictvím NPŽP.
- 3.9 Výběr vzorku projektů vycházel zejména z požadavku na finanční významnost a na pokročilost realizace. Přehled kontrolovaných projektů je uveden v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.
- 3.10 Kontrolovaný objem peněžních prostředků prověřených projektů činil 129,63 mil. Kč – proplacená výše dotace z OPŽP21+ nebo NPO prostřednictvím NPŽP.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A) Národní plán obnovy

- 4.1 S kontrolovanou oblastí souvisí komponenty 2.5 *Renovace budov a ochrana ovzduší* a 2.9 *Podpora biodiverzity a boj se suchem*, jejichž vlastníkem je MŽP. Opatření v oblasti hospodaření se srážkovými vodami byla realizována v rámci investic 2.5.1 *Renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu* a 2.9.2 *Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu*.

Investice 2.5.1 *Renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu*

- 4.2 K naplnění cílů komponenty 2.5 má dojít prostřednictvím podpory energetických renovací budov rezidenčního sektoru, výstavby nových budov pro bydlení ve vyšším než povinném energetickém standardu a také prostřednictvím podpory adaptačních a mitigačních opatření na budovách rezidenčního sektoru. Jedním z cílů investice 2.5.1 je snížit spotřebu vody v domácnostech a snížit zranitelnost rezidenčního sektoru vůči projevům změny klimatu v budovách.
- 4.3 Původní alokace komponenty 2.5 činila 16,08 mld. Kč, z toho na investici 2.5.1 bylo určeno 8,46 mld. Kč. V roce 2023 došlo ke snížení alokace určené pro investici 2.5.1 na konečnou částku 3,35 mld. Kč. Odůvodněním změny alokace byla situace v souvislosti s válkou na Ukrajině a v souvislosti se zvýšením cen energií.

- 4.4 Investice 2.5.1 byla realizována spolu s investicí 2.5.2¹⁰ prostřednictvím programu NZÚ, který administruje SFŽP a jehož cílem je mj. adaptace obytných budov a lidských sídel na probíhající změnu klimatu.
- 4.5 Opatření související s hospodařením se srážkovou vodou, která jsou realizována na rodinných či bytových domech (dále také „RD“ a „BD“), spadala do oblasti podpory D – *Adaptační a mitigační opatření*, konkrétně podoblast D.2 – *Zelená střecha* a podoblast D.3 – *Dešťovka*.

→ **MŽP nestanovilo měřitelné cíle investice 2.5.1 NPO k oblasti zlepšování hospodaření se srážkovými vodami v rodinných a bytových domech, ačkoliv cílem programu NZÚ bylo mj. zlepšení hospodaření se srážkovými vodami**

- 4.6 MŽP stanovilo pro investici 2.5.1 dva cíle související se snižováním spotřeby energie a snížení emisí CO₂. Pro oba cíle platil společný ukazatel, který vyjadřuje úsporu energie v TJ za rok.
- 4.7 Přestože SFŽP sleduje u dlouhotrvajícího programu NZÚ na úrovni realizovaných projektů dva parametry: *Objem akumulční nádrže na dešťovou vodu [m³]* a *Celkovou plochu zelené střechy [m²]*, MŽP u NPO nestanovilo pro oblast hospodaření se srážkovými vodami žádné měřitelné cíle.

Výzvy NZÚ

- 4.8 MŽP vyhlásilo dne 21. 9. 2021 prostřednictvím SFŽP dvě výzvy pro předkládání žádostí o poskytnutí podpory z NPO prostřednictvím programu NZÚ. Výzva č. 1/2021 byla určena pro sektor RD a výzva č. 2/2021 byla určena pro sektor BD.
- 4.9 Cílem obou výzev bylo snížení energetické náročnosti, zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie a realizace adaptačních a mitigačních opatření v reakci na změnu klimatu ve stávajících a nově budovaných rodinných a bytových domech. Podpořené projekty musely být realizovány nejpozději do 30. 6. 2025.

Tabulka č. 1: Alokace výzev NZÚ

(v mil. Kč)

Výzva NZÚ	Původní alokace (21.09.2021 – 22.06.2022)	1. změna (23.06.2022 – 12.10.2022)	2. změna (od 13.10.2022)
Výzva č. 1/2021	6 000,00	10 811,00	14 011,00
Výzva č. 2/2021	5 000,00	5 000,00	1 800,00
Celkem	11 000,00	15 811,00	15 811,00

Zdroj: vyhlášené výzvy č. 1/2021 a 2/2021 NZÚ a jejich změny.

Podoblast podpory D.2 – Zelená střecha

- 4.10 Podpora se poskytovala na výstavbu zelených střech na rodinných a bytových domech, popř. na dalších nadzemních stavbách ve vlastnictví žadatele plnících doplňkovou funkci ke stavbě RD či BD, a musely být navrženy v souladu s dokumentem *Standardy pro navrhování, provádění a údržbu – Vegetační souvrství zelených střech* zpracovaným odbornou sekci *Zelené střechy* při Svazu zakládání a údržby zeleně.

¹⁰ Investice 2.5.2 *Výměna stacionárních zdrojů znečišťování v domácnostech za obnovitelné zdroje energie a rozvoj obnovitelných zdrojů energie.*

Podoblast podpory D.3 – Dešťovka

4.11 Podporu bylo možné získat na opatření, která snižují množství odebírané pitné vody z povrchových a podzemních zdrojů v RD či BD. Podporovány byly systémy hospodaření s dešťovou vodou a systémy využití vyčištěné a dočištěné odpadní vody s možným využitím pro zálivku zahrady či jako užitkové vody.

→ *Podpora adaptačních a mitigačních opatření v rodinných a bytových domech z NPO byla v porovnání s celkovou výší poskytnuté podpory v programu NZÚ pouze marginální.*

Tabulka č. 2: Plocha zelených střech a objem nádrží na dešťovku u RD a BD (v tis. Kč)

Výzva	Počet aktivních projektů		Dotace (v tis. Kč)			Podíl dotace (v %)		Plocha zelené střechy ¹ (v m ²)	Objem nádrže ² (v m ³)
	Celkem	D.2 nebo D.3	Celkem	D.2 Zelené střechy	D.3 Dešťovka	D.2/ celkem	D.3/ celkem		
1/2021 – RD	80 028	3 323	14 539 641,82	17 383,38	145 110,38	0,12	1,00	29 677,21	24 893,90
2/2021 – BD	1 183	51	1 166 545,20	1 700,90	3 539,30	0,15	0,30	3 555,37	520,84
Celkem	81 211	3 374	15 706 187,02	19 084,28	148 649,68	0,12	0,95	33 232,58	25 414,74

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP a SFŽP.

Vysvětlivky:

¹ Celková plocha zelené střechy (v m²).

² Objem akumulační nádrže na dešťovou vodu (v m³).

4.12 MŽP poskytlo z NPO prostřednictvím NZÚ ke dni 1. 7. 2025 celkem 15 706,19 mil. Kč, z toho 14 539,64 mil. Kč (tj. 93 %) poskytlo na opatření v rodinných domech a 1 166,55 mil. Kč (tj. 7 %) na opatření u bytových domů. Objem dotací poskytnutých MŽP na dešťovku u RD a BD činil celkem 148,65 mil. Kč. a objem dotací poskytnutých na zelené střechy činil 19,08 mil. Kč. NKÚ zjistil, že objem dotací poskytnutých MŽP z NZÚ v rámci NPO na adaptační opatření (dešťovka a zelené střechy) byl marginální (1 %), což odpovídalo nízkému zájmu žadatelů.

4.13 NKÚ dále zjistil, že většina adaptačních či mitigačních opatření v programu NZÚ v rámci NPO bylo realizováno příjemci dotace samostatně (85 %) a pouze 15 % podpořených opatření bylo realizováno v kombinaci s opatřeními na úsporu energií a snížení emisí CO₂. Většina opatření byla realizována v rodinných domech (98 %).

4.14 MŽP ke dni 1. 7. 2025 podpořilo projekty:

- v rodinných domech** zahrnující vybudování zelených střech s plochou 29 677,21 m² (89 % z celkové plochy realizovaných zelených střech) a akumulačních nádrží na dešťovou vodu o objemu 24 983,9 m³ (98 % z celkového objemu vybudovaných akumulačních nádrží);
- v bytových domech** zahrnující vybudování zelených střech s plochou 3 555,37 m² (11 % z celkové plochy realizovaných zelených střech) a akumulačních nádrží na dešťovou vodu o objemu 520,84 m³ (2 % z celkového objemu vybudovaných akumulačních nádrží).

→ *Aktuální zdroj financování programu NZÚ, tj. Modernizační fond, umožňuje podporu adaptačních a mitigačních opatření pouze v kombinaci s jinými opatřeními.*

4.15 MŽP ve spolupráci se SFŽP reagovalo na zvýšený zájem o podporu z programu NZÚ v rámci NPO, ke kterému došlo v období ode dne vyhlášení výzev č. 1 a 2 NZÚ, rozšířením zdrojů financování programu NZÚ o prostředky z Modernizačního fondu. MŽP vyhlásilo

prostřednictvím SFŽP dne 15. 6. 2023 výzvy HOUSEnerg č. 2/2023 pro rodinné domy s alokací 15 mld. Kč a č. 3/2023 pro bytové domy s alokací 2,2 mld. Kč.

- 4.16 NKÚ zjistil, že s ohledem na pravidla a podmínky podpory z MdF není možné z tohoto zdroje financování programu NZÚ podporovat dále samostatně realizaci adaptačních či mitigačních opatření v obytných domech. Tato opatření jsou v programu NZÚ v rámci MdF dále podporována, pouze pokud jsou realizována v kombinaci s jinými opatřeními zaměřenými na úspory energií a emisí CO₂, tj. např. zateplení rodinného či bytového domu nebo změna zdroje vytápění.
- 4.17 Z doložených dat o stavu realizovaných projektů v NZÚ v rámci MdF vyplývá, že podmíněnost poskytování podpory na hospodaření se srážkovými vodami pouze v kombinaci s energeticky úspornými opatřeními vede k dalšímu snižování podílu poskytované podpory na tato opatření.

→ V období let 2021 až 2024 bylo v ČR vybudováno 1 626 tis. m² ploch zelených střech, z toho pouze 8 % bylo podpořeno z programu NZÚ, což odpovídá nízkému zájmu žadatelů.

- 4.18 Údaje o nově realizovaných zelených střechách v České republice zjišťuje a zveřejňuje *Asociace zelených střech a fasád*. Za roky 2021 až 2024 bylo realizováno v ČR podle zveřejněných údajů 1 626 tis. m² zelených střech.¹¹ Podle dat předložených MŽP byly v programu NZÚ v rámci NPO či MdF od roku 2021 do 1. 7. 2025 podpořeny projekty v rodinných a bytových domech zahrnující realizaci zelených střech o celkové ploše 124 984,52 m², z toho 114 935,51 m² bylo realizováno u rodinných domů a 10 049,01 m² bylo realizováno u bytových domů či veřejných budov (v rámci MdF byly vyhlášeny výzvy i pro veřejné budovy).

→ ČR ve srovnání s Rakouskem a Německem významně zaostává ve výstavbě zelených střech.

- 4.19 NKÚ při kontrole analyzoval publikace zveřejňované *European Federation of Green Roof & Living Wall Associations*, která je zastřešující organizací pro všechny evropské národní asociace zabývající se zelenými střechami a zelenými fasádami.¹² Přehled ročních přírůstků plochy zelených střech je pro dostupné země a roky uveden níže v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Roční přírůstek plochy zelených střech ve vybraných státech EU (v m²)

Stát	Údaj	2020	2021	2022	2023	2024
Německo	Roční přírůstek	7 839 977,00	8 681 416,00	8 701 502,00	10 191 140,00	N/A
	Přírůstek na obyvatele	0,09	0,10	0,10	0,12	N/A
Rakousko	Roční přírůstek	1 386 507,00	1 513 067,00	1 526 833,00	N/A	N/A
	Přírůstek na obyvatele	0,16	0,17	0,17	N/A	N/A
Francie	Roční přírůstek	N/A	1 600 000,00	N/A	N/A	N/A
	Přírůstek na obyvatele	N/A	0,02	N/A	N/A	N/A
Česká republika	Roční přírůstek	312 000,00	355 000,00	396 000,00	495 000,00	380 000,00
	Přírůstek na obyvatele	0,03	0,03	0,04	0,05	0,03

Zdroj: Vypracoval NKÚ na základě dat z *Green Market Reports* zveřejněných na webových stránkách <https://efb-greenroof.eu/publications/>.

¹¹ Ukazatel je vypočítáván na základě množství dodaného extenzivního a intenzivního střešního substrátu.

¹² Jejich hlavní cíle jsou podpora a propagace těchto technologií napříč Evropou, sdílení znalostí mezi členskými státy a podpora jejich využívání k řešení environmentálních problémů, jako jsou změna klimatu a nedostatek zeleně v městských oblastech.

- 4.20 Z hlediska absolutních hodnot je lídrem ve výstavbě zelených střech Německo, které v roce 2023 překročilo hodnotu 10 mil. m² ročního přírůstku plochy zelených střech (mezi města s největší plochou zelených střech patří Mnichov, Berlín, Stuttgart, Frankfurt a Hamburk). V relativním srovnání přibývá nejrychleji zelených střech v m² na obyvatele v Rakousku. Česká republika ve srovnání s Rakouskem a Německem významně zaostává. Z dostupných publikací je ještě dostupný údaj o realizaci 1,6 mil. m² zelených střech ve Francii v roce 2021. V přepočtu na obyvatele se jednalo o cca stejnou úroveň přírůstku jako v ČR ve stejném období.

→ **Celkem 17 % českých domácností žijících v rodinných domech využívá zachytávání srážkových vod do podzemních nádrží.**

- 4.21 NKÚ při kontrole zjistil, že nejsou dostupné veřejné zdroje, které by mapovaly objem akumulace srážkových vod v domácnostech. Dostupné jsou výsledky reprezentativního šetření STEM v domácnostech z let 2017, 2020 a 2023 v publikaci *České domácnosti a jejich motivace k (ne)využívání srážkové vody*. Z výsledku posledního šetření vyplynulo, že 75 % domácností žijících v rodinných domech využívá možnost zachytávání srážkové vody do sudů či nadzemních nádrží. Do podzemních nádrží, na které bylo možné využít dotaci z NZÚ, vodu zachytává 17 % domácností, a to zejména v novostavbách.

Investice 2.9.2 Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu

- 4.22 Cílem komponenty 2.9 *Podpora biodiverzity a boj se suchem* je mj. podpořit hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaném území, zajistit ochranu proti suchu a přírodě blízkou povodňovou ochranu. Cílem investice 2.9.2 *Hospodaření se srážkovými vodami v městských aglomeracích* je zlepšení hospodaření se srážkovými vodami na území obcí a měst. K naplnění cílů investice 2.9.2 má dojít např. prostřednictvím podpory realizace povrchových či podzemních vsakovacích a retenčních zařízení, akumulačních podzemních nádrží na zachytávání srážkových vod či zelených střech.
- 4.23 Původní alokace komponenty 2.9 činila 2,98 mld. Kč z toho na investici 2.9.2 bylo určeno 992 mil. Kč. Také u investice 2.9.2 došlo ke snížení alokace na konečnou částku 814 mil. Kč. Odůvodněním změny alokace bylo odstupování žadatelů o podporu od realizace projektů z důvodu neočekávaného zvýšení cen energie, stavebních prací a stavebních materiálů a s tím spojené vysoké míry inflace. V roce 2025 došlo k převodu nevyužité alokace z investice 2.9.2 ve výši 178 mil. Kč na jiné komponenty v rámci NPO.
- 4.24 MŽP stanovilo pro investici 2.9.2 jediný cíl a indikátor. Konkrétně se jedná o cíl č. 163 *Zvýšení objemu srážkových vod zadržených opatřeními pro hospodaření se srážkovou vodou v městských oblastech*, který měl být splněn k 31. 12. 2025. Pro tento cíl MŽP stanovilo indikátor *objem zadržených srážkových vod v m³* a jeho cílovou hodnotu.
- 4.25 Neočekávané změny a odstupování žadatelů od realizace projektů vedlo k nutnosti upravit původně stanovený cíl. MŽP a SFŽP změnu zdůvodnily a Evropská komise snížení cíle schválila. Přehled stanoveného cíle a indikátoru včetně změny cílové hodnoty je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Cíl investice 2.9.2

Poř. č.	Investice	Název cíle	Měrná jednotka	Původní cíl		Změna		Harmonogram dokončení	
				Výchozí stav	Cíl	Výchozí stav	Cíl	Čtvrtletí	Rok
163	Hospodaření se srážkovými vodami v městských aglomeracích	Zvýšení objemu srážkových vod zadržených opatřeními pro hospodaření se srážkovou vodou v městských oblastech	Objem zadržených srážkových vod v m ³	0	40 000	0	20 000	Q4	2025

Zdroj: NPO.

- 4.26 Investice 2.9.2 byla SFŽP realizována v rámci *Národního programu Životní prostředí*. Peněžní prostředky na hospodaření se srážkovými vodami byly poskytovány v rámci podporované aktivity 1.5.E *Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu obcí*.
- 4.27 MŽP vyhlásilo v roce 2021 jednu nesoutěžní výzvu č. 10 společnou pro zajištění realizace investic 2.9.1 a 2.9.2 NPO s celkovou alokací ve výši 1,754 mld. Kč. Celkem 992 mil. Kč bylo určeno na podporu hospodaření se srážkovými vodami v obcích, následně došlo ke snížení alokace na 814 mil. Kč.

→ MŽP nemůže u investice 2.9.2 poměřovat vynaložené peněžní prostředky a dosažené efekty ve vazbě na cíle stanovené ve strategických dokumentech.

- 4.28 NKÚ zjistil, že MŽP stanovený závazný ukazatel pro investici 2.9.2 nemá vazbu na strategické dokumenty a neumožňuje poměřovat vynaložené peněžní prostředky a dosažené efekty, a to zejména proto, že jsou v něm kumulovány různé výpočty množství zadržených srážkových vod a vykazované hodnoty nejsou stejnorodé.
- 4.29 NKÚ dále zjistil, že MŽP současně nesledovalo u tohoto dotačního titulu realizované projekty podle podporovaných typů opatření, a tak ani není možné identifikovat skladbu realizovaných opatření a jejich váhu ve sledovaném ukazateli. Z výše uvedeného vyplývá, že MŽP nemůže vyhodnocovat přínosy investice 2.9.2 pro hodnocení cílů schválených strategií.
- 4.30 MŽP evidovalo u výzvy č. 10/2021 ke dni 31. 12. 2024 celkem 204 aktivních projektů s vykazovanou hodnotou indikátoru *objem zadržených srážkových vod* celkem 25 837,68 m³.
- 4.31 Analýzou evidovaných aktivních projektů bylo kontrolou NKÚ zjištěno orientační rozdělení projektů ve stavu k 31. 12. 2024, viz tabulka č. 5. Podle analýzy NKÚ se projekty nejčastěji zaměřovaly na retenci a akumulaci srážkových vod a následovaly projekty týkající se výměny nepropustných povrchů na propustné.

Tabulka č. 5: Přehled projektů z výzvy 10/2021 podle realizovaných typů opatření

Typ opatření	Počet projektů	Dotace (v Kč)	Objem zadržených srážkových vod (v m ³)
Retence/akumulace	114	362 681 049,21	18 425,50
Nepropustné povrchy	56	264 614 123,17	2 994,18
Střechy	23	155 182 559,61	525,74
Vícefunkční projekty	10	32 720 910,70	2 922,26
Vodní prvek	1	3 044 695,26	970,00
Celkem	204	818 243 337,95	25 837,68

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP a SFŽP, stav aktivních projektů k 31. 12. 2024.

Vysvětlivky:

Nepropustné povrchy – výměna nepropustných povrchů; **retence/akumulace** – retenční nádrže, záchytné nádrže, podzemní nádrže, akumulace srážkových vod; **střechy** – zelené střechy, vegetační střechy; **vícefunkční projekty** – zelené střechy, nepropustné povrchy, retenční a akumulační nádrže.

- 4.32 Podle průběžné monitorovací zprávy ke dni 1. 9. 2025 evidovalo SFŽP v rámci investice 2.9.2, resp. výzvy č. 10/2021, celkem 190 projektů, jejichž přínos podle zvoleného povinného indikátoru, resp. objemu zadržené srážkové vody, činí 25 580 m³, což reprezentuje 128 % cílové hodnoty (z 20 000 m³). Celkem 190 žádostí má vydán právní akt s celkovou požadovanou výší dotace 776,06 mil. Kč, což činí 94 % ze snížené alokace pro investici 2.9.2. Podpořené projekty musely být realizovány nejpozději do 30. 9. 2025.
- 4.33 NKÚ dále na vzorku pěti projektů ověřoval, zda MŽP, ve spolupráci se SFŽP, vydalo právní akty o poskytnutí podpory v souladu s právními předpisy, s pravidly poskytování podpory a s žádostmi o podporu.
- 4.34 NKÚ zjistil, že v případě jednoho kontrolovaného projektu MŽP nevydalo změnu rozhodnutí ministra (změnu právního aktu) týkající se změny termínu dokončení realizace projektu. Doba realizace projektu byla rozhodnutím ministra stanovena do 30. 6. 2025. SFŽP však na základě žádosti o změnu podané příjemcem dotace uzavřel dne 16. 9. 2025 s příjemcem dotace dodatek č. 2 ke smlouvě, kterým prodloužil termín realizace do konce září 2025 a dále prodloužil termín k předložení podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce do konce prosince 2025. SFŽP tak vypracoval a podepsal dodatek č. 2 ke smlouvě bez předchozí změny právního aktu, tj. bez vydaného změnového rozhodnutí ministra.

B) Operační program Životní prostředí 2021–2027

- 4.35 V oblasti klimatu a čisté energie představuje OPŽP21+ jeden z mnoha programů podpory, které přispívají k podpoře opatření zaměřených na snižování emisí skleníkových plynů a adaptaci na změnu klimatu. Podporu proto poskytuje jen na část potřebných opatření a jen omezenému spektru příjemců podpory.
- 4.36 OPŽP21+ má podporou opatření ve specifickém cíli 1.3 za cíl mj. přispět ke zlepšení špatného hospodaření se srážkovými vodami v zastavěném území.
- 4.37 Alokace opatření 1.3.4 byla v roce 2023 navýšena z původních 74,1 mil. €, tj. 1,78 mld. Kč, na částku 74,94 mil. €, tj. 1,8 mld. Kč (kurz EUR/CZK 24 Kč), tj. o 20 mil. Kč.
- 4.38 V rámci OPŽP21+ MŽP prostřednictvím SFŽP pravidelně vyhlašuje výzvy na aktivity týkající se nakládání se srážkovými vodami. Pro většinu aktivit z opatření 1.3.4 vyhlásilo

MŽP prostřednictvím SFŽP ke dni 14. 9. 2022 průběžnou výzvu č. 19 s alokací 1,5 mld. Kč. Ke konci roku 2024 bylo v realizaci 120 projektů s příspěvkem EU ve výši 900,13 mil. Kč. Výzva byla zaměřena na projekty realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření a také na podporu budování vsakovacích a retenčních zařízení včetně podpory dalším opatřením, které přispívají k efektivnímu nakládání se srážkovými vodami.¹³

- 4.39 Speciální výzva č. 36 zacílená pouze na aktivitu *Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu a rozvod šedých a srážkových vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití* byla vyhlášena ke dni 1. 2. 2023 (opatření 1.3.4). V rámci této výzvy byly zaregistrovány tři projekty, nicméně proplaceno a schváleno bylo 0 projektů, jelikož ani jeden nesplňoval potřebná kritéria.
- 4.40 Další výzvu č. 52 zaměřenou na realizaci přírodě blízkých a protipovodňových opatření v rámci nástroje ITI (*Integrované územní investice*) v aglomeracích vyhlásilo MŽP prostřednictvím SFŽP ke dni 2. 8. 2023. Výzva zahrnuje podporu přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech, realizaci protipovodňových opatření, opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití, realizace zelených střech, opatření na využití šedé vody a opatření pro řízenou dotaci podzemních vod.¹⁴

Tabulka č. 6: Výzvy č. 19, 36 a 52, opatření 1.3.4 OPŽP21+ (k 1. 1. 2025) (v Kč)

Opatření	Výzva – kód	Žadosti podané		Projekty v realizaci		Příspěvek EU (proplaceno)
		Počet	Příspěvek EU	Počet	Příspěvek EU	
1.3.4	05_22_019	184	1 240 533 044	120	900 129 285	116 392 614
	05_23_036	3	5 157 047			
	05_23_052	3	8 314 307			
Celkový součet		190	1 254 004 398	120	900 129 285	116 392 614

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP.

- 4.41 Výše uvedené výzvy navazovaly na výzvu č. 144 v rámci OPŽP14+.
- 4.42 V rámci výzvy č. 144 OPŽP14+ bylo proplaceno příjemcům na 384 projektů celkem 368,31 mil. Kč a zároveň 217 projektů s příspěvkem EU ve výši 2 308,47 mil. Kč nemohlo být podpořeno z důvodu nedostatku volných finančních prostředků. SFŽP příjemce informoval o možnosti podpory těchto projektů v rámci výzvy č. 10/2021 z NPO. Důvodem vyčerpání alokace průběžné výzvy s alokací 1 mld. Kč z OPŽP14+ bylo podání jednoho projektu s požadovanou dotací ve výši 1,2 mld. Kč prostředků EU (u průběžné výzvy se dle pravidel mohou podpořit projekty, které splnily kritéria přesně v pořadí, v jakém jsou předloženy).
- 4.43 MŽP sleduje a vyhodnocuje pro OPŽP21+ jako hlavní a závazné indikátory ukazatele, které nemají vypovídací hodnotu k oblasti hospodaření se srážkovými vodami. Jedná se o ukazatele *zelená infrastruktura vybudovaná nebo modernizovaná v souvislosti s přizpůsobováním se změnám klimatu* [hektary] a *počet obyvatel, kteří mají prospěch z opatření na ochranu před přírodními katastrofami souvisejícími s klimatem (jinými než povodně nebo požáry)*.

¹³ Opatření 1.3.3 – *Realizace protipovodňových opatření* a 1.3.4 – *Realizace opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití; realizace zelených střech; opatření na využití šedé vody; opatření pro řízenou dotaci podzemních vod.*

¹⁴ Opatření 1.3.1 – *Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech – FS (Fond soudržnosti)*, 1.3.3 a 1.3.4.

- 4.44 MŽP dále sleduje u relevantních výzev zaměřených na podporu hospodaření se srážkovými vodami SDP, které v podobě parametrů obecně doplňují monitorovací indikátory, avšak nejsou propisovány např. do výkonnostního rámce operačního programu a jejich dosažení není závazné. SDP nicméně mají vazbu na indikátory ve schválených strategiích a umožňují poměřovat vynaložené peněžní prostředky a dosažené efekty. Jejich vykazování může představovat vyšší míru chybovosti, a to v důsledku změn realizovaných u podpořených projektů. NKÚ kontrolou zjistil u čtyř projektů z výzvy č. 19, že žadatel při podání žádosti opomněl některé parametry vyplnit a následně ani hodnotitel se schvalovatelem nenechali chybějící hodnotu doplnit.
- 4.45 Analýzou specifických datových položek u projektů ve stavu k 1. 1. 2025 bylo kontrolou NKÚ zjištěno orientační rozdělení projektů, viz tabulka č. 7. Podle analýzy NKÚ se projekty nejčastěji zaměřovaly na retenci a akumulaci srážkových vod a následovaly projekty týkající se výměny nepropustných povrchů na propustné.

Tabulka č. 7: Přehled SDP, počty projektů, dosažené hodnoty SDP k 1. 1. 2025 (opatření 1.3.4)

Kód	Název SDP	Počet projektů	Hodnota SDP	Jednotka SDP
91	Plocha, ze které se zpomaluje odtok srážkové vody z řešených území	115	435 625,33	m ²
92	Objem zadržené vody za rok	116	641 153,88	m ³ /průměrný rok
93	Retenční objem vybudovaných zařízení	32	11 062,00	m ³
94	Akumulační objem vybudovaných zařízení	33	5 140,27	m ³
95	Zavlažovaná plocha	14	133 555,40	m ²
97	Plocha vyměněných nepropustných povrchů	69	90 673,51	m ²
98	Plocha nově vybudovaných propustných povrchů	46	27 034,85	m ²
100	Akumulační kapacita střech budov s akumulační schopností	4	1 996,78	m ³ /průměrný rok
101	Plocha zrealizovaných zelených střech	6	8 434,56	m ²
102	Celková plocha střech na řešených budovách a objektech	7	9 750,06	m ²
105	Výška instalované zelené střechy nad terénem	6	28,30	m
106	Maximální výška hřebene nebo nejvyššího bodu střechy	6	40,40	m

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP.

→ Obce neměly zájem o podporu tvorby adaptačních koncepčních dokumentů z OPŽP21+.

- 4.46 Všemi strategickými dokumenty zabývajícími se oblastí hospodaření se srážkovými vodami se prolíná apel na multioborový a koncepční přístup. MŽP v roce 2021 nechalo zpracovat podklad *Analýza dokumentů pro koncepční hospodaření se srážkovou vodou v obcích*. Hlavním účelem tohoto dokumentu bylo provést rozbor dokumentů, které jsou nezbytné pro koncepční řešení srážkových vod na území obce ve vazbě na plánování měst a obcí, a poskytnout podklady pro OPŽP21+ z hlediska možné finanční podpory těchto dokumentů.
- 4.47 Na základě vypracované analýzy a potřeby systémového přístupu k adaptaci obcí na změnu klimatu bylo navrženo, aby v rámci OPŽP21+ bylo podporováno zpracování dvou komplexních dokumentů – *generelu odtokových poměrů urbanizovaného území*¹⁵ a *plánu odvádění extrémních srážek*.

¹⁵ *Generel odtokových poměrů urbanizovaného území* slučuje plán zavádění hospodaření se srážkovými vodami (z hlediska běžných a silných srážek), dílčí úlohy ze standardů hospodaření se srážkovými vodami, generel odvodnění a generel modrozelené infrastruktury.

- 4.48 NKÚ zjistil, že o podporu určenou na zpracování těchto stěžejních koncepčních materiálů nebyl ze strany územně samosprávných celků zájem. Z dat monitorovacího systému MS2021+ platných ke dni 23. 9. 2025 vyplývá, že byl realizován pouze jeden projekt.
- 4.49 NKÚ zjistil, že adaptační strategii, která by měla mj. požadovat zpracování plánu zavádění hospodaření se srážkovou vodou, má zpracovanou pouze necelá polovina krajů ČR (6) a pouze čtvrtina z celkového počtu obcí s rozšířenou působností (51).
- 4.50 NKÚ dále na vzorku devíti projektů zjistil, že pouze jeden příjemce podpory realizoval celkem tři kontrolované projekty na základě vlastního koncepčního dokumentu řešícího oblast hospodaření se srážkovými vodami na území jeho obce. Ostatních šest kontrolovaných obcí nemělo zpracovaný dokument řešící hospodaření se srážkovými vodami v obci.

C) Postup příjemců dotací při výběru dodavatelů

- 4.51 NKÚ při kontrole projektů mj. prověřoval, zda příjemci dotace postupovali při výběru dodavatelů v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb.

→ Příjemci dotace neoprávněně zvýhodnili specifikované výrobky používané ve stavebnictví, čímž došlo k narušení hospodářské soutěže.

- 4.52 Tři kontrolované obce porušily zákon č. 134/2016 Sb., když v zadávacích podmínkách uvedly přímé či nepřímé odkazy na konkrétní výrobky používané ve stavebnictví. Užití přímých či nepřímých odkazů na konkrétní výrobky nebylo ve výše uvedených případech odůvodněno předmětem veřejné zakázky. Příjemci dotace měli technické podmínky vymezit dostatečně přesně, úplně a srozumitelně, a to za použití obecného popisu předmětu veřejné zakázky a technických podmínek, a tedy bez značkové specifikace předmětných výrobků.

Tabulka č. 8: Přehled projektů – užití přímých či nepřímých odkazů na výrobky (v Kč)

Dotační titul	Registrační číslo projektu	Žadatel	Zjednodušený předmět zakázky	Předpokládaná hodnota veřejné zakázky	Vítězná nabídková cena	Dotace (právní akt)
OPŽP21+	CZ.05.01.03/04/22_019/0000561	Obec Přísnotice	Výměna nepropustných povrchů – komunikace	45 376 966	49 729 794	49 334 837
OPŽP21+	CZ.05.01.03/04/22_019/0002265	Obec Unkovice	Výměna nepropustných povrchů – komunikace	32 000 000	19 798 738	14 144 742
NPŽP-NPO	5211000066	Statutární město Chomutov	Rekonstrukce školky, zelená střecha	15 832 170	14 886 773	3 836 904
NPŽP-NPO	5211000067	Statutární město Chomutov	Rekonstrukce školky, zelená střecha	19 651 783	19 436 131	8 554 491

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat od kontrolovaných subjektů.

→ Příjemce dotace porušil zásady zadávání veřejných zakázek.

- 4.53 Jeden z příjemců dotace porušil zákon č. 134/2016 Sb., když při zadávání veřejné zakázky malého rozsahu nedodržel zásady transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, neboť dodavatele na zajištění dotačního managementu projektu vybral pouze na základě předchozích zkušeností, čímž omezil možnost účasti více dodavatelů a možnost přezkoumat úkony související s výběrem dodavatele. Vítězná nabídková cena činila 189 000 Kč bez DPH.

→ Uvedená jednání příjemců dotací nasvědčují porušení rozpočtové kázně.

- 4.54 Výše uvedená porušení přímo souvisela s účelem, na který byly dotace poskytnuty, došlo k nim před přijetím poskytnutých peněžních prostředků a trvala v okamžiku přijetí peněžních prostředků, což nasvědčuje porušení rozpočtové kázně podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

D) Ukazatele pro vyhodnocování podpory na zlepšení hospodaření se srážkovými vodami

- 4.55 Kontrolou NKÚ byly analyzovány indikátory, parametry či ukazatele, které MŽP nastavilo ve spolupráci se SFŽP pro sledování a vyhodnocování dotačních programů zaměřených mj. na podporu hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích. Kontrola se zaměřila konkrétně na analýzu ukazatelů sledovaných v rámci OPŽP14+, OPŽP21+ a investice 2.5.1 a 2.9.2 NPO realizovaných v rámci programu NZÚ a NPŽP. Výsledky analýzy jsou shrnuty v příloze č. 2 kontrolního závěru.

→ MŽP sleduje u dotačních programů zaměřených na hospodaření se srážkovými vodami ukazatele, které jsou neporovnatelné, a proto nemůže vyhodnocovat přínosy všech dotačních programů ke stanoveným cílům schválených strategií.

- 4.56 MŽP u OPŽP14+ nastavilo nezávazný ukazatel *objem retardované dešťové vody* a u aktivity 2.9.2 NPO jako závazný ukazatel jeho ekvivalent *objem zadržených srážkových vod*. Tyto ukazatele nemají vazbu na indikátory, které MŽP stanovilo ve strategických dokumentech pro hodnocení pokroku. Oba ukazatele také neumožňují poměřovat vynaložené peněžní prostředky a dosažené efekty, a to zejména proto, že jsou v obou ukazatelích kumulovány různé výpočty pro množství zadržených srážkových vod a vykazované hodnoty nejsou stejnorodé.
- 4.57 MŽP u OPŽP21+ sleduje především obecné ukazatele zelené infrastruktury nebo počtu obyvatel profitujících z opatření. Tyto ukazatele nejsou v přímém vztahu k retenci, vsakování či akumulaci srážkové vody a neumožňují měřit skutečný přínos projektů. MŽP u OPŽP21+ dále sleduje nezávazné SDP, které však mají vazbu na indikátory stanovené MŽP ve strategických dokumentech pro hodnocení pokroku a které umožňují poměřovat vynaložené peněžní prostředky a dosažené efekty, viz také body 4.44 a 4.45.
- 4.58 MŽP u programu NZÚ nesleduje žádný ukazatel pro množství zadržených srážkových vod. SFŽP jako administrátor programu NZÚ sleduje dva nezávazné parametry, a to *plocha zelené střechy* a *objem akumulační nádrže na dešťovou vodu*. Oba tyto ukazatele mají vazbu na indikátory stanovené MŽP ve schválených strategiích a umožňují poměřovat vynaložené peněžní prostředky a dosažené efekty. Určité riziko může představovat, že se jedná o nezávazné interně sledované ukazatele, dosažení cílových hodnot není závazné a evidovány jsou údaje zadávané příjemci v žádosti o podporu, které nemusí odpovídat skutečné realizaci projektu v důsledku realizačních změn.

→ MŽP nesleduje a nevyhodnocuje ukazatele „nepropustnost povrchu“ a „podíl adaptovaných budov“, ačkoliv si tyto ukazatele stanovilo v adaptační strategii pro hodnocení oblasti hospodaření se srážkovými vodami.

- 4.59 Kontrolou NKÚ byly dále zjišťovány ukazatele, které MŽP stanovilo pro sledování pokroku v oblasti hospodaření se srážkovými vodami ve strategických dokumentech.
- 4.60 NKÚ zjistil, že MŽP naposledy hodnotilo dva ukazatele z adaptační strategie – *podíl adaptovaných budov* a *nepropustnost povrchu* – naposledy k roku 2017, a to v rámci *Hodnocení zranitelnosti České republiky ve vztahu ke změně klimatu k roku 2017*. V dalších letech již MŽP tyto ukazatele nevyhodnocovalo, a interpretace hodnocení těchto ukazatelů je tak z hlediska dalšího vývoje v čase problematická.
- 4.61 NKÚ zjistil, že MŽP procento propustnosti v zastavěných plochách zatím systémově nesleduje. U hodnocení indikátoru *nepropustnost povrchu* MŽP zpravidla uvádí indikátor *podíl zastavěné plochy*, který sleduje Český úřad zeměměřický a katastrální. Vývoj tohoto indikátoru od roku 2000 do roku 2024 je uveden v tabulce č. 11. Trend tohoto indikátoru je negativní, tzn., že ve sledovaném období dochází setrvale ke zvyšování zastavěné plochy a nádvoří. Celková zastavěná plocha v roce 2000 činila 1 305,22 km² a v roce 2024 dosáhla rozloha zastavěné plochy 1 360,29 km². V období 2000–2024 se rozloha zastavěných ploch zvýšila o 4,2 %.

Tabulka č. 9: Vývoj rozlohy zastavěné plochy a nádvoří v letech 2000 až 2024

Rok	Rozloha (v km ²)	Rok	Rozloha (v km ²)	Rok	Rozloha (v km ²)	Rok	Rozloha (v km ²)	Rok	Rozloha (v km ²)
2000	1 305,22	2005	1 300,78	2010	1 313,66	2015	1 321,19	2020	1 332,77
2001	1 306,66	2006	1 301,94	2011	1 316,91	2016	1 322,17	2021	1 338,98
2002	1 305,87	2007	1 305,74	2012	1 318,00	2017	1 323,33	2022	1 345,19
2003	1 306,10	2008	1 309,33	2013	1 320,90	2018	1 324,63	2023	1 353,66
2004	1 303,07	2009	1 311,27	2014	1 321,92	2019	1 328,67	2024	1 360,29

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP.

→ MŽP nevyhodnocovalo každoročně indikátory¹⁶, které si stanovilo pro sledování pokroku v oblasti hospodaření se srážkovými vodami v koncepci ochrany před následky sucha pro období 2023–2027.

- 4.62 NKÚ zjistil, že většinu stanovených ukazatelů MŽP nemůže každoročně vyhodnocovat. MŽP u některých dotačních programů sledovalo na projektové úrovni jiné ukazatele, které neumožňují hodnocení cílů vytyčených v KOS a pro některé neprojektové ukazatele MŽP nemá nastaven systém získávání potřebných dat a informací.
- 4.63 MŽP např. nesleduje a nevyhodnocuje plnění úkolů ze studie *hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaném územích*, ačkoliv jejich realizace je úkolem NAP (2021) a MŽP si zvolilo počet splněných úkolů ze studie jako ukazatel pro hodnocení pokroku v KOS.

E) Nedostatečná koncepční činnost MŽP

→ MŽP připravilo studii *hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích*, která však není závazná pro žádné aktéry a splnění jejich strategických cílů je těžko dosažitelné.

¹⁶ Počet splněných úkolů ze studie *hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaném prostředí*; akumulční objem vybudovaných zařízení; objem využitě srážkové vody; plocha nově vybudovaných propustných ploch a zelených střech; rozloha nepropustných povrchů.

- 4.64 NKÚ zjistil, že MŽP nenaplnilo úkol stanovený v NAP (v roce 2017), tj. připravit a předložit vládě ke schválení koncepci pro oblast hospodaření se srážkovými vodami.¹⁷ K plnění tohoto úkolu bylo MŽP zavázáno usnesením vlády ČR ze dne 16. ledna 2017 č. 34.
- 4.65 MŽP v roce 2019 předložilo vládě ČR pro informaci *Studii hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích*, která však nenaplní charakteristiky strategického dokumentu podle metodiky přípravy veřejných strategií, ze které mají ministři vycházet podle usnesení vlády ČR ze dne 2. května 2013 č. 318. NKÚ zjistil, že tato studie není závazná pro žádné aktéry. MŽP totiž nestanovilo pro realizaci změn, které ve studii navrhlo, žádné odpovědnosti, metriky pro měření úspěšnosti, termíny realizace ani způsob, jakým má být vyhodnocováno dosahování stanovených strategických cílů.

→ Dosud nedošlo k odstranění výjimek ze zpoplatnění odvádění srážkových vod do jednotné kanalizace pro veřejnou potřebu.

- 4.66 V ČR platí podle zákona č. 274/2001 Sb.¹⁸ povinnost platit poplatek za odvádění srážkové vody do kanalizace pro veřejnou potřebu. Tato povinnost ovšem neplatí pro všechny subjekty kvůli zákonem stanoveným výjimkám. Dochází tak k porušení principu „znečišťovatel platí“. Zákon se vztahuje z velké části na nemovitosti určené k podnikání a veřejné budovy, zatímco domácnosti jsou od platby osvobozeny.¹⁹ Současné nastavení tak nevede k motivaci vlastníků nemovitostí a pozemků k retenci/využití vody tak, aby nebyla odváděná do jednotné kanalizace. Náklady spojené s čištěním vod ředěných dešťovými vodami se rozpočítávají mezi všechny zákazníky.
- 4.67 K odstranění výjimek ze zákona o vodovodech a kanalizacích dosud nedošlo, ačkoliv se jedná o prioritní opatření uváděné napříč strategickými a koncepčními dokumenty, které se dotýkají problematiky hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích. Jedná se např. o úkol stanovený v NAP (2021), jehož gestorem je Ministerstvo zemědělství a spolugestorem je MŽP a který měl být splněn již v roce 2023.²⁰
- 4.68 Za zásadní překážku plnění předmětného úkolu lze považovat nesoulad a nespolupráci mezi gestorem a spolugestorem opatření, ačkoliv jsou oba vázání usnesením vlády ČR ze dne 13. září 2021 č. 785, kterým vláda uložila členům vlády v rámci své gesce realizovat úkoly obsažené v NAP (verze z roku 2021) v souladu s adaptační strategií. Podle *Zprávy o adaptaci České republiky na změnu klimatu 2025* je důvodem neplnění úkolu chybějící politický tlak a zájem ostatních subjektů. NKÚ dále zjistil, že vyčíslení dopadu odstranění výjimek ze zákona o vodovodech a kanalizacích na rozpočty obcí ve výši cca 3 mld. Kč, které je uváděno v poziční zprávě za rok 2024, je zcela neaktuální, neboť se jedná o odhad z roku 2013, tj. jedná se o výpočet vycházející z cen a údajů minimálně 12 let starých.

¹⁷ Úkol 10_1.1 Aktualizovat zpracovaný návrh Koncepce hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích se zohledněním schválené adaptační strategie ČR a nových poznatků a předložit jej ke schválení vládě.

¹⁸ Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).

¹⁹ Podle ustanovení § 20 odst. 6 zákona č. 274/2001 Sb. se povinnost platit za odvádění srážkových vod do kanalizace pro veřejnou potřebu nevztahuje na plochy dálnic, silnic, místních komunikací a účelových komunikací veřejně přístupných, plochy drah celostátních a regionálních včetně pevných zařízení potřebných pro přímé zajištění bezpečnosti a plynulosti drážní dopravy, zoologické zahrady, veřejná a neveřejná pohřebiště a plochy nemovitostí určených k trvalému bydlení a na domácnosti.

²⁰ NAP (2021), úkol 4_1.9 Navrhnout systém postupného rušení výjimek ze zpoplatnění odvádění srážkových vod v zákoně o vodovodech a kanalizacích.

Seznam zkratk

adaptační strategie	<i>Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR</i>
BD	bytové domy
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
KOS	<i>Koncepce ochrany před následky sucha</i>
MdF	Modernizační fond
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N/A	nedostupné, příp. neaplikovatelné
NAP	<i>Národní akční plán na změnu klimatu</i>
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
NPŽP	<i>Národní program Životní prostředí</i>
NZÚ	program <i>Nová zelená úsporám</i>
OPŽP14+	operační program <i>Životní prostředí 2014–2020</i>
OPŽP21+	operační program <i>Životní prostředí 2021–2027</i>
RD	rodinné domy
SDP	specifické datové položky
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Přehled kontrolovaných projektů
- Příloha č. 2: Přehled ukazatelů pro oblast hospodaření se srážkovými vodami v dotačních programech MŽP
- Příloha č. 3: Přehled výše dotací obcím na zlepšení hospodaření se srážkovými vodami

Přehled kontrolovaných projektů

Tabulka č. 10: Kontrolované projekty z investice 2.9.2 NPŽP v rámci NPO

Číslo projektu	Název projektu	Příjemce podpory	Proplacena dotace (v Kč)	Objem zadržených srážkových vod (v m³)
5211000045	Rekonstrukce povrchů a hospodaření se srážkovými vodami v lokalitě Řevnice – Vrážka	Město Řevnice	44 361 829,37	761,800
5211000066	Zelená střecha MŠ Palackého č. p. 4059	Statutární město Chomutov	3 825 791,69	2,109
5211000067	Zelená střecha MŠ Zahradní č. p. 5185		8 521 942,10	7,452
5211000083	Vybudování dopravního hřiště a parkoviště s vodopropustným povrchem v parku KOVO		6 632 623,86	6,880
5211000072	Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu, ul. Přemyslova, Chomutov v blízkosti areálu Kamencového jezera	Obec Velká Hleďsebe	3 038 300,68	38,060
Celkem			66 380 487,70	816,301

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP a SFŽP.

Tabulka č. 11: Kontrolované projekty aktivita 1.3.4 OPŽP21+

Registrační číslo projektu	Název projektu	Příjemce podpory	Proplacena dotace (v Kč)	Objem zadržené vody za rok (v m³/průměrný rok)	Plocha vyměněných nepropustných povrchů (v m²)	Plocha nově vybudovaných propustných povrchů (v m²)
CZ.05.01.03/04/22_019/0002265	Bezpečné chodníky, parkovací stání a likvidace dešťových vod – Unkovice, ulice Hlavní a ulice K Rybníku	Obec Unkovice	4 105 738,61 ¹	129,70	565,00	321,00
CZ.05.01.03/04/22_019/0002325	Parkovací stání Komenského v Hranicích	Město Hranice	5 652 244,35	1 127,00	1 786,55	65,84
CZ.05.01.03/04/22_019/0000541	Výměna nepropustných ploch – udržení vody v krajině, Uh. Hradiště, ul. Okružní	Město Uherské Hradiště	4 194 864,17	551,06	920,12	58,00
CZ.05.01.03/04/22_019/0000561	Hospodaření se srážkovými vodami v lokalitě Za Humny Přísnotice	Obec Přísnotice	49 301 175,56	4 995,00	5 457,00	587,00
Celkem			63 254 022,69	6 802,76	8 728,67	1 031,84

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP a SFŽP.

Vysvětlivka:

¹ Projekt v realizaci, v době kontroly byla proplacena pouze část z poskytnuté dotace.

Tabulka č. 12: Přehled ukazatelů pro oblast hospodaření se srážkovými vodami v dotačních programech MŽP

Dotační program	Indikátor, parametr, ukazatel	Závaznost v právním aktu	Typ ukazatele	Jednotka	Dosažená hodnota	Skutečnost na ukazateli k datu	Vazba na strategii
NZÚ (investice 2.5.1 NPO)	Plocha zelené střechy	NE	Interní (SFŽP)	m ²	124 984,52	30.06.2025	ANO/KOS
	Objem akumulační nádrže na dešťovou vodu	NE	Interní (SFŽP)	m ³	88 803,45	30.06.2025	ANO/KOS
NPŽP (investice 2.9.2 NPO) ²¹	Objem zadržených srážkových vod	ANO	Hlavní	m ³	25 580,41	01.09.2025	NE
OPŽP14+ (aktivita 1.3.2) ²¹	Objem retardované dešťové vody	ANO	Hlavní	m ³	22 932,34	29.09.2023	NE
OPŽP21+ (aktivita 1.3.4)	Objem využitě srážkové vody	NE	Interní	m ³ /rok	N/A	01.01.2025	ANO/KOS
	Plocha, ze které se zpomaluje odtok srážkové vody z řešených území	NE	SDP	m ²	435 625,33	01.01.2025	ANO/KOS
	Objem zadržené vody za rok	NE	SDP	m ³ /rok	641 153,88	01.01.2025	ANO/KOS
	Retenční objem vybudovaných zařízení	NE	SDP	m ³	11 062,00	01.01.2025	ANO/KOS
	Akumulační objem vybudovaných zařízení	NE	SDP	m ³	5 140,27	01.01.2025	ANO/KOS
	Zavlažovaná plocha	NE	SDP	m ²	133 555,40	01.01.2025	NE
	Plocha vyměněných nepropustných povrchů	NE	SDP	m ²	90 673,51	01.01.2025	ANO/KOS
	Plocha nově vybudovaných propustných povrchů	NE	SDP	m ²	27 034,85	01.01.2025	ANO/KOS
	Akumulační kapacita střech budov s akumulační schopností	NE	SDP	m ³ /průměrný rok	1 996,78	01.01.2025	ANO/KOS
	Plocha zrealizovaných zelených střech	NE	SDP	m ²	8 434,56	01.01.2025	ANO/KOS
	Celková plocha střech na řešených budovách a objektech	NE	SDP	m ²	9 750,06	01.01.2025	ANO/KOS

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP a SFŽP.

²¹ Způsob výpočtu ukazatele na projektové úrovni:

Výměna nepropustných zpevněných povrchů za propustné zpevněné a propustné povrchy: *Objem zadržené srážkové vody / objem retardované dešťové vody* [m³] = objem nově zasáknuté vody při návrhovém dešti.

Budování propustných zpevněných povrchů: *Objem zadržené srážkové vody / objem retardované dešťové vody* [m³] = objem teoreticky zasáknuté vody při návrhovém dešti oproti tomu, kdy by na řešené ploše byl asfalt (se součinitelem odtoku – 1,0).

Nádrže, průlehy, zasakovací zařízení apod.: *Objem zadržené srážkové vody / objem retardované dešťové vody* [m³] = návrhový (maximální provozní) objem nádrže, průlehu, zasakovacího zařízení apod.

Zelené střechy: *Objem zadržené srážkové vody / objem retardované dešťové vody* [m³] = objem nově zachycené vody ve funkčním profilu střechy při návrhovém dešti.

Tabulka č. 13: Přehled výše dotací obcím na zlepšení hospodaření se srážkovými vodami (v Kč)

Údaj			Celkem	Statutární města	Města	Městyse	Obce
Počet obcí v ČR (2025)			6 258	27	583	232	5 416
Počet obcí, kterým MŽP poskytlo dotaci			234	18	91	12	113
Podíl obcí, kterým MŽP poskytlo dotaci na hospodaření se srážkovými vodami			4 %	67 %	16 %	5 %	2 %
Výše MŽP poskytnutých dotací obcím			1 910 084 582,12	597 012 714,74	867 956 547,83	55 323 565,36	389 791 754,19
Počet realizovaných projektů			388	66	170	13	139
- z toho:	NPO (NPŽP)	Výše dotací	732 787 709,11	181 759 523,71	353 270 688,80	43 161 111,61	154 596 384,99
		Počet projektů	184	32	70	8	74
	OPŽP14+	Výše dotací	320 590 070,64	114 035 353,99	123 114 808,77	6 627 946,88	76 811 961,00
		Počet projektů	95	15	45	2	33
	OPŽP21+	Výše dotací	856 706 802,37	301 217 837,04	391 571 050,26	5 534 506,87	158 383 408,20
		Počet projektů	109	19	55	3	32

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat MŽP, SFŽP a Českého statistického úřadu.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/09

Peněžní prostředky určené na přípravu výstavby rychlých železničních spojení

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/09. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Michal Šmucr.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky na přípravu výstavby rychlých železničních spojení v ČR byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy, zda je výstavba rychlých železničních spojení v ČR připravena tak, aby byla zajištěna jejich efektivní a účelná realizace, a zda jsou vytvořeny věcné podmínky pro jejich výstavbu.

Kontrolováno bylo období od roku 2020 do října 2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející. Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od dubna 2025 do října 2025.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“),
Správa železnic, státní organizace, Praha (dále také „SŽ“).

Kolegium NKÚ na svém II. jednání, které se konalo dne 9. února 2026,

schválilo usnesením č. 5/II/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Příprava výstavby rychlých železničních spojení

ZÁKLADNÍ FAKTA

737 mld. Kč	5,6 mld. Kč	Na dvou
minimální plánované	peněžní prostředky	úsecích stávajících tratí
náklady výstavby	vynaložené k 30. červnu	byla zahájena
rychlých spojení	2025 na přípravu	modernizace v rámci
	výstavby rychlých spojení	výstavby rychlých spojení

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

- Přínosy vyplývající z výstavby rychlých železničních spojení, které jsou uvedeny ve studiích proveditelnosti, NKÚ považuje za neprokázané.
- NKÚ zjistil rizika, která zpochybňují předpokládanou efektivnost peněžních prostředků plánovaných na výstavbu rychlých železničních spojení.
- Dosud nebyly určeny zdroje financování výstavby rychlých spojení.
- V souvislosti se změnou právního předpisu v oblasti sektorových veřejných zakázek může docházet k ovlivnění hospodárnosti vynakládání peněžních prostředků.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky na přípravu výstavby rychlých železničních spojení v České republice byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy, zda je výstavba rychlých železničních spojení v České republice připravena tak, aby byla zajištěna jejich efektivní a účelná realizace, a zda jsou vytvořeny věcné podmínky pro jejich výstavbu.

Výstavba rychlých spojení v ČR není připravena tak, aby byla zajištěna jejich efektivní a účelná realizace. Věcné podmínky pro výstavbu zatím nebyly vytvořeny. Zdroje financování rychlých železničních spojení nebyly do doby ukončení kontroly určeny. Očekávané přínosy a úspory nákladů mohou být výrazně nižší nebo se vůbec nepotvrdí. Jednání se sousedními státy o propojení rychlých spojení dosud nebyla ukončena. Výstavba rychlých železničních spojení má stát minimálně 737 mld. Kč, SŽ dosud na její přípravu vynaložila 5,6 mld. Kč.

Toto celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

1. Podle studií proveditelnosti schválených MD vstupují do výpočtu efektivnosti výstavby rychlých železničních spojení očekávané společenské přínosy, které kladně ovlivňují výsledné hodnocení a které nejsou podle zjištění NKÚ vždy hodnověrně prokázané. Přínosy rychlých spojení mají být úspora času, rozvoj regionů a úspora nákladů dopravců a nákladů na silniční infrastrukturu. Existuje významné riziko, že se tyto přínosy nenaplní (viz odstavce 4.1.1 a 4.1.2).
2. Odhadované investiční náklady činí nejméně 737 mld. Kč. SŽ není schopna hradit výstavbu rychlých železničních spojení z vlastních zdrojů. MD a SŽ předpokládají, že výstavba bude financována mj. z fondu CEF¹, úvěru od EIB² a v rámci PPP³ projektů, ale do doby ukončení kontroly NKÚ zdroje financování nebyly určeny (viz odstavce 4.2.1 až 4.2.6).
3. Koncept rychlých železničních spojení v ČR předpokládá napojení na okolní státy. Ke dni ukončení kontroly NKÚ nebyla ratifikována smlouva se Spolkovou republikou Německo na realizaci Krušnohorského tunelu a ani jednání s ostatními okolními státy nebyla dokončena (viz odstavce 4.3.1 až 4.3.3).
4. MD, resp. SŽ do doby ukončení kontroly NKÚ nezajistily zanesení některých tras rychlých železničních spojení na území ČR do územně plánovacích dokumentací. MD, resp. SŽ tak nevytvořily základní předpoklad pro jejich přípravu a následnou realizaci (viz odstavce 4.4.1 až 4.4.4).

¹ *Nástroj pro propojení Evropy – Connecting Europe Facility* (dále také „CEF“).

² Evropská investiční banka (dále také „EIB“).

³ Partnerství veřejného a soukromého sektoru (dále také „PPP“).

5. Náklady na 1 km dráhy rychlých železničních spojení jsou vyšší v porovnání s náklady předchozích modernizačních železničních projektů v ČR. V roce 2025 byla v rámci rychlých železničních spojení zahájena modernizace dvou úseků (Nezamyslice – Kojetín, Kojetín – Přerov). NKÚ porovnal vysoutěženou cenu na 1 km dráhy těchto úseků s náklady na modernizaci IV. železničního koridoru v úseku mezi Sudoměřicemi u Tábora a Voticemi. V tomto případě šlo o modernizaci stávající trati na provozní rychlost 160 km/hod až 200 km/hod pro vlakové soupravy s naklápěcí skříní. Úseky RS Nezamyslice – Kojetín a Kojetín – Přerov jsou projektovány na rychlost 200 km/hod. Vysoutěžená cena za 1 km úseku Nezamyslice – Kojetín byla 727 mil. Kč, úseku Kojetín – Přerov byla 612 mil. Kč a cena modernizace úseku IV. železničního koridoru byla 368 mil. Kč, což v cenové úrovni roku 2025⁴ činí 397 mil. Kč. Cena za 1 km modernizace stávající tratě v rámci rychlých spojení je tak o 83 % a 54 % vyšší než cena 1 km modernizace IV. železničního koridoru (viz odstavec 4.5.2).
6. NKÚ provedl kontrolu 15 veřejných zakázek zaměřených na přípravu rychlých železničních spojení v celkové hodnotě 2,5 mld. Kč a u části z nich zjistil výrazné zvyšování vysoutěžených cen, a to až o 126 %. SŽ však nepostupovala v rozporu se zákonem⁵, protože stávající právní úprava přijatá v roce 2023 zrušila u nadlimitních sektorových zakázek 30% limit pro přípustné navýšení vysoutěžené ceny. U těchto zakázek tak může dojít k ovlivnění hospodárnosti vynakládání peněžních prostředků. U kontrolovaných zakázek podalo nabídku v rámci sdružení a konsorcií celkem 52 subjektů. Tyto subjekty vlastní 8 mateřských společností (viz odstavce 4.6.1 až 4.6.5).

⁴ Cena modernizace úseku IV. železničního koridoru byla přepočítána indexem stavebních děl podle klasifikace CZ-CC (dráhy železniční dálkové), blíže viz stránky Českého statistického úřadu: <https://csu.gov.cz/produkty/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-2-ctvrtleti-2025>.

⁵ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále také „zákon o zadávání veřejných zakázek“).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Ministerstvo dopravy je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy. MD odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečnění. MD zpracovává koncepce a strategii dopravní politiky, je zodpovědné za rozvoj dopravních sítí. V oblasti železničních drah, dopravy a provozu na nich schvaluje záměry projektů týkajících se výstavby železničních drah a doporučuje jejich zařazení do rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury (dále také „SFDI“).

2.2 Správa železnic, státní organizace, je právnickou osobou zřízenou zákonem č. 77/2002 Sb.⁶ Je účetní jednotkou, plátcem DPH a hospodaří s majetkem státu, mj. s železniční dopravní cestou, kde plní funkci vlastníka dráhy. Zajišťuje přípravu a realizaci investičních akcí, řízení a navrhování inženýrsko-ekonomických prací týkajících se železniční sítě z hlediska územního plánování staveb železniční dopravní cesty. Zajišťuje jejich přímé financování, uzavírá kupní smlouvy na nemovitosti v souvislosti s investiční výstavbou a provádí majetkoprávní vypořádání staveb. Dne 1. října 2022 byla v rámci SŽ zřízena Stavební správa vysokorychlostních tratí, která plní funkci investora staveb vysokorychlostních tratí na železniční dopravní cestě v majetku státu.

2.3 Rychlá železniční spojení (dále také „RS“) je síť vysokorychlostních tratí a konvenčních tratí vyšších parametrů jako systém dopravní infrastruktury.

2.4 Vysokorychlostní trať (dále také „VRT“) je podle ustanovení § 3a zákona č. 266/1994 Sb.⁷ železniční dráha, na níž je provozována vysokorychlostní železniční doprava a je vybavena pro rychlosti drážních vozidel nad 200 km/h. Je podmnožinou rychlých železničních spojení.

2.5 Konvenční trať je podle ustanovení § 3a zákona č. 266/1994 Sb. železniční dráha, která je určena pro osobní nebo nákladní dopravu a kombinovanou dopravu a je vybavena pro rychlosti drážních vozidel do 200 km/h.

2.6 Terminál vysokorychlostní tratě je přestupní uzel, který spojuje vysokorychlostní trať s jinými druhy dopravy, například konvenčními vlaky, autobusy, silniční dopravou a systémem městské hromadné dopravy.

2.7 Výchozím strategickým dokumentem pro řešení rozvoje rychlých železničních spojení je *Program rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR* (dále také „Program rychlých spojení“), který zpracovalo MD a který byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 22. května 2017 č. 389⁸. Jedná se o základní koncepční dokument, jehož cílem je analyzovat veškeré aspekty a identifikovat možnosti a rizika, na základě kterých bude možné stanovit cílové řešení. Koncept rychlých železničních spojení je popsán jako výstavba nových tratí a zároveň

⁶ Zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železnic a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách (dále také „zákon č. 266/1994 Sb.“).

⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 22. května 2017 č. 389, o Programu rozvoje rychlých železničních spojení v České republice.

modernizace části stávajících tratí s cílem zajistit jejich parametry na úrovni rychlého spojení. V návaznosti na Program zajistila SŽ v letech 2019 až 2021 zpracování studií proveditelnosti výstavby rychlých spojení.

Program definuje jako klíčová ramena následující rychlá spojení směřující centrálně z Prahy a Brna k příslušným hranicím ČR se sousedními státy. Hlavní ramena rychlých spojení, resp. VRT, obsahuje také *Politika územního rozvoje ČR*, obsaženy jsou rovněž v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. 6. 2024, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě.

Vedení hlavních tras neboli ramen (viz příloha č. 1):

- **RS 1:** Spojení hlavního města Prahy s Brnem a následné pokračování z Brna na Ostravu a dále pak ke státní hranici s Polskem ve směru na Katowice.
Toto rameno je rozděleno na úseky: VRT Praha, VRT Polabí, VRT Střední Čechy, VRT Vysočina II, VRT Vysočina I, RS Brno – Přerov, VRT Moravská brána a VRT Slezsko.
- **RS 2:** Spojení z Brna ke státní hranici s Rakouskem/Slovenskem, a to ve směru na Vídeň a Bratislavu; toto rameno se skládá z jednoho úseku, a to VRT Jižní Morava.
- **RS 3:** Spojení hlavního města Prahy s Plzní, Domažlicemi a následně pokračování ke státní hranici s Německem ve směru na Mnichov.
Toto rameno je rozděleno na úseky: RS Berounský tunel a RS Plzeň – Domažlice.
- **RS 4:** Spojení hlavního města Prahy s Ústím nad Labem s možnou odbočkou na Most a pokračování k hranici s Německem ve směru na Drážďany.
Toto rameno je rozděleno na úseky: VRT Podřipsko, VRT Středohorský tunel a Krušnohorský tunel.
- **RS 5:** Spojení hlavního města Prahy s Hradcem Králové a Vratislaví (Wrocławí) v Polsku.
U tohoto ramena nebyla do doby ukončení kontroly schválena studie proveditelnosti.

2.8 Dopravní politika České republiky pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050 byla schválena usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 259⁹. Uvádí mj., že mezi strategické cíle patří pokračování přípravy projektů vysokorychlostních železničních tratí v rámci rychlých spojení. Jedná se o dokončení studií proveditelnosti jednotlivých větví a zahájení jejich přípravy a realizace v souladu s výstupy *Programu rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR* tak, aby pilotní úseky a úseky zařazené do hlavní sítě TEN-T byly zprovozněny nejpozději do roku 2030 a úseky globální sítě TEN-T nejpozději do roku 2050. Přednostně je třeba řešit realizaci úseků vycházejících z hlavních železničních uzlů (Praha, Brno, Ostrava) z důvodu posílení nedostatečné kapacity tratí pro příměstskou, dálkovou a nákladní dopravu a řešit zkapacitnění pražského železničního uzlu. Je nezbytné dokončit studie proveditelnosti pro jednotlivé větve rychlých spojení včetně klíčových železničních uzlů, do kterých bude systém zaústěn. Vysokorychlostní tratě by postupně měly přebírat nejen dopravu individuální, ale i některé krátké lety. Plánovaná síť vysokorychlostních železnic by měla být dokončena přibližně do roku 2050.

⁹ Usnesení vlády České republiky ze dne 8. března 2021 č. 259, o Dopravní politice České republiky pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050.

2.9 V Dopravních sektorových strategiích 3. fáze (dále také „DSS3“), schválených usnesením vlády ze dne 26. června 2024 č. 434¹⁰, se k problematice VRT mj. uvádí, že v rámci přípravy železničních projektů se MD zaměřuje mj. na zkapacitnění železničních tahů z velkých uzlů, zejména z Prahy, Brna a Ostravy. Z tohoto důvodu jsou připravovány projekty systému rychlých spojení ve formě vysokorychlostních tratí pouze pro osobní dopravu, pomocí kterých se uvolní kapacita na stávajících tratích. Teprve výhledově v horizontu desítek let a s realizací vysokorychlostních tratí se pak očekává časová výhoda železnice oproti automobilům na většině přeshraničních relací.

Dále DSS3 uvádějí, že naplnění cíle k roku 2030 je při současném trendu považováno za nereálné.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky na přípravu výstavby rychlých železničních spojení v ČR byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy, zda je výstavba rychlých železničních spojení v ČR připravena tak, aby byla zajištěna jejich efektivní a účelná realizace, a zda jsou vytvořeny věcné podmínky pro jejich výstavbu.

3.2 NKÚ kontrolou prověřil činnosti MD a SŽ při přípravě výstavby jednotlivých ramen rychlých železničních spojení v ČR.

3.3 NKÚ se při kontrole na MD zaměřil na jeho koncepční, řídicí a kontrolní činnost týkající se přípravy výstavby rychlých železničních spojení v ČR a řešení finančních potřeb výstavby všech ramen rychlých železničních spojení. U SŽ byla kontrolována její činnost jako investora přípravy a realizace staveb RS.

3.4 Celkový kontrolovaný objem na úrovni systému činil 5,617 mld. Kč, které SŽ vynaložila na přípravu rychlých železničních spojení. U 15 veřejných zakázek v celkovém objemu 1,927 mld. Kč NKÚ zkontroloval postup SŽ při zadávání těchto veřejných zakázek a jejich plnění.

3.5 Účelností se rozumí takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.¹¹

V rámci kontroly byla účelnost prověřována především u výdajů SŽ vynaložených na zajištění předprojektové a projektové dokumentace a věcných podmínek výstavby rychlých železničních spojení.

¹⁰ Usnesení vlády České republiky ze dne 26. června 2024 č. 434, o Dopravních sektorových strategiích 3. fáze – Střednědobém plánu údržby, rozvoje a financování dopravní infrastruktury pro období 2024–2033 s výhledem do roku 2050.

¹¹ Ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

3.6 Hospodárností se rozumí takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.¹²

Hospodárnost a soulad kontrolovaných činností s právními předpisy NKÚ prověřoval u výdajů SŽ na přípravu staveb z pohledu vybraných veřejných zakázek, zejména zda zadání bylo úplné a jednoznačné, zda změny cen vzešlých ze zadávacích řízení byly opodstatněné a zda bylo zajištěno dostatečné konkurenční prostředí.

3.7 Efektivností se rozumí takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění.

NKÚ se zaměřil na to, jak byly v CBA analýzách (dále také „CBA analýzy“) stanoveny očekávané úspory nákladů a jak byly vyčísleny a prokázány přínosy rychlých spojení.

3.8 Kontrolovaným obdobím byly roky 2020–2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

4.1 NKÚ vyhodnotil, že existuje riziko nenaplnění očekávané efektivnosti plánovaných peněžních prostředků na realizaci rychlých spojení

4.1.1 Vláda ČR schválila v květnu 2017 usnesením č. 389 *Program rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR*. Uvedené usnesení mj. uložilo ministru dopravy zahájit prostřednictvím SŽ procesy v přípravě novostaveb vysokorychlostních železničních tratí v rámci systému rychlých spojení. SŽ dala průběžně zpracovat podkladové studie, jako jsou územně-technické studie, vyhledávací studie, inženýrsko-environmentální studie apod. V letech 2019 až 2021 SŽ zajistila zpracování studií proveditelnosti výstavby jednotlivých úseků rychlých spojení. Tyto materiály schválilo MD a představují komplexní posouzení reálnosti a proveditelnosti záměru po technické, územní, finanční, marketingové, provozní a personální stránce. Studie vypočítávají výhodnost výstavby (čistou současnou hodnotu a vnitřní výnosové procento) a navrhuji varianty pro další přípravu a realizaci výstavby.

4.1.2 Studie proveditelnosti hodnotily úseky rychlých spojení pomocí finanční analýzy a pomocí ekonomické analýzy. Oproti finanční analýze byly v ekonomické analýze hodnoceny navíc finanční toky provozovatelů a uživatelů dopravy a celospolečenské přínosy. Z pohledu finančních analýz je výstavba úseků rychlých spojení výrazně pod hranicí efektivnosti. Podle výsledku ekonomických analýz vychází výstavba jako efektivní, protože vysoké náklady na výstavbu jsou převýšeny množstvím očekávaných společenských přínosů.

¹² Ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

NKÚ zjistil rizika, která očekávané přínosy a úspory nákladů vlivem rychlých spojení snižují a tím i zpochybňují předpokládanou efektivnost peněžních prostředků plánovaných na jejich výstavbu:

- Analýzy předpokládají, že po výstavbě rychlých spojení se uvolní kapacita pro nákladní dopravu a dopravci převedou nákladní dopravu ze silnice na železnici. Očekávaná úspora nákladů dopravců, kteří převedou nákladní dopravu ze silnice na železnici, je v analýzách u větví RS 1, RS 2 a RS 4 vyčíslena na víc než 356 mld. Kč. Ochotu dopravců **převést nákladní dopravu ze silnice na železnici ale omezuje skutečnost, že železniční nákladní doprava je oproti silniční méně spolehlivá, méně operativní a dopravci platí vysoké poplatky** za využití železniční dopravní cesty v porovnání se zpoplatněním silniční infrastruktury.¹³
- Analýzy předpokládají úsporu nákladů na silniční infrastrukturu a na provoz silničních vozidel v důsledku převedení osobní dopravy ze silnice na železnici. Tato úspora je např. u tří tras vyčíslena na cca 350 mld. Kč. Analýzy ale **neuvažují s cenou jízdenky spoje prostřednictvím rychlých spojení, která může být pro cestující vysoká** a v důsledku toho předpokládaná poptávka po spoji prostřednictvím rychlých spojení nemusí být naplněna. Program rozvoje rychlých spojení přímo upozorňuje, že cena dopravy bude vysoká zejména pro mezinárodní spojení a bude mj. ovlivněna vysokými náklady dopravců na pořízení vysokorychlostních vlaků.
- Všechny studie proveditelnosti vycházejí z předpokladu uvolnění kapacity na stávající konvenční trati tím, že bude převedena dálková osobní doprava na rychlá spojení a uvolněná kapacita bude využita nákladní dopravou. **Rizikem je ale skutečnost, že uvolněnou kapacitu neobsadí nákladní doprava**, ale příměstská osobní doprava objednávaná kraji či obcemi, protože ty mají na základě platné právní úpravy¹⁴ přednost při využívání dopravní cesty před nákladní dopravou.
- Až 40 % přínosů podle analýz činí očekávaná úspora času osobní a nákladní přepravy vlivem rychlých spojení. Např. u VRT Praha – Brno – Břeclav je očekávaný přínos v důsledku úspory času osobní a nákladní přepravy vyčíslen na 204,4 mld. Kč. **K zajištění očekávané úspory času je ale nutná výstavba ucelených tras. Dokončení všech tras VRT (RS) se předpokládá až v roce 2047.** Např. studie proveditelnosti pro VRT Praha – Brno – Břeclav uvádí, že další související tratí je VRT Přerov – Ostrava. Konvenční trať v úseku Přerov – Ostrava měla do doby ukončení kontroly NKÚ nedostatečnou kapacitu pro další zavádění nových linek a bez realizace VRT Přerov – Ostrava nebude plně využita kapacita trati Praha – Brno – Břeclav a tím dojde ke snížení očekávaných přínosů vlivem nižšího počtu cestujících.
- Očekávaná **úspora času bude snížena potřebou dojet do příslušného terminálu.** Např. v případě terminálu VRT Roudnice nad Labem: cesta osobním automobilem od nádraží v Roudnici nad Labem do stanice Praha hlavní nádraží trvá cca 38 až 47 minut. Cesta vlakem využívající VRT má trvat 19 minut. K tomu je třeba připočítat cestu z Roudnice nad Labem na terminál umístěný mimo město, která bude trvat cca 7 minut. Dále je třeba započítat i zaparkování automobilu, přesun na terminál a rezervu před příjezdem vlaku, tj. celkem

¹³ KONCEPCE NÁKLADNÍ DOPRAVY PRO OBDOBÍ 2024–2035, část 2.3 *Hlavní problémy nákladní železniční dopravy*; KONCEPCE NÁKLADNÍ DOPRAVY PRO OBDOBÍ 2017–2023 S VÝHLEDEM DO ROKU 2030, část 3.5.7 *Cena za použití železniční dopravní cesty*.

¹⁴ Ustanovení § 34a zákona č. 266/1994 Sb.

cca 5 až 10 minut. Výsledný cestovní čas z Roudnice nad Labem do Prahy s využitím VRT tak vychází na cca 31 až 36 minut. Oproti době cesty osobním automobilem bude úspora času cca 7 až 11 minut.

- **V některých případech uvažovaná rychlost 300 km/h a více nebude využita.** SŽ uvádí¹⁵, že vzdálenost, kterou vlak potřebuje k rozjezdu na provozní rychlost 320 km/h nebo naopak k zastavení z takové rychlosti, je závislá na stoupání či klesání trati. SŽ uvádí, že k dosažení maximální rychlosti dojde 20 až 25 km (počítáno s délkou 22,5 km) od rozjezdu. K zastavení soupravy z maximální rychlosti je třeba vzdálenost cca 7 km. V úseku Praha hl. n. – Brno hl. n. v případě jízdy bez zastavení pojede vlak rychlostí 320 km/h úsek dlouhý cca 156,6 km z celkových 215,9 km, tj. 72,5 % úseku, a v případě 4 zastavení (terminál Praha-východ, terminál Kořenice-Bečváry, terminál Jihlava a terminál Brno Vídeňská) pojede vlak rychlostí 320 km/h úsek dlouhý cca 97,6 km z celkových 215,9 km, tj. 45,3 % úseku. V rámci trasy Praha – Litoměřice/Lovosice, která je dlouhá cca 35 km, vlak provozní rychlosti 320 km/h vůbec nedocílí.
- **Naplnění očekávaných přínosů rychlých spojení brání chybějící modernizace železničních uzlů Brno, Praha, Ostrava a Ústí nad Labem, která by vytvořila jejich dostatečnou propustnost.** Stávající nádraží (železniční uzly) umožní pouze částečně pojmout etapový rozsah dopravy, ale nikoliv cílový¹⁶. Např. zprovoznění vysokorychlostní tratě Praha – Brno – Břeclav souvisí mj. s investicí do železničního uzlu Praha a uzlu Brno, která je odhadována v celkové výši 274 mld. Kč. Realizace železničního uzlu Praha má být dokončena v roce 2047, přitom zprovoznění vysokorychlostní tratě Praha – Brno – Břeclav se předpokládá už do roku 2036.
- **Přínosem rychlých spojení má být i rozvoj regionů. Tento předpoklad je ale u některých úseků v přímém rozporu s očekávanou úsporou času.** Např. dle studie proveditelnosti má výstavbou rychlého spojení Brno – Přerov – Ostrava dojít k úspoře času cestujících o cca 60 minut prostřednictvím přímého spoje. Rozvoj regionů je ale podmíněn zastávkami na trati Brno – Přerov (Blažovice, Vyškov, Nezamyslice, Kojetín, Přerov) a sjezdy na trati Přerov – Ostrava (Olomouc, Prosenice, Hranice a Polance). Pokud budou využity zastávky a sjezdy, nedojde k úspoře času. Ve zprávě Evropského účetního dvora, který v roce 2018 kontroloval evropskou vysokorychlostní železniční síť, je mj. uvedeno, že každá mezistanice na VRT představuje prodloužení celkové jízdní doby v průměru o 4 až 12 minut. Za předpokladu, že by vlak zastavil v devíti výše uvedených mezistanicích na trati Brno – Ostrava, prodlouží se plánovaná cestovní doba 63 minut o 36 až 108 minut.
- **Analýzy nehodnotí ani nezapočítávají negativní dopad záboru zemědělské a lesní půdy,** který např. u úseku Praha – Drážďany dohromady činí 235,5 ha.

4.2 Zdroje financování rychlých spojení nebyly ke dni ukončení kontroly NKÚ zajištěny

4.2.1 MD připravovalo od roku 2017 rámcové plány finančních potřeb výstavby rychlých spojení a tyto plány v průběhu let 2017 až 2024 aktualizovalo na základě postupně

¹⁵ Jak budeme jezdit – www.vrty.cz (informační portál SŽ).

¹⁶ Kapacita stávajících dopravních uzlů není schopna absorbovat nárůst dopravy po realizaci rychlých železničních spojení.

dokončovaných studií proveditelnosti. Rámcové plány byly naposledy aktualizovány v roce 2022 na celé období plánované výstavby, tj. do roku 2050, a dále v srpnu 2024 na období do roku 2034. V době ukončení kontroly NKÚ nebyl stanoven aktuální finanční plán výstavby všech ramen rychlých spojení.

4.2.2 MD uvedlo, že předpokládané investiční náklady na budoucí realizaci rychlých spojení jsou stanoveny vždy k dosaženému stupni přípravy. Poslední odhadované náklady MD uvedlo v „*mimořádné informaci pro vládu ČR*“ ze srpna 2024, a to pro období 2024 až 2034 ve výši 568,5 mld. Kč. Celkové investiční náklady přepočtené na cenovou úroveň roku 2025 ze schválených studií proveditelnosti činí 737 331 266 912 Kč¹⁷. Tato částka nezahrnuje úsek Poříčany – Hradec Králové – státní hranice, pro který nebyla v době kontroly NKÚ schválena studie proveditelnosti.

4.2.3 Implementačním dokumentem dopravní politiky ČR jsou dopravní sektorové strategie, které uvádějí předpokládané termíny dokončení rychlých spojení a finanční rámec jednotlivých úseků. K naplňování cílů DSS3 mají sloužit tříleté akční plány, které má zpracovat MD. Úkol zpracovat akční plány uložila Ministerstvu dopravy vláda usnesením ze dne 26. června 2024 č. 434.¹⁸ MD úkol nesplnilo, přičemž uvedlo, že akční plán je nahrazen návrhem rozpočtu SFDI. NKÚ konstatuje, že rozpočet SFDI nemůže nahradit aktuální akční plán, jak ho vyžadují DSS3, a to z důvodů časových i formálních. Rozpočet SFDI je stanoven jen na jeden rok se střednědobým výhledem na dva až tři roky, ale aktuální akční plán dle DSS3 má být vypracován na tři až pět let a má sloužit pro monitoring naplňování cílů celé koncepce a pro možné změnové řízení v prioritách daných touto koncepcí. Podle rozpočtu SFDI pro rok 2025 je třeba pro realizaci rychlých spojení zajistit ročně 20 mld. Kč, což ale představuje cca třetinu prostředků určených v ročním rozpočtu SFDI pro celou SŽ.

4.2.4 MD a SŽ prověřovaly další možnosti financování rychlých spojení tak, aby zajistily dostatečné zdroje pro jejich výstavbu. Za tímto účelem zadala SŽ v roce 2022 vypracování *Studie variant možných modelů financování výstavby železniční vysokorychlostní sítě v ČR*, která označila jako vhodnou možnost financování formu PPP projektů, ale zároveň uvedla, že u těchto projektů je nezbytná finanční účast státu. Například ve Francii činila finanční účast státu u PPP projektů na železnici 50 %. S možností financování rychlých spojení pomocí PPP projektů uvažuje i *Program rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR*, který předpokládá financování výstavby také z fondu CEF, *Fondu soudržnosti* a pomocí úvěru od EIB.

4.2.5 Vláda ČR svým usnesením ze dne 16. srpna 2023 č. 577 schválila strategický dokument *Vyhodnocení využití metody spolupráce veřejného a soukromého sektoru na projektech železniční a dálniční infrastruktury*, který definoval další kroky k realizaci těchto projektů. Vláda zároveň uložila ministru dopravy ve spolupráci se SFDI a SŽ zajistit zpracování studie proveditelnosti zaměřené na využití formy PPP pro větve rychlých spojení RS 1 a RS 2 (dále také „Rychlá spojení Morava“). *Studie proveditelnosti – PPP projekt rychlá spojení Morava*

¹⁷ Celkové investiční náklady dle studií proveditelnosti byly přepočítány indexem stavebních děl podle klasifikace CZ-CC (dráhy železniční dálkové), blíže viz stránky Českého statistického úřadu: <https://csu.gov.cz/produkty/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-2-ctvrtleti-2025>.

¹⁸ Bod II.1.c usnesení vlády České republiky ze dne 26. června 2024 č. 434, o Dopravních sektorových strategiích 3. fáze – Střednědobém plánu údržby, rozvoje a financování dopravní infrastruktury pro období 2024–2033 s výhledem do roku 2050.

doporučila realizovat úseky RS 1 a RS 2 formou tří PPP projektů, tj. VRT Moravská brána, RS Brno – Přerov a VRT Jižní Morava, a to mimo jiné i z důvodu nedostatku finančních zdrojů. Ve studii je uveden odhad, že projekt nad cca 2 mld. EUR úvodní investice vyžaduje, aby se stát podílel na financování výstavby z 30 %. Platba za dostupnost bude hrazena postupně v čase po uvedení úseků do provozu.

4.2.6 Zdroje financování rychlých spojení nebyly do doby ukončení kontroly NKÚ určeny. SŽ není schopna hradit z vlastních zdrojů výstavbu rychlých spojení ani případné závazky vyplývající z PPP projektů. Nedostatek peněžních prostředků pro financování dopravní infrastruktury je od roku 2023 řešen úvěrem od EIB, který čerpá SFDI prostřednictvím Ministerstva financí. Ani výstavba rychlých spojení formou PPP projektů nedostatek peněžních prostředků neřeší. U takto nákladných infrastrukturních projektů bude výstavba formou PPP vyžadovat finanční účast státu, která ale není zajištěna. Po uvedení úseků do provozu bude muset být hrazena platba za dostupnost, která je dlouhodobým závazkem státu. Pokud nedojde k realizaci rychlých železničních spojení z důvodu nezajištění zdrojů financování jejich výstavby, lze považovat část peněžních prostředků již vynaložených na přípravu rychlých spojení za neúčelnou.

4.3 Jednání se sousedními státy o napojení rychlých spojení dosud neskončila

4.3.1 V rámci bilaterálních a dalších mezinárodních jednání ČR prostřednictvím ministra dopravy podepsala memoranda, prohlášení a dohody s Polskou republikou, Spolkovou republikou Německo a Rakouskou republikou. Jedním z těchto memorand je *Společné prohlášení o záměru o spolupráci při dalším rozvoji železničního spojení Berlín – Praha – Wien „Via Vindobona“*. Podpisem tohoto dokumentu dne 25. ledna 2021 se Německo, ČR a Rakousko zavázaly podporovat a vybudovat rychlé železniční spojení Berlín – Praha – Vídeň. Cílem společného prohlášení je usilování ministerstev o zlepšení přeshraniční osobní a nákladní železniční dopravy a pokud možno zkrácení jízdní doby mezi městy Berlín – Praha na 2 hod. a 30 min., mezi Prahou a Vídní na 2 hod. a 30 min. a mezi Berlínem a Vídní na 4 hodiny u expresního spojení. Dále vytvoření dodatečné kapacity železniční dopravy a interoperability železniční infrastruktury v koridoru Berlín – Praha – Vídeň. Realizaci společného výše uvedeného prohlášení se zabývá pracovní skupina, která se schází jednou ročně. V jejích zápisech je mimo jiné uvedeno: *„Ve spolupráci se společností SNCF probíhá příprava na zahájení realizace nových vysokorychlostních tratí v letech 2025/2026. V roce 2030 bude dokončeno 50 % českých úseků koridoru Via Vindobona včetně Přerov – Ostrava a modernizace tratí Brno – Přerov na 200 km/h. V roce 2040 má být dokončeno celé spojení Berlín – Praha – Vídeň.“*

4.3.2 NKÚ zjistil, že v době kontroly NKÚ nebyla platná ani jedna mezinárodní smlouva o novém přeshraničním spojení. Před ratifikací byla smlouva se Spolkovou republikou Německo. S Polskou republikou je jednání o novém přeshraničním napojení a o podobě smlouvy teprve na začátku a připravuje se zahájení expertních jednání k návrhu smlouvy. S Rakouskou republikou není smlouva pro vzájemné nové místo dotyku potřeba, protože Rakousko neplánuje výstavbu rychlého spojení, ale stávající trať jen zmodernizuje. Se Slovenskou republikou zatím není smlouva pro vzájemné nové místo dotyku potřeba, protože Slovenská republika stávající trať modernizuje a případná výstavba rychlého spojení je teprve ve fázi prověřování.

4.3.3 Jediná mezinárodní smlouva týkající se rychlých spojení je smlouva se Spolkovou republikou Německo o plánování, výstavbě a provozování Krušnohorského tunelu na železničním spojení mezi Prahou a Drážďany (smlouva o Krušnohorském tunelu). Tato smlouva byla odsouhlasena usnesením vlády ČR ze dne 9. července 2025 č. 522¹⁹ a čeká na ratifikaci v parlamentech obou zemí. Předmětem této smlouvy je vybudování a provozování přeshraničního železničního tunelu. Smluvní státy zajistí včasné, plynulé, hospodárné a efektivní plnění této smlouvy. Náklady na výstavbu 30,189 km dlouhého tunelu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo se budou dělit v poměru 38,765 % (ČR) ku 61,235 % (11,703 km na území České republiky a 18,486 km na území Spolkové republiky Německo). Klíč pro dělení nákladů se bude aktualizovat dvakrát, a to při nabytí právní moci povolení stavby Krušnohorského tunelu v obou státech a po uvedení stavby tunelu do provozu. Aktualizovaný klíč musí schválit smíšená komise a až poté vstoupí v platnost. Výstavba tunelu výše uvedeným způsobem bude za českou stranu vyžadovat náročný dohled nad dodržením technických norem, nad zajištěním účelnosti a hospodárnosti výdajů, a to ve fázi přípravy stavby, zadání a realizace zadávacích řízení na zajištění dodavatelů stavby i při samotné výstavbě tunelu.

Sousední státy neuvažují při napojení na rychlá železniční spojení ČR s rychlostí nad 300 km za hodinu

4.3.4 Přestože jsou některé úseky²⁰ na území ČR projektovány na provozní rychlost až 320 km/h, NKÚ upozorňuje na riziko, že dopravci tuto rychlost u mezinárodních spojů nevyužijí. Budou nasazovat vlaky, které této rychlosti nedosáhnou, protože okolní státy uvažují o napojení na ČR s rychlostí do 250 km/h. Například u spojení Berlín – Praha – Vídeň bude možné využít rychlosti 320 km/h jen na území České republiky. Z celkové délky cca 600 km bude možné jet rychlostí 320 km/h jen cca na jedné třetině této vzdálenosti. Rovněž v rámci spojení Praha – Hradec Králové – Wrocław je v navazujícím úseku státní hranice – Wrocław uvažována nová trať pro osobní a nákladní dopravu s maximální rychlostí 160/200 km/h, která byla v době kontroly v přípravě. V rámci spojení Brno – Bratislava je v navazujícím úseku státní hranice – Bratislava realizována modernizace stávající tratě pro osobní a nákladní dopravu s maximální rychlostí 200 km/h. V rámci spojení Brno – Vídeň je v navazujícím úseku státní hranice – Vídeň realizována modernizace stávající trati pro osobní a nákladní dopravu s maximální rychlostí 200 km/h.

¹⁹ Usnesení vlády České republiky ze dne 9. července 2025 č. 522, k návrhu na sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o plánování, výstavbě a provozování Krušnohorského tunelu na železničním spojení mezi Prahou a Drážďany.

²⁰ RS 4 Praha – Lovosice, RS 1 Praha – Brno, RS 1 Prosenice – Ostrava, RS 2 Modřice – Rakvice.

4.4 Příprava rychlých spojení a výstavba jednotlivých úseků je oproti původním předpokladům opožděná

4.4.1 Od roku 2020 do roku 2024 došlo k posunu plánovaných termínů zahájení realizace staveb rychlých spojení v rozmezí od dvou do pěti let. Jen v úseku Brno – Přerov zůstal termín nezměněn, protože příprava tohoto úseku začala ještě před schválením Programu rychlých spojení. Hlavní příčiny zdlouhavé přípravy rychlých spojení spočívaly ve schvalovacích procesech vymezení koridorů v zásadách územního rozvoje (dále také „ZÚR“) v jednotlivých krajích. Např. v Ústeckém kraji schvalovací proces ZÚR trval 2,5 roku a v hl. m. Praze schvalovací proces ZÚR trval necelé 4 roky. Nejbližší realizaci je úsek RS 1 Prosenice – Ostrava, který je dle Programu rychlých spojení v důležitosti realizace až na čtvrtém místě.

NKÚ zjistil, že MD nesplnilo úkol uložený usnesením vlády. Není zajištěna územní ochrana tří úseků rychlých železničních spojení

4.4.2 Do doby ukončení kontroly NKÚ, tedy osm let od schválení *Programu rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR*, nebyly některé stavby nutné pro realizaci ukotveny v zásadách územního rozvoje jednotlivých krajů, a tudíž nebyla zajištěna jejich územní ochrana. Jedná se o RS 1 Praha-Zahradní Město – Praha-Běchovice (hlavní město Praha), RS 1 Světlá nad Sázavou – Velká Bíteš (Kraj Vysočina) a RS 1 Brodek u Přerova – Prosenice (Olomoucký kraj).

4.4.3 První územní rozvojový plán (dále také „ÚRP“) byl vydán až po čtyřech letech od přijetí této územně plánovací dokumentace. ÚRP s vymezenými novými koridory bude platný a účinný nejdříve od 1. srpna roku 2026, to znamená devět let od schválení Programu rychlých spojení. Ministerstvo dopravy do doby ukončení kontroly NKÚ nezajistilo zanesení některých tras rychlých spojení do územního rozvojového plánu. Jedná se o RS 1 Poříčany – Brno, RS 1 Brodek u Přerova – Prosenice, RS 1 Ostrava – státní hranice ČR/Polská republika, RS 2 Brno – Břeclav, RS 4 Nová Ves – státní hranice ČR/SRN a RS 4 Praha – Panenské Břežany. MD zatím nevytvořilo věcné podmínky pro budoucí výstavbu rychlých spojení a nesplnilo tak úkol uložený usnesením vlády ČR ze dne 22. května 2017 č. 389.

4.4.4 MD mělo na základě usnesení vlády ČR ze dne 22. května 2017 č. 389 ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí navrhnout úpravy právních předpisů, které urychlí povolování liniových staveb. NKÚ ověřil, že probíhá úprava právních předpisů, která má zrychlit realizaci výstavby rychlých spojení. Jedná se především o úpravy zákonů týkajících se životního prostředí, a sice zákona č. 114/1992 Sb.²¹ a zákona č. 148/2023 Sb.²² Dále se jednalo o mnohokrát novelizovaný zákon č. 416/2009 Sb.²³ a zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon. Tato úprava právních předpisů zatím neměla vliv na zkrácení přípravné fáze staveb rychlých spojení, protože k nabytí účinnosti těchto změn došlo až v době přípravy jednotlivých ramen rychlých spojení.

²¹ Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

²² Zákon č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku.

²³ Zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury.

Realizují se zatím dva úseky o délce 26 km, které byly připraveny ještě před schválením Programu rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR

4.4.5 V rámci ramena RS 1 v současné době probíhá realizace části modernizace trati Brno – Přerov v úseku č. 4 (Nezamyslice – Kojetín) a v úseku č. 5 (Kojetín – Přerov). SŽ začala přípravu těchto úseků ještě před schválením Programu rychlých spojení. MD schválilo studii proveditelnosti dne 1. září 2015. Další tři úseky ramena RS 1 (Brno až Nezamyslice) mají být realizovány formou PPP projektů. U úseku Praha – Brno v době ukončení kontroly NKÚ probíhal proces EIA a u úseku Přerov – Ostrava zahájila SŽ majetkové vypořádání, a to po získání kladného stanoviska EIA v roce 2025. Pro rameno RS 2 bylo rovněž v roce 2025 získáno kladné stanovisko EIA a SŽ zahájila přípravné práce pro majetkové vypořádání. V rámci ramena RS 3 probíhá u jednotlivých úseků geotechnický průzkum, běží nebo je ukončeno územní řízení nebo se zpracovává dokumentace pro provedení stavby. U ramena RS 4 probíhá přírodovědný průzkum či proces EIA. Pro rameno RS 5 se zpracovává studie proveditelnosti. Stav přípravy a realizace jednotlivých úseků v době ukončení kontroly NKÚ je uveden v příloze č. 2.

V době kontroly jen 43 % vlastníků souhlasilo s výkupem pozemků

4.4.6 Do doby ukončení kontroly NKÚ si SŽ nechala zpracovat průzkum oslovených vlastníků na VRT Moravská brána. Bylo osloveno 1 200 vlastníků, z nichž pouze 43 % souhlasí s prodejem pozemků. Další 57 % vlastníků buď neodpovědělo, má zájem o jiný způsob řešení, nebo nesouhlasí.

NKÚ upozorňuje na riziko zpoždění výstavby rychlých železničních spojení vyplývající z majetkoprávního vypořádání pozemků, protože například více než polovina oslovených vlastníků u VRT Moravská brána nevyjádřila přímý souhlas s prodejem pozemků.

Současná příprava rychlých železničních spojení nezajišťuje podmínky potřebné k tomu, aby Česká republika splnila své závazky spojené se začleněním železniční infrastruktury do sítě TEN-T

4.4.7 Česká republika je jako členská země Evropské unie vázána milníky stanovenými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. června 2024²⁴, které definuje, jaké úseky železniční sítě mají být připravovány a v jakém časovém horizontu mají být realizovány. Všechna hlavní ramena rychlých spojení (RS 1, RS 2, RS 3, RS 4, RS 5) jsou zařazena do hlavní, rozšířené hlavní nebo globální sítě TEN-T. Hlavní síť zahrnuje nejdůležitější spojení mezi velkými městy a uzly a má být dokončena do roku 2030. Rozšířená hlavní síť má být dokončena v roce 2040. Globální síť propojuje všechny regiony EU (části NUTS 2) s hlavní sítí a musí být dokončena do roku 2050.

4.4.8 NKÚ upozorňuje na riziko, že pokud nebudou úseky VRT Praha, VRT Polabí, VRT Střední Čechy, VRT Vysočina I, VRT Jižní Morava a VRT Podřipsko, které jsou vedeny v kategorii hlavní sítě, dokončeny do roku 2030, ČR nenaplní nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679, přestože ČR změny (začlenění úseků) v síti TEN-T sama navrhla a návrh byl v roce

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. června 2024, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě, o změně nařízení (EU) 2021/1153 a (EU) č. 913/2010 a o zrušení nařízení (EU) č. 1315/2013.

2022 odsouhlasen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky²⁵ a Senátem Parlamentu ČR²⁶. Začlenění VRT do transevropské dopravní sítě TEN-T je klíčová podmínka pro čerpání prostředků z CEF. Dle informací aktuálních v době ukončení kontroly NKÚ se předpokládalo zprovoznění VRT Praha severní větev po roce 2032, zprovoznění VRT Praha jižní větev v roce 2036, zprovoznění VRT Polabí v roce 2035, zprovoznění VRT Střední Čechy v roce 2035, zprovoznění VRT Vysočina I v roce 2035, zprovoznění VRT Jižní Morava v roce 2033 a zprovoznění VRT Podřipsko v roce 2035.

4.5 Náklady modernizace na 1 km dvou úseků zařazených do rychlých spojení byly u jednoho úseku o 54 % a u druhého o 83 % vyšší v porovnání s náklady předchozího modernizačního železničního projektu v ČR

4.5.1 Na stavbu rychlého spojení Nezamyslice – Kojetín uzavřela SŽ v březnu 2025 smlouvu o dílo v celkové výši 6 684 mil. Kč. Délka tohoto úseku činí 9,20 km. Na stavbu rychlého spojení Kojetín – Přerov byla v srpnu 2025 uzavřena smlouva o dílo v celkové výši 10 491 mil. Kč. Délka tohoto úseku činí 17,15 km. NKÚ porovnal vysoutěženou cenu těchto úseků rychlých spojení s cenou modernizace úseku IV. železničního koridoru Sudoměřice u Tábora – Votice o délce 17,1 km. Tuto modernizaci dokončila SŽ v roce 2022 za 6 296,78 mil. Kč. Jednalo se o úsek mezi Sudoměřicemi u Tábora a Voticemi, kde byla stávající trať modernizována na provozní rychlost 160 km/hod až 200 km/hod pro vlakové soupravy s naklápací skříní. Úseky RS Nezamyslice – Kojetín a Kojetín – Přerov jsou projektovány na rychlost 200 km/hod. Vysoutěžená cena za 1 km rychlých spojení úseku Nezamyslice – Kojetín byla 727 mil. Kč a úseku Kojetín – Přerov byla ve výši 612 mil. Kč. Cena 1 km modernizace úseku IV. železničního koridoru Sudoměřice u Tábora – Votice byla ve výši 368 mil. Kč, což v cenové úrovni roku 2025²⁷ činí 397 mil. Kč. **Smluvní cena za 1 km rychlých spojení je tak u jednoho úseku o 330 mil. Kč (o 83 %) a u druhého o 215 mil. Kč (o 54 %) vyšší než cena 1 km modernizace IV. koridoru.**

4.5.2 Celkové investiční náklady na výstavbu rychlých spojení, které vycházejí ze schválených studií proveditelnosti, činí 737,33 mld. Kč (bližší viz kapitola 4.2.2). Celková délka rychlých železničních spojení v ČR podle těchto studií je 588,7 km, přičemž do této délky jsou zahrnuty také tři tunely – Krušnohorský, Středohorský a Berounský – o celkové délce přibližně 54 km. Průměrné investiční náklady na jeden kilometr RS tak činí 1,25 mld. Kč v cenové úrovni roku 2025²⁸.

²⁵ Usnesení hospodářského výboru PSP ČR č. 35 z 5. schůze ze dne 10. března 2022.

²⁶ Usnesení Senátu č. 389 z 21. schůze ze dne 2. března 2022.

²⁷ Cena modernizace úseku IV. železničního koridoru byla přepočítána indexem stavebních děl podle klasifikace CZ-CC (dráhy železniční dálkové), blíže viz stránky Českého statistického úřadu: <https://csu.gov.cz/produkty/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-2-ctvrtleti-2025>.

²⁸ Celkové investiční náklady dle studií proveditelnosti byly přepočítány indexem stavebních děl podle klasifikace CZ-CC (dráhy železniční dálkové), blíže viz stránky Českého statistického úřadu: <https://csu.gov.cz/produkty/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-2-ctvrtleti-2025>.

4.6 NKÚ zjistil výrazné zvyšování cen u některých vysoutěžených zakázek, toto navyšování umožnila změna legislativy

4.6.1 U kontrolovaných 15 sektorových veřejných zakázek (z toho 12 zakázek zaměřených na zpracování dokumentací k zajištění předprojektové a projektové přípravy a tři zakázky na realizaci staveb) podalo nabídku 52 uchazečů, přičemž v některých případech tito uchazeči tvořili sdružení či konsorcium. Těchto 52 uchazečů bylo vlastněno celkem osmi mateřskými společnostmi.

4.6.2 Na plnění z těchto zakázek byla do doby ukončení kontroly NKÚ vynaložena částka 1 926 889 329 Kč bez DPH.

4.6.3 V průběhu realizace těchto 15 veřejných zakázek z let 2020 až 2025 docházelo k uzavírání dodatků k uzavřeným smlouvám a navyšování vysoutěžených cen. Důvodem pro uzavírání dodatků bylo např. zapracování požadavků samospráv, úpravy studie proveditelnosti a technického řešení, doplnění dokumentace EIA, nové varianty zahloubení tratě. NKÚ zjistil, že u čtyř kontrolovaných veřejných zakázek na dokumentaci pro územní řízení došlo k navýšení vysoutěžené ceny o 40 % a více, u jedné veřejné zakázky dokonce o 125,6 %. U dalších tří veřejných zakázek na dokumentaci pro územní řízení se navýšení závazku pohybovalo od 50 % do 73 %. U ostatních veřejných zakázek se navýšení pohybovalo od 2 do 27 %. Přehled zakázek je uveden v příloze č. 3.

4.6.4 Podle zákona o zadávání veřejných zakázek může k navyšování docházet pouze za zákonem stanovených podmínek (§ 222). Jednou z těchto podmínek byla do 15. července 2023 maximální výše navýšení původní hodnoty závazku o 30 %. Dne 16. července 2023 nabyla účinnosti novela²⁹ zákona o zadávání veřejných zakázek, která tento limit pro sektorové zakázky zrušila.

4.6.5 NKÚ konstatuje, že změna právní úpravy zákona o zadávání veřejných zakázek platná od července 2023 má za následek, že zadávací řízení na nadlimitní sektorové veřejné zakázky se stává formálním, když cenový nárůst původní hodnoty závazku (v případě změn podle § 222 odst. 5 a 6 zákona o zadávání veřejných zakázek) není omezen žádným cenovým limitem. Tato změna umožňuje navyšovat ceny, které vzešly ze soutěžního prostředí, a tím deformovat trh sektorových zakázek, což ve svém důsledku nevytváří předpoklady pro hospodárné vynakládání peněžních prostředků.

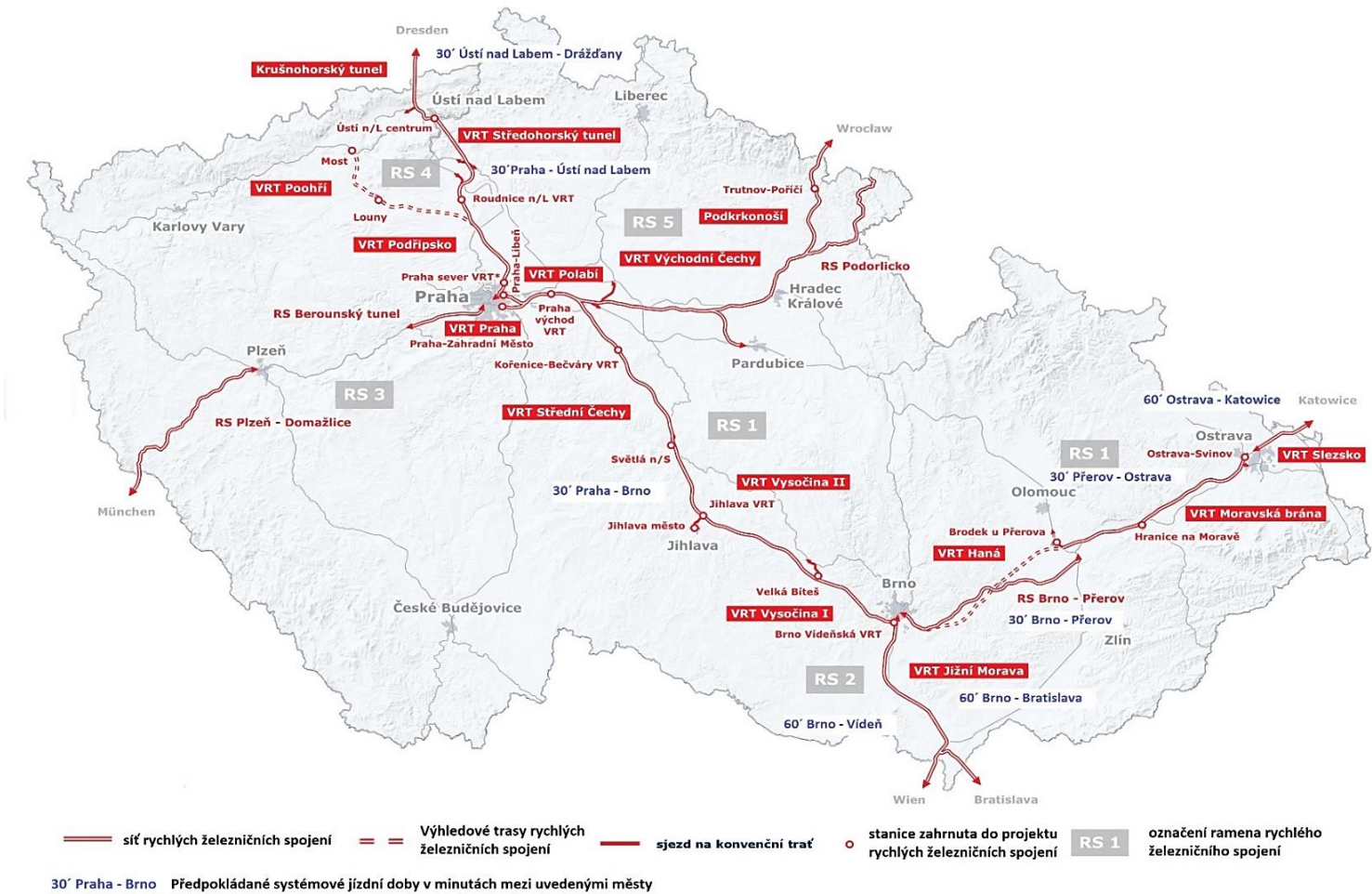
²⁹ Zákon č. 166/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam zkratek a zkrácených názvů

CBA analýza	analýza ekonomické výhodnosti
CEF	<i>Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility)</i>
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
DPS	dokumentace pro provedení stavby
DSS3	<i>Dopravní sektorové strategie 3. fáze</i>
EIA	posuzování vlivů záměrů na životní prostředí
EIB	Evropská investiční banka
EU	Evropská unie
EUR	euro
Kč	česká koruna
Km	kilometr
MD	Ministerstvo dopravy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NUTS 2	územní statistické jednotky, konkrétně regiony EU s počtem obyvatel od 800 000 do 3 000 000 <i>(Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques)</i>
PPP	partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public Private Partnership)
Program rychlých spojení	<i>Program rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR</i>
PSP ČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
RS	rychlá spojení
Rychlá spojení Morava	VRT Moravská brána, VRT Jižní Morava, RS Brno – Přerov
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SNCF	Francouzská národní železniční společnost (Société nationale des chemins de fer français)
SP	studie proveditelnosti
SRN	Spolková republika Německo
SŽ	Správa železnic, státní organizace
TEN-T	transevropská dopravní síť
ÚR	územní rozhodnutí
ÚRP	územní rozvojový plán

ÚŘ	územní řízení
VRT	vysokorychlostní trať
zákon č. 266/1994 Sb.	zákon č. 266/1994 Sb., o drahách
zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
ZP	záměr projektu
ZÚR	zásady územního rozvoje

Vedení hlavních tras (ramen) rychlých železničních spojení včetně terminálů a dojezdových časů mezi důležitými dopravními uzly

Zdroj: Správa železnic, státní organizace; doplněno NKÚ

Přehled jednotlivých ramen vysokorychlostních tratí včetně aktuálního stavu přípravy

Větev	Úsek	Název úseku	Umístění	Síť TEN-T	Provozní rychlost (v km/hod)	Délka (km) dle SP/ZP	Předpokládaný termín zahájení realizace	Předpokládaný termín zprovoznění	Typ stavby	Aktuální stav
RS 1	1	VRT Praha jižní a severní větev	Vršovice – Běchovice Libeň – Běchovice	Hlavní	270	13	jižní větev 2031, severní větev 2029	jižní větev 2036, severní větev 2032	Novostavba/modernizace	Přípravné práce pro zpracování projektové dokumentace, probíhá proces EIA, vydání stanoviska pro severní větev 10/2026, pro jižní větev 10/2028
	2	VRT Polabí	Praha-Běchovice – Poříčany		320	27	2030	2036	Novostavba	Přípravné práce pro zpracování projektové dokumentace, probíhá proces EIA, vydání stanoviska 7/2027
	3	VRT Střední Čechy	Poříčany – Světlá nad Sázavou		320	61,7	2030	2036	Novostavba	Přípravné práce pro zpracování projektové dokumentace, probíhá proces EIA, vydání stanoviska 7/2027
	4	VRT Vysočina II	Světlá nad Sázavou – Velká Bíteš	Hlavní rozšířená	320	83	2031	2036	Novostavba	Přípravné práce pro zpracování projektové dokumentace, probíhá proces EIA, vydání stanoviska 4/2028
	5	VRT Vysočina I	Velká Bíteš – Brno	Hlavní	320	33	2031	2036	Novostavba	Přípravné práce pro zpracování projektové dokumentace, probíhá proces EIA, vydání stanoviska 4/2028
	6	Modernizace trati Brno – Přerov 1. stavba	Brno – Blažovice	Hlavní	200	75	2027	2033	Modernizace	Probíhá ÚŘ, probíhá zpracování DPS
	7	Modernizace trati Brno – Přerov 2. stavba	Blažovice – Vyškov		200		2027	2033	Modernizace	Probíhá ÚŘ, zpracována DPS, majetkoprávní vypořádání
	8	Modernizace trati Brno – Přerov 3. stavba	Vyškov – Nezamyslice		200		2027	2033	Modernizace	Dopracování DPS, majetkoprávní vypořádání
	9	Modernizace trati Brno – Přerov 4. stavba	Nezamyslice – Kojetín		200		2025	2030	Modernizace	V realizaci
	10	Modernizace trati Brno – Přerov 5. stavba	Kojetín – Přerov		200		2025	2030	Modernizace	V realizaci
	11	VRT Moravská brána	Přerov – Ostrava-Svinov	Hlavní rozšířená	320	70	2027	2034	Novostavba	Schváleno stanovisko EIA, začíná majetkoprávní vypořádání
RS 2	1	VRT Jižní Morava	Brno – Břeclav	Hlavní	320	34,3	2029	2033	Novostavba	Projektová dokumentace před dokončením, vydáno souhlasné stanovisko EIA
RS 3*	1	Praha Smíchov – Beroun/Hořovice**	Praha-Smíchov – Beroun	Globální	200	26,3	2028	2038	Novostavba	EIA, probíhá geotechnický průzkum, zpracovaná DPS
	2	Plzeň – Domažlice 1. stavba**	Plzeň-Nová Hospoda – Zbůch – Stod	Hlavní	200	19,1	2026	2029	Modernizace	EIA, vydané ÚŘ, ale žaloba
	3	Plzeň – Domažlice 2. stavba	Plzeň (mimo) – Nýřany – Chotěšov		160	12,3	2025	2027	Modernizace	Vydáno ÚŘ, v běhu SP
	4	Plzeň – Domažlice 3. stavba	Stod – Domažlice		200	24	2027	2030	Novostavba/modernizace	EIA, v běhu proces ÚŘ
	5	Plzeň – Domažlice 4. stavba	Domažlice – st. hranice		100	9,7	2029	2030	Modernizace	Probíhá projektová příprava ve stupni DPS
RS 4	1	VRT Podřipsko	Praha – sjezd na trať 090 (směr Lovosice)	Hlavní	320	44,5	2030	2031	Novostavba	Probíhá EIA, probíhají inženýrsko-geologické průzkumy
	2	VRT Krušnohorský tunel	Ústí nad Labem – státní hranice	Hlavní rozšířená	200	22	2029	2039	Novostavba	Probíhá EIA, probíhají inženýrsko-geologické průzkumy
	3	VRT Středohorský tunel	Sjezd Lovosice – Ústí nad Labem	Globální	250	29,4	2031	2042	Novostavba	Probíhá přírodovědný průzkum
RS 5			Poříčany – Hradec Králové – státní hranice – do ukončení kontroly nebyla schválena SP							

Zdroj: studie proveditelnosti, záměry projektů, odpovědi a informace SŽ; vlastní zpracování NKÚ.

* Dle původní studie proveditelnosti byla délka úseku Plzeň – Domažlice (1. až 4. stavba) celkem 69,5 km. Dle zpracovaných aktuálních záměrů projektů těchto staveb a informace SŽ došlo ke změně (upřesnění) původní délky na 65,1 km, která je uvedena v této tabulce.

** V úseku Beroun – Plzeň byly zmodernizovány úseky Beroun – Zbiroh, Zbiroh – Rokycany a Rokycany – Plzeň s cílem umožnit snížení jízdní doby mezi Prahou a Plzní pod 1 hodinu a zvýšit maximální rychlost na 160 až 200 km/h v letech 2008 až 2019.

Přehled kontrolovaných veřejných zakázek na přípravu rychlých železničních spojení

Název veřejné zakázky	Ev. č. veřejné zakázky	Datum uzavření SOD ³⁰	Cena dle SOD (v Kč bez DPH)	Konečná cena díla (v Kč bez DPH)	Celkové navýšení (v Kč bez DPH)	% navýšení z ceny díla	Skutečné čerpání do doby ukončení kontroly (v Kč bez DPH)
RS 2 VRT Modřice – Šakvice; Zpracování dokumentace pro územní řízení	61820474	3. 9. 2021	129 290 000	291 618 950	162 328 950	125,6	141 787 950
RS 4 + RS 42 Praha – Ústí nad Labem (Most) – Dresden; Zpracování dokumentace pro územní rozhodnutí	61821325	24. 8. 2022	152 179 600	263 382 800	111 203 200	73,1	188 814 796
RS 4 úsek Ústí nad Labem – státní hranice CZ/SRN; Realizace geologického průzkumu pro Krušnohorský tunel	616240008	5. 12. 2024	68 445 550	V realizaci	8 798 730	12,9	4 106 733
Nová budova CDP ³¹ VRT Praha	61624010	6. 11. 2024	38 400 000	V realizaci	–	–	9 600 000
Dílčí projektové a konzultační práce na projektu Terminál Praha východ	Neuvedeno	20. 5. 2021	19 918 000	23 862 200	3 962 200	19,9	23 862 200
RS 1 VRT Světlá nad Sázavou – Velká Bíteš; zpracování dokumentace pro povolení záměru (v režimu BIM ³²)	61624002	8. 11. 2024	579 170 000	V realizaci	–	–	108 072 000
RS 1 VRT Praha-Běchovice – Poříčany; Zpracování dokumentace pro územní řízení – vysokorychlostní trať Praha-Běchovice – Poříčany (II.)	S9593/2020-SŽ-SSZ-OVZ	22. 12. 2020	184 608 000	275 638 000	91 030 000	49,3	275 638 000
RS 1 Praha-Vršovice – Praha-Běchovice; Zpracování dokumentace pro územní řízení	61822154	20. 9. 2023	125 815 700	214 704 690	88 888 990	70,7	113 304 775

³⁰ Smlouva o dílo.

³¹ Centrální dispečerské pracoviště.

³² Building information modeling – informační model stavby.

RS 1 VRT Velká Bíteš – Brno Zpracování dokumentace pro územní řízení	61821358	8. 12. 2022	204 688 000	V realizaci	30 609 806	15	182 853 387
Studie proveditelnosti PPP – Projekt Rychlá spojení Morava	61623032	8. 1. 2024	7 497 000	10 815 000	3 318 000	44	10 815 000
Veřejná zakázka Ekonomická studie pro hodnocení dopadů rozvoje sítě vysokorychlostních tratí a dálniční sítě do roku 2050	61624003	27. 2. 2024	7 669 000	9 769 000	2 100 000	27,38	9 769 000
Modernizace trati Brno – Přerov, 2. stavba Blažovice – Vyškov	61723003	2. 8. 2023	545 747 000	473 344 688	-72 402 312	-13,3 (snížení rozsahu, převod na PPP)	450 201 188
Modernizace trati Brno – Přerov, 4. stavba Nezamyslice – Kojetín	61721016	28. 5. 2021	153 547 000	168 837 600	15 290 600	9,89	151 086 600
Modernizace trati Brno – Přerov, 5. stavba Kojetín – Přerov	61722103	28. 3. 2023	249 908 000	256 697 700	6 789 700	2,72	241 577 700
STUDIE PROVEDITELNOSTI RS 5 VRT Praha – Hradec Králové – Wrocław	61820444	19. 4. 2021	12 600 000	15 400 000	2 800 000	22	15 400 000
Celkem			2 479 482 850				1 926 889 329

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/11

Peněžní prostředky určené na rozvoj čisté mobility

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/11. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Petr Neuvirt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na rozvoj čisté mobility byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“);

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“);

Agentura pro podnikání a inovace, Praha (dále také „API“);

vybraní příjemci podpory: ČEZ, a. s., Praha; E.ON Česká republika, s. r. o., České Budějovice;

GasNet, s.r.o., Ústí nad Labem; Pražská energetika, a.s., Praha; ORLEN Unipetrol RPA s.r.o., Litvínov; W.A.G. payment solutions, a.s., Praha.

Kontrolováno bylo období let 2019 až 2025, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

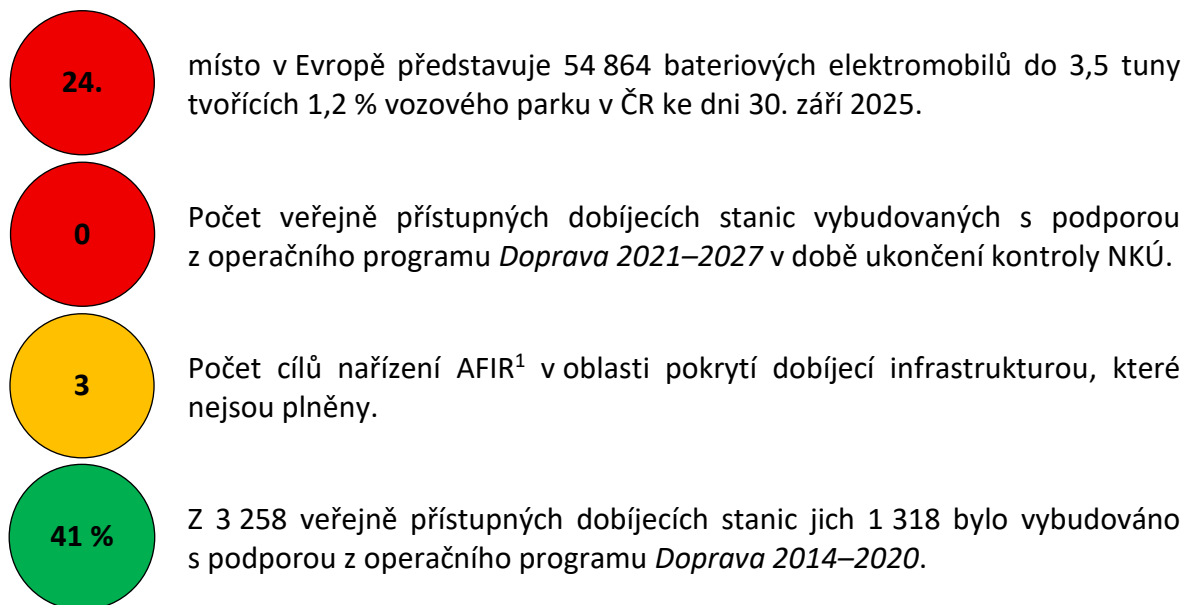
Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob od června 2025 do prosince 2025.

Kolegium NKÚ na svém V. jednání, které se konalo dne 30. března 2026,

schválilo usnesením č. 7/V/2026

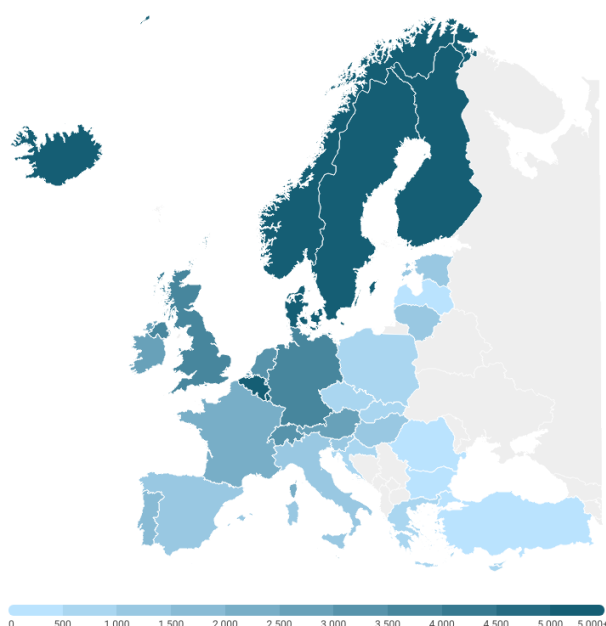
kontrolní závěr v tomto znění:

Čistá mobilita

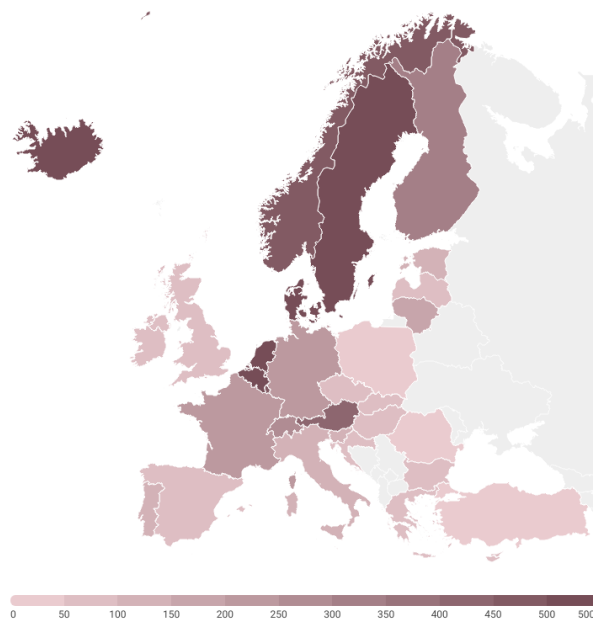

V ČR nejsou dokončena nová pravidla pro bezpečné dobíjení elektromobilů a pro parkování aut na plynná paliva v hromadných garážích.

Počet elektromobilů na 100 tis. obyvatel

Počet dobíjecích stanic na 100 tis. obyvatel

Pozn.: V příloze č. 1 uvádíme základní pojmy pro oblast čisté mobility. Mezinárodní srovnání je dostupné na [Mezinárodní srovnání](https://nku.gov.cz/scripts/detail.php?id=15555) (<https://nku.gov.cz/scripts/detail.php?id=15555>) s daty k 30. září 2025.

Zdroj: European Alternative Fuels Observatory, zřízena Evropskou komisí pro sledování dat v oblasti alternativních paliv, data jsou dostupná online na <https://alternative-fuels-observatory.ec.europa.eu/>.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1804 ze dne 13. září 2023, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice 2014/94/EU.

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1 NKÚ provedl kontrolu poskytování a čerpání peněžních prostředků určených na podporu rozvoje čisté mobility. Kontrola byla zaměřena na podporu, kterou poskytovalo MPO z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020* (dále také „OP PIK“) a *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“), a na podporu, kterou poskytovalo MD z operačního programu *Doprava 2014–2020* a operačního programu *Doprava 2021–2027*. Kontrola byla podrobena také činnost MPO jako koordinátora a gestora *Národního akčního plánu čisté mobility* (dále také „NAP CM“). Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované MD a MPO na rozvoj čisté mobility byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.
- 1.2 **Podpora, kterou poskytly MD a MPO v kontrolovaném období, přispěla k rozvoji čisté mobility. Přesto některé stanovené cíle nebyly splněny. Část dálniční sítě směrem na hranice s Německem a Polskem není dostatečně pokryta veřejně dostupnou dobíjecí infrastrukturou. Není dokončena nová legislativa pro bezpečné dobíjení a parkování vozidel na alternativní paliva v hromadných garážích. Z operačního programu *Doprava 2021–2027* nebyla do doby ukončení kontroly vybudována žádná dobíjecí stanice. NKÚ vyhodnotil míru dosahování cílů podpory čisté mobility jako omezenou. Zjištěná nevhodnost byla v průběhu kontroly odstraněna.**
- 1.3 Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:
- a) ČR je v přepočtu elektrických a hybridních automobilů na 100 tis. obyvatel pod evropským průměrem na 24. místě². *Národní akční plán čisté mobility* počítá při pořízení vozidel na alternativní paliva s podporou jen podnikatelských subjektů. Vnitrostátní cíl čisté mobility dosáhnout v roce 2025 minimálně 50 000 osobních bateriových vozidel byl splněn. Nebyly však dosaženy cíle počtu bateriových užitkových vozidel, bateriových autobusů a vozidel na vodíkový pohon (viz odstavce 4.1–4.3).
 - b) Do doby ukončení kontroly NKÚ nesplnila ČR tři závazné cíle stanovené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1804³ (dále také „nařízení AFIR“) s termínem plnění do 31. prosince 2025 (blíže bod 4.6), které se týkají pokrytí hlavní sítě TEN-T veřejně dostupnou dobíjecí infrastrukturou:
 - I. Na 86 km dlouhém úseku dálnice D5 mezi státní hranicí a Plzní a na 110 km dlouhé dálnici D11 mezi Prahou a Jaroměří nejsou veřejně dostupné dobíjecí parky pro lehká elektrická vozidla s celkovým výstupním výkonem alespoň 400 kW;
 - II. na hlavní síti TEN-T nejsou dostupné dobíjecí parky pro těžká elektrická vozidla s celkovým výstupním výkonem alespoň 1 400 kW;

² Mezinárodní srovnání zpracované NKÚ je dostupné na [Mezinárodní srovnání \(https://nku.gov.cz/scripts/detail.php?id=15555\)](https://nku.gov.cz/scripts/detail.php?id=15555).

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1804 ze dne 13. září 2023, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice 2014/94/EU.

III. v městském uzlu⁴ Ústí nad Labem nejsou dostupné dobíjecí body pro těžká elektrická vozidla s celkovým výstupním výkonem alespoň 900 kW (viz odstavce 4.4–4.9).

- c) Nejsou splněna legislativně-regulatorní opatření NAP CM, která měla zajistit bezpečnost při dobíjení elektrických vozidel ve vnitřních prostorách objektů (např. hromadných garáží) a odstranit překážky pro parkování vozidel na plynná paliva v nově budovaných a rekonstruovaných hromadných garážích. Pravidla pro bezpečné dobíjení elektrických vozidel měla být přijata do konce roku 2025, pro parkování vozidel na plynná paliva měla být přijata do konce roku 2021. MPO má při přípravě těchto opatření koordinační roli, za nastavení pravidel jsou odpovědné MD, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo pro místní rozvoj. Do doby ukončení kontroly NKÚ u nich ke shodě na opatřeních nedošlo (viz odstavce 4.10–4.11).
- d) Dotace z operačního programu *Doprava 2021–2027* měly podpořit vybudování nejméně 500 veřejných dobíjecích stanic do 31. prosince 2024 a do 31. prosince 2029 jich má být vybudováno 17 000. MD vydalo pro 56 projektů rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále také „RoPD“) v objemu 2,6 mld. Kč (43 % alokace), pomocí kterých má být vybudováno 7 152 dobíjecích bodů (3 916 dobíjecích stanic). Do doby ukončení kontroly nebyla vybudována ani jedna z těchto dobíjecích stanic, a to kvůli náročnosti přípravy jednotlivých projektů i kvůli jejich pomalé realizaci (viz odstavce 4.19–4.21).
- e) Při kontrole 6 vybraných příjemců podpory z operačního programu *Doprava 2014–2020* zjistil NKÚ v jednom případě, že MD proplatilo příjemci nezpůsobilé výdaje ve výši 358 531 Kč. Příjemce tyto prostředky v průběhu kontroly vrátil (viz odstavec 4.24).

II. Informace o kontrolované oblasti

- 2.1 **Čistá mobilita** představuje soubor opatření a nástrojů směřujících k rozvoji dopravy s nízkými emisemi a k omezení negativních dopadů emisí z dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel. Zahrnuje jak podporu nízkoemisních druhů dopravy a související infrastruktury, tak rozvoj technologických řešení a inovací v oblasti vozidel a energetických systémů.

⁴ Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. června 2024, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě, o změně nařízení (EU) 2021/1153 a (EU) č. 913/2010 a o zrušení nařízení (EU) č. 1315/2013 (Text s významem pro EHP), jsou městskými uzly v ČR Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Liberec, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Praha a Ústí nad Labem.

- 2.2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU⁵ (dále také „směrnice **AFID**“) ze dne 22. října 2014 měla za cíl vytvořit v členských státech EU dostatečně příznivé prostředí pro širší uplatnění alternativních paliv.
- 2.3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1804⁶ (nařízení **AFIR**) ze dne 13. září 2023 nahradilo směrnici AFID. Nařízení AFIR zavazuje členské státy mimo jiné k povinné výstavbě infrastruktury dobíjecích stanic a vodíkových plnicích stanic podél sítě TEN-T a v oblastech městských uzlů.
- 2.4 **Národní akční plán čisté mobility** je vládní strategický dokument, který se zabývá rozvojem alternativních paliv v odvětví dopravy a příslušné infrastruktury. NAP CM schválila vláda usnesením ze dne 20. listopadu 2015 č. 941⁷. Vznikl na základě požadavku směrnice AFID. NAP CM byl do doby ukončení kontroly NKÚ dvakrát aktualizován. První aktualizaci NAP CM schválila vláda svým usnesením ze dne 27. dubna 2020 č. 469⁸, důvodem pro aktualizaci byla potřeba zohlednit vývoj v oblasti alternativních paliv a pokračující důraz na postupnou dekarbonizaci.⁹ Druhá aktualizace NAP CM proběhla s ohledem na nově definované cíle a požadavky nařízení AFIR, vláda ji schválila svým usnesením ze dne 28. srpna 2024 č. 590¹⁰.
- 2.5 **Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020** schválila vláda ČR usnesením ze dne 14. července 2014 č. 581¹¹. Programový dokument OP PIK schválila Evropská komise rozhodnutím C(2015) 3039 ze dne 29. dubna 2015. Podpora OP PIK pro čistou mobilitu byla realizována v prioritní ose 3, v rámci specifického cíle 3.4 *Uplatnit inovativní nízkouhlíkové technologie v oblasti nakládání energií a při využívání druhotných surovin* prostřednictvím programu podpory *Nízkouhlíkové technologie*. V období let 2016 až 2019 byla podpora v rámci pěti výzev poskytována malým, středním a velkým podnikům na pořízení elektromobilů a pořízení nabíjecích neveřejných stanic pro elektromobily v rámci podnikatelského areálu pro vlastní potřebu. MPO bylo řídicím orgánem OP PIK a činnosti s ním související zabezpečovalo podle obecného nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013¹². Část těchto činností delegovalo na zprostředkující subjekt, kterým je od června 2016

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU ze dne 22. října 2014, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1804 ze dne 13. září 2023, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice 2014/94/EU.

⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 20. listopadu 2015 č. 941, o Národním akčním plánu čisté mobility.

⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 27. dubna 2020 č. 469, o aktualizaci Národního akčního plánu čisté mobility.

⁹ Aktualizace NAP CM reflektuje zvyšování ambicí v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a reaguje na změnu unijní legislativy.

¹⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 28. srpna 2024 č. 590, o 2. aktualizaci Národního akčního plánu čisté mobility.

¹¹ Usnesení vlády ČR ze dne 14. července 2014 č. 581, k Operačnímu programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020.

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

Agentura pro podnikání a inovace, která je státní příspěvkovou organizací a je podřízena MPO. V programovém období 2014 až 2020 podpořilo MPO celkem 557 projektů, podpora dosáhla celkové výše 272,775 mil. Kč.

- 2.6 **Operační program *Doprava 2014–2020*** schválila Evropská komise dne 11. května 2015. Podpora rozvoje alternativních paliv byla realizována v prioritní ose 2 *Silniční infrastruktura na síti TEN-T, veřejná infrastruktura pro čistou mobilitu a řízení silničního provozu*. Řídicím a zprostředkujícím orgánem pro oblast alternativních paliv bylo MD. Rozvoj alternativních paliv byl podporován prostřednictvím specifického cíle 2.2, jehož cílem bylo zajistit vytvoření podmínek pro širší využití vozidel na alternativní pohon na silniční síti, a to zejména ve městech a na hlavní síti TEN-T. Podporovanými aktivitami bylo vybudování páteřní sítě rychlodobíjecích stanic, výstavba běžných dobíjecích stanic, výstavba plnicích stanic na CNG, LNG a vodík. Podmínkou podpory byla veřejná dostupnost dobíjecích a plnicích stanic. Formou podpory byla dotace. Celková alokace specifického cíle 2.2 byla ve výši 1,2 mld. Kč. Podpořeno bylo 24 projektů z 49 podaných žádostí o podporu. Z příspěvku Unie bylo proplaceno 473,5 mil. Kč a vybudováno bylo 1 325 dobíjecích a plnicích stanic.
- 2.7 **Operační program *Doprava 2021–2027*** schválila Evropská komise dne 8. července 2022. Podpora čisté mobility je součástí priority 3 *Udržitelná a městská mobilita (a alternativní paliva)*, specifického cíle č. RSO2.8 *Podpora udržitelné multimodální městské mobility v rámci přechodu na uhlíkově neutrální hospodářství*. Řídicím a zprostředkujícím orgánem v oblasti alternativních paliv je MD. Podpora je zaměřená na rozvoj infrastruktury pro elektromobilitu a jiná alternativní paliva (vodík, LNG), konkrétně mají být podporovány veřejně přístupné dobíjecí a plnicí stanice. Na rozvoj infrastruktury pro alternativní paliva je alokováno v operačním programu *Doprava 2021–2027* celkem 6 mld. Kč. V době ukončení kontroly bylo zaregistrováno 116 žádostí o podporu, z toho 56 projektů prošlo hodnocením a bylo jim vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace, z toho 16 projektů bylo již v realizaci.
- 2.8 **Národní plán obnovy** je strategický dokument, na základě kterého čerpá ČR prostředky z *Nástroje pro oživení a odolnost*, který byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021¹³. Vláda ČR schválila NPO dne 17. května 2021 usnesením č. 467¹⁴. Do 31. října 2025 byl NPO třikrát aktualizován. Podpora rozvoje čisté mobility v oblasti silniční dopravy je součástí pilíře 2 *Fyzická infrastruktura a zelená tranzice* a komponenty 2.4 *Čistá mobilita* a od roku 2023 na základě aktualizace NPO rovněž součástí pilíře 7 v komponentě 7.5 *Dekarbonizace silniční dopravy* (REPowerEU). Podpora byla v obou těchto komponentách poskytována prostřednictvím finančního nástroje s dotační složkou.

¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

¹⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 17. května 2021 č. 467, k materiálu Národní plán obnovy.

- 2.9 V tabulce č. 1 jsou uvedeny statistické údaje o veřejně přístupné dobíjecí a plnicí infrastruktury v ČR k 30. září 2025.

Tabulka č. 1: Statistické údaje veřejně přístupné dobíjecí a plnicí infrastruktury v ČR k 30. září 2025

Informace	Počet
Dobíjecí stanice s výkonem < 50 kW	1 700
Počet dobíjecích stanic s výkonem ≥ 50 kW a < 150 kW	1 074
Počet dobíjecích stanic s výkonem ≥ 150 kW	484
z toho: počet dobíjecích stanic s výkonem ≥ 350 kW	81
Plnicí stanice CNG	237
Plnicí stanice LNG	9
Vodíková plnicí stanice	3

Zdroj: evidence MPO podle zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách).

Pozn.: Kvůli porovnatelnosti údajů, jejich různým termínům zveřejňování a rozdílné periodicitě bylo zvoleno datum 30. září 2025 jako poslední společné pro všechny údaje uváděné v tomto kontrolním závěru.

III. Rozsah kontroly

- 3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky poskytované Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem dopravy na rozvoj čisté mobility byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.
- 3.2 U **MD** byl kontrole podroben postup MD jako řídicího a zároveň zprostředkujícího orgánu při přípravě a poskytování podpory v oblasti alternativních paliv z operačního programu *Doprava 2014–2020* a operačního programu *Doprava 2021–2027*. Dále byl kontrole podroben postup MD při implementaci opatření NAP CM v jeho působnosti.
- 3.3 Celkový kontrolovaný objem na úrovni systému u MD činil 3 095 mil. Kč. Zahrnoval výši proplacené podpory z operačního programu *Doprava 2014–2020* ve specifickém cíli 2.2 v částce 473,564 mil. Kč a objem peněžních prostředků z operačního programu *Doprava 2021–2027* u projektů s RoPD ve výši 2 621,547 mil. Kč.
- 3.4 U **MPO** byl kontrole podroben postup MPO jako řídicího orgánu OP PIK a jako spoluvlastníka komponent NPO při přípravě a poskytování podpory na rozvoj čisté mobility v oblasti silniční dopravy prostřednictvím pilíře 2 *Fyzická infrastruktura a zelená tranzice* (komponenta 2.4 *Čistá mobilita*) a také pilíře 7 *REPowerEU* (komponenta 7.5 *Dekarbonizace silniční dopravy*). Budování infrastruktury pro dobíjení elektromobilů bylo možné okrajově podpořit i v rámci komponenty 2.2 *Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru*. Dále byl kontrole podroben postup MPO při řízení a koordinaci realizace opatření NAP CM a implementace opatření NAP CM, jež mělo MPO ve své působnosti.

- 3.5 Celkový kontrolovaný objem na úrovni systému činil u MPO 2 222,775 mil. Kč. Zahrnoval výši proplacených peněžních prostředků ze SC 3.4 OP PIK v částce 272,775 mil. Kč a výši alokace peněžních prostředků z NPO v komponentách 2.4 a 7.5 v částce 1 950 mil. Kč.
- 3.6 U **API** byl kontrole podroben postup API jako zprostředkujícího subjektu OP PIK, který zajišťoval prvotní hodnocení projektů, kontrolu žádostí o platbu, monitoring projektů v rámci realizace a doby udržitelnosti a dodržování stanovených podmínek příjemci podpory. Kontrolovaný objem na úrovni systému činil 279,3 mil. Kč.
- 3.7 **U šesti vybraných příjemců podpory** (8 projektů) z operačního programu *Doprava 2014–2020* bylo prověřeno, zda příjemci realizovali projekty v souladu s RoPD a jeho případnými změnami, zda příjemci po ukončení realizace projektu dosáhli očekávaných přínosů projektu a zda plní podmínky udržitelnosti stanovené v RoPD. NKÚ při výběru projektů zohlednil stav realizace projektů, typ podpořených alternativních paliv a výši podpory (nejméně 10 mil. Kč). Celková výše proplacených peněžních prostředků činila 254,7 mil. Kč.
- 3.8 Účelnost je takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.¹⁵ NKÚ při kontrole účelnosti posuzoval, jak poskytovatelé nastavili cíle a podmínky podpory, jak zajistili naplnění cílů a přínosů podpory a jak plnění těchto cílů ověřovali. U příjemců podpory NKÚ posuzoval, zda pořídili majetek a služby nezbytné pro naplnění stanovených cílů realizovaných projektů.
- 3.9 Hospodárnost je použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.¹⁶ NKÚ při kontrole hospodárnosti prověřoval, jak poskytovatelé zajistili a kontrolovali hospodárné nakládání s peněžními prostředky. U příjemců podpory kontrola zjišťovala, zda nepořídili majetek a služby za cenu vyšší než v místě a čase obvyklou nebo za cenu vyšší než vzešlou z výběrového řízení, zda při pořízení majetku a služeb postupovali příjemci podle stanovených pravidel pro výběrová řízení a zda pořízený majetek využívali.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹⁵ Ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁶ Ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Počet vozidel na alternativní paliva v ČR je v přepočtu na obyvatele pod evropským průměrem

4.1 *Národní akční plán čisté mobility* stanovil strategické cíle a opatření, kterých má být dosaženo mj. v oblasti silniční dopravy pro rozvoj a dostupnost vozidel na alternativní paliva v ČR. Pro tyto potřeby jsou součástí NAP CM cílové počty vozidel na alternativní paliva pro roky 2025, 2030 a 2035 v rozlišení dle druhu alternativního paliva a jednotlivých kategorií vozidel (tabulka č. 2).

Tabulka č. 2: Minimální vnitrostátní cíle počtu vozidel na alternativní paliva dle 2. aktualizace NAP CM

Vozidla	Cíl 2025	Počty registrovaných vozidel k 30. září 2025	Míra naplnění cíle 2025 k 30. září 2025	Cíl 2030	Cíl 2035
Bateriové osobní automobily (M1)	50 000	51 903	103,8 %	250 000	1 000 000
Bateriová lehká užitková vozidla (N1)	4 000	2 961	74,0 %	20 000	60 000
Bateriová střední a těžká nákladní vozidla (N2, N3)	150	143	95,3 %	6 000	25 000
Bateriové autobusy	400	229	57,3 %	1 200	4 200
CNG/bioCNG osobní automobily (M1)	22 900	22 916	100,1 %	24 500	18 700
CNG/bioCNG lehká užitková vozidla (N1)	5 100	4 919	96,5 %	7 700	2 100
CNG/bioCNG střední a těžká nákladní vozidla (N2, N3)	400	344	86,0 %	520	600
CNG/bioCNG autobusy	2 000	1 905	95,3 %	2 530	2 500
LNG/bioLNG střední a těžká nákladní vozidla (N2, N3)	1 000	110	11,0 %	4 000	9 000
H ₂ osobní vozidla (M1)	200	35	17,5 %	3 000	8 000
H ₂ lehká užitková vozidla (N1)	50	0	0,0 %	800	3 500
H ₂ střední a těžká nákladní vozidla (N2, N3)	10	0	0,0 %	380	1 500
H ₂ autobusy	10	0	0,0 %	200	350

Zdroj: 2. aktualizace NAP CM, [Registrace všech čistých vozidel v ČR dle NAP CM | Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.](#)

Pozn.: Podle Centra dopravního výzkumu bylo od 1. října 2025 do 31. prosince 2025 registrováno v ČR 10 vodíkových autobusů.

CNG – stlačený zemní plyn, LNG – zkapalněný zemní plyn, H₂ – vodík; ostatní zkratky jsou vysvětleny v příloze č. 1 kontrolního závěru.

4.2 Z tabulky č. 2 vyplývá, že cílového počtu bateriových osobních vozidel bylo dosaženo, naopak počtu lehkých bateriových užitkových vozidel a bateriových autobusů nebylo dosaženo. Počet vodíkových vozidel výrazně zaostává za plánovanými cíli, do 30. září 2025 nebylo v ČR registrováno žádné lehké užitkové vozidlo, těžké nákladní vozidlo nebo autobus využívající k pohonu vodíkovou technologii. NKÚ porovnal počty osobních a lehkých užitkových bateriových vozidel mezi jednotlivými evropskými státy. V ČR bylo k 30. září 2025 registrováno 54 864 bateriových vozidel (kat. M1 + N1), což se v přepočtu

na 100 tis. obyvatel řadí pod evropský průměr na 24. místo. Porovnání s evropskými státy v oblasti bateriových vozidel a dobíjecích stanic je dostupné v datové příloze tohoto kontrolního závěru (viz [Mezinárodní srovnání, https://nku.gov.cz/scripts/detail.php?id=15555](https://nku.gov.cz/scripts/detail.php?id=15555)).

- 4.3 Ke splnění počtů vozidel uvedených v tabulce č. 2 měla přispět mimo jiné opatření NAP CM k rozvoji čisté mobility. Tato opatření jsou definována na tzv. kartách opatření, za jejich realizaci mají odpovědnost konkrétní ministerstva a jiné subjekty. Opatření vytyčená NAP CM na podporu rozvoje infrastruktury pro alternativní paliva jsou různorodá, zahrnují např. legislativní opatření, přímou finanční podporu na budování infrastruktury pro alternativní paliva (kap. 4.17–4.21), podporu nákupu vozidel na alternativní paliva (kap. 4.12–4.16), podporu vědy a výzkumu, opatření směřující k odstraňování překážek a vytváření pobídek pro rozvoj trhu vozidel a příslušné infrastruktury (např. formou osvobození od poplatku za užití dálnice), zrychlené daňové odepisování bezemisních vozidel, povinnost instalace dobíjecí stanice a kabelovodů v nově postavených budovách a další. Přímá podpora nákupu vozidel na alternativní paliva byla nastavena pouze pro podnikatelské subjekty.

Nejsou splněny cíle pokrytí hlavní silniční sítě TEN-T dobíjecími stanicemi dle nařízení AFIR

- 4.4 Druhá aktualizace NAP CM vychází z nařízení AFIR, které zavedlo pro členské státy EU cíle, kterých mají v oblasti rozvoje alternativních paliv dosáhnout. Cíle jsou stanoveny pro oblast elektromobility, vodíkové infrastruktury a pro infrastrukturu LNG. Pro ostatní plynná paliva (LPG, CNG) nejsou v nařízení AFIR stanoveny žádné cíle.
- 4.5 ČR splnila cíl zajistit dostatečný výstupní výkon veřejné dobíjecí infrastruktury pro lehká elektrická vozidla¹⁷. Dostatečnost výstupního dobíjecího výkonu je vymezena jako minimální výstupní výkon 1,3 kW na jedno registrované lehké bateriové vozidlo a minimální výstupní výkon 0,8 kW na jedno registrované lehké plug-in hybridní vozidlo. Dle zprávy, kterou MPO předložilo Evropské komisi a která pojednává o stavu veřejné dobíjecí infrastruktury v ČR k 31. prosinci 2024, byla podmínka splněna. K 30. září 2025 bylo v ČR registrováno celkem 54 864 lehkých bateriových vozidel a 32 163 plug-in hybridních vozidel, což dle požadavku nařízení AFIR představuje výkon veřejné dobíjecí infrastruktury nejméně 97,05 MW. Ke stejnému datu byl dostupný dobíjecí výkon v ČR 251,09 MW, lze tedy předpokládat, že tato podmínka bude splněna i pro rok 2025.

¹⁷ Článek 3 bod 1 nařízení AFIR.

- 4.6 Nařízení AFIR dále obsahuje tři cíle, které měly být členskými státy splněny do 31. prosince 2025 a měly zajistit dostatečné pokrytí veřejně přístupnou dobíjecí infrastrukturou:
- 4.6.1 podél hlavní silniční sítě TEN-T v každém směru jízdy v maximální vzdálenosti 60 km zavést veřejně přístupné dobíjecí parky pro lehká bateriová vozidla s celkovým výstupním výkonem nejméně 400 kW a alespoň jedním dobíjecím bodem o výstupním výkonu nejméně 150 kW¹⁸,
 - 4.6.2 podél alespoň 15 % délky silniční sítě TEN-T zavést veřejně přístupné dobíjecí parky pro těžká elektrická vozidla v každém směru jízdy s celkovým výstupním výkonem nejméně 1 400 kW a alespoň jedním dobíjecím bodem o výstupním výkonu nejméně 350 kW¹⁹,
 - 4.6.3 v každém městském uzlu zavést veřejně přístupné dobíjecí body pro těžká elektrická vozidla s celkovým výstupním výkonem nejméně 900 kW, který je poskytován dobíjecími stanicemi s individuálním výstupním výkonem nejméně 150 kW²⁰.
- 4.7 Evidenci dobíjecích stanic²¹ vede MPO podle ustanovení § 6 odst. 1 a 5 zákona č. 311/2006 Sb.²², a to včetně informací o konkrétní lokalitě, počtu dobíjecích bodů, výkonu a údajů o tom, zda je dobíjecí stanice veřejně přístupná. Tuto evidenci zveřejňuje MPO také na svých webových stránkách.
- 4.8 NKÚ na základě analýzy této evidence (stav k 30. září 2025) zjistil, že tři výše uvedené cíle ČR nesplnila. Vzhledem k tomu, že nebudou dokončeny projekty na rozvoj sítě veřejně dostupných dobíjecích stanic a nejsou realizovány žádné projekty na rozvoj veřejných dobíjecích stanic pro těžká elektrická vozidla z operačního programu *Doprava 2021–2027*, lze konstatovat, že cíle nebyly splněny ani do stanoveného termínu 31. prosince 2025. Cíl uvedený v bodě 4.6.1 není splněn na 86 km dlouhém úseku dálnice D5 mezi státní hranicí a Plzní a na 110 km dlouhé dálnici D11 mezi Prahou a Jaroměř. Dobíjecí stanice s výkonem nad 350 kW nejsou na 15 % délky silniční sítě TEN-T (cíl uvedený v bodě 4.6.2). Dostatečný výkon dobíjecích stanic pro těžká elektrická vozidla není v městském uzlu Ústí nad Labem (cíl uvedený v bodě 4.6.3). NKÚ ilustrativně zakreslil výsledky analýzy do obr. č. 1, ve kterém jsou zobrazeny veřejně dostupné dobíjecí stanice s výkonem 150 kW a vyšším.

¹⁸ Článek 3 bod 4 písm. a) nařízení AFIR; za splnění tohoto cíle se považuje umístění veřejně přístupné dobíjecí stanice u silnic sítě TEN-T nebo v dojezdové vzdálenosti 3 km od nejbližšího výjezdu ze silnice sítě TEN-T.

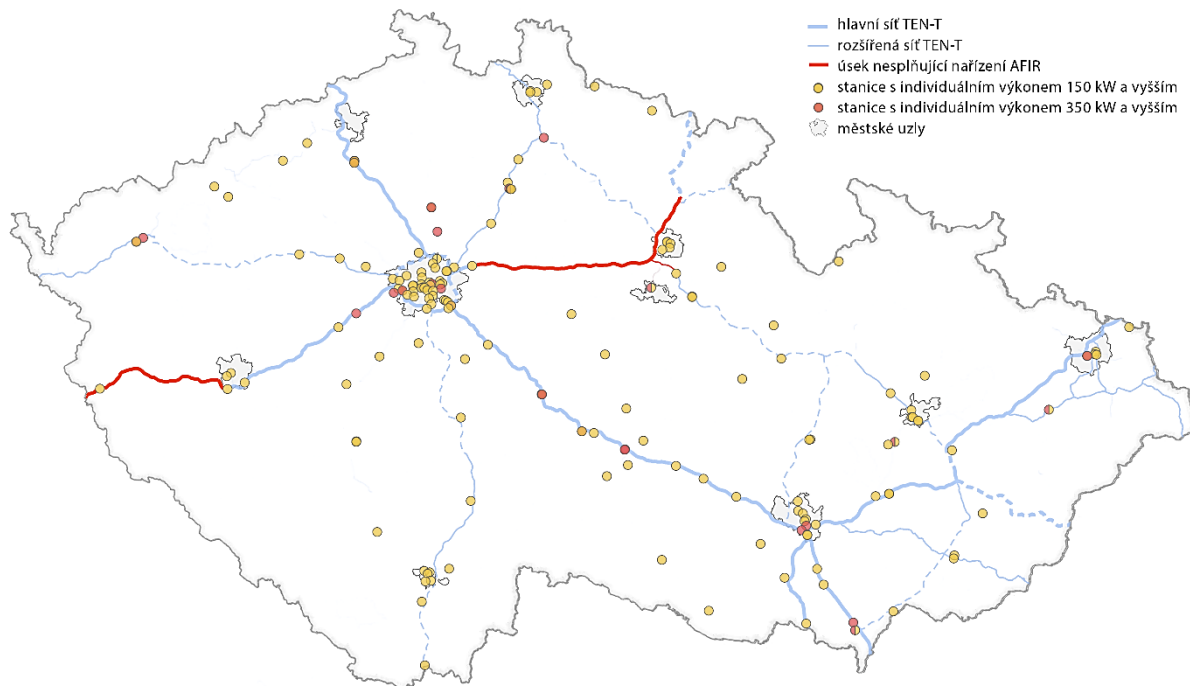
¹⁹ Článek 4 bod 1 písm. a) nařízení AFIR.

²⁰ Článek 4 bod 1 písm. g) nařízení AFIR.

²¹ Dobíjecí stanice s výkony nad 22 kW dobíjejí vždy stejnosměrným proudem. Tyto dobíjecí stanice (např. s nominálním výstupním výkonem 150 kW) disponují vždy alespoň jedním dobíjecím bodem o stejném výstupním výkonu jako celá dobíjecí stanice (v našem případě tedy 150 kW).

²² Zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách).

Obr. č. 1: Přehled veřejně přístupných dobíjecích stanic v ČR s nominálním výkonem 150 kW a vyšším (k 30. září 2025)

Zdroj: evidence veřejně přístupných dobíjecích stanic vedená podle § 6 odst. 5 zákona č. 311/2006 Sb.

Pozn.: Čárkovaně jsou zobrazeny plánované nebo budované části silniční sítě TEN-T.

4.9 Nařízení AFIR stanovilo cíle v oblasti rozvoje vodíkové infrastruktury až pro rok 2030. Do 31. prosince 2024 nařízení AFIR stanovilo cíl v oblasti infrastruktury pro zkapalněný metan (LNG) pro silniční vozidla tak, aby byl vybudován přiměřený počet veřejně dostupných výdejních stojanů pro LNG alespoň podél hlavní sítě TEN-T pro těžká motorová vozidla. Cílem bylo umožnit provoz těžkých motorových vozidel na zkapalněný metan v celé Unii. Podle nařízení AFIR bylo jeho naplnění odvozeno od skutečné poptávky po tomto druhu paliva a toho, zda s tím spojené náklady nebudou nepřiměřené očekávaným přínosům.²³ K 31. prosinci 2024 bylo v ČR registrováno 104 středních a těžkých nákladních vozidel na LNG (kategorie N2 a N3), k 30. září 2025 pak bylo těchto vozidel registrováno 110. Veřejných čerpacích stanic na LNG bylo k 31. prosinci 2024 i k 30. září 2025 celkem devět, osm z nich je umístěno v Čechách, jedna na Moravě. Cíle v oblasti infrastruktury pro LNG bylo dosaženo.

Pravidla pro bezpečné dobíjení v budovách a pro parkování vozidel na plynná paliva nejsou dokončena

4.10 NKÚ zkontroloval plnění celkem 60 opatření z první a druhé aktualizace NAP CM, jež měly realizovat nebo na jejichž realizaci se měly podílet MPO a MD. Tato opatření souvisela přímo s rozvojem veřejné infrastruktury pro alternativní paliva a mají být realizována nejpozději do konce roku 2027. Opatření zaměřená na dostupnost informací o veřejných dobíjecích a plnicích stanicích, zavedení regulačního rámce a technických

²³ Článek 8 nařízení AFIR.

norem v oblasti alternativních paliv, mýtného, odpisů majetku, podpory pořízení vozidel a související infrastruktury a bezpečnost v oblasti alternativních paliv byla MD a MPO splněna, v jednotkách případů s mírným zpožděním.

- 4.11 Dvě opatření, ve kterých je MD a MPO spolupracující subjekt, však do doby ukončení kontroly splněna nebyla. Na základě těchto opatření má dojít ke stanovení legislativních a bezpečnostních pravidel dobíjení elektrických vozidel ve vnitřních prostorách objektů (např. v hromadných garážích) a k odstranění překážek pro parkování vozidel na plynná paliva v nově budovaných a rekonstruovaných garážích. Opatření měla být realizována formou vyhlášky. Opatření k dobíjení elektrických vozidel mělo být připraveno do konce roku 2025, opatření pro parkování vozidel na plynná paliva mělo být hotovo do konce roku 2021. Odpovědnost za přípravu těchto opatření nese Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo pro místní rozvoj a MD. MPO má při přípravě těchto opatření koordinační roli. Do doby ukončení kontroly NKÚ nedošlo mezi uvedenými subjekty ke shodě na takových opatřeních, která by neznevýhodňovala elektromobilitu a provoz vozidel na alternativní paliva při zachování bezpečnostních standardů platných v jiných zemích EU.

MPO nemá přesné informace o počtu elektromobilů a dobíjecích stanic pořízených prostřednictvím podpory z OP PIK

- 4.12 V programu podpory *Nízkouhlíkové technologie* OP PIK podporovalo MPO rozvoj inovativních technologií v různých oborech. V pěti výzvách byla podpora zaměřena na nákup bateriových elektrických vozidel a elektrických vozidel s prodlouženým dojezdem a neveřejných dobíjecích stanic pro malé, střední a velké podniky. MPO poskytovalo tuto podporu v letech 2016–2020 a celkem podpořilo 557 projektů na nákup vozidel na alternativní paliva a vybudování neveřejných dobíjecích stanic za celkem 272,775 mil. Kč.
- 4.13 U programu podpory *Nízkouhlíkové technologie* nastavilo MPO sledování přínosů podpory tak, že v každém projektu mohlo být vykázáno pořízení pouze jedné inovativní technologie, bez ohledu na skutečný počet pořízených vozidel či dobíjecích stanic. MPO přesné počty pořízených vozidel a dobíjecí infrastruktury nesledovalo. Z dokladů předložených ke kontrole NKÚ vyplynulo, že bylo pořízeno orientačně 886 elektromobilů a 384 neveřejných dobíjecích stanic. MPO tak nemohlo pomocí tohoto indikátoru monitorovat a vyhodnotit přínos poskytnuté podpory k rozvoji čisté mobility.

Podpora z NPO prostřednictvím finančního nástroje splnila stanovené cíle

- 4.14 V letech 2024–2025 podpořilo MPO nákup vozidel na alternativní pohon (kategorie M1 a N1) a vybudování neveřejných dobíjecích stanic pro malé, střední a velké podniky formou finančního nástroje s dotační složkou. Finanční nástroj byl poskytován v rámci *Národního plánu obnovy* z komponent 2.4 (*Čistá mobilita*) a 7.5 (*Dekarbonizace silniční*

dopravy), jeho realizací byla na základě smlouvy s MPO pověřena Národní rozvojová banka, a.s.²⁴ Finanční nástroj byl poskytován ve formě bankovní záruky za komerční úvěr poskytovaný bankou nebo leasingovou společností.²⁵ Čerpání dotační složky bylo podmíněno čerpáním zaručeného úvěru. Při kombinaci finančního nástroje a dotační složky je návratnost alokovaných zdrojů na podporu a jejich následné znovupoužití pro poskytování podpory v následném období oproti finančním nástrojům, které nejsou s dotací kombinovány, výrazně nižší.

- 4.15 Celková alokace obou komponent byla 1 950 mil. Kč. Cílem podpory bylo do konce roku 2025 pořídit celkem 2 500 neveřejných dobíjecích stanic a 5 800 vozidel na alternativní pohon. K 31. říjnu 2025 byly oba cíle splněny a překročeny, když bylo prostřednictvím 5 574 dokončených projektů vybudováno celkem 2 534 neveřejných dobíjecích stanic a pořízeno 6 137 bateriových vozidel.²⁶ O vozidla na vodíkový pohon nebyl zájem.
- 4.16 V době poskytování podpory z *Národního plánu obnovy* prostřednictvím finančního nástroje, tj. od 18. března 2024, kdy byla vyslána I. výzva, do 31. října 2025, bylo podle údajů o registracích nových vozidel registrováno v ČR²⁷ celkem 23 055 bateriových vozidel kategorie M1 a N1. Bateriová vozidla pořízená prostřednictvím finančního nástroje tak tvoří 26,6 % nově registrovaných bateriových vozidel.

S pomocí podpory z operačního programu *Doprava 2014–2020* bylo vybudováno 41 % všech veřejně přístupných dobíjecích stanic

- 4.17 Na podporu rozvoje pátevní sítě dobíjecích stanic, doplňkové sítě dobíjecích stanic a podporu rozvoje infrastruktury CNG, LNG a vodíkových plnicích stanic alokovalo MD z operačního programu *Doprava 2014–2020* celkem 1 200 mil. Kč. Tuto podporu MD realizovalo prostřednictvím programu *Podpora infrastruktury pro alternativní paliva*. Cílem bylo vybudovat 1 000 dobíjecích stanic s výkonem dobíjení 16,3 MW. MD vyslalo celkem 16 výzev, z toho bylo devět výzev zaměřeno na podporu dobíjecí infrastruktury, tři na podporu plnicích vodíkových stanic, dvě na CNG a dvě na LNG. Z 49 zaregistrovaných projektů bylo na základě kladného posouzení v hodnotícím procesu realizováno celkem 24 projektů s objemem dotační podpory 470 mil. Kč.
- 4.18 S podporou z operačního programu *Doprava 2014–2020* byly vybudovány dvě plnicí vodíkové stanice, pět plnicích stanic na LNG a 1 318 dobíjecích stanic o výkonu 62 MW. Cíle pro dobíjecí stanice tak byly splněny. K 30. září 2025 bylo v ČR celkem 3 258 veřejně

²⁴ Dohoda o vytvoření a správě Záručního fondu „EM 2.4/2023“ ze dne 2. ledna 2024; Národní rozvojová banka, a.s., je správcem záručního fondu a poskytovatelem podpory z prostředků záručního fondu.

²⁵ Přenesení finanční výhody ze záruky na podnikatele spočívalo zejména ve snížení úrokové sazby nebo v tom, že nebyla ze strany úvěrující instituce vyžadována další forma záruky, jako je např. směnka nebo dočasné převedení vlastnického práva na úvěrující instituci za účelem zajištění pohledávky.

²⁶ Průměrná výše zaručeného úvěru na jeden projekt dosáhla 0,6 mil. Kč.

²⁷ [Registrace nových vozidel v ČR | Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.](https://www.cistadoprava.cz/registrace-novych-osobnich-vozidel-v-cr/) (údaje k 31. říjnu 2025), dostupné na <https://www.cistadoprava.cz/registrace-novych-osobnich-vozidel-v-cr/>.

přístupných dobíjecích stanic, podpořené dobíjecí stanice tak tvoří téměř 41 % z celkového počtu veřejně přístupných dobíjecích stanic.

Žádný projekt z operačního programu *Doprava 2021–2027* zatím nebyl dokončen

4.19 V rámci prioritní osy 3 *Udržitelná městská mobilita (a alternativní paliva)* operačního programu *Doprava 2021–2027* je v programu *Podpora infrastruktury pro alternativní paliva* podporován rozvoj veřejně dostupné infrastruktury pro dobíjení elektrických vozidel a plnicí vodíkové stanice. Na podporu je alokováno 6 mld. Kč. Podporou má být k 31. prosinci 2029 dosaženo instalování 17 000 dobíjecích a plnicích stanic²⁸ s výkonem dobíjecích stanic 140 MW a výkonem plnicích stanic 720 kg/hod. Pro podporu byl stanoven milník: k 31. prosinci 2024 mělo být vybudováno 500 provozuschopných dobíjecích stanic.

4.20 MD do doby ukončení kontroly NKÚ vypsalo celkem 22 výzev, z toho sedm výzev na vodíkové plnicí stanice, šest výzev na rychlodobíjecí stanice pro osobní automobily, tři výzvy na dobíjecí stanice, tři výzvy na rychlodobíjecí stanice pro nákladní vozidla a tři výzvy na dobíjecí stanice s bateriovým úložištěm. V těchto výzvách bylo do doby ukončení kontroly NKÚ zaregistrováno celkem 116 projektů s celkovým objemem podpory 5,5 mld. Kč, z toho 56 projektů mělo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace s celkovým objemem podpory 2,6 mld. Kč. Dva podpořené projekty jsou zaměřeny na vybudování celkem dvou plnicích stanic na vodík, zbývající projekty mají podpořit vybudování celkem 3 916 dobíjecích stanic s plánovaným výkonem 399 MW. 16 projektů je v realizaci.

4.21 Do doby ukončení kontroly NKÚ nebyl dokončen ani jeden z těchto projektů a nebyly proplaceny žádné peněžní prostředky. MD nesplnilo milník k 31. prosinci 2024 vybudovat 500 dobíjecích stanic. Důvodem nesplnění milníku byla náročnost přípravy jednotlivých projektů a jejich pomalá realizace. Riziko nesplnění cílů pro rok 2029 je podle NKÚ nízké, zaregistrované projekty dosahují 91 % plánované alokace. Projekty s platným rozhodnutím o poskytnutí dotace v případě výkonu dobíjecích stanic téměř trojnásobně přesahují stanovený cíl pro rok 2029.

Nezpůsobilé výdaje příjemce podpory v průběhu kontroly vrátil

4.22 NKÚ prověřil realizaci a přínosy osmi vybraných projektů, které realizovalo celkem šest příjemců podpory v rámci programu *Podpora infrastruktury pro alternativní paliva* z operačního programu *Doprava 2014–2020*. Ve dvou projektech byly postaveny celkem dvě plnicí vodíkové stanice, v dalších dvou projektech bylo postaveno pět plnicích LNG stanic a ve zbývajících čtyřech projektech bylo na 337 lokalitách vybudováno celkem 504 dobíjecích stanic. Seznam kontrolovaných projektů je uveden v příloze č. 2.

²⁸ Indikátor 753011 *Počet nově pořízených či zmodernizovaných zařízení technické infrastruktury pro ekologická vozidla.*

- 4.23 U projektů na vybudování dobíjecích stanic ověřil NKÚ jejich využití. Z dat uvedených v příloze č. 3 vyplývá, že vytížení dobíjecích stanic na jednotlivých lokalitách se od roku 2022 do srpna 2025 postupně zvyšovalo. Nárůst využívání dobíjecích stanic u některých projektů mezi lety 2023 a 2024 je dán tím, že v průběhu roku 2023 byly tři ze čtyř projektů teprve dokončeny a od roku 2024 již byly v provozu všechny dobíjecí stanice.
- 4.24 NKÚ u jednoho projektu dobíjecích stanic zjistil, že příjemce podpory uzavřel se svým dodavatelem smlouvu s vyšší kupní cenou za dobíjecí stanici, než jaká vzešla z výběrového řízení. Příjemce podpory zahrnul do ceny dobíjecí stanice také cenu její pravidelné údržby, kterou však měl podle pravidel uvádět odděleně, neboť byla nezpůsobilým výdajem. Takto chybně uvedenou cenu následně příjemce podpory uplatnil v žádostech o platbu v plné výši jako způsobilý výdaj. MD v rámci své kontrolní činnosti tuto chybu neodhalilo a proplatilo příjemci podpory nezpůsobilé výdaje v celkové výši 358 531 Kč. NKÚ v průběhu kontroly na tuto chybu upozornil příjemce podpory i MD a příjemce podpory do doby ukončení kontroly NKÚ neoprávněně vyplacenou částku Ministerstvu dopravy vrátil.
- 4.25 U API byly zjištěny případy, kdy při administraci OP PIK nedodržela stanovené termíny pro hodnocení žádostí o podporu, pro kontrolu žádostí o platbu a termíny pro kontrolu schvalování zpráv o průběhu realizace projektů. Zjištěny byly i chyby u provádění ekonomického hodnocení projektů, u kontroly statusu malého a středního podniku a kontroly úplnosti dokladů předkládaných ke zprávám příjemců. Pochybení neměla vliv na vynaložené peněžní prostředky. Některé nedostatky API odstranila v průběhu kontroly NKÚ.

Seznam zkratek

API	Agentura pro podnikání a inovace
bioCNG	biologický stlačený zemní plyn (biological Compressed Natural Gas)
bioLNG	biologický zkapalněný ropný plyn (biological Liquified Natural Gas)
CNG	stlačený zemní plyn (Compressed Natural Gas)
ČR	Česká republika
DS	dobíjecí stanice
EU	Evropská unie
H ₂	vodík
IČ	identifikační číslo
kW	kilowatt
LNG	zkapalněný zemní plyn (Liquified Natural Gas)
LPG	zkapalněný ropný plyn (Liquified Petroleum Gas)
MD	Ministerstvo dopravy
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MW	megawatt
NAP CM	<i>Národní akční plán čisté mobility</i>
nařízení AFIR	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2023/1804 ze dne 13. září 2023, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva a o zrušení směrnice 2014/94/EU
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
OP PIK	operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020</i>
RoPD	rozhodnutí o poskytnutí dotace
ŘO	řídící orgán
SC	specifický cíl
směrnice AFID	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU ze dne 22. října 2014, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva
TEN-T	transevropská dopravní síť (Trans-European Transport Network)
Unie	Evropská unie

Příloha č. 1: Základní pojmy v oblasti čisté mobility

Alternativními palivy se dle nařízení AFIR rozumí paliva nebo zdroje energie, které v rámci energie používané v dopravě slouží alespoň zčásti jako náhrada zdrojů fosilní ropy a které mají potenciál přispět k dekarbonizaci dopravy a zvýšit environmentální výkonnost odvětví dopravy. Dle nařízení AFIR sem patří alternativní paliva s nulovými emisemi (elektřina, vodík a amoniak), obnovitelná paliva (např. paliva z biomasy, včetně bioplynu, syntetická a parafinická paliva a další) a neobnovitelná alternativní paliva (např. zemní plyn, zkapalněný ropný plyn).

Bateriové elektrické vozidlo (BEV) je elektrické vozidlo, které je poháněno výhradně elektrickým motorem a nemá další zdroj pohonu.

Bezemisní vozidlo – motorové vozidlo, které během svého provozu neprodukuje žádné emise CO₂ a pro daňové účely se považuje za vozidlo, které používá výhradně elektrickou energii nebo vodík, nebo jakékoliv jiné vozidlo s nulovými provozními emisemi CO₂.

Dobíjecím bodem se dle zákona č. 311/2006 Sb. rozumí „zařízení, které umožňuje dobíjet v určitém okamžiku jedno elektrické vozidlo nebo u něhož je v určitém okamžiku možno provést výměnu baterie u jednoho elektrického vozidla, a jehož hlavním účelem je dobíjení elektrického vozidla“. Dobíjecí bod má jeden nebo více konektorů, v jednom okamžiku je však schopen dobíjet pouze jedno vozidlo.

Dobíjecí infrastruktura – celkový systém a možnosti pro zásobování elektrických vozidel elektřinou.

Dobíjecí lokalita – místo, kde se nachází jedna nebo více dobíjecích stanic. Dobíjecí stanice je zde doplňkem dalších služeb (typicky parkování).

Dobíjecí park – jedna nebo více dobíjecích stanic na jednom určitém místě. Jedná se o místo určené primárně k dobíjení.

Dobíjecí stanicí se dle zákona č. 311/2006 Sb. rozumí „kompaktní zařízení vybavené jedním nebo více dobíjecími body, které mají stejného vlastníka jako toto zařízení“.

Elektromobil je motorové vozidlo na elektrický pohon.

Kategorie silničních vozidel jsou definovány v čl. 4 nařízení (EU) 2018/858²⁹:

- kategorie M: vozidla vyrobená především pro přepravu osob a jejich zavazadel:
 - **kategorie M1:** motorová vozidla s nejvýše osmi místy k sezení kromě místa k sezení řidiče a bez prostoru pro stojící cestující,
 - **kategorie M2:** motorová vozidla s více než osmi místy k sezení kromě místa k sezení řidiče a s maximální hmotností nepřevyšující 5 tun,
 - **kategorie M3:** motorová vozidla s více než osmi místy k sezení kromě místa k sezení řidiče a s maximální hmotností nepřevyšující 5 tun;
- kategorie N: motorová vozidla konstruovaná a vyrobená především pro přepravu zboží:
 - **kategorie N1:** motorová vozidla s maximální hmotností nepřevyšující 3,5 tuny,
 - **kategorie N2:** motorová vozidla s maximální hmotností převyšující 3,5 tuny, ale nepřevyšující 12 tun,
 - **kategorie N3:** motorová vozidla s maximální hmotností převyšující 12 tun.

Lehkým vozidlem se dle nařízení AFIR rozumí motorové vozidlo kategorie M1 nebo kategorie N1.

Městské uzly: Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Liberec, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Praha a Ústí nad Labem. Městské uzly byly taxativně vymezeny nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1315/2013 ze dne 11. prosince 2013, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě a o zrušení rozhodnutí č. 661/2010/EU, a následně byly vymezeny i v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. června 2024, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě, o změně nařízení (EU) 2021/1153 a (EU) č. 913/2010 a o zrušení nařízení (EU) č. 1315/2013.

Plug-in hybridní vozidlo (PHEV) je elektrické vozidlo s konvenčním spalovacím motorem kombinovaným s elektrickým pohonným systémem, které lze nabíjet z vnějšího zdroje elektrické energie.

Plnicí stanice – plnicí zařízení pro různé druhy alternativních paliv (H₂, CNG, LNG, LPG).

Síť TEN-T (transevropská dopravní síť) je tvořena infrastrukturou pro silniční, železniční, vnitrozemskou vodní, námořní, leteckou, multimodální dopravu a dopravu v městských uzlech. Dělí se na globální a hlavní síť TEN-T. Hlavní síť spojuje městské a další uzly jako přístavy, letiště, hraniční přechody. Je vymezena prostřednictvím mapových podkladů obsažených původně v přílohách nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1315/2013 ze dne 11. prosince 2013, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě a o zrušení rozhodnutí č. 661/2010/EU, a následně v přílohách nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1679 ze dne 13. června 2024, o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě, o změně nařízení (EU) 2021/1153 a (EU) č. 913/2010 a o zrušení nařízení (EU) č. 1315/2013.

²⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/858 ze dne 30. května 2018, o schvalování motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, jakož i systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků určených pro tato vozidla a o dozoru nad trhem s nimi, o změně nařízení (ES) č. 715/2007 a č. 595/2009 a o zrušení směrnice 2007/46/ES.

Těžkým vozidlem se dle nařízení AFIR rozumí motorové vozidlo kategorie M2, kategorie M3, kategorie N2 nebo kategorie N3.

Veřejně přístupnou dobíjecí stanicí se dle zákona č. 311/2006 Sb. rozumí „*dobíjecí stanice na dodávku elektřiny, jejíž provozovatel uživatelům z Evropské unie poskytuje nediskriminační přístup, přičemž nediskriminační přístup může zahrnovat různé podmínky ověření, použití a platby.*“

Vysoce výkonným dobíjecím bodem se dle zákona č. 311/2006 Sb. rozumí „*dobíjecí bod, který umožňuje přenos elektřiny do elektrického vozidla s výkonem vyšším než 22 kW.*“

Web www.cistadoprava.cz provozuje Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., které je veřejnou výzkumnou institucí v působnosti Ministerstva dopravy a které bylo Ministerstvem dopravy pověřeno k zveřejňování dat o vývoji vozového parku na alternativní paliva v České republice. Aktualizované údaje zveřejňuje čtvrtletně na webu, přičemž data přejímá z registru silničních vozidel, popř. z evidence Svazu dovozců automobilů.

Příloha č. 2: Seznam kontrolovaných projektů

Registrační číslo projektu	Název projektu	Příjemce podpory	IČ	Celkové způsobilé výdaje projektu (v Kč)	Proplacený příspěvek EU (v Kč)
CZ.04.2.40/0.0/0.0/16_038/0000250	Výstavba a instalace LNG stanic	GasNet, s.r.o.	27295567	41 352 638,00	14 473 423,30
CZ.04.2.40/0.0/0.0/16_038/0000244	Výstavba plnicích stanic LNG	W.A.G. payment solutions, a.s.	26415623	48 191 336,00	28 914 801,60
CZ.04.2.40/0.0/0.0/16_039/0000317	Výstavba vodíkových plnicích stanic BENZINA	ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.	27597075	35 767 000,00	30 401 950,00
CZ.04.2.40/0.0/0.0/19_071/0000459	Výstavba vodíkových plnicích stanic BENZINA - 2. fáze (Projekt 1)	ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.	27597075	44 510 000,00	35 608 000,00
CZ.04.2.40/0.0/0.0/18_067/0000376	Doplňková síť dobíjecích stanic ČEZ a.s.	ČEZ, a. s.	45274649	40 974 850,00	12 062 237,73
CZ.04.2.40/0.0/0.0/19_069/0000466	Metropolitní síť II	Pražská energetika, a.s.	60193913	72 981 000,00	34 129 212,82
CZ.04.2.40/0.0/0.0/19_068/0000452	Výstavba sítě rychlodobíjecích stanic E.ON	E.ON Česká republika, s. r. o.	25733591	138 065 200,00	88 407 085,93
CZ.04.2.40/0.0/0.0/20_084/0000526	Doplňková síť dobíjecích stanic ČEZ II	ČEZ, a. s.	45274649	15 300 000,00	10 710 000,00
Celkem				437 142 024,00	254 706 711,38

Příloha č. 3: Vytížení dobíjecích stanic u vybraných projektů

Registrační číslo projektu	Datum dokončení projektu	Počet lokalit DS	Počet DS
CZ.04.2.40/0.0/0.0/18_067/0000376	31. 12. 2022	30	63
CZ.04.2.40/0.0/0.0/20_084/0000526	31. 3. 2023	27	51
CZ.04.2.40/0.0/0.0/19_068/0000452	31. 8. 2023	109	125
CZ.04.2.40/0.0/0.0/19_069/0000466	30. 6. 2023	171	265
Celkem		337	504

Registrační číslo projektu	Rok 2022			Rok 2023			Rok 2024			Leden–srpen 2025		
	Počet dobíjení (za rok)	Počet dobíjení (lokalita/den)	Počet dobíjení (DS/den)	Počet dobíjení (za rok)	Počet dobíjení (lokalita/den)	Počet dobíjení (DS/den)	Počet dobíjení (za rok)	Počet dobíjení (lokalita/den)	Počet dobíjení (DS/den)	Počet dobíjení (za rok)	Počet dobíjení (lokalita/den)	Počet dobíjení (DS/den)
CZ.04.2.40/0.0/0.0/18_067/0000376	3 495	0,34	0,09	5 546	0,51	0,13	12 354	1,13	0,20	6 211	0,85	0,21
CZ.04.2.40/0.0/0.0/20_084/0000526	5 334	1,18	0,38	17 496	1,89	0,49	26 983	2,73	0,73	23 276	3,55	0,95
CZ.04.2.40/0.0/0.0/19_068/0000452	9 638	0,94	0,83	30 097	1,06	0,82	57 983	1,46	1,10	43 034	1,63	1,23
CZ.04.2.40/0.0/0.0/19_069/0000466	8 758	0,54	0,26	53 230	0,99	0,45	89 875	1,44	0,66	73 323	1,76	0,80

Pozn.: DS = dobíjecí stanice.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/12

Peněžní prostředky vynaložené Ministerstvem vnitra na Leteckou službu Policie České republiky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/12. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Ladislava Slancová, MPA, LL.M.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo vnitra vynaložilo peněžní prostředky určené na Leteckou službu Policie České republiky (dále také „LS PČR“) účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo vnitra (dále také „MV“).

Kontrolováno bylo období od roku 2021 do roku 2025. V případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od června 2025 do prosince 2025.

Kolegium NKÚ na svém VII. jednání, které se konalo dne 4. května 2026,

schválilo usnesením č. 6/VII/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Letecká služba Policie České republiky

ZÁKLADNÍ FAKTA

LS PČR je specializovaný útvar MV s celostátní působností, určený k plnění úkolů v oblasti vnitřní bezpečnosti a při mimořádných událostech. Jeho význam spočívá zejména ve schopnosti rychlého a flexibilního nasazení v časově kritických situacích a v prostředí obtížně přístupném pro pozemní složky.

15

Počet provozovaných vrtulníků
k 21. říjnu 2025

70

Počet bezpilotních leteckých prostředků
k 1. lednu 2025

1 343,7 mil. Kč

Peněžní prostředky vynaložené MV
na činnost LS PČR
od 1. ledna 2021 do 21. října 2025

44,1 mil. Kč

z peněžních prostředků vynaložených MV
případlo na investice LS PČR
od 1. ledna 2021 do 21. října 2025.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI

8 let

Zpoždění pořízení nové vrtulníkové techniky
oproti plánovaným termínům

20 let

trvá havarijný stav hangáru
na hlavní letecké základně v Praze.

MV v letech 2021 až 2025:

- ✖ nepořídilo novou vrtulníkovou techniku;
- ✖ neodstranilo havarijný stav hangáru na hlavní letecké základně v Praze.

V důsledku toho byla omezena schopnost LS PČR plnit úkoly zejména proto, že nebyla zajištěna:

- ✖ dostatečná letecká přepravní kapacita pro speciální policejní a hasičské jednotky;
- ✖ plnohodnotné nepřetržité (24hodinové) poskytování pátrací a záchranné služby;
- ✖ realizace nočních letových akcí v plánovaném rozsahu;
- ✖ odpovídající účinnost leteckých hasičských prací.

I. Shrnutí a vyhodnocení

- 1.1 Vrtulníky a bezpilotní letecké prostředky LS PČR představují prostředek MV využívaný k rychlé reakci na krizové situace a mimořádné události. Jejich nasazení umožňuje provádění zásahů nezbytných pro záchranu života, zdraví nebo majetku¹.
- 1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda MV vynaložilo peněžní prostředky určené na LS PČR účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.
- 1.3 MV vynaložilo na LS PČR v období od 1. 1. 2021 do 21. 10. 2025 celkem 1 343,7 mil. Kč. Z těchto peněžních prostředků bylo 97 % použito na běžné provozní výdaje, podíl investic činil 3 %.
- 1.4 NKÚ zjistil, že MV v kontrolovaném období nevytvořilo podmínky pro plnění úkolů LS PČR v rozsahu stanoveném koncepčními dokumenty schválenými vládou České republiky. MV neplnilo cíle a úkoly uložené příslušnými usneseními vlády, a nepostupovalo tak v souladu se zákonem².
- 1.5 MV v kontrolovaném období nerealizovalo stěžejní investice nezbytné pro zajištění schopností LS PČR, přestože je v koncepčních dokumentech schválených vládou ČR opakovaně označovalo za prioritu.
- 1.6 MV nepořídilo novou vrtulníkovou techniku v plánovaném rozsahu. V důsledku toho byla omezena schopnost LS PČR zajistit dostatečné letecké přepravní kapacity pro speciální policejní a hasičské jednotky, plnohodnotné nepřetržité (24hodinové) poskytování pátracích a záchranných služeb a realizaci nočních letových akcí v plánovaném rozsahu. Současně byla snížena účinnost leteckých hasičských prací³, a to i v situacích, kdy jejich nasazení bylo z hlediska ochrany života, zdraví a majetku zásadní.
- 1.7 NKÚ rovněž opakovaně zjistil dlouhodobý nevyhovující havarijní stav hangáru na hlavní letecké základně v Praze. MV po dobu téměř 20 let tuto situaci nevyřešilo.
- 1.8 V průběhu kontroly MV zahájilo kroky směřující k realizaci těchto investic⁴ za účelem zajištění prioritních schopností LS PČR.

¹ Ustanovení § 20 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

² Ustanovení § 21 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

³ Předpoklad nahrazení používaných bambi vaků o objemu 0,9 m³ bambi vaky o objemu 3 m³.

⁴ Realizace veřejné zakázky na *pořízení vrtulníků lehké kategorie pro Leteckou službu Policie ČR v letech 2025–2030*, projekt *Hangár D pro Leteckou službu PČR*, registrační číslo: CZ.06.02.01/00/22_019/0007633 v rámci 19. výzvy IROP – oblast IZS/bezpečnost – specifický cíl 2.1 (ČR).

1.9 Toto celkové vyhodnocení se opírá především o následující zjištění:

- a) MV nerealizovalo stěžejní investice nezbytné pro rozvoj LS PČR, zejména pořízení nové vrtulníkové techniky a rekonstrukci nebo výstavbu hangáru na hlavní letecké základně v Praze (dále také „hangár“). V důsledku toho nenaplnilo koncepční cíle a úkoly uložené usneseními vlády České republiky. MV tyto úkoly dlouhodobě neplní – v oblasti nákupu vrtulníků od roku 2017, a v případě výstavby hangáru od roku 2010. Neuskutečněním těchto investic nebylo dosaženo cílového stavu schopností LS PČR předpokládaného koncepčními dokumenty, což vedlo k omezení rozsahu její činnosti (viz bod 4.1 až 4.9 tohoto kontrolního závěru).
- b) MV dlouhodobě neprovázalo plánované peněžní prostředky se stěžejními investicemi LS PČR, a nevytvořilo tak odpovídající podmínky pro realizaci programů reprodukce majetku PČR ani pro plnění koncepčních cílů. Přestože MV označovalo modernizaci LS PČR za prioritu, v letech 2021 až 2025 vynaložilo na investice pouze 44,1 mil. Kč.

NKÚ dále zjistil, že zavedený interní nástroj tzv. karty intervence⁵, který měl nahradit tradiční formy implementačních plánů koncepčních a strategických dokumentů, nebyl v oblasti LS PČR funkčně využíván, neboť neobsahoval potřebnou výši peněžních prostředků ani hodnocení stavu plnění úkolů. Karty intervence tak nepřispěly k účelnému řízení investic (viz bod 4.10 až 4.22 tohoto kontrolního závěru).

- c) MV ve svých koncepčních dokumentech již 20 let označuje rekonstrukci nebo výstavbu hangáru na hlavní letecké základně v Praze za prioritu. Do doby ukončení kontroly NKÚ však tuto investici nerealizovalo a situaci řešilo pouze odstraňováním akutních závad bez systémového investičního řešení. Na havarijní stav hangáru upozornila kontrola NKÚ již v roce 2006. Aktuální projekt výstavby hangáru s plánovaným dokončením do konce roku 2027 se stále potýká s problémy nevyřešeného majetkoprávního vypořádání pozemků dotčených rekonstrukcí, a tím nejsou dosud vytvořeny odpovídající infrastrukturní podmínky pro plnění úkolů LS PČR (viz bod 4.23 až 4.32 tohoto kontrolního závěru).
- d) MV nezajistilo dostatečné letecké přepravní kapacity pro speciální policejní a hasičské jednotky, plnohodnotnou 24hodinovou pohotovost služby SAR ani rozšíření nočních letových akcí (viz bod 4.33 až 4.39 tohoto kontrolního závěru).
- e) Při kontrole rámcových smluv na opravy vrtulníků zjistil NKÚ porušení zákona o zadávání veřejných zakázek⁶ při výběru dodavatele ve vztahu k peněžním prostředkům ve výši téměř 6 mil. Kč, což je skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně (viz bod 4.40 až 4.43 tohoto kontrolního závěru).
- f) MV nedosáhlo zvýšení účinnosti leteckých hasičských prací, jak si stanovilo již v *Koncepci rozvoje Policie ČR do roku 2020*⁷ (dále jen „Koncepce PČR 2020/2022“). Používaná vrtulníková technika nadále nesplňuje současné požadavky na zvýšenou

⁵ Která měla zahrnovat definované úkoly pro cíle koncepce, finanční a časový rámec s cílem zdůvodňovat potřeby realizace, analytická východiska a identifikaci nezbytných podmínek úspěšné realizace a způsob sledování realizace a naplňování cílů.

⁶ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

⁷ Plnění Koncepce PČR 2020/2022 prodloužilo MV do roku 2022.

účinnost leteckého hašení. V průběhu kontroly MV uzavřelo rámcové smlouvy na pořízení vrtulníků určených k leteckému hašení; dodání prvního z nich je plánováno do konce roku 2028 (viz bod 4.44 až 4.49 tohoto kontrolního závěru).

- g) MV v oblasti bezpilotních leteckých prostředků (dále jen „BLP“) vynaložilo peněžní prostředky účelně. Pořízené BLP slouží k naplnění cílů Koncepce PČR 2020/2022, *Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027* (dále jen „Koncepce PČR 2027“) a *Koncepce rozvoje Letecké služby Policie ČR do roku 2032* (dále jen „Koncepce LS PČR 2032“). NKÚ dále zjistil při kontrole dokumentace programů, že investiční záměry neobsahovaly vyjádření efektivnosti vložených prostředků spolu se specifikací požadavků na zabezpečení provozu budované nebo obnovené kapacity ve smyslu ustanovení § 12 odst. 6, resp. odst. 7, rozpočtových pravidel (viz bod 4.50 až 4.52 tohoto kontrolního závěru).

NKÚ doporučuje MV:

- zajistit provázanost koncepčních cílů MV v oblasti LS PČR s plánováním peněžních prostředků a využívat karty intervence pro sledování jejich plnění;
- dokončit realizaci zahájených stěžejních investic za účelem zajištění prioritních schopností LS PČR.

II. Informace o kontrolované oblasti

- 2.1 MV je podle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále také „kompetenční zákon“) ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro veřejný pořádek, bezpečnost a další záležitosti vnitřního pořádku. Současně je správcem kapitoly státního rozpočtu 314 – *Ministerstvo vnitra*. Součástí MV je Policejní prezidium ČR, do něhož je organizačně začleněn útvar LS PČR. Podle ustanovení § 7 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, se Policejní prezidium České republiky a útvary policie s celostátní působností při nakládání s majetkem ČR a v právních vztazích považují za součást organizační složky státu a účetní jednotky MV.
- 2.2 LS PČR je specializovaný útvar, který plní klíčové úkoly v oblasti vnitřní bezpečnosti. Své služby poskytuje nejen PČR, ale i dalším složkám integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) a dalším oprávněným subjektům. Nasazení vrtulníků představuje jeden z hlavních způsobů zajištění rychlého a efektivního zásahu, zejména v situacích vyžadujících leteckou podporu nebo působení v obtížně přístupném terénu. MV prostřednictvím LS PČR zajišťuje zejména správu, provoz a užívání vrtulníků a BLP, letecké hašení a podporu Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“), přepravu materiálu a další letecké činnosti podle požadavků PČR, složek IZS a na základě uzavřených dohod s dalšími subjekty⁸. Počet zaměstnanců útvaru LS PČR se v kontrolovaném období pohyboval mezi 184 a 205 osob.

⁸ Například s Ministerstvem zemědělství, Státním úřadem pro jadernou bezpečnost.

- 2.3 MV aktuálně vychází při řízení činnosti LS PČR z Koncepce LS PČR 2032 a Koncepce PČR 2027. Tyto dokumenty navazují na předchozí Koncepti PČR 2020 a *Koncepci PČR letecké služby do roku 2010 a 2015*. V koncepcích MV stanovilo cíle a úkoly pro rozvoj LS PČR a určilo směr jejího dalšího rozvoje v oblasti letecké techniky, provozní infrastruktury a souvisejících schopností.
- 2.4 MV v období od 1. ledna 2021 do 21. října 2025 vynaložilo na činnost LS PČR celkem 1 343,7 mil. Kč. Z toho převážná část, konkrétně 97 %, byla použita na běžné provozní výdaje (viz tabulka č. 1). Na kapitálové výdaje, zejména investice do majetku (například pořízení simulátoru pro výcvik policistů nebo BLP), MV vynaložilo v uvedeném období 44,1 mil. Kč. Investice byly hrazeny z programů č. 114V18 – *Rozvoj a obnova movitého majetku Policie ČR* (dále jen „program 114V18“), č. 114V38 – *Rozvoj a obnova movitého majetku Policie ČR* (dále jen „program 114V38“) a č. 114V40 – *Rozvoj a obnova movitého majetku Letecké služby Policie ČR* (dále jen „program 114V40“).

Tabulka č. 1 – Vynaložené peněžní prostředky MV na LS PČR v letech 2021 až 2025 (v mil. Kč)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025 (k 21. 10.)	Celkem
Celkem	255,4	278,9	303,0	306,2	200,2	1 343,7
Běžné výdaje (provozní)	239,9	278,9	300,2	282,4	198,2	1 299,6
Kapitálové výdaje (investice)	15,5	0,0	2,8	23,8	2,0	44,1

Zdroj: MV – přehled rozpočtů za roky 2021–2025.

III. Rozsah kontroly

- 3.1 Cílem kontroly bylo prověřit, zda MV vynaložilo peněžní prostředky určené na LS PČR účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.
- 3.2 NKÚ ověřil, zda MV plnilo cíle a úkoly v oblasti vrtulníkové techniky, leteckého hašení a BLP stanovené v koncepčních dokumentech schválených vládou České republiky a zda v této oblasti postupovalo v souladu s kompetenčním zákonem. Dále NKÚ prověřil, zda MV při odstraňování nedostatků z předchozích kontrol NKÚ (č. 05/21⁹, č. 11/12¹⁰ a č. 17/07¹¹), např. havarijního stavu hangáru, postupovalo dle téhož zákona. NKÚ prověřil i dodržování *Metodiky přípravy veřejných strategií* při přípravě těchto dokumentů.
- 3.3 NKÚ také ověřil, zda MV vyčlenilo v rozpočtu a následně poskytlo peněžní prostředky na realizaci cílů a úkolů LS PČR, zejména na nákup vrtulníků a výstavbu či rekonstrukci základen. Současně NKÚ hodnotil, zda MV provázalo cíle stanovené koncepčními dokumenty a usneseními vlády ČR s věcnými, časovými a finančními podmínkami

⁹ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 05/21 – *Hospodaření s majetkem státu a finančními prostředky určenými na leteckou techniku Policie České republiky* byl zveřejněn v částce 2/2006 *Věstníku NKÚ*.

¹⁰ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 11/12 – *Peněžní prostředky určené na rozvoj a obnovu materiálně technické základny Policie České republiky* byl zveřejněn v částce 2/2012 *Věstníku NKÚ*.

¹¹ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/07 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny Policie České republiky* byl zveřejněn v částce 6/2017 *Věstníku NKÚ*.

investičních programů, řádně předkládalo realistické požadavky a vyhodnocovalo dopady dlouhodobé nerealizace klíčových investic.

- 3.4 NKÚ ověřil, zda MV při uzavírání a realizaci vybraných rámcových smluv a dohod na dodávky náhradních dílů a opravy stávajících vrtulníků postupovalo v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek a rozpočtovými pravidly. Současně NKÚ zkontroloval, zda MV postupovalo hospodárně. Hospodárně vynaložené prostředky NKÚ definoval jako takové použití veřejných prostředků vedoucí k zajištění stanovených úkolů LS PČR s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů, v tomto případě realizovaných oprav stávajících vrtulníků. NKÚ vybral ke kontrole pět takových smluv, resp. dohod, v jejichž rámci vynaložilo MV celkem 384,2 mil. Kč.
- 3.5 NKÚ dále ověřil účelnost vynaložených peněžních prostředků, tj. zda MV pořídilo BLP a další vybavení způsobem, který zajistil optimální míru dosažení stanovených cílů při plnění úkolů LS PČR, a zda při jejich pořizování a využívání postupovalo hospodárně a v souladu s právními předpisy, zejména s rozpočtovými pravidly a zákonem o zadávání veřejných zakázek. NKÚ zkontroloval všechny čtyři investiční akce v oblasti BLP, realizované v kontrolovaném období v rámci programů 114V18 a 114V38. Na jejich pořízení MV vynaložilo celkem 9,7 mil. Kč.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Koncepční cíle a úkoly MV v oblasti LS PČR

MV nevymezilo v Koncepti PČR 2020/2022 způsob financování pro naplnění cílů a úkolů LS PČR

- 4.1 Koncepti PČR 2020/2022 schválila vláda ČR dne 5. června 2017 usnesením č. 428¹². Při její přípravě mělo MV postupovat podle *Metodiky přípravy veřejných strategií*, schválené usnesením vlády ČR ze dne 2. května 2013 č. 318¹³. Podle této metodiky musely koncepční dokumenty mimo jiné obsahovat jasně definovaný způsob financování jejich implementace, včetně promítnutí výše peněžních prostředků do státního rozpočtu. Součástí přípravy koncepce mělo být stanovení nezbytných zdrojů, sestavení rozpočtu a identifikace financování jednotlivých cílů a úkolů.
- 4.2 NKÚ zjistil, že MV v Koncepti PČR 2020/2022 nevymezilo potřebný objem peněžních prostředků k naplnění cílů a úkolů v oblasti LS PČR. Stanovené úkoly také neprovázalo s cíli a neurčilo časový harmonogram jejich plnění. Koncepce tak neobsahovala náležitosti pro její implementaci a rozpočtové zajištění. MV při její tvorbě nepostupovalo

¹² Usnesení vlády ČR ze dne 5. června 2017 č. 428, o *Koncepti rozvoje Policie České republiky do roku 2020*.

¹³ Usnesení vlády ČR ze dne 2. května 2013 č. 318, k *Metodice přípravy veřejných strategií*.

v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 2. května 2013 č. 318, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.

MV nezajistilo schopnosti vrtulníkové techniky MV dle Koncepce PČR 2020/2022

- 4.3 MV nesplnilo čtyři z pěti cílů Koncepce PČR 2020/2022 v oblasti vrtulníkové techniky a jednoho cíle dosáhlo pouze částečně. MV tak do roku 2022 nedosáhlo cílového stavu koncepce, tj. efektivního pokrytí území ČR sítí základen pro vrtulníky, zajištění dostatečné letecké přepravní kapacity pro speciální policejní a hasičské jednotky, schopnosti rozšířit noční lety a zvýšení účinnosti leteckých hasičských prací. MV nepostupovalo v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 5. června 2017 č. 428, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona. Nesplněné cíle a úkoly MV následně přesunulo do Koncepce PČR 2027.
- 4.4 NKÚ zjistil, že MV splnilo oba cíle a všech pět úkolů Koncepce PČR 2020/2022 v oblasti BLP, čímž dosáhlo do roku 2022 cílového stavu v této oblasti.

MV nevymezilo v Konceptu PČR 2027 způsob financování pro naplnění cílů a úkolů LS PČR

- 4.5 Konceptu PČR 2027 schválila vláda ČR dne 8. března 2021 usnesením č. 262¹⁴. Při její přípravě mělo MV postupovat podle aktualizované *Metodiky přípravy veřejných strategií*, schválené usnesením vlády ČR ze dne 28. ledna 2019 č. 71¹⁵. I v tomto případě měly koncepční dokumenty rovněž mimo jiné obsahovat způsob financování implementace včetně promítnutí peněžních prostředků do státního rozpočtu.
- 4.6 NKÚ zjistil, že MV v Konceptu PČR 2027 nevymezilo potřebný objem peněžních prostředků k naplnění cílů a úkolů v oblasti LS PČR. Stanovené úkoly neprovázalo s cíli a neurčilo časový harmonogram jejich plnění. Koncepce tak neobsahovala náležitosti pro implementaci a rozpočtové zajištění. MV při její tvorbě nepostupovalo v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 28. ledna 2019 č. 71, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona. Konceptu LS PČR 2032 již MV nastavilo dle výše uvedené metodiky.

MV nezajistilo schopnosti LS PČR dle Koncepce PČR 2027

- 4.7 MV v kontrolovaném období nesplnilo dva¹⁶ ze sedmi cílů Koncepce PČR 2027 a zároveň nesplnilo jeden¹⁷ z pěti úkolů, týkající se modernizace vrtulníků. Vzhledem k tomu, že Konceptu PČR 2027 je platná do roku 2027, bude možné konečné splnění či nesplnění těchto cílů vyhodnotit až po uplynutí její platnosti. V oblasti BLP MV průběžně plnilo úkoly stanovené Konceptu PČR 2027.
- 4.8 V návaznosti na Konceptu PČR 2027 schválila vláda ČR dne 3. května 2023 usnesením č. 317 Konceptu LS PČR 2032. MV v této koncepci definovalo aktuální problémy LS PČR, popsalo její současný stav a stanovilo cíle a úkoly včetně časového harmonogramu jejich plnění. Současně vymezilo objem plánovaných peněžních prostředků nezbytných k zajištění stanovených cílů a úkolů.

¹⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 8. března 2021 č. 262, o Konceptu rozvoje Policie ČR do roku 2027.

¹⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 28. ledna 2019 č. 71, o aktualizaci *Metodiky přípravy veřejných strategií*.

¹⁶ Efektivně pokrývat území ČR s kratšími doletovými časy pro oblast vrtulníků a zajistit 24hodinovou pohotovost pro SAR.

¹⁷ Tzv. dojde k odprodeji pěti stávajících vrtulníků a nákupu tří nových vrtulníků.

- 4.9 NKÚ dále zjistil, že některé úkoly, zejména nákup vrtulníků a rekonstrukci nebo výstavbu hangáru, MV dlouhodobě neplní a opakovaně je přesouvá mezi jednotlivými koncepčními dokumenty¹⁸.

Dlouhodobým neplněním stěžejních investičních úkolů MV omezilo schopnost LS PČR plnit úkoly v rozsahu předpokládaném koncepčními dokumenty. MV nepostupovalo v souladu s příslušnými usneseními vlády ČR, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.

B. Peněžní prostředky na zajištění cílů a úkolů LS PČR

- 4.10 NKÚ zjistil, že MV nedoložilo žádný dokument, který by prokazoval, že v kontrolovaném období požádalo Ministerstvo financí o peněžní prostředky na nákup vrtulníků nebo výstavbu či rekonstrukci základen¹⁹. MV také nezdokumentovalo případné odmítnutí těchto požadavků.
- 4.11 NKÚ např. zjistil, že v materiálu *Rozvoj a obnova movitého majetku Letecké služby Policie České republiky* z roku 2024 zařadilo MV zajištění cílů a úkolů Koncepce LS PČR 2032 až na třinácté místo z celkem osmnácti priorit. Přednost dostaly jiné investiční požadavky v souhrnné výši přes 23 mld. Kč.
- 4.12 MV neprovázalo koncepční cíle a úkoly v oblasti LS PČR s plánovanými zdroji financování, přestože modernizaci LS PČR dlouhodobě označovalo za prioritu. V letech 2021–2025 MV vynaložilo na investice pouze omezený objem peněžních prostředků. Důvodem bylo nepřidělení peněžních prostředků v rámci státního rozpočtu na příslušné roky.

MV neprovázalo cíle LS PČR s věcnými a finančními podmínkami programu 114V18

- 4.13 V letech 2019 až 2023 měl k modernizaci majetku MV nejen v oblasti LS PČR sloužit program 114V18. Zpracování programu bylo reakcí i na výsledky kontrolní akce NKÚ č. 17/07, resp. na usnesení vlády ČR ze dne 19. června 2018 č. 385²⁰. Tímto usnesením bylo ministrowi vnitra uloženo realizovat opatření k odstranění nedostatků z této kontroly, mezi ta klíčová patřilo zpracovat nové programy reprodukce majetku na základě objektivních potřeb PČR.
- 4.14 Cílem programu 114V18 bylo dosáhnout optimálního stavu materiálně-technické základny PČR v oblasti movitého majetku s ohledem na plnění úkolů vyplývajících ze zákona o Policii ČR. NKÚ zjistil, že dokumentace programu 114V18 neobsahovala věcné ani finanční podmínky pro plnění cílů a úkolů Koncepce PČR 2020/2022, jako byly nákup vrtulníků či výstavba nebo rekonstrukce hangáru. MV nezajistilo provázanost programu 114V18 na cíle a úkoly LS PČR a nepostupovalo v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 19. června 2018 č. 385, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.

Příklad

Záměrem programu 114V18 mělo být zefektivnění výkonu služby a činnosti jednotlivých útvarů PČR. Na realizaci mělo MV vyčlenit 1 526 mil. Kč. NKÚ zjistil, že MV z této částky

¹⁸ Z Koncepce PČR 2020/2022 do Koncepce PČR 2027 a později do Koncepce LS PČR 2032.

¹⁹ Např. dle bodu III. usnesení vlády ČR ze dne 3. května 2023 č. 317, o *Koncepci rozvoje Letecké služby Policie České republiky do roku 2032*, a usnesení vlády ČR ze dne 18. září 2024 č. 637, o *dokumentaci programu 114 40 Rozvoj a obnova movitého majetku Letecké služby Policie ČR*.

²⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 19. června 2018 č. 385, ke *Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 17/07 Rozvoj a obnova materiálně technické základny Policie České republiky*.

vyčerpalo pouze 375 mil. Kč, tedy zhruba 25 %. Na potřeby LS PČR přitom směřovalo jen 17 mil. Kč, což je výrazně méně, než odpovídalo skutečným potřebám. V Konceptu PČR 2020/2022 totiž MV samo identifikovalo kumulovaný deficit leteckého majetku k roku 2015 ve výši 944 mil. Kč a průměrnou roční potřebu jeho obměny ve výši 189 mil. Kč. Skutečné čerpání prostředků tak neodpovídalo zjištěným potřebám. NKÚ vyhodnotil, že MV neprovázalo vymezené koncepční cíle a úkoly v oblasti LS PČR s věcnými a finančními podmínkami programu 114V18.

MV neprovázalo cíle LS PČR s věcnými a finančními podmínkami programu 114V38

- 4.15 NKÚ zjistil, že MV v dokumentaci programu 114V38 stanovilo jeden konkrétní cíl – *Bezpilotní letecké prostředky*, který navazoval na cíle a úkoly Konceptu PČR 2027 s předpokládaným objemem 45 mil. Kč. Další položka označená jako „ostatní movitý majetek – neparаметrizováno“ byla formulována pouze obecně jako „pořízení příslušenství k letecké technice“, aniž by bylo specifikováno, o jaký majetek se má jednat, v jakém finančním objemu má být pořízen a ke kterému koncepčnímu cíli je vztažen. Takto nastavené parametry neumožňovaly posoudit hospodárnost vynakládaných peněžních prostředků ani jejich vazbu na rozvojové potřeby LS PČR. Dokumentace programu 114V38 přitom nestanovila jiné cíle, zejména nákup vrtulníků, přestože program má přispět k dosažení optimálního stavu materiálně-technické základny PČR v oblasti movitého majetku. Celkově má MV v letech 2023 až 2028 z tohoto programu vynaložit 1 035 mil. Kč.
- 4.16 MV v letech 2023 a 2024 využilo z programu 114V38 na činnost LS PČR částku 42 mil. Kč, a to převážně na pořízení BLP. MV tak nezajistilo propojení cílů a úkolů LS PČR s věcnými a finančními podmínkami programu, zejména ve vztahu k úkolu v podobě nákupu vrtulníků.

MV nepořídilo nové vrtulníky, čímž byla omezena schopnost LS PČR a splnění cílů programu 114V40

- 4.17 Program 114V40 vychází z Konceptu LS PČR 2032 a vláda ČR jej schválila usnesením ze dne 18. září 2024 č. 637²¹. Ministr vnitra má podle tohoto usnesení zajistit realizaci koncepce a od roku 2024 při přípravě státního rozpočtu požadovat odpovídající navýšení výdajů kapitoly 314 – *Ministerstvo vnitra*. MV předpokládá, že v letech 2024 až 2032 pořídí zejména tři velkokapacitní a jedenáct lehkých vrtulníků a 112 bezpilotních prostředků. Celkové plánované investice činí 11 370 mil. Kč. NKÚ zjistil, že cíle programu 114V40 jsou v souladu s cíli a úkoly Konceptu LS PČR 2032.
- 4.18 Program 114V40 stanovuje finanční a časový rámec pro pořízení letecké techniky a dalšího movitého majetku MV pro oblast LS PČR k plnění stanovených úkolů. V průběhu kontroly NKÚ probíhalo zadávací řízení na dodání 11 lehkých vrtulníků s termínem jejich dodání do roku 2030. Podle Konceptu LS PČR 2032 však mělo MV zahájit zadávací řízení již v roce 2023 a smlouvu s dodavatelem uzavřít již v roce 2024.
- 4.19 Konceptu LS PČR 2032 odpovídala i dokumentace programu 114V40, podle níž mělo být v roce 2025 uhrazeno 2,6 mld. Kč za první tři vrtulníky, které měly být dodány již v roce

²¹ Usnesení vlády ČR ze dne 18. září 2024 č. 637, o dokumentaci programu 114 40 Rozvoj a obnova movitého majetku Letecké služby Policie ČR.

2026. Zadávací řízení bylo ke konci roku 2025 stále ve fázi hodnocení.²² NKÚ zjistil dvouleté zpoždění oproti plánovanému harmonogramu, což nadále prodlužuje dosažení požadovaných schopností LS PČR. Důvodem byl nesoulad definovaných potřeb v dokumentaci programu a výši skutečně přidělených peněžních prostředků.

- 4.20 Výše přidělených běžných a kapitálových výdajů MV pro LS PČR uvádí následující tabulka. MV přidělilo LS PČR první zálohu ve výši 554 mil. Kč na plánovaný nákup lehkých vrtulníků až v roce 2025 (viz tabulka č. 2 – poslední řádek).

Tabulka č. 2 – Přidělené peněžní prostředky MV na LS PČR od 2021 až 2025 (v mil. Kč)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025 (k 21. 10.)
Celkem	284,0	301,2	328,6	348,3	860,9
Běžné výdaje (provozní)	268,5	301,2	325,5	324,5	304,8
Kapitálové výdaje (investice)	15,5	0,00	3,1	23,8	556,1
- z toho rozpočtová položka 6123 – <i>Dopravní prostředky</i>	15,5	0,0	0,0	0,0	554,0

Zdroj: MV – přehled rozpočtů za roky 2021–2025.

MV nevyužilo karty intervence pro řízení plnění cílů Koncepce PČR 2027

- 4.21 Dle MV měla implementace Koncepce PČR 2027 probíhat formou každoročního vyhodnocování. MV plánovalo toto vyhodnocování provádět prostřednictvím karet intervence, na nichž měly být zaznamenávány úkoly, zdroje, časový rámec, rizika a podmínky realizace koncepce a které měly poskytovat podrobný přehled o plnění cílů a stanovení potřebných peněžních prostředků.
- 4.22 NKÚ zjistil, že karty intervence za oblast LS PČR v letech 2021 až 2024 tyto požadavky nesplňovaly, a proto nebyly účinným nástrojem pro řízení a sledování plnění cílů a úkolů Koncepce PČR 2027. Tímto postupem MV oslabilo funkčnost vnitřního kontrolního systému podle § 25 odst. 1 zákona o finanční kontrole²³, zejména v oblasti identifikace a vyhodnocování rizik a poskytování včasných a úplných informací o závažných nedostacích, odchylkách a přijatých nápravných opatřeních.

C. Základny pro vrtulníky MV

MV 20 let řešilo havarijní stav hangáru jen dílčími opravami

- 4.23 Hlavní letecká základna v Praze slouží MV již více než 55 let a historicky plní základní funkce chodu útvaru. Zde umístěný hangár je v havarijním stavu a mnoho činností se provádí v nevyhovujících prostorách. Rekonstrukce hangáru byla plánována již v Konceptu LS PČR 2006 s předpokládanými náklady 215 mil. Kč. Postupně byla odložena na období 2009–2011, kdy MV zpracovalo investiční záměr s odhadovanými výdaji 171 mil. Kč. Úkol rekonstrukce hangáru byl zahrnut také do *Koncepce PČR letecké služby do roku 2010 a 2015* a do Koncepce PČR 2020/2022. MV jej však do prosince 2025 nesplnilo.
- 4.24 MV v Konceptu LS PČR 2032 uvedlo, že prostory hlavní letecké základny v Praze ani kapacitně, ani technicky nevyhovují provozu LS PČR a údržbě vrtulníků. Hangár není

²² Smlouva byla uzavřena v březnu 2026.

²³ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

zateplený, což zvyšuje náklady na vytápění. MV zároveň konstatovalo, že základna je klíčovým pracovištěm LS PČR, ale dlouhodobě se nachází v neuspokojivém technickém stavu. Rekonstrukce hangáru nebo výstavba nového, kapacitně a technicky vyhovujícího objektu je proto nezbytná pro zachování schopnosti LS PČR plnit základní úkoly.

- 4.25 NKÚ od roku 2006 opakovaně ve třech kontrolních akcích upozornil na havarijní stav hangáru. Přestože MV rekonstrukci hangáru ve svých koncepčních dokumentech opakovaně označilo za prioritu a na kontroly NKÚ reagovalo návrhy opatření k odstranění nedostatků, k prosinci 2025 situaci nevyřešilo. Havarijní stav přetrvával více než 20 let a řešil se jen dílčími, dočasnými opravami, bez provedení plánovaných investic.

MV do prosince 2025 nevyřešilo majetkoprávní poměry pro dokončení rekonstrukce hangáru

- 4.26 MV od roku 2021 připravuje rekonstrukci hangáru, včetně dokumentace pro územní rozhodnutí, projektové dokumentace pro stavební povolení a žádosti o podporu z *Integrovaného regionálního operačního programu*. Výstavbu plánovalo v prosinci 2025 zahájit od roku 2026 s předpokladem řádného provozu hangáru od 1. prosince 2027. Předpokládané náklady v prosinci 2025 činily 1,62 mld. Kč.
- 4.27 NKÚ zjistil, že MV k prosinci 2025 nevyřešilo majetkoprávní vypořádání pozemků jiného subjektu dotčeného rekonstrukcí hangáru. Nebyla uzavřena ani plánovaná memoranda pro koordinaci a vymezení závazků, ani směnné smlouvy těchto pozemků. NKÚ upozorňuje, že bez těchto kroků hrozí riziko, že investiční akce nebude komplexně dokončena a již vynaložené náklady ve výši 12,5 mil. Kč, například za projektovou dokumentaci, budou vynaloženy neúčelně. NKÚ doporučuje, aby MV provedlo všechny nezbytné právní kroky k vyřešení majetkoprávních poměrů a zajistilo podmínky pro úspěšnou realizaci celé stavby.

MV nesplnilo cíle výstavby hangáru v Praze a rozšíření dalších základen

- 4.28 MV nesplnilo úkol Koncepce PČR 2020/2022 – výstavbu hangáru – a tím cíl v podobě efektivního pokrytí území ČR sítí základen. MV také nevybudovalo plánovanou základnu v Českých Budějovicích, která měla být dle Koncepce PČR 2020/2022 dokončena v roce 2022. MV nepostupovalo v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 5. června 2017 č. 428, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.
- 4.29 Také v Koncepci PČR 2027 stanovilo MV cíl zkrátit doletové časy a efektivně pokrývat území ČR. NKÚ však zjistil, že počet základen pro vrtulníky se do prosince 2025 nerozšířil, MV nesplnilo ani termín výstavby hangáru do konce roku 2025. MV nepostupovalo v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 3. května 2023 č. 317, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.
- 4.30 MV v Koncepci LS PČR 2032 plánovalo vybudovat stálou základnu vrtulníků v Ostravě do 31. prosince 2026 s předpokládanými náklady cca 200 mil. Kč. Základna má zajistit podmínky pro hašení požárů a záchranné práce. V současnosti zde vrtulníky působí pouze provizorně v rámci IZS, což omezuje jejich efektivní nasazení.
- 4.31 NKÚ zjistil, že MV k prosinci 2025 nezačalo s přípravnými ani realizačními pracemi a neučinilo žádné kroky vedoucí k naplnění cíle. Povinnost vybudovat základnu vyplývá rovněž z usnesení vlády ČR ze dne 24. července 2024 č. 511, podle něhož má základna po roce 2028 sloužit i letecké záchranné službě. NKÚ upozorňuje, že dosavadní zpoždění

vytváří riziko nesplnění cíle a ohrožuje schopnosti LS PČR, a to i přes zbývající časovou rezervu přibližně jednoho roku.

Neřešený právní rámec provozu vrtulníků MV

- 4.32 NKÚ prověřil i další opatření MV k odstranění nedostatků z kontrolní akce NKÚ č. 05/21, zejména řešení nejasného právního rámce provozu policejních letounů v prostoru letiště pod civilním leteckým řádem a jejich omezené využití pro leteckou záchrannou službu. Po této kontrole sice připravilo MV návrhy novel zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a zákona o Policii ČR, oba však nebyly schváleny. Další legislativní kroky MV učinilo až v průběhu kontrolní akce NKÚ č. 25/12, kdy připravilo návrh novely zákona o Policii ČR, která mimo jiné stanovuje pravidla provozu vrtulníků pro leteckou záchrannou službu. K prosinci 2025 byl návrh v připomínkovém řízení v rámci PČR. NKÚ doporučuje, aby MV návrhy změn právní úpravy dopracovalo a předložilo do legislativního procesu.

D. Využití vrtulníků MV a jejich opravy

- 4.33 MV prostřednictvím LS PČR provozuje dva typy vrtulníků – šest kusů značky Bell 412 a devět kusů značky Eurocopter EC135, jejichž stáří je šest až 32 let (průměrné stáří je 20 let). V kontrolovaném období uzavřelo MV deset rámcových smluv, resp. dohod na nákup náhradních dílů a opravy vrtulníků. Na jejich plnění MV vynaložilo celkem 578 mil. Kč.

MV nezajistilo dostatečné letecké přepravní kapacity pro speciální policejní jednotky

- 4.34 V rámci plnění cílů Koncepce PČR 2020/2022 plánovalo MV pořídit dva velkokapacitní vrtulníky schopné přepravit cca 20 osob. Po tragické střelbě v Uherském Brodě v roce 2015 předložilo MV vládě ČR materiál zdůvodňující pořízení těchto dvou vrtulníků pro PČR a další složky IZS, který byl schválen usnesením ze dne 17. prosince 2018 č. 874²⁴. Důvody nákupu zahrnovaly rychlé vysazení většího počtu policistů a pohotovostních jednotek, podporu zásahů proti rukojmím a nebezpečným osobám, letecký přesun zásahových jednotek mezi kraji, přepravu osob na větší vzdálenosti i za nepříznivého počasí, podporu HZS ČR při hašení, evakuaci a zásobování, přepravu těžkých břemen (např. elektrocentrál) a specialistů HZS ČR s vybavením pro zásahy u mimořádných událostí nebo evakuaci osob z těžko dostupných oblastí.
- 4.35 NKÚ zjistil, že MV velkokapacitní vrtulníky nenakoupilo. V důsledku toho MV stále nemá k dispozici vrtulník schopný přepravit celé speciální policejní nebo hasičské jednotky (22 až 25 osob) s vyšší nosností (12–15 tun), což v praxi vyžaduje nasazení dvou vrtulníků. MV nesplnilo cíl Koncepce PČR 2020/2022 – zajistit dostatečnou leteckou přepravní kapacitu – a nadále disponuje vrtulníky s maximálním počtem 13 cestujících a nosností 5 tun. MV tak neposílilo akceschopnost LS PČR. MV nepostupovalo dle usnesení vlády ČR ze dne 5. června 2017 č. 428 a ze dne 17. prosince 2018 č. 874, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.

²⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 17. prosince 2018 č. 874 o nákupu vrtulníků těžké kategorie pro potřeby Policie ČR a dalších složek integrovaného záchranného systému.

MV zajistilo 24hodinovou pohotovost pro pátrací a záchrannou službu pouze částečně

- 4.36 MV prostřednictvím LS PČR zajišťovalo službu SAR ve 24hodinovém režimu pouze jedním vrtulníkem určeným pro noční lety. Podle Koncepce PČR 2020/2022 měly být v letech 2017–2018 nahrazeny dva nejstarší vrtulníky novým vrtulníkem schopným zajistit letovou činnost v nočních hodinách. NKÚ zjistil, že MV tento vrtulník nepořídilo. V praxi to znamená, že v případě technické odstávky vrtulníku určeného pro noční lety by LS PČR byla nucena použít vrtulník, který není kompatibilní se systémem nočního vidění. MV tím nezajistilo plnohodnotnou 24hodinovou hotovost pro SAR a cíl Koncepce PČR 2020/2022 byl naplněn jen částečně.
- 4.37 Plnění dalšího cíle Koncepce PČR 2020/2022 týkajícího se rozšíření nočních letových akcí bylo rovněž podmíněno pořízením druhého vrtulníku pro tyto lety. MV tento cíl nesplnilo, a nepostupovalo tak v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 5. června 2017 č. 428, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.

MV nenakoupilo do prosince 2025 velkokapacitní ani lehké vrtulníky

- 4.38 Cíle a úkoly Koncepce PČR 2027 navazují na Konceptu PČR 2020/2022. Průběžné plnění těchto cílů, zejména zajištění přepravy speciálních policejních jednotek na místo zásahu, plnohodnotné 24hodinové pohotovosti služby SAR a rozšíření nočních letových akcí, posoudil NKÚ ke konci prosince 2025. NKÚ zjistil, že MV do tohoto data nenakoupilo nové velkokapacitní vrtulníky, které by umožnily přepravu celých speciálních policejních jednotek. Cíl Koncepce PČR 2027 byl proto naplněn pouze částečně, což omezilo akceschopnost LS PČR.
- 4.39 Koncepce PČR 2027 současně předpokládala pořízení tří nových lehkých vrtulníků za účelem zajištění 24hodinové pohotovosti služby SAR a rozšíření nočních letových akcí. NKÚ zjistil, že k prosinci 2025 MV tyto vrtulníky nepořídilo a disponovalo pouze jedním vrtulníkem určeným pro noční lety. MV tak neplnilo Konceptu PČR 2027 a nevytvořilo předpoklady pro zajištění plnohodnotné 24hodinové pohotovosti SAR ani pro rozšíření nočních letových akcí, což nadále omezovalo akceschopnost LS PČR.

NKÚ zjistil skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně při vynakládání peněžních prostředků na opravy vrtulníků

- 4.40 Účelem veřejné zakázky *Dodávky náhradních dílů, oprav a služeb na letecké navigační a zobrazovací systémy pro vrtulníky typu EC 135* bylo uzavření čtyřleté rámcové servisní smlouvy. NKÚ zjistil, že MV při hodnocení nabídek dvou uchazečů stanovilo způsob stanovení nabídkové ceny tak, že sečetlo procentuální přírůstky uchazečů za jednotlivá dílčí plnění a vypočetlo jejich průměr. Tímto způsobem vznikly hodnoty 16,25 % a 17 %. NKÚ zjistil, že tento postup MV neuvedlo v zadávací dokumentaci a neměl oporu v předem stanovených pravidlech hodnocení ekonomické výhodnosti.
- 4.41 MV tím porušilo § 36 odst. 3 zákona o zadávání veřejných zakázek, protože zadávací dokumentace neobsahovala jasně stanovená pravidla hodnocení nabídek. Současně porušilo § 115 odst. 1 téhož zákona, když v zadávací dokumentaci neuvedlo dostatečná hodnotící kritéria ani způsob jejich vyhodnocení, včetně vah nebo matematického vztahu mezi nimi. Zadávací řízení tak nesplnilo zásadu transparentnosti podle § 6 odst. 1 téhož zákona. Tím, že MV v letech 2021 až 2024 vynaložilo peněžní prostředky státního rozpočtu v celkové výši 5 999 254,51 Kč v rozporu s právním předpisem, je použilo

neoprávněně ve smyslu § 3 písm. e) rozpočtových pravidel. Jedná se o skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně podle § 44 odst. 1 písm. a) rozpočtových pravidel.

MV při výběru dodavatele nepostupovalo nejhospodárnějším způsobem

4.42 NKÚ zjistil, že všechny objednávky MV v rámci této výše uvedené rámcové smlouvy se týkaly dílčího plnění na opravy vrtulníků. Oba dodavatelé pořizují náhradní díly od stejného výrobce, proto byla rozhodující právě výše nabízené přírážky. Vítězný dodavatel, který zajišťoval opravy i v předcházejícím období, uplatnil u tohoto dílčího plnění přírážku 20 %, druhý nabízel 17 %. MV přesto vybralo uchazeče s vyšší přírážkou dílčího plnění oprav vrtulníků, aniž by ověřilo její ekonomickou výhodnost (např. prověřilo četnost dílčího plnění oprav na základě předchozí smlouvy). Postup vedl k vyšším výdajům o necelých 180 tis. Kč. NKÚ vyhodnotil, že MV nepostupovalo hospodárně, protože nezvolilo cenově nejvýhodnější řešení, tj. takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.

MV porušilo zákon o zadávání veřejných zakázek u dodávek a oprav leteckých motorů

4.43 Účelem veřejné zakázky *Dodávky a opravy leteckých motorů PT6T firmy Pratt & Whitney* bylo uzavření čtyřleté rámcové servisní smlouvy. NKÚ zjistil, že zadávací dokumentace neumožňovala vybrat ekonomicky nejvýhodnější nabídku. MV totiž stanovilo kritérium „průměr“ nabídkové ceny, aniž upřesnilo, o jaký průměr jde a jak jej vypočítat. MV tím porušilo § 115 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek, protože nespecifikovalo pravidla pro výběr nejvýhodnější nabídky. Nejasné podmínky navíc znesnadnily účast všem uchazečům a učinily zadávací řízení netransparentním, čímž MV porušilo i zásadu transparentnosti podle § 6 odst. 1 téhož zákona.

E. Využití vrtulníkové techniky MV pro letecké hašení

Nasazení vrtulníků LS PČR v národních parcích není stále smluvně upraveno

4.44 MV využívá vrtulníky nejen pro vlastní úkoly, ale i k záchranným a likvidačním pracím, včetně podpory IZS a při krizových situacích (§ 20 odst. 3 zákona o Policii ČR). Například v červenci 2022 byly vrtulníky s hasicí kapacitou 900 litrů využity při hašení požáru v Hřensku v Národním parku České Švýcarsko. Kompenzace za jejich využití byla řešena až následně formou převodu peněžních prostředků z rozpočtové kapitoly 398 – *Všeobecná pokladní správa*.

4.45 NKÚ přitom zjistil, že MV mělo v kontrolovaném období pro stejné účely uzavřené dohody o využití vrtulníků, například s Ministerstvem zemědělství. V Koncepci LS PČR 2032 i samo MV uvedlo, že obdobná dohoda by měla být uzavřena i s MŽP na základě zkušenosti při hašení v Hřensku, konkrétní termín však neuvedlo a do prosince 2025 k jejímu uzavření nedošlo. Národní parky, které spadají pod MŽP, tak i nadále nejsou pokryty žádnou platnou dohodou o využití vrtulníků MV. NKÚ doporučuje, aby MV s MŽP zahájilo jednání vedoucí k uzavření příslušné smlouvy, která zajistí možnost okamžitého nasazení vrtulníků, vymezí odpovědnosti a stanoví způsob a výši úhrady nákladů za využití vrtulníků MV.

MV nezajistilo vyšší účinnost leteckých hasičských prací

- 4.46 MV v Konceptci PČR 2020/2022 stanovilo cíl zvýšit účinnost leteckého hašení, přičemž účinnost definovalo jako schopnost dopravit co nejvíce vody k požáru za jednotku času. MV uvedlo, že k tomu jsou nejvhodnější vrtulníky s vyšší hasební nosností. NKÚ zjistil, že do konce roku 2022 MV takové vrtulníky nepořídilo. MV nepostupovalo v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 17. prosince 2018 č. 874 a ze dne 5. června 2017 č. 428, čímž porušilo § 21 kompetenčního zákona.
- 4.47 MV v Konceptci PČR 2027 stanovilo cíl poskytovat HZS ČR širší součinnost formou leteckého hašení. NKÚ zjistil, že nové vrtulníky určené k tomuto účelu nebyly do prosince 2025 dodány. Stávající technika nesplňuje požadavky Konceptce PČR 2027 a její účinnost při hašení je nižší. Jelikož dodávka šesti vrtulníků (viz bod 4.49 tohoto kontrolního závěru) má být dokončena až do konce roku 2030, není pravděpodobné, že MV tento cíl stihne do konce roku 2027 naplnit.
- 4.48 MV v Konceptci LS PČR 2032 označilo stav letecké hasičské služby za nevyhovující vzhledem k rostoucímu riziku sucha a rozsáhlých lesních požárů. MV prostřednictvím LS PČR navrhlo pořízení šesti vrtulníků s hasicí kapacitou minimálně 3 000 litrů, jejich dodání je plánováno do roku 2030. Tři vrtulníky mají být hrazeny z programu „rescEU“²⁵ a zbylé tři ze státního rozpočtu v rámci programu 114V43²⁶, schváleného v dubnu 2024. Vrtulníky budou dislokovány na letišti v Ostravě s odpovídajícím zázemím pro provoz, údržbu a výcvik. Přípravy výstavby tohoto letiště však zatím nezačaly (viz bod 4.30 a 4.31 tohoto kontrolního závěru).
- 4.49 V srpnu a listopadu 2025 uzavřelo rámcové smlouvy na pořízení vrtulníků pro letecké hašení a plnění úkolů v oblasti IZS. V prosinci 2025 zaregistrovalo investiční akci č. 114V431004001 – *Vrtulník pro letecké hašení a plnění úkolů v oblasti IZS* s výdaji 1 279 mil. Kč a termínem dokončení do 31. prosince 2028. V rámci této akce má být pořízen první ze tří vrtulníků, které mají být dodány do 36 měsíců po obdržení objednávky.

F. Bezpilotní letecké prostředky MV a jejich využití

- 4.50 MV k počátku roku 2025 mělo příslušnost hospodařit se 70 BLP. V kontrolovaném období pořídilo v rámci čtyř investičních akcí 27 BLP včetně příslušenství za 10,56 mil. Kč.
- 4.51 NKÚ ověřil, že peněžní prostředky na nákup a využití BLP vynaložilo MV účelně. Pořízené BLP slouží k naplnění cílů Konceptce PČR 2020/2022, Konceptce PČR 2027 a Konceptce LS PČR 2032.
- V kontrolovaném období byly BLP využívány převážně pro potřeby PČR (96 %). Z evidence provozu vyplývá, že více než 70 % letů bylo zaměřeno na monitoring, druhým nejčastějším účelem byl výcvik pilotů (17 %).
- 4.52 Při kontrole dokumentace programů 114V18 a 114V38 zjistil NKÚ, že investiční záměry neobsahovaly vyjádření efektivnosti vložených prostředků spolu se specifikací

²⁵ Program rescEU je iniciativou Evropské unie, která financuje a posiluje kapacity pro civilní ochranu, včetně nákupu nových hasičských letadel a vrtulníků k boji proti lesním požárům.

²⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 30. dubna 2024 č. 277, k dokumentaci programu 114 43 Pořízení vrtulníků pro letecké hašení a plnění úkolů v oblasti IZS.

požadavků na zabezpečení provozu budované nebo obnovené kapacity ve smyslu ustanovení § 12 odst. 6²⁷, resp. odst. 7²⁸ rozpočtových pravidel.

Seznam zkratk

BLP	bezpilotní letecké prostředky
ČR	Česká republika
hangár	hangár na hlavní letecké základně Letecké služby Policie České republiky v Praze
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
IZS	integrovaný záchranný systém
Koncepce PČR 2020/2022	<i>Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2020</i>
Koncepce PČR 2027	<i>Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027</i>
Koncepce LS PČR 2032	<i>Koncepce rozvoje Letecké služby Policie ČR do roku 2032</i>
LS PČR	Letecká služba Policie České republiky
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PČR	Policie České republiky
program 114V18	program č. 114V18 – <i>Rozvoj a obnova movitého majetku Policie ČR</i>
program 114V38	program č. 114V38 – <i>Rozvoj a obnova movitého majetku Policie ČR</i>
program 114V40	program č. 114V40 – <i>Rozvoj a obnova movitého majetku Letecké služby Policie ČR</i>
SAR	pátrací a záchranná činnost v rámci letecké záchranné služby a integrovaného záchranného systému (z angl. <i>search and rescue</i>)

²⁷ U investiční akce č. 114V181001049.

²⁸ U investičních akcí č. 114V381003093, č. 114V381004031 a č. 114V381004039.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

25/15

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Úřad pro ochranu osobních údajů* za rok 2025, účetní závěrka Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2025 a údaje předkládané Úřadem pro ochranu osobních údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2025 pod číslem 25/15. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Radek Rychnovský.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Úřad pro ochranu osobních údajů při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Úřad pro ochranu osobních údajů, Praha (dále také „ÚOOÚ“).

Kontrolováno bylo období roku 2025 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od srpna 2025 do dubna 2026.

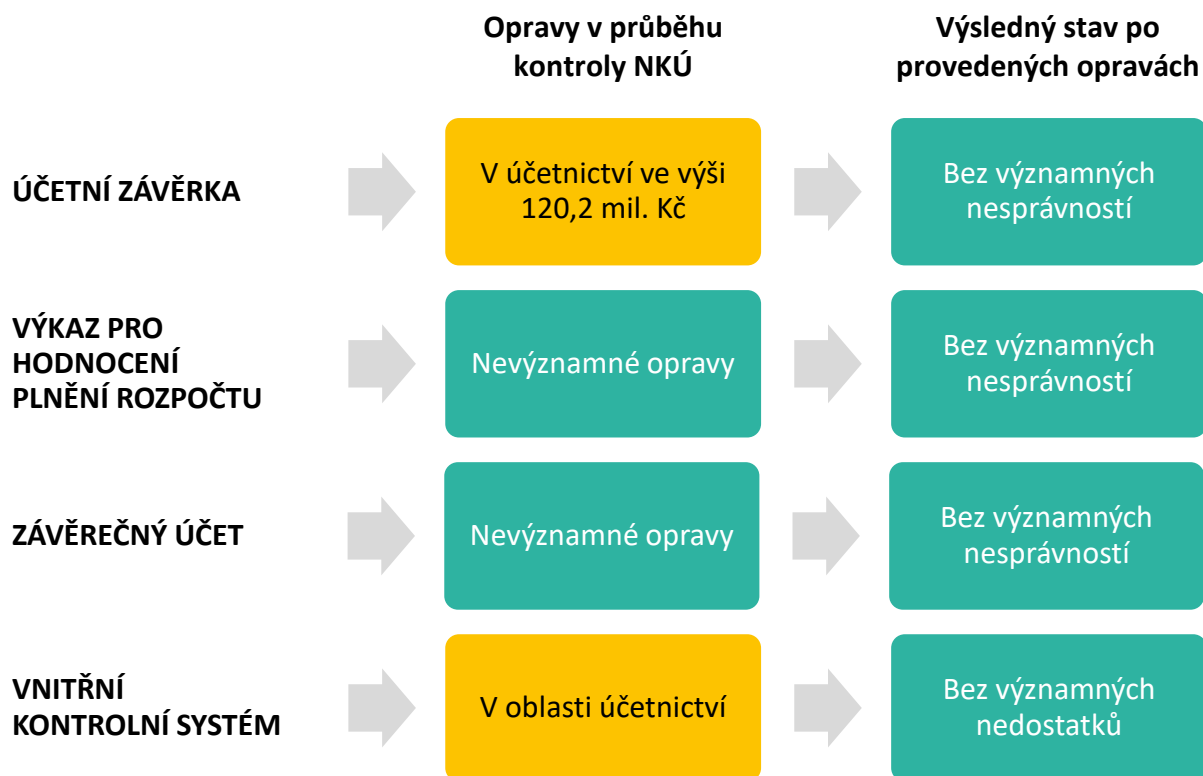
Kolegium NKÚ na svém IX. jednání, které se konalo dne 8. června 2026,

schválilo usnesením č. 5/IX/2026

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, závěrečný účet a vnitřní kontrolní systém ÚOOÚ za rok 2025

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného období 2025, Úřad pro ochranu osobních údajů tak mohl zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

- Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda ÚOOÚ při sestavení závěrečného účtu, při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolní akce byla zahájena v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2025.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

NKÚ provedl kontrolu účetní závěrky ÚOOÚ sestavené k 31. prosinci 2025 (dále také „ÚZ“)¹, která se skládá z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy.

Účetní závěrka ÚOOÚ sestavená k 31. prosinci 2025 podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky².

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky ve vedení účetnictví ÚOOÚ. Tyto nedostatky ve výši 120,2 mil. Kč by měly významný vliv na zůstatky položek ÚZ (zejména přílohy ÚZ). ÚOOÚ zjištěné nedostatky opravil ještě před sestavením ÚZ (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru).

V důsledku provedení účetních oprav a přijetí potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků v průběhu kontroly NKÚ bylo účetnictví ÚOOÚ v roce 2025 vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy.

Nesprávnosti, které ÚOOÚ neopravil, neměly významný dopad na údaje ÚZ. Jednalo se o údaje za běžné účetní období v celkové výši 0,4 mil. Kč, které ÚOOÚ v rozvaze a příloze nevykázal v souladu s právními předpisy (viz část IV.1.2 tohoto kontrolního závěru).

2. Údaje předkládané Úřadem pro ochranu osobních údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu ÚOOÚ za rok 2025 (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“)³ u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle rozpočtové skladby.

Podle NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚOOÚ za rok 2025 ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ identifikoval v kontrolovaných údajích nevýznamné nedostatky, které ÚOOÚ opravil (viz část IV.2.1 tohoto kontrolního závěru).

¹ Informační portál MONITOR [online]. Údaje výkazů účetní závěrky [cit. 27. 4. 2026]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.gov.cz/ucetni-jednotka/70837627/ucetni-zaverka/rozvaha?rad=t&obdobi=2512>.

² Vybranými účetními jednotkami byly v roce 2025 podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace, veřejné kulturní instituce a zdravotní pojišťovny.

³ Informační portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 27. 4. 2026]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.gov.cz/ucetni-jednotka/70837627/rozpocet/vydaje-druhovy?rad=t&obdobi=2512>.

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů

NKÚ prověřil soulad sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2025 (dále také „ZÚ“) s vyhláškou č. 419/2001 Sb.⁴ a shodu informací v něm uvedených se vstupními údaji v rozpočtovém systému, s finančními výkazy a údaji dalších evidencí.

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2025 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky při přípravě ZÚ, které by neměly významný vliv na vypovídací schopnost ZÚ. ÚOOÚ tyto zjištěné nedostatky po upozornění NKÚ opravil ještě před sestavením ZÚ (viz část IV.3.1 tohoto kontrolního závěru).

4. Vnitřní kontrolní systém

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém ÚOOÚ (dále také „VKS“) po opatřeních přijatých v průběhu kontroly považovat v prověřovaných oblastech za účinný.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví významné nedostatky, které VKS neidentifikoval. ÚOOÚ je opravil a přijal rovněž dostatečná opatření k nápravě VKS. Pokud by ÚOOÚ nápravu nedostatků ve VKS v oblasti účetnictví neprovedl tak, aby byla realizována s účinností již pro rok 2025, vyhodnotil by NKÚ celý VKS jako účinný s výhradou (viz část IV.4 tohoto kontrolního závěru).

II. Informace o kontrolované oblasti

ÚOOÚ je podle § 50 zákona č. 110/2019 Sb.⁵ ústřední správní úřad pro oblast ochrany osobních údajů, a to v rozsahu stanoveném tímto zákonem, jinými právními předpisy, mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, a přímo použitelnými předpisy Evropské unie⁶.

ÚOOÚ mj. v souvislosti se zpracováním osobních údajů:

- monitoruje a vymáhá uplatňování nařízení (EU) 2016/679,
- zabývá se stížnostmi, které mu podá subjekt údajů nebo subjekt, organizace či sdružení v souladu s čl. 80 nařízení (EU) 2016/679, a ve vhodné míře prošetřuje předmět stížnosti a v přiměřené lhůtě informuje stěžovatele o vývoji a výsledku šetření,
- provádí šetření o uplatňování nařízení (EU) 2016/679, mimo jiné na základě informací obdržených od jiného dozorového úřadu či jiného orgánu veřejné moci,
- provádí kontroly,

⁴ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

⁵ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), (dále také „nařízení (EU) 2016/679“).

- sdělením upozorňuje správce nebo zpracovatele, že zamýšleným zpracováním osobních údajů zřejmě poruší své povinnosti,
- provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů,
- ověřuje zákonnost zpracování osobních údajů na podnět subjektu údajů,
- přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení,
- projednává přestupky a ukládá pokuty,
- poskytuje konzultace v oblasti ochrany osobních údajů,
- informuje veřejnost o rizicích, pravidlech, zárukách a právech v souvislosti se zpracováním osobních údajů,
- informuje správce a zpracovatele o jejich povinnostech v oblasti ochrany osobních údajů,
- spolupracuje na mezinárodní úrovni s dozorovými úřady jiných členských států apod.,
- působí jako nadřízený orgán, přezkumný orgán a orgán příslušný k opatřením proti nečinnosti v rozsahu vymezeném § 16b a § 20 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

ÚOOÚ je podle zákona č. 219/2000 Sb.⁷ organizační složkou státu (dále také „OSS“) a dle zákona č. 563/1991 Sb.⁸ zároveň vybranou účetní jednotkou. ÚOOÚ je dle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb.⁹ ústředním orgánem státní správy a v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.¹⁰ a podle vyhlášky č. 412/2021 Sb.¹¹ je správcem kapitoly státního rozpočtu 343 – *Úřad pro ochranu osobních údajů*.

ÚOOÚ k 31. 12. 2025 nebyl zřizovatelem žádné OSS ani příspěvkové organizace.

Přehled vybraných údajů z ÚZ a z výkazu FIN 1-12 OSS vygenerovaného z rozpočtového systému¹² je uveden v následujících tabulkách.

⁷ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

⁸ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁹ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

¹⁰ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹¹ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹² Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb. je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za běžné období k 31. prosinci 2025) (v mil. Kč)

Ukazatel	Částka
Aktiva netto, pasiva	192,7
Náklady	182,7
Výnosy	19,6
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-163,0

Zdroj: ÚZ.**Pozn.:** ÚOOÚ v ÚZ vykázal aktiva v hodnotě brutto ve výši 485,7 mil. Kč upravené o korekce ve výši 292,9 mil. Kč.**Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů (údaje za běžné období k 31. prosinci 2025)** (v mil. Kč)

Položka výkazu	Částka
P.I. Majetek a závazky účetní jednotky	0,9
P.VII. Další podmíněné závazky	117,3

Zdroj: ÚZ.**Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS za rok 2025** (v mil. Kč)

Ukazatel	Částka
Příjmy (skutečnost celkem)	8,2
Výdaje (skutečnost celkem)	172,9

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akce byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda ÚOOÚ při vedení účetnictví v roce 2025, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2025, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025¹³ a při sestavení závěrečného účtu za rok 2025 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹⁴ a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ, na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025 a na ZÚ.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹⁵ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda bylo dodrženo správné třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Úřadem pro ochranu osobních údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁶

¹³ Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. jsou OSS povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹⁴ ÚOOÚ je jakožto OSS povinen v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

¹⁵ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁶ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil **nastavení VKS** v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní metody, účetní doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb.¹⁷ a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁸ NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil **funkčnost VKS**, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech pak byla podkladem pro hodnocení účinnosti vnitřního kontrolního systému ÚOOÚ.

Při kontrole závěrečného účtu bylo prověřeno, zda je sestaven v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. a zda je také v souladu se skutečností, tzn. zda vybrané údaje uváděné v závěrečném účtu jsou správné a úplné ve srovnání s finančními výkazy obsahujícími údaje pro hodnocení plnění rozpočtu, s údaji v účetnictví, s údaji z účetních závěrek ÚOOÚ, s podklady jednotlivých věcně příslušných útvarů ÚOOÚ a s jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády České republiky, veřejně přístupnými rejstříky apod.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření ÚOOÚ z aktuálního a peněžního pohledu (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout drobný nesoulad v některých uváděných finančních údajích.

¹⁷ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁸ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví a spolehlivost údajů ÚZ

1.1 Opravy chyb v účetnictví v průběhu účetního období

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného účetního období 2025, což umožnilo Úřadu pro ochranu osobních údajů ještě před uzavřením účetních knih a sestavením ÚZ provést opravu nedostatků identifikovaných v účetnictví. ÚOOÚ takto opravil většinu zjištěných nedostatků, z nichž některé byly systémové. Provedenými opravami předešel ÚOOÚ vzniku významných nesprávností v ÚZ v souhrnné výši 120,2¹⁹ mil. Kč (z toho ve výši 117,5 mil. Kč na podrozvahových účtech), když zejména:

- nově zaúčtoval existující podmíněné závazky ze smluv, a to ve výši 39,1 mil. Kč na podrozvahový účet 973 – *Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv* a ve výši 78,2 mil. Kč na podrozvahový účet 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv*;
- vyřadil dlouhodobý majetek, který již nesplňuje požadavky na funkčnost a využitelnost, v netto hodnotě²⁰ 0,8 mil. Kč evidovaný na syntetickém účtu 013 – *Software* a 022 – *Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí*;
- vyřadil již neexistující dlouhodobý majetek (licence k užívání softwaru) v netto hodnotě²¹ 0,8 mil. Kč, který nesprávně evidoval na syntetickém účtu 014 – *Ocenitelná práva*;
- nastavil jednotný postup účtování při bezúplatném předávání pohledávek z titulu udělení pokut a náhrad nákladů řízení na celní úřady. V důsledku toho ÚOOÚ přeúčtoval na syntetický účet 549 – *Ostatní náklady z činnosti* částku 0,3 mil. Kč ze syntetického účtu 542 – *Jiné pokuty a penále* a částku 0,7 mil. Kč ze syntetického účtu 642 – *Jiné pokuty a penále*.

O provedených účetních opravách, které měly významný dopad na údaje vykázané k 31. prosinci 2025, informoval ÚOOÚ rovněž v příloze ÚZ tak, aby byla zajištěna srovnatelnost údajů ÚZ s údaji za předchozí období.

ÚOOÚ kromě výše uvedených oprav přijal i odpovídající systémová opatření ve vedení účetnictví a výkaznictví. Nápravná opatření spočívala v tom, že ÚOOÚ:

- v oblasti inventarizace za rok 2025 na základě provedené kontroly vyhotovil inventurní soupisy, které splňují požadavky § 8 odst. 2 vyhlášky č. 270/2010 Sb.²², a provedl dokladovou inventuru u všech syntetických a podrozvahových účtů, na kterých v roce 2025 účtoval nebo na nich vykázal nenulové účetní zůstatky;
- nastavil správně odpisové plány dlouhodobého majetku;

¹⁹ Jedná se o vlastní výpočet NKÚ zohledňující výsledné dopady provedených účetních oprav na zůstatky položek účetní závěrky (to znamená, že je zohledněno současné nadhodnocení a podhodnocení stejné položky účetní závěrky).

²⁰ Brutto hodnota majetku byla ve výši 20,6 mil. Kč a korekce činily 19,8 mil. Kč.

²¹ Brutto hodnota majetku byla ve výši 16,3 mil. Kč a korekce činily 15,5 mil. Kč.

²² Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

- do přílohy ÚZ doplnil chybějící informace o některých použitých účetních metodách a o významných účtech rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

Kontrolou byly zjištěny i některé další nedostatky, u nichž z kapacitních důvodů nemohl ÚOOÚ provést potřebné změny již k 31. 12. 2025. V průběhu kontroly však ÚOOÚ zahájil realizaci nápravných opatření s plánovaným dokončením v roce 2026. ÚOOÚ zejména:

- připravuje doplnění existujících vnitřních předpisů o úpravu některých účetních metod, jejichž existenci vyžadují právní předpisy pro vedení účetnictví;
- připravuje upřesnění nastavení evidence majetku na syntetickém účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a na podrozvahovém účtu 902 – *Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek* (novelizace vnitřního předpisu) a s tím související revize (a případné přeřazení či vyřazení) vybraných majetkových položek zařazených na výše uvedených účtech.

V sestavené²³ účetní závěrce k 31. prosinci 2025 byly zjištěny případy neopravených nesprávností, které však nebyly významné (viz část IV.1.2 tohoto kontrolního závěru).

1.2 Neopravené nesprávnosti v účetnictví

V údajích ÚZ kontrola zjistila, že ÚOOÚ některé informace nevykázal v souladu s právními předpisy upravujícími vedení účetnictví a účetní výkaznictví, a to v údajích za běžné účetní období v celkové výši 0,4 mil. Kč. Tyto nesprávnosti nebyly významné.

Nesprávnosti vznikly v důsledku nedodržení obsahového vymezení položky rozvahy (viz část IV.1.2.1 tohoto kontrolního závěru) a položky přílohy ÚZ (viz část IV.1.2.2 tohoto kontrolního závěru).

1.2.1 Nedodržení obsahového vymezení položky rozvahy

ÚOOÚ vykázal v rozvaze nesprávné hodnoty na položce „A.II.6. *Drobný dlouhodobý hmotný majetek*“ s vlivem na hodnotu vykázanou v příloze ÚZ na položce „P.I.2. *Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek*“.

ÚOOÚ při evidenci majetku na položce „A.II.6. *Drobný dlouhodobý hmotný majetek*“ vykazoval majetek, který měl být vzhledem k výši²⁴ svého ocenění vykázan na podrozvahovém účtu.²⁵

Uvedená skutečnost měla dopad na správnost údajů vykázaných v rozvaze účetní závěrky za rok 2025, a to u položky „A.II.6. *Drobný dlouhodobý hmotný majetek*“ (nadhodnocena ve sloupci BRUTTO a ve sloupci KOREKCE o 0,6 mil. Kč), a na správnost údajů vykázaných v příloze účetní závěrky u položky „P.I.2. *Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek*“ (podhodnocena o 0,6 mil. Kč).

²³ ÚOOÚ sestavil účetní závěrku k 31. prosinci 2025 dne 25. února 2026.

²⁴ ÚOOÚ ve svém vnitřním předpisu nesnížil dolní hranici pro ocenění majetku stanovenou vyhláškou č. 410/2009 Sb.

²⁵ ÚOOÚ postupoval v rozporu s ustanovením § 14 odst. 6 vyhlášky č. 410/2009 Sb.

1.2.2 Nedodržení obsahového vymezení položky přílohy ÚZ

ÚOOÚ vykázal v příloze ÚZ nesprávné hodnoty na položce „P.I.2. Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek“.

ÚOOÚ při evidenci majetku na položce „P.I.2. Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek“ vykazoval majetek, který svou výší ocenění neodpovídal stanovené hranici pro ocenění tohoto majetku upravené vnitřním předpisem²⁶, viz ustanovení § 49 vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Uvedená skutečnost měla dopad na správnost údajů vykázaných v příloze účetní závěrky za rok 2025, a to u položky „P.I.2. Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek“ (nahodnocena o 0,1 mil. Kč).

1.3 Spolehlivost údajů ÚZ

Údaje ÚZ byly vykázaný v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty a v příloze.

Pro vyhodnocení spolehlivosti údajů ÚZ stanovil NKÚ hladinu významnosti²⁷ ve výši 3,6 mil. Kč²⁸.

V účetní závěrce sestavené po provedení oprav (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru) NKÚ zjistil, že ÚOOÚ nevykázal některé informace v souladu s právními předpisy upravujícími vedení účetnictví a účetní výkaznictví (viz část IV.1.2 tohoto kontrolního závěru). Jednalo se o údaje za běžné účetní období v celkové výši 0,4 mil. Kč, blíže viz následující tabulka.

Tabulka č. 4: Přehled vyčíslených nesprávností zjištěných v údajích ÚZ (v mil. Kč)

Účetní výkaz	Hodnotová chyba		Celková započtená nesprávnost
	Nahodnocení	Podhodnocení	
Celková nesprávnost vykázaných hodnot	0,0	0,4	0,4
Rozvaha	0,0	0,0	0,0
Výkaz zisku a ztráty	0,0	0,0	0,0
Příloha účetní závěrky (podrozvahové účty)	0,0	0,4	0,4

Zdroj: výpočet provedl NKÚ na základě dat získaných kontrolou.

Pozn.: Smyslem údaje o celkové započtené nesprávnosti je vyjádřit výši nesprávnosti jedním číslem pro potřeby porovnání se stanovenou hladinou významnosti.

Celková výše nesprávnosti, kterou kontrola v údajích ÚZ zjistila a vyčíslila, není významná.

Účetní závěrka ÚOOÚ sestavená k 31. prosinci 2025 podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. NKÚ provedl v rámci kontroly rozbor

²⁶ Čl. 9 směrnice ÚOOÚ č. 12/2022, o hospodaření se státním majetkem.

²⁷ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²⁸ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z celkových nákladů vykázaných k 31. prosinci 2025 ve výši 182,7 mil. Kč.

výsledku hospodaření ÚOOÚ z pohledu aktuálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu), výsledky rozboru jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

2. Údaje předkládané Úřadem pro ochranu osobních údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2025

NKÚ provedl ve výkazu FIN 1-12 OSS sestaveném k 31. prosinci 2025 u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby.

2.1 Opravy chyb v klasifikaci rozpočtových příjmů a výdajů v průběhu roku 2025

NKÚ zahájil kontrolu již v průběhu kontrolovaného rozpočtového období 2025, což umožnilo ÚOOÚ provést opravy nedostatků identifikovaných v klasifikaci rozpočtových příjmů dle vyhlášky č. 412/2021 Sb. ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS.

V této oblasti zjistil NKÚ v průběhu kontroly pouze dva ojedinělé a nevýznamné nedostatky spočívající v chybném zařazení rozpočtových příjmů z peněžité záruky a příjmů z titulu nákladů řízení ve výši 0,1 mil. Kč²⁹. ÚOOÚ tyto nevýznamné nedostatky opravil ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS.

2.2 Spolehlivost údajů pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2025

Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši 3,4 mil. Kč³⁰.

Ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu ÚOOÚ za rok 2025 sestaveném po provedení oprav (viz část IV.2.1 tohoto kontrolního závěru) nezjistil NKÚ žádnou nesprávnost.

Podle názoru NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2025 ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

3. Závěrečný účet kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2025

3.1 Opravy nedostatků v závěrečném účtu v průběhu kontroly

Při kontrole ZÚ se NKÚ zaměřil na dodržení souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. a na ověření správnosti a úplnosti údajů a číselných hodnot uvedených v průvodní zprávě, v číselných sestavách a v tabulkových přílohách.

Kontrolou souladu údajů při přípravě ZÚ s dostupnými podklady zjistil NKÚ drobné nedostatky, které by neměly významný vliv na vypovídací schopnost ZÚ. ÚOOÚ nesoulady opravil ještě před sestavením závěrečného účtu a v ZÚ schváleném předsedou ÚOOÚ a předloženém pro účely vypracování návrhu státního závěrečného účtu se již nevyskytovaly.

NKÚ v průběhu kontroly upozornil ÚOOÚ, že v závěrečném účtu kapitoly státního rozpočtu 343 – *Úřad pro ochranu osobních údajů* za rok 2024 ÚOOÚ neuvedl některé informace dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. V průvodní zprávě závěrečného účtu za rok 2025 tak ÚOOÚ již tyto informace uvedl.

²⁹ Jedná se o vlastní výpočet NKÚ zohledňující výsledné dopady provedených oprav na zůstatky položek výkazu FIN 1-12 OSS (tj. je zohledněno současné nadhodnocení a podhodnocení stejné položky výkazu FIN 1-12 OSS).

³⁰ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu stanovil NKÚ hladinu významnosti ve výši cca 2 % z celkových výdajů, které byly k 31. prosinci 2025 vykázány ve výši 172,9 mil. Kč.

3.2 Vyhodnocení ZÚ

ZÚ obsahoval průvodní zprávu a tabulkové přílohy stanovené vyhláškou č. 419/2001 Sb.

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů za rok 2025 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

4. Vnitřní kontrolní systém ÚOOÚ

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví významné nedostatky, které VKS neidentifikoval. Na tato zjištěná pochybení však ÚOOÚ ještě v průběhu kontroly NKÚ dostatečně reagoval. Účetní nedostatky, jejichž souhrnný dopad na zůstatky položek ÚZ byl ve výši 120,2 mil. Kč, ÚOOÚ v průběhu kontroly opravil a přijal opatření k nápravě systémových nedostatků ve VKS. Nesprávnosti, které zůstaly v kontrolovaném roce 2025 neopraveny, nebyly významné (viz část IV.1 tohoto kontrolního závěru).

V oblasti plnění rozpočtu zjistil NKÚ nevýznamné nedostatky, které ÚOOÚ v průběhu kontroly opravil (viz část IV.2 tohoto kontrolního závěru).

Nedostatky identifikované v oblasti závěrečného účtu nebyly významné a spočívaly v číselných nesrovnalostech uvedených údajů a nedodržení souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. ÚOOÚ tyto nedostatky v průběhu kontroly opravil (viz část IV.3 tohoto kontrolního závěru).

Dle NKÚ lze VKS po opatřeních přijatých v průběhu kontroly považovat v prověřovaných oblastech za účinný. Pokud by ÚOOÚ nápravu zjištěných významných nedostatků VKS v oblasti účetnictví neprovedl tak, aby byla realizována s účinností již pro rok 2025, vyhodnotil by NKÚ celý VKS jako účinný s výhradou.

Seznam zkratk

EU	Evropská unie
HW	hardware
IS ORG	specifický informační systém základních registrů
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka/složky státu
PRÚ	podrozvahový účet
RP	rozpočtová položka
SÚ	syntetický účet
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů
ÚZ	účetní závěrka ÚOOÚ k 31. prosinci 2025
VKS	vnitřní kontrolní systém ÚOOÚ
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚOOÚ za rok 2025
ZÚ	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 343 – <i>Úřad pro ochranu osobních údajů</i> za rok 2025

Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření ÚOOÚ

Mezi charakteristické činnosti, které ÚOOÚ v rámci své působnosti zajišťuje, patří zejména **výkon dozorové a kontrolní činnosti v oblasti ochrany osobních údajů a vedení správních řízení.**

Tyto činnosti měly zásadní vliv na vykázané účetní i rozpočtové informace k 31. 12. 2025, v nichž se promítly zejména následujícím způsobem:

– **oblast účetních údajů (rozvaha a výkaz zisku a ztráty)**

- **prostřednictvím krátkodobých pohledávek** vykazovaných na syntetickém účtu (dále také „SÚ“) **315 – Jiné pohledávky z hlavní činnosti** z titulu udělení pokut ve výši 10,0 mil. Kč;
- **prostřednictvím nákladů z činnosti** vykazovaných na SÚ **549 – Ostatní náklady z činnosti** v souvislosti s předáním pohledávek na celní úřady ve výši 2,4 mil. Kč (celkem SÚ 549 ve výši 3,5 mil. Kč);
- **prostřednictvím výnosů z činnosti** vykazovaných na SÚ **642 – Jiné pokuty a penále** z titulu udělení pokut ve výši 19,4 mil. Kč a SÚ **649 – Ostatní výnosy z činnosti** z titulu nákladů řízení ve výši 0,03 mil. Kč (celkem SÚ 649 ve výši 0,2 mil. Kč);

– **oblast rozpočtových údajů (výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu)**

- **v rámci příjmů v podobě příjmů ze sankčních plateb a ostatních nedaňových příjmů z vlastní činnosti** zatříděných na rozpočtové položce (dále také „RP“) **2212 – Příjem sankčních plateb přijatých od jiných osob** ve výši 7,4 mil. Kč z titulu udělení pokut a na **RP 2324 – Přijaté neinvestiční příspěvky a náhrady** z titulu náhrad nákladů řízení ve výši 0,02 mil. Kč (celkem RP 2324 ve výši 0,6 mil. Kč).

Dalšími charakteristickými činnostmi, které ÚOOÚ v rámci své působnosti zajišťuje, **jsou správa a provoz IS ORG**, který je součástí systému základních registrů a zabezpečuje procesy spojené s identifikací fyzických osob a ochranou osobních údajů v celém systému základních registrů.

Tyto činnosti měly následující vliv na účetní a rozpočtové informace k 31. 12. 2025:

– **oblast účetních údajů (rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha)**

- **prostřednictvím krátkodobých pohledávek** vykazovaných na SÚ **381 – Náklady příštích období** a souvisejících s IS ORG ve výši 0,1 mil. Kč;
- **prostřednictvím krátkodobých závazků** vykazovaných na SÚ **383 – Výdaje příštích období** a souvisejících s IS ORG ve výši 8,6 mil. Kč;
- **prostřednictvím nákladů z činnosti** vykazovaných především na SÚ **518 – Ostatní služby** a souvisejících se zajištěním a provozem IS ORG (architektonické, infrastrukturní, komunikační a fixní servisní služby) ve výši 28,6 mil. Kč (celkem SÚ 518 ve výši 53,1 mil. Kč);

- **prostřednictvím dlouhodobého majetku** vykazovaného na SÚ **022** – *Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí* ve výši 4,5 mil. Kč a představujícího výdaje na pořízení dlouhodobého majetku v souvislosti s amortizačními službami IS ORG (nákup HW);
- **prostřednictvím krátkodobých podmíněných závazků** vykazovaných na podrozvahovém účtu (dále také „PRÚ“) **973** – *Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv* ve výši 34,6 mil. Kč a vyplývajících z uzavřených smluv v souvislosti s IS ORG;
- **prostřednictvím dlouhodobých podmíněných závazků** vykazovaných na PRÚ **974** – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv* ve výši 69,2 mil. Kč a vyplývajících z uzavřených smluv v souvislosti s IS ORG;

– **oblast rozpočtových údajů (výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu)**

- **v rámci výdajů na nákup služeb** zatříděných především na RP **5162** – *Služby elektronických komunikací* ve výši 0,04 mil. Kč, na RP **5168** – *Zpracování dat a služby související s informačními a komunikačními technologiemi* ve výši 37,3 mil. Kč, na RP **5169** – *Nákup ostatních služeb* ve výši 0,03 mil. Kč a na RP **6125** – *Informační a komunikační technologie* ve výši 4,5 mil. Kč.

Hospodaření ÚOOÚ je možné hodnotit na základě dvou různých, vzájemně se doplňujících informačních základů:

- na peněžní bázi³¹, využívající údaje o plnění rozpočtu, nebo
- na akruální bázi³², využívající údaje z účetnictví.

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření ÚOOÚ za rok 2025 hodnoceného na bázi peněžních toků a na akruální bázi byl zjištěn rozdíl ve výši 1,6 mil. Kč. Výsledným saldem peněžních toků dle výkazu FIN 1-12 OSS byl deficit ve výši 164,6 mil. Kč. Hospodářským výsledkem běžného účetního období dle účetního výkazu zisku a ztráty byla ztráta ve výši 163,0 mil. Kč.

Hlavní důvody rozdílu mezi saldem příjmů a výdajů a výsledkem hospodaření jsou shrnuty v následující tabulce.

³¹ Peněžní báze zachycuje příjmy a výdaje peněžních prostředků.

³² Akruální báze (nebo také princip, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, a nikoli do období, kdy došlo k reálnému pohybu peněz, zároveň se účtuje o nárocích (pohledávkách) a závazcích.

Tabulka č. 1: Významné účetní operace způsobující rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření ÚOOÚ k 31. prosinci 2025 (v tis. Kč)

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy ³³			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Správní poplatky	5,1	5,7	-0,6
Jiné pokuty a penále	7 444,0	19 420,0	-11 976,0
Ostatní příjmy a výnosy z činnosti	762,5	223,2	539,3
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			-11 437,4
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady ³⁴			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy dlouhodobého majetku	0,0	14 874,2	-14 874,2
Náklady z vyřazených pohledávek	0,0	61,0	-61,0
Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku	4 571,0	0,0	4 571,0
Tvorba a zúčtování opravných položek	0,0	-6,0	6,0
Kurzové rozdíly	0,0	35,8	-35,8
Ostatní (výdaje, které v daném období nejsou nákladem)	573,6	0,0	573,6
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			-9 820,2
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření ÚOOÚ za významné operace celkem			1 617,1

Zdroj: účetní deník ÚOOÚ; vypracoval NKÚ.

NKÚ konstatuje, že údaje o plnění rozpočtu a peněžních tocích se promítly správně do účetnictví ÚOOÚ a rozdíly mezi příjmy a výnosy i rozdíly mezi výdaji a náklady byly vysvětlitelné.

³³ Výnosy jsou v účetnictví zachyceny v okamžiku vzniku nároku na pokutu (tedy v roce 2025), zatímco příjem bude až v následujících obdobích (v roce 2026).

³⁴ Náklady, které věcně patří do roku 2025, ale výdaje s nimi související byly realizovány před rokem 2025. Některé náklady negenerují peněžní toky (zejména odpisy dlouhodobého majetku a tvorba rezerv či opravných položek), ale vypovídají o snížení hodnoty majetku.

ČÁST C

INFORMACE A DOKUMENTY

Informace o ukončení kontrolní akce

Číslo kontrolní akce: 25/10

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na vrtulníkové letectvo Armády České republiky

Kolegium Nejvyššího kontrolního úřadu dne 4. května 2026 usnesením č. 4/VII/2026 schválilo kontrolní závěr z kontrolní akce č. 25/10.

Vzhledem k tomu, že **kontrolní závěr z výše uvedené kontrolní akce** obsahuje utajované informace, na které se vztahuje zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, byl podle rozhodnutí Kolegia NKÚ ve smyslu § 30 odst. 4 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, zaslán pouze poslanecké sněmovně, senátu a vládě ČR a **ve Věstníku NKÚ nebude zveřejněn.**

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu
Ročník 34.

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Komunardů 1634/44, 170 00 Praha 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.gov.cz

Částka 3/2026 vyšla dne 31. července 2026

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

